Treisprezece priviri diferite

Top 10 cele mai bune cărți
ale anului, conform
Chicago Tribune și
The New York Times Book Review

COLUM McCANN

Pentru Lisa, Jackie, Mike și Karen.

Pentru toți cei care continuă să construiască Narrative 4.

În memoria tatălui meu, Sean McCann.

TREISPREZECE

PRIVIRI DIFERITE

I

Printre douăzeci de munți înzăpeziți, Sin

gurul lucru care se mișca
Era ochiul mierlei.

Primul este ascuns la înălțime, într-o bibliotecă din lemn de mahon. De acolo se vede în întregime camera în care el doarme, într-un pat dublu, într-un morman de perne.

Panoul frontal e sculptat cu modele sofisticate. Cadrul patului are formă de sanie. Cuvertura e brodată cu motive Amish. Pe noptiera din stânga patului stă o vază, iar pe cea din dreapta se află un teanc de cărți.

Un orologiu antic în formă de felinar, cu scripeții și cu greutățile expuse, este agățat pe perete alături de o oglindă alungită cu ramă argintie – pătată și îngălbenită de timp. Sub oglindă, dosită într-un colț, ascunsă aproape complet vederii, este o mică butelie de oxigen.

Vreo șase perne sunt puse pe fotoliu, departe de pat. Mai multe pernițe sunt așezate pe un scaun din lemn de stejar, cu mânere îmbrăcate în piele.

Măsuța de scris stă lângă ușă și pe ea se află mai multe coli de hârtie, stivuite ordonat unele peste altele, un deschizător de scrisori din argint, un ștanțator de sigle și un laptop deschis. Pe birou mai este și o pipă, dar nici urmă de vreo tabacheră, chibrituri sau scrumieră.

Tablourile sunt contemporane: trei peisaje urbane – linii ascuțite, blocuri înalte – și un mic peisaj marin abstract, agățat pe peretele de lângă baie.

Și, printre toate aceste lucruri, el zace inert în pat – o formă nedefinită sub pătură, capul lui fiind ceva mai mult decât o pată întunecată.

II

Parcăaveamtreiminți,CauncopacÎncares

unttreimierle.

M-am născut în toiul primei mele discuții aprinse.

Ar trebui să se ridice, să găsească un caiet și să-și noteze expresia, dar e prea frig în cameră, iar încălzirea nu a fost încă pornită, așa că preferă să nu se miște deloc. Măcar cearșafurile sunt bine întinse și călduroase. Poate că Sally va veni să-l învelească din nou, de vreme ce el încă își amintește acea călătorie, călătoriile sau – și mai exact – nesfârșitul voiaj până la toaletă. *M-am născut în toiul ultimului meu voiaj epic.*

Deasupra lui se rotește ventilatorul de pe tavan.

Meșterul i-a inversat sensul normal de rotație. Dar cum poate un ventilator care se rotește invers să genereze căldură? E ceva legat de ascensiunea aerului și de felul în care circulă curentul. Măcar dacă ne-am putea schimba și noi curentul propriului destin sau dacă ne-am inversa sensul de rotație. *M-am născut în toiul primului meu rechizitoriu în fața juraților.* E ciudat să retrăiesc această amintire la vârsta mea, dar ce altceva am de făcut? A fost o surpriză că atunci, în anii optzeci, cartea originală nu s-a vândut bine deloc, deși era frumos legată, frumos editată și frumos

publicată. Totul era frumos în legătură cu ea. Oricât de modest ar fi gândit, el sperase că avea să se vândă totuși – măcar câteva exemplare pe ici, pe colo, dar după trei luni cartea era pe masa cu reduceri. *M-am născut în toiul primului meu eșec publicistic.* Dar, de fapt, când m-am născut cu adevărat? *M-am născut prima dată când am făcut dragoste cu Eileen. M-am născut atunci când am atins mâna fiului meu nou-născut, Elliot. M-am născut atunci când am stat prima dată în cocpitul unui Curtiss SOC-3. Oh, la naiba. De două ori „la naiba”.* De fapt, el se născuse în toiul acelui prim caz, când stătuse în fața Curții din Brooklyn – un proaspăt și spilcuit asistent de procuror, din gura căruia cuvintele ieșeau exact așa cum visase.

Simțise chiar vibrația cuvintelor în aer și văzuse efectul lor pe fețele bărbaților care alcătuiau juriul și, de asemenea, pe chipul înțelegătorului judecător, pe care se deslușea ceva asemănător cu mândria. *Un rechizitoriu foarte solid, domnule Mendelssohn.* Știuse încă din acel moment că nu avea să se mai întoarcă niciodată de pe drumul acela. Era făcut pentru justiție. Câte ere trecuseră de atunci? Ar trebui să scrie pe ceva. Dar asta e problema cu vârsta, nu-i așa? Ai sentimentul, dar nu și datele. Iar când găsești datele, pierzi sentimentul.

Îndrăznesc prea mult dacă-ți cer un creion și niște coli de hârtie, Sally, draga mea?

M-am născut în toiul primului meu lapsus.

De ce, oh, de ce nu e nicio coală de hârtie pe noptieră? Poate ar fi mai bine să folosesc un reportofon? Una dintre acele noi minunății digitale? Poate că am un asemenea dispozitiv pe BlackBerry-ul meu – acesta e dotat, la urma urmei, cu tot ce-i trebuie.

De câteva zile se obișnuise să-l îndese în buzunarul pijamalei sale, unde rămânea pe timpul nopții, cu micul led roșu pâlpâind. O mașinărie nemaipomenită care-l informează despre toate

victoriile și nenorocirile din lume, în timp ce el moțăie și sforăie. Lovituri de stat, revoluții, revolte sociale și tot felul de evenimente nefaste – toate complotând să evadeze din confortul patului său.

Interesant lucru. Ei concep pijamalele astfel încât buzunarul să fie pe partea stângă, deasupra inimii. Să fie ceva legat de sănătate? Un mic compartiment care să poată fi verificat de doctor. Un loc în care să fie păstrate stenturile, tuburile și pilulele în cazul unui atac de cord.

Ar trebui să-l întrebe pe bătrânul său prieten, doctorul Marion. De ce este buzunarul deasupra inimii, Jim? Poate că e doar un capriciu al modei. Cine naiba a inventat buzunarele pijamalelor? Și în ce scop? Un compartiment pentru un mic supliment de pâine, un biscuit sau o felie de pâine prăjită în caz că ni se face foame pe timpul nopții? Un loc pentru scrisorile de dragoste de demult? O fantă pentru alter ego-ul care așteaptă undeva în culise?

Oh, mintea a luat-o razna, plănuindu-și evadarea: pe fereastra înghețată și chiar mai departe. Oricum, cine naiba a inventat partea mai rece a pernei?

El își mișcă puțin degetele de la picioare între cearșafuri și le freacă încet unele de altele, lăsând căldura să i se furișeze din nou în trup. Nu a înțeles niciodată sistemele de încălzire din New York. Toate acele conducte subterane, cisterne cu produse petroliere și întâlniri ale consiliului orășenesc pe tema boilerelor, ingineri cu premii Nobel, arhitecți perspicace, specialiști în sisteme de încălzire la nivel global, un veritabil „trust de creiere”, toți genii – și nu te alegi decât cu zgomotul acela, „clac, clac, clac”, în fiecare dimineață. Parcă ar fi Dante în pivniță, încercând să grunduiască țevile. Dumnezeule mare, ai crede că în secolul douăzeci și unu ei ar fi capabili să rezolve misterul nenorocitelor de sisteme de încălzire – scuzată fie-mi franceza, polona,

lituaniana –, dar nu, ei nu pot, ei nu au reușit să facă asta și probabil că nu vor reuși niciodată.

Ei nu pornesc boilerul până la cinci dimineața decât dacă afară este un ger siberian. Administratorul clădirii este un maestru al șahului venit tocmai din Sarajevo și stabilit aici. A jucat odată împotriva lui Spassky și se laudă mereu cu inteligența lui, pretinzând că este membru Mensa, dar nici el nu poate pune în funcțiune blestemata asta de încălzire.

El apucă BlackBerry-ul și tastează, aducându-l la viață. Mai are de așteptat douăzeci și două de minute până când conductele vor amuți, funcționând normal.

E tentat să-și întrerupă ritualul și să facă o verificare a știrilor și a e-mailului său la prima oră a dimineții, dar strecoară BlackBerry-ul înapoi în buzunarul pijamalei sale.

M-am născut în toiul primului meu rechizitoriu în fața juraților și am ieșit pe Court Street cu pasul meu săltăreț, de parcă aș fi avut un arc în talpă.

Nu e foarte adevărat. Pasul meu nu era chiar atât de săltăreț – nici măcar pe vremea aceea. Întotdeauna rămâneam cu un pas în urma altora. Nu eram tocmai Joe Dimaggio, Jesse Owens, Wilt Chamberlain sau vreo altă celebritate. Însă arcul era păstrat tensionat – în limbaj, intonație și în forma cuvintelor sale. Uneori, el stă treaz o zi întreagă la biroul său din lemn de mahon, formulând replici, în tinerețe își dorise să devină scriitor. Fântâna de pe muntele Helicon. *M-am născut în toiul primei mele controverse.*

Marile pledoarii nu aveau nicio legătură cu substanțialitatea. Totul era stilul. Cuvântul potrivit la momentul potrivit. Orice nătărău știe că niște cuvinte sofisticate pot face să strălucească orice stupizenie. În sala de judecată el studia chipurile

juraților, pentru a vedea cu ce cuvinte strălucite i-ar fi putut impresiona.

Elegant ca un orator și alunecos ca un șarpe, spusese odată un coleg – sau era invers, alunecos ca un orator și elegant ca un șarpe? Fusese un compliment, în orice caz. Nu numai șerpii pot fi alunecoși.

Lui Eileen îi plăcea nespus să-i citească raționamentele, mai ales în ultimii ani, după ce fusese promovat la Curtea Supremă din Kings County – atunci când ziarele abia așteptau să-l critice. *The Village Voice, The New York Times,* acea fițuică din Noul Amsterdam care făcea harcea-parcea pe oricine – cum naiba se numea? Nu *Brooklyn Eagle,* asta dispăruse de mult.

Îi făcuseră și o caricatură odată, în chip de călugăriță. Detesta modul în care-l desenaseră – obrajii cu pungi, ochelarii cocoțați pe nas și o mică burtă rotundă –, în timp ce mușca lacom dintr-o altă călugăriță. Idioții. Înțeleseseră greșit. Doar femela mănâncă masculul după o partidă de amor.

Oricum, nu era deloc măgulitor pentru el.

Și oare de ce îi portretizează mereu pe judecători ca pe niște munți de carne? El a fost mereu un slăbănog. Un vrej de fasole. O sperietoare de ciori. Era mai multă grăsime – spunea Eileen – pe cuțitul unui măcelar. Dar caricaturiștii – și chiar și graficienii din sala de judecată – insistaseră să-l deseneze cu gușă și cu puțină burtă. Asta o deranja extrem de mult pe Eileen.

Ea începuse chiar să-i reducă substanțial caloriile, până când el ajunsese abia să se mai vadă în oglindă atunci când se întorcea în profil. Obișnuia să considere că marea calitate a vârstei înaintate era renunțarea la vanitate, dar acum, în prezent, bătrânețea lui e din ce în ce mai frapantă: pielea care atârnă, ridurile, ochii surprinși de propria imagine.

Se zărise în oglindă cu o zi în urmă. Cum naiba m-am ales cu fața bunicului meu?

Anii par să nu mai sosească liniștiți, ci dau năvală unul după altul. Intră pe ușă ca vântul și lasă în urmă dezastrul – scobiturile săpate de timp, toate venele sparte, ochii înfundați în orbite, gingiile dureroase –, dar cine este el ca să se plângă? A avut o mulțime de ani la dispoziție ca să se obișnuiască cu asta și nu a fost niciodată un bărbat extrem de chipeș – oricum, el a fost cel care a obținut fata în cele din urmă, a cucerit-o, i-a câștigat inima, a pus mâna pe ea, da. *M-am născut în toiul primei mele mari iubiri.*

Își lasă brațul să cadă pe cealaltă parte a patului. *Saudade*[1].

Un cuvânt grozav. În portugheză. Vreau să vii mai aproape, Eileen. Vino să te ghemuiești lângă mine în pat. Nu a existat niciodată un cuvânt mai adevărat. Nostalgia după ceea ce a devenit absent.

Ea spunea întotdeauna că primele lui performanțe în sala de judecată din Brooklyn se remarcaseră prin răbdare, viclenie și ingeniozitate. Un soi de referință literară – ea era fan al lui Joyce. Tăcere și exil. Acasă, ea îi călca în fiecare dimineață cămășile, îi apreta gulerele și, după fiecare proces câștigat, îi cumpăra câte un volum de poezii și o cravată nouă-nouță de la magazinul de pe Montague Street. Le-ar fi putut înșira de acasă și până la făbricuța aceea din Asia – cravatele, nu poeziile. Eileen trebuie să fi asigurat existența fetelor de la fabrica Gucci dacă ținea cont de numărul cravatelor pe care le agățase în dulapul lui – perfect aranjate, ordonate cu grijă după culoare și textură. Părul ei negru, micul ei nas obraznic, singura aluniță de pe linia obrazului. Era mereu adorabilă, la fel ca fata din cântec. *Mereu adorabilă, cu lumina lunii în plete.*

Sunt clipe în care el pulverizează pe perna ei câteva picături de parfum – doar ca să-l inhaleze cu nesaț și să pretindă că ea este încă acolo. E un

gest sentimental, desigur, dar ce ar fi viața fără sentimente? Și de ce să nu recunoască totuși? Când a simțit ultima oară o dorință carnală, ca în vremurile bune?

Să-și consulte BlackBerry-ul. Telefonul va ști răspunsul, cu siguranță. Oricum, acesta pare să știe orice: fii rebeli, fiice cu inima frântă, o nouă deversare de petrol în zona Golfului.

O poate auzi pe Sally în bucătărie – e deja în picioare și pregătită de lucru. Zdrăngănitul lingurilor. Farfurioara împinsă pe masă. Clinchetul cănii de ceai și al paharului portocaliu. Storcătorul de fructe înșfăcat de pe bufet. Oftatul înăbușit al garniturii de la ușa frigiderului. Scârțâitul sertarului de jos al bufetului. Urmează morcovii, căpșunii, ananasul, portocalele, apoi zdrăngănitul cuburilor de gheață. Sucul. Sally spune că ar trebui să-l numească „smoothie”[2], dar lui nu-i place cuvântul, pur și simplu pentru că fructele pasate nu-i sugerează nimic suav.

În urmă cu o zi își târâse picioarele prin parc – da, își târâse picioarele, ca în fiecare zi, nu putea găsi un cuvânt mai potrivit – și în zona băncilor de lângă bazin văzuse o tânără femeie pe fundul căreia era imprimat cu litere roz cuvântul „Juicy”[3] și fusese nevoit să admită – chiar dacă avea o vârstă atât de înaintată – că nu era deloc departe de adevăr.

Desigur, cu toate scuzele față de Eileen și față de Sally, precum și față de Rachel, Riva, Denise și Mary Beth sau Ava, fără îndoială, dar și față de Oprah, Brigitte și chiar față de Simone de Beauvoir – de ce nu? – și față de toate femeile din lume. Scuze tuturor, dar era într-adevăr savuros – după felul în care sărea cu mica frontieră de piele măslinie de deasupra care mărginea teritoriul tremurător de dedesubt. Fusese o vreme, demult, când ar fi putut strivi în palme asemenea chestii – oh, nu-mi vorbiți mie despre „smoothies”. Avea o

reputație, dar pentru el nu era altceva decât o distracție nevinovată.

Nu călcase greșit niciodată, deși – trebuia să recunoască – fusese predispus la greșeli, se lăsase tentat. Îmi pare rău, Eileen, am fost tentat, tentat, tentat.

Mai mult din cauza colegilor săi mai conservatori de la tribunal, care-l influențaseră negativ. O adunătură de neghiobi ofiliți sau de puritani, ori – mai bine spus – ambele. Cum Dumnezeu – fără a ține cont de politicile partidelor – reușiseră să fie aleși? Ce credeau ei? Că un bărbat trebuie să-și ascundă viața personală sub mantaua judecătorului? Că el trebuie să-și ascundă repede greșeala sub carapace? Că singurul zgomot pe care ar trebui să-l facă este cel al ciocanului din sala de judecată? Nu, nu, nu, era vorba doar despre esența vieții – ceea ce exista sub coajă. Despre felul în care se extrăgea lichidul. Pulpa fructului nu conta. Sucul vieții. Sucul jidanului. Un smoothie.

Oh, ce învălmășeală de gânduri! Scuze, Eileen. Am fost pătimaș pe vremuri – acesta e cuvântul potrivit. Sau poate că „ușuratic” ar fi mai potrivit. Nimic mai mult. În niciun caz „hărțuitor”. Acesta i se potrivea mai degrabă tânărului Elliot. Mare păcat. Cât de rău ajunsese acum bietul băiat. Dar gata cu toate astea! Nu e cel mai inspirat mod de a începe ziua, gândindu-se la fiul lui aventurier, la ochii lui rătăcitori, la mâinile, urechile, gâtul și portofelul lui.

Aude dintr-odată ticăitul vag. În sfârșit, căldură. Tot mai repede. Încinge iute țevile.

Cum de n-a produs New Yorkul până acum un mic geniu care să rezolve problema încălzirii? Oricine s-ar aștepta ca dintre miile de copii născuți în această tumultuoasă metropolă să apară măcar unul care să sesizeze clămpănitul enervant al țevilor sau șuieratul aburului și să rezolve această dilemă zilnică. Dar nu, nu, nu. Ei se duc la lucru și

fac milioane pe Wall Street și pe Broadway, în Palo Alto, Los Alamos sau oriunde în altă parte, dar când pleacă acasă, se întorc tot în apartamentele lor proiectate pentru oamenii cavernelor.

Oricum, cât mai pot valora aceste apartamente prăpădite? Cu douăzeci și șapte de ani în urmă, costau jumătate de milion. Vânduseră apartamentul de pe Willow Street – cel din clădirea cu fațada roșie din cărămidă – și se mutaseră în Upper East Side. Doar pentru ca Eileen să fie fericită. Ea adora să hoinărească prin Great Lawn și să se relaxeze în zona bazinului sau să se plimbe până la brutăria lui Greenberg. Pusese chiar și un mezuzah[4] la ușa de la intrare. Pentru a proteja investiția la fel ca pe toate celelalte. Se spune că valorează două milioane de dolari în prezent, poate chiar două milioane două sute sau două milioane patru sute, dar să nu poată porni căldura până la ora cinci dimineața?! Putem pune un președinte negru la Casa Albă, dar nu suntem în stare să rezolvăm problema încălzirii. Putem trimite un echipaj pe Marte, dar congelăm testiculele unui om bun care locuiește pe East 86th Street. Ne putem pune BlackBerry-urile noastre negre deasupra inimii, în buzunarele pijamalelor, dar nu putem dirija aburul în sus, prin pereții locuințelor, fără hărmălaie.

Oh, dar iată-l că vine, iată-l. Primul clic al zilei. De parcă acolo, jos, ar fi un om care desfiletează țevile cu cheia. Un al doilea ticăit. Și un al treilea. Apoi o lovitură puternică. Un zdrăngănit infernal. Bun băiat Dante. O adevărată *Divină Comedie.* Lăsați orice speranță. Jazz în țevile de încălzire. Cel puțin. Trezește-mă, Thelonious Monk. Vino să locuiești un timp în țevile mele de încălzire. Poți să vizitezi subsolul în tot acest timp.

— Sally!

Aude storcătorul zdrobind gheața, zgomotul înfundat al motorului acestuia și zdrăngănitul cuburilor la contactul cu pereții de sticlă ai containerului.

— Sally!

Storcătorul se oprește treptat, iar zgomotul încetează în cele din urmă.

— Sally, m-am trezit!

Ceea ce, sincer, nu prea este adevărat. Deloc.

I-au instalat o bară albă într-o parte, de-a lungul patului, și alte câteva dispozitive care să-l ajute să se ridice din pat dimineața. Elliot intenționase la un moment dat să-i monteze și un elevator. De parcă ar fi fost un container uriaș care trebuia îmbarcat pe o navă. *Ai nevoie de un elevator, tată.* Un elevator pe naiba, iubitul meu fiu. Un elevator are nevoie de căi de rulare și de macara, nu e doar un „ridicător".

Desigur, Eileen nu ar fi impresionată să-l audă făcând rime: ei i-a plăcut mereu poezia de calitate, fără să dea prea mare importanță micilor lui improvizații. Era o admiratoare a acelui irlandez, Heaney, și avea o slăbiciune pentru un alt poet cu părul vâlvoi, un anume Muldoon.

Ar fi mers la lecturile lor oricând. Faptul că ea îi urmărea pe acei ticăloși gălăgioși îl făcea mereu să zâmbească. Chiar el îi văzuse pe cei doi poeți în carne și oase, odată, când cinase la Waldorf: ar fi trebuit să scrie niște versuri despre puiul de cauciuc și despre chelnerii care se strecurau cu dificultate prin mulțime.

El străbătuse încăperea, se așezase la rând, își scosese stiloul cel bun și îi rugase pe poeți să se semneze pe un șervet din pânză, pe care-l ascunsese apoi, temându-se să nu fie prins asupra faptului – un judecător care să fie judecat –, și i-l adusese acasă lui Eileen, care, în cămașă de noapte, strânsese șervetul la piept și îl sărutase călduros de noapte bună, spunându-i: „Am să te visez la noapte".

Dar acum. Ce. Zgomot. Nenorocit. În. Această. Dimineață. Dar iată că se aude, în sfârșit, șuieratul strident al aburului. Simte cum căldura începe deja să se răspândească în cameră. Bună dimineața, Thelonious. E timpul să te ridici. Și să strălucești. Să-l slăvești pe Dumnezeu în toată gloria Lui. Katia obișnuia să-i fredoneze aceste cântec cu mult timp în urmă. Alături de poezioarele ei întortocheate.

Se prinde de bară și își împinge genunchii peste marginea patului, apoi se ridică dintre cearșafuri și înjură furios. Poate simți acum că are ceva pe sub pantalonii de pijama. Ea i-a pus un absorbant. Da, chiar așa. Un absorbant. Pur și simplu, nimic altceva decât un scutec. De ce naiba a făcut asta? Un nenorocit de scutec. Și când naiba a reușit să i-l pună? Cum de a uitat așa ceva? Își poate aminti zgomotul traficului de pe Court Street de acum cincizeci de milioane de ani, și-l amintește pe Heaney la Waldorf – la fel ca și pe Muldoon –, își poate aminti cât de incisiv era ca tânăr avocat la începutul carierei sale, magazinul de cravate de pe Montague, Katia și cântecelele ei pentru copii sau cocpitul unui SOC-3, dar nu-și amintește când i-a pus Sally scutecul, în dimineața aceea.

Câinii negri ai minții.

— Sally!

E înaltă și deșirată, într-adevăr, dar nu a fost niciodată iute de picior.

Nu e chiar Sally Forth[5]: mai degrabă „a opta parte” din Sally sau chiar „a noua”.

— Vin acum, domnule J.

Ei bine, la fel vine și Hanukkah. Și, de asemenea, secolul al XXII-lea. Sau sfârșitul lumii vizibile. Grăbește-te, femeie, pentru că am nevoie de ajutor. Un blestemat de scutec! De ce naiba ai pus pe mine prostia asta? Ce am făcut ca să merit asta? Ce crimă? Ce faptă nelegiuită? Un scutec! Poate că aș fi avut nevoie de el acum optzeci și doi

de ani, este adevărat, Sally, draga mea, și iartă-mi polona, lituaniana și idișul meu stângaci, dar pentru numele lui Dumnezeu, femeie, acum nu am nevoie de scutec.

A ieșit din pat pe jumătate și practic stă suspendat în aer, când aude un gâfâit și un soi de oftat, apoi zgomot de pași în hol. Cineva abia își târâie picioarele. Sally se oprește – probabil ca să-și tragă răsuflarea –, iar lui îi trebuie o clipă ca să-și dea seama dacă ea se mișcă spre el sau în direcția opusă. Aude ceasul de perete. Zgomotul apei care fierbe. Pașii târșâiți care se apropie.

Cruzimea timpului. Nu ai niciodată destul atunci când ai nevoie de el. Și e întotdeauna prea mult atunci când nu ai nevoie.

— Sallllly!

Un alt oftat, un „Îhî” sonor și încă patru trepte urcate, apoi mânerul placat cu aur al ușii se întoarce, în sfârșit.

— Aici voi fi, domnule J.

Iat-o, e aici sau, mă rog, va fi aici, cum spune ea. Oare cei din Tobago nu au reguli gramaticale? Mutilează limba, pur și simplu. O stâlcesc. O corcesc. Nu tu *Chicago Manual*[6]. Nu tu Strunk&White[7]. Sally nu va ajunge niciodată să fie citată în paginile publicației *The New Yorker* asta e sigur. Nici în *Times.* Nici măcar în *Daily News.* Ar putea obține ceva în *Post,* dar mă îndoiesc, sincer. Mai degrabă ar trece o cămilă prin urechea unui ac.

Și totuși, accentul ei este adorabil. Ea vorbește de parcă ar avea bănuți zornăitori în glas. O tamburină în gât. Sally James a înghițit o pasăre – prima pe care a văzut-o în dimineața asta. Intră în încăpere producând un val de aer răcoros, precum coroana unui copac, înaltă cât un arbore de Sequoia și robustă ca un stejar. Îi vede forma trupului aplecându-se deasupra lui, așa cum stă în pat. Cerceii ei lungi clătinându-se. Părul ei formând niște colțuri fantastice. Și-a petrecut

jumătate din viață cu aceeași pieptănătură. Ondulatoare, plăci de îndreptat părul, piepteni și tot felul de alte accesorii. Cu mulți ani în urmă, o auzea trezindu-se la patru dimineața doar ca să-și pregătească pieptănătura: să-și onduleze părul, să-l usuce, să-l prindă și să-l împletească.

Sally are un miros distinctiv – un miros plăcut, asemănător cu lacul pentru mobilă – draga de ea, Sally din Tobago… sau din Trinidad? Tobago sau Trinidad, mă rog, care ar fi diferența dintre ele? Ce importanță ar avea, sincer? Contează dacă Sally e din nord sau din sud, de la munte sau de la șes, de la est sau de la vest – când singurul lucru care-l preocupă este faptul că poartă un scutec și că acesta trebuie îndepărtat imediat și fără discuții, chiar *acum*?

Cum Dumnezeu s-a întâmplat asta, Sally? La ce oră te-ai furișat ca să mi-l pui? Imaginați-vă cum arăt cu pantalonii de pijama în jurul gleznelor, buzunarul bluzei fiind tot deasupra inimii mele, și cu ceasul BlackBerry-ului meu ticăind. Mă întreb ce crede sau ce gândește ea despre echipamentul meu. Nu sunt un bărbat foarte dotat, ce-i drept. „Furtunul” meu nu e grozav. Ea l-a văzut de acum – rulat sau desfășurat – de nenumărate ori. Ca un căluț de mare. Cu capișon. Putem spera cel puțin că nu nechează.

— Sally?
— Da, domnule J?
— Chiar am nevoie de echipamentul de protecție pentru iarnă?

Aceasta a devenit expresia lui uzuală: echipamentul de protecție pentru iarnă. Ideea de a-i spune „scutec” îl irită la culme, iar un absorbant pentru incontinență urinară este prea mult – pentru un strop sau mai degrabă pentru o ploscă, sau cât ar încăpea într-o găleată. Oare cum îl numesc britanicii? Ce simț deosebit al limbii au britanicii – după ce au învățat cum să o folosească de la

irlandezi – sau, cel puțin, așa spune mereu Eileen. Dar până și cei mai pricepuți lingviști se împotmolesc în privința acestui termen. Un „pampers” – după toate probabilitățile.

Ce fel de geniu ar inventa acest cuvânt ca să fie strigat în gura mare? Ce savant instruit la Oxford? După „scutec”, fără îndoială.

E înfășurat strâns pe el.

— Sally, nu-mi place deloc.

— E ca să nu vă stricați somnul, domnule J.

— Ei bine, cu siguranță îmi strică deșteptarea.

Ea își dă capul pe spate și își arată gura plină de plombe negre, dar nu e nimic de râs în asta, Sally – nu e de râs deloc. Iată, acesta sunt eu. Și acesta voi fi. Ea se apleacă spre mine. Îi simt parfumul tare, iar părul ei mă gâdilă pe față. Dă la o parte cuvertura și netezește iute cearșafurile. Oh, să fie oare ceva mai neplăcut pe această lume întunecată? El își schimbă poziția în pat și își dă seama imediat. Închideți-mă, Onorată Instanță. Și aruncați cheia. Ai făcut pe tine, Mendelssohn, Dumnezeule mare! Ești murdar de urină și de materii fecale. Cine este stăpânul acestui trup, al acestei epave murdare și pipernicite? Cine deține această vilă stupidă? Cine permite să fim protagoniștii acestei comedii obscene? „Divină” nu e, în niciun caz. Cum Dumnezeu am dormit în starea asta? Anticul pișăcios din mine. O fântână a lui Helicon, într-adevăr.

Ea îl calmează și întinde mâna de-a curmezișul patului, către cadrul său Zimmer – cine naiba o mai fi fost și Zimmer ăsta? El se apleacă peste marginea patului și spune că va face singur restul, își va îndepărta el însuși echipamentul de iarnă și va aluneca ușor către poalele pantei.

Apoi, el spune: „Te rog”.

Oh, zdrobește complet trupul acesta, Sally – sparge-l în mii de bucățele și fărâme iar atunci voi putea să mă plimb de colo până colo doar cu inima și cu capul, singurele rămase încă în stare de funcționare, lăsând bucățile nefolositoare în urmă. Adio intestine, colon, buzunar de pijama, prostată nenorocită, toate componentele mele inutile. Lăsați mintea lui Mendelssohn să hoinărească. Lăsați inima să se plimbe. Părăsiți-l pe bătrânul acesta viclean. Am trăit întotdeauna conform legilor naturii. E un copil gol împotriva unui lup flămând. *M-am născut prima dată atunci când mi s-a schimbat scutecul.* Nici măcar nu era primul meu scutec, la drept vorbind.

El se apleacă din nou, apropiindu-se de Sally, și poate simți brațele ei puternice și robuste, precum și palmele ei pe pielea spatelui său. Cine s-ar fi gândit că ultima femeie din viața lui ar putea avea sâni atât de generoși și de rotunzi ca ai lui Sally? Moi și parfumați. Rotunzi și apetisanți. Plini și lăsați. Oh, ești o femeie bună, Sally James din Tobago, Trinidad ori Jamaica Plains – oriunde naiba or fi locurile acestea –, așa că, ce-ai zice să te plătesc din nou? Ar trebui să mă asigur – și nu o dată, ci de două, de trei ori – că i-am lăsat și ei ceva prin testament. Ea are un suflet bun și îi vrea binele, deși nu are cunoștințe gramaticale – cu toate că nici eu nu mai am uneori, *eu este, eu sunt, eu am fost, eu voi fi* –, dar, iată, oh, mă ține pe jumătate în aer, totul e acum doar o chestiune de știință, mă ridică, mă duce pe vârful muntelui, mă readuce la viață, rostogolește piatra… iar el își poate simți trupul trosnindu-i din articulații, sprijinit de Sally și aproape prăbușindu-se pe cadrul său Zimmer. Scoate un suspin de ușurare, chiar dacă simte conținutul echipamentului său de iarnă alunecând dedesubt.

— Ușurel, domnule J.

— Trebuie să mă duci la timp la biserică.

— Cum?

— La baie, Sally. La baie.

— Da, domnule.

Dilată-ți nările, Mendelssohn. Grăbește-te acum. Hai, repejor. Destul cu trosnitul și cu pârâitul. Dă-i vieții destul timp și asta îți va rezolva toate problemele – chiar și problema supraviețuirii.

— Pari cam palid, domnule J.

— Nu m-am simțit niciodată mai bine.

— Noi am uitat, spune ea.

Traversează camera și se apleacă în dulapul încastrat în perete. Uniforma ei albă se mulează pe două jumătăți egale. Oh, sunt un bărbat groaznic, dar, Dumnezeule, sunt și priveliști mai groaznice de-atât. Nu aud și nu vorbesc, dar la vârsta mea ar trebui măcar să arunc o privire.

— Ce am uitat, Sally?

Și, iat-o că iese, toată numai obraji și zâmbet, fluturând în aer niște papuci de casă.

— Oh, Sally, nu am nevoie de niște papuci nenorociți!

— Domnule J?

— Nu m-ai auzit? Nu vreau papuci de casă, femeie.

Ea se apleacă și îl plesnește ușurel pe picior, pentru ca el să-l ridice.

— Nu trebuie să aluneci, domnule J.

— Acesta nu e un nenorocit de patinoar, Sally.

Ea își dă ochii peste cap, iar el își ridică spășit piciorul drept în semn de scuză. Oh, Sally, dar trebuia să-i alegi tocmai pe cei îmblăniți? Nu există altă pereche de papuci pe care să îi scoți de

acolo? Toată viața mea se rezumă acum la niște papuci de casă îmblăniți?

Aceștia nu se potrivesc nici brandului Brooks Brothers. Și chiar trebuia să-mi pui un scutec în mijlocul nopții?

Să nu-mi spui că vicleanul meu fiu are din nou probleme. S-a întâmplat ceva cu adorabilii mei nepoței? S-a întors deja fiica mea din misiunea ei de pace?

E bucuros – extrem de bucuros – că Eileen nu a fost nevoită să vadă nimic din toate acestea. Ea se controlase cu doi ani în urmă, draga de Eileen. Imaginați-vă, nu a fumat o țigară în viața ei și a sfârșit prin a face cancer la plămâni. O ieșire rapidă și bruscă din scenă. Cel puțin, asta a fost pentru el. Ieșirea spectrului din Hamlet. Ia-l și pe Hamlet cu tine.

— Totul e pregătit, domnule J.

Aștept semnalul de începere a cursei. Cursa Zimmer. Aș putea chiar să ajung la steguletul în carouri. „Asumă-ți o virtute dacă nu o ai”, spune Bardul. Când Dumnezeu a început ea să mă strige „domnule J”, când adevăratul meu nume este Peter, Petras, Peadar?

Bănuiesc că a zărit măcar o dată inițialele mele. Iar inițialele mele nu sunt singurul lucru pe care l-a zărit, din păcate. Oh, Mendelssohn, biet nebun. Tu nu ești atât de tare precum stânca Sfântului Petru.

— Mulțumesc, Sally.

— Hhhrrrmmmpppf, răspunde ea.

Fii generos, Doamne, și ajută-mă să îndur această suferință. Cât efort doar ca să ajung până la baie!

El manevrează cadrul de mers peste prag și reușește să închidă ușa. Rămâne în picioare și încearcă să-și mențină echilibrul: în baie sunt mânere peste tot. E un imperiu al mânerelor –

mânere pentru chiuvetă, mânere pentru duș, mânere de care să se țină atunci când se ridică singur din cadă și mânere pentru mânere.

Azvârle papucii din picioare, își desface șiretul pantalonilor de pijama, lăsându-i să cadă în jurul gleznelor, apoi pășește cu grijă peste mormanul mototolit. Șiretul pantalonilor se agață de degetul său mare de la picior și asta îl face să se împleticească, dar se agață de marginea chiuvetei și își recapătă echilibrul. Aruncă o privire în oglindă. Mă bucur să te văd, prietene. Ăsta nu sunt eu. Nici pe departe. Dumnezeule mare, arăt ca o pereche de draperii vechi cu un baldachin enorm sub gât. O chestie elastică, ciudată, care s-ar putea întinde până la infinit.

Mai departe. Mai departe, acum. Viața e scurtă, dar dimineața este cea care îți consumă tot timpul.

Spală-te, Mendelssohn, și încearcă să te aduni. Demnitate și eleganță. *M-am născut în toiul primului meu rechizitoriu în fața juraților, deși uneori simt că m-am născut și în alte momente.*

Și cine naiba ar fi fost interesat de o amintire vagă, când, la drept vorbind, amintirile lui erau vraiște? Era ridicol, fără îndoială. Era posibil ca unele chestii din „recipientul" absorbant să-și fi schimbat poziția în timpul „zborului".

Oh, Doamne Dumnezeule, nu e nimic mai oribil decât sunetul benzilor Velero.

Nu e nimic mai rău pe acest pământ curat.

III

Mierla se rotea în vâltoarea vânturilor toamnei,
Era o mică parte a pantomimei.

În living sunt două camere de luat vederi, ambele activate la mișcare. Prima e ascunsă în bibliotecă, iar cealaltă e bine camuflată pe un raft de lângă fereastră. Ambele au lentile „ochi-de-pește”, lucru care le conferă pozelor un vag efect maritim, imaginea lățindu-se ca pe un val în mișcare.

Atunci când draperiile sunt trase, lumina inundă camera într-un mod surprinzător, creând un efect teatral, în poziție centrală se află masa mare din lemn de stejar, înconjurată de șase scaune Chippendale sculptate manual și traforate. Pe masă se află o vază chinezească plină cu flori și un vas ornamental cu chei, scrisori și pixuri.

Pe peretele din dreptul mesei este agățat un tablou mare – un portret al lui Mendelssohn având costum și cravată, ochelari mari cu rame groase și o privire foarte gravă.

Mai sunt și alte tablouri pe pereții încăperii – eclectice în stil și gust, unul dintre cele mai remarcabile fiind un peisaj marin, imaginea coastei din Maine. Un covor persan acoperă cea mai mare parte din podeaua livingului. O măsuță de cafea – toată din sticlă – stă în fața unei canapele lungi.

Cărțile de pe suprafața de sticlă a mesei par să plutească în aer: Roth, Marquez, Morrison. Restul încăperii are un aer antic: un pian negru Steinway cu capacul deschis, un set de vătraie rezemate de șemineul acoperit, un bar antic din lemn cu mai multe pahare de argint cocoțate pe suprafața sa.

Mai târziu, detectivii de la omucideri vor fi surprinși să descopere camerele de supraveghere: ei vor afla că fiul lui Mendelssohn, Elliot, a fost cel care a instalat în secret camerele-spion pentru a o supraveghea pe Sally James, deși nu există niciun motiv să fie suspicios în privința ei sau să-l urmărească pe Mendelssohn stând la masă, sorbindu-și cafeaua și citind ziarul, în timp ce privește în jos spre el însuși din propriul portret – eul său mai vârstnic părând mult mai palid la față.

Ei verifică înregistrarea video digitală și urmăresc filmul din ziua morții lui. Din când în când, Sally James trece prin fața camerei de deasupra căminului. Ea dă cu aspiratorul. Aranjează pernele canapelei. Se așază pentru o oră și citește o revistă. Mendelssohn în persoană apare în obiectiv cu cadrul lui de mers – exact de trei ori: prima dată când își târâie picioarele către măsuța de scris, se așază și citește o carte, apoi scrie un bilet și își verifică BlackBerry-ul; a doua oară când se duce împleticindu-se la fereastră pentru a verifica, probabil, dacă afară a nins; și ultima dată când stă în picioare în mijlocul încăperii la primele ore ale dimineții, privind fix și lipsit de expresie undeva în fața lui.

Când se întoarce spre cameră, este surprins în toată gloria apusă a halatului său maroniu. Are obrajii ridați, pleoapele căzute și surâsul amar

specific vârstei, dar în înfățișarea sa încă mai există ceva ce amintește de băiatul robust care a fost pe vremuri – felul în care amintirea trupului său pare să i se miște încă vie pe sub piele.

Detectivii o privesc pe Sally cum intră de mai mult ori în living, înceată și laborioasă. De fiecare dată este nevoie de o secundă pentru ajustarea diafragmei. O lumină bruscă în fundal, apoi imaginea se întunecă treptat. Ea poartă o uniformă albă de infirmieră și papuci de casă.

E zdravănă și planturoasă. Are umeri masivi și își leagănă șoldurile exagerat în mers. Pe chipul ei nu se citește nici rea-voință, nici nerăbdare. Nici revoltă, nici altceva suspect.

Ea intră, lasă jos smoothie-ul făcut la prima oră a dimineții, pune pe masă pâinea prăjită și cafeaua, îi înmânează bărbatului ziarul și revine în încăpere cu un borcan de marmeladă. Înregistrarea e ciudată – doar pentru că e într-atât de comună.

Nici mai târziu – când ea îl ajută pe Mendelssohn să își îmbrace paltonul, înfășurându-i fularul în jurul gâtului și punându-i pălăria pe cap, și îl conduce afară din living ținându-l de cot – nu apare nimic interesant sau vreo dovadă.

Ei o vor supraveghea pe Sally și atunci când ea se va întoarce în apartament, pentru a vedea dacă nu afișează cumva vreo emoție, dar ea se așază pur și simplu în fotoliu, își pune picioarele pe un mic taburet și începe să-și citească revista. Mai târziu, când va primi vestea prin telefon, își va ridica brațele către cer și va începe să se agite prin living, ieșind o singură dată din încăpere pentru a-și recupera paltonul și pantofii. În acea după-amiază târzie, ea va începe să se plimbe de colo până colo prin încăpere, iar atunci când veștile despre moartea lui vor fi confirmate, ea va cădea în genunchi, copleșită de tristețe.

Există nenumărate moduri de interpretare și piste de urmat – detectivii știu bine asta –, opoziție și conflict, teoriile suprapunându-se și succedându-

se într-un ritm amețitor. Lucruri schimbate de o observație atentă. Vechile legi ale fizicii. Viteză și poziție. Timp și distanță.

Ei vor cerceta toate imaginile, căutând orice detaliu întâmplător, orice semn surprinzător și orice indiciu. Cu cât mai obscur va fi momentul, cu atât mai valoroasă va fi informația. Există întotdeauna o șansă ca ei să descopere ceva printre informațiile deja verificate – ceva care le-a scăpat inițial.

Ei lucrează aproape la fel ca poeții, căutarea unui cuvânt întâmplător la momentul oportun oferind poemului mai multă claritate.

IV

Un bărbat și o femeie Sunt una. Un bărbat și o

femeieșiomierlăSuntuna.

Pe vremuri era o adevărată artă felul în care își împăturea ziarul. Odinioară, când își petreceau vara pe Insulă. Un tânăr îngâmfat. Stând pe peron și așteptând trenul LIRR[8] printre celelalte costume și cravate. Era o abilitate spectaculoasă să poată împături ziarul pe lungime în mai multe secțiuni perfect egale. Naveta coregrafiată. Baletul primelor ore ale dimineții. Ei pot sta în rânduri de câte trei, genunchi în genunchi, și pot întoarce paginile fără a-și atinge totuși coatele. Pliindu-l, modificându-i forma. Unii dintre cei mai meticuloși ar putea face pliuri perfecte chiar de-a lungul rândurilor de text – patru mici coridoare pe suprafața colii tipărite, precum tivul perfect al unui costum de comandă. De pe vremea în care oamenii erau respectuoși și politicoși. Când mergeau cu

serviete și umbrele și le țineau ușa doamnelor. Ocazional, în prezența lui se mai găsea și câte un nătărău care nu putea să împăturească ziarul deloc – mișcări necontrolate de brațe, foșnet enervant de hârtie, fără pic de respect, un acordeon de coate –, aceeași specie care nu reușea niciodată să-și găsească abonamentul de călătorie sau care își vărsa cafeaua pe el, bâjbâind întotdeauna neîndemânatic, făcând zgomot, iscând dezordine. Măcar nu existau telefoane mobile pe atunci.

Săptămâna trecută luase un tren spre Stamford, până acasă la Elliot – vila lui Elliot, mai bine spus, un loc îngrozitor cu douăsprezece dormitoare și piscină, salon video și garaj pentru cinci mașini, dar ieftină și vulgară în același timp, ca și vila vecină și ca toate celelalte de pe strada lor: un rând de case Ikea – câtă mediocritate opulentă! Chiar propriul său fiu, băiatul lui corpolent și chelios, cine ar fi crezut? Chelia, corpolența, prostia – într-o casă proiectată parcă special pentru a-i plictisi de moarte pe vizitatori, complet lipsită de personalitate, toată numai lemn deschis la culoare, lumini fluorescente și mașinării albe imaculate – fără a o mai menționa pe proaspăta lui soție, cea cu numărul trei, ea însăși o mașinărie albă imaculată, parcă ieșită din dispozitivul de decupat biscuiți direct în viața lui Elliot.

Ar fi putut la fel de bine să sară din cuptorul cu microunde – cu pielea ei cărămizie și cu dinții albi ca perlele. O nevastă trofeu – dar de ce neapărat cuvântul „trofeu”? E ceva ce poți împușca într-un safari? Ei, și? Eileen nici măcar nu ajunsese să o cunoască. Ea își dorise atât de multe pentru fiul ei înalt și trupeș… și cu ce se alesese? Niciun nepot, un munte de tristețe și două divorțuri – fără a mai pune la socoteală faptul că Jacintha venise cu trei băieți sub aripă, cu o paternitate gata împachetată, luată direct din catalogul cu comenzi poștale, toată numai picioare, coșuri și nervozitate.

Nepoții săi vitregi – o fiertură clocotitoare de adolescență. El nici nu-și mai amintește numele sau chipurile lor, dar cine Dumnezeu și-ar mai boteza copilul Aldous în prezent?

Unde eram eu, totuși? Mintea deviază atât de ușor acum! *Nosce te ipsum*[9]. Era ceva legat de telefoane mobile? Sau de ziare și felul în care se împătureau acestea?

Pe vremuri citea ziarul din scoarță în scoarță – mai puțin rubrica sportivă –, apoi desfășura micul pliant de cuvinte încrucișate, pe care le rezolva în cel mult douăzeci de minute.

Nu mai asta face de mult. Și totuși, acesta e unul dintre momentele lui zilnice favorite – savurarea ziarului *The New York Times,* o adevărată delectare mentală.

Deschide ziarul la un articol despre Republica Africa Centrală. Un lucru îngrozitor macetele lor. Toate știrile acelea care despică firul în patru. Un raport despre situația din Coreea de Nord. Colapsul iminent al procesului de pace din Orientul Mijlociu. Ei bine, desigur, așa a fost mereu. E greu să se gândească la colapsul procesului de pace când el știe foarte bine că nu a existat niciodată așa ceva – de la bun început. Biata noastră Katya, săptămână de săptămână pe drumuri, în postul ei diplomatic – pledând și lingușind, dându-se de ceasul morții și calmând spiritele, când adevărul este că ticăloșii pur și simplu nu vor pace, niciunii dintre ei, indiferent de care parte a baricadei ar fi: evrei sau arabi, creștini, egipteni sau orice altceva – ei ar prefera să se sinucidă aruncându-se în aer ca să-i omoare pe ceilalți, iar în final cel care suferă e bărbatul de pe stradă, la fel și femeia, fără a o mai menționa pe biata Katya, împreună cu nepoții ei adolescenți, toți la fel de frumoși, Laura, James, Steven; dar cine ar fi ales o viață sub microscop și cu gărzi înarmate pe tot teritoriul și de ce a trebuit să aleagă Israelul dintre toate locurile din lume? Nu s-ar fi

putut implica în Belfast sau într-un alt loc cu oameni mai zdraveni la minte?

Biata Eileen nu suporta să urmărească știrile din Irlanda de Nord. De obicei, asta o dădea peste cap. Acolo obișnuiesc să își zboare capetele unul altuia fără vreun motiv rațional, aruncând cocktailuri Molotov, mărșăluind la parade pentru a-și celebra morții, fluturând steagurile – regele William călare pe cal. Peste tot războaie, indiferent de loc, enorma prostie omenească, Israel, Irlanda, Iran, Irak – toate încep cu „I”, după cum se vede, cu toate că în Islanda, de exemplu, lucrurile stau bine. Ciudat lucru… în Islanda nu s-a auzit niciodată de vreun război, dar cine s-ar apuca să tragă cu arma într-o tundră înghețată?

Numai tristețe peste tot, la drept vorbind. De ce să nu spunem că întreaga lume este o casă de nebuni și să o acceptăm ca atare, pur și simplu? Nu-i așa, Sally? Sunt sigur că există chiar și o formă de continuitate în locul – oricare ar fi acela – din care provii tu.

— Sally!

Ea este ocupată în dormitor, dând cu aspiratorul și cântând de zor, foarte absorbită. Cu o eternitate în urmă, mama obișnuia să-mi cânte la fel în timp ce făcea curățenie în casă. Departe, foarte departe. În bucătărie. Cuptorul era mare și roșu și încărcat de oale. Un burlan uriaș vopsit în albastru dintr-un anumit motiv. Ea, stând acolo, cu mâinile pline de făină. Ștergându-le de partea din față a șorțului. Toate vechile melodii lituaniene. Flori de munte și canale înghețate, și maluri de râuri, și feriboturi.

Vilnius, Vilno, Wilna, Wilno. Lumea are o geografie complicată. În ultimii ani, mama lui îl pusese în temă cu particularitățile locului său natal, spunându-i despre lamele de cuțit folosite pentru confecționarea patinelor, despre modul în care lumina lunii se oglindea în apa râurilor, despre mica jachetă roșie pe care el o purta întotdeauna,

despre mănușile pe care ea le cususe cu elastic în interiorul mânecilor lui și felul în care săreau acestea atunci când el alerga prin parcul Kalnij. Odată îl fugărise un câine, atras de felul în care îi săltau mănușile. Câini negri peste tot. Avusese coșmaruri după aceea. Apoi, ziua însăși instalase întunericul. Ei ieșiseră din oraș la momentul oportun. Mama lui simțise ceea ce plutea în aer. Câte războaie fuseseră deja? Bietul Vilnius, Vilno, Wilna, Wilno, redenumit la fiecare pas. De câte ori fusese străbătut în lung și-n lat? Un oraș măreț și respectat, cu clădiri din cărămidă galbenă și coronamente înalte, dar ciuruit de nenumărate gloanțe. Tatăl lui, un doctor foarte cunoscut, vânduse casa de pe strada Vokieciij, își luase cu el economiile și își îngrămădise familia într-un tren spre Paris. Era încă o vreme în care granițele puteau fi trecute cu ușurință. Aveau o mulțime de bani cu care să treacă dincolo. Nicio bijuterie ascunsă. Nici binecuvântări de la rabin. Fără rugăciuni tainice. Și fără blesteme. Fără povești ieftine sau bebeluși aruncați pe geam. Mama lui își lăsase aproape toate tradițiile în urmă. În realitate, nu o deranja să fie lituaniană, poloneză, rusoaică sau orice altceva – nici măcar evreică. Tatăl lui, de asemenea, era un ateu înverșunat. Deloc interesat de formalități, deși uneori citea din Tora și recita chiar bucăți din Kaddish, spunând că rândurile acestuia erau o rețetă pentru marile cugetări.

Fie ca în acest loc sfânt – la fel ca în oricare altul – să se facă pace deplină. Sau ceva de acest gen. O mică plecăciune la stânga și una la dreapta. Și avea să fie pace într-adevăr, nu-i așa? *Pace deplină*? Existau două șanse, după cum se spunea: una foarte slabă și una egală cu zero.

Trenul cu aburi trecea hodorogind printre copacii înalți și subțiri din Germania, Belgia, Franța. Ei locuiau într-un hotel de pe malul Senei. Noaptea se adunau în bucătăria hotelului în jurul radioului, în intimitatea căminului lor. Furia oarbă,

cenușa, separarea Europei. Noaptea cuțitelor lungi[10], săptămânile, lunile, anii.

Urmase Dublin, în mijlocul războiului. Tatăl lui obținuse o slujbă la Colegiul Regal al Chirurgilor. Un oraș calm sub un cer generos. Elogiindu-și propria întunecime. Ca o pălărie cenușie din fetru, un Homburg[11], un derby mohorât, lipsit de culoare.

Lui îi plăcea acolo. Cele două veri fuseseră cele mai fericite din viața lui. O casă pe Lesson Street, nu departe de canal. Avea zece ani și purta un șort cu jartiere și șosete lungi, cu elastic.

Bătea străzile pietruite și ajungea acasă, la focul jucăuș din cămin, în întunericul serii. Scări. O masă lungă în sufragerie. Două sfeșnice din argint cu lumânările aprinse pe mijlocul mesei. Oh, mintea însăși este o fântână adâncă, foarte adâncă. Mă coboară și mă lasă să ating apa. El chiar încercase să dobândească un accent specific locuitorilor din Dublin. Și acolo avea tot două șanse: niciuna și „să-i ia naiba pe toți”.

Dimineața alerga cât îl țineau picioarele spre canal. Acolo erau două lebede superbe, care își împleteau gâturile lungi. După-amiezile, mama lui îl lua la plimbare de-a lungul malurilor acoperite de iarbă deasă, unde avea voie să se dezbrace până la chiloți și să sară în apă – palid și slăbănog – împreună cu ceilalți băieți. Dintr-un anume motiv – pe care nu reușise niciodată să-l identifice – fusese numit Quinn, iar mai apoi Quinner. Poate că semăna perfect cu vreun băiat care avea acest nume sau poate că era un argou specific celor din Dublin – pe care el nu-l recunoștea, dar care-i plăcea foarte mult, în special datorită faptului că litera „Q” nu exista în limba lui. *Quinner. Salut, Quinner!*

El își scrisese această poreclă în stil elaborat pe caietele sale liniate. Până și profesorii lui înțeleseseră numele acela, iar atunci când le

înmâna temele pentru acasă, se semna Peter J. Quinn Mendelssohn.

Oh, e nevoie de volum ca să umpli o viață. Așa spunea Boris Pasternak. Cel puțin așa cred că se numea. Pasternak. Eileen și-ar aduce aminte. Ea obișnuia să-mi citească noaptea din scrierile acestuia. Acoperișul care acoperea dragostea noastră a fost distrus, iar acum stă deschis sub cerul liber.

În Dublin, unul dintre rapoartele școlare menționase faptul că el avea o înclinație timpurie spre investigația filosofică. O înclinație timpurie! Investigația filosofică! La unsprezece ani! Desigur, doar iezuiții ar fi fost capabili de o asemenea expresie. Ei considerau că promitea foarte mult. Îi cercetau trecutul, strecurându-i cărți pline de substanță catolică. Mergea spre casă de-a lungul canalelor cu doctrinele lui d'Aquino răsunându-i în cap. Dar în după-amiezile de vară, tot ce voia să facă era să sară în ecluzele canalelor întunecate, ridicându-și genunchii la piept ca o ghiulea.

Apăruse chiar și o fotografie a lui – din 15 iunie 1944 – în publicația *The Irish Press,* în care era surprins ghemuit în aer, cu coastele comprimate și cu brațele subțiri ca niște funii, pe fundalul întunecat al canalului care se întindea în spatele lui.

Cerul de deasupra lui era alb, iar pe chipul său se citea o concentrare încrâncenată. Titlul spunea simplu: *Băiatul de deasupra Canalului.* Mama lui cumpărase toate ziarele pe care le găsise în micul magazin de pe Baggot Street Bridge.

Ziarele erau îngălbenite și aproape dezintegrate acum, dar amintirea aceea nu pălise deloc în mintea lui: ea locuia la o ușă distanță – literalmente – chiar în casa alăturată – și venise în fața casei lor pentru a strecura pe sub ușă un articol decupat din ziar. El o urmărea din bovindou. Eileen Daly. Încă de pe vremea aceea era o frumusețe. O piele de alabastru și câțiva pistrui

delicați, parcă pictați pe nasul ei. Era de fapt atât de frumoasă, încât el nu îndrăznise să-i vorbească deloc pe atunci, ani la rând. Nici măcar o dată. Nici măcar un salut fugitiv, „bună”, „la revedere” sau „ce faci, Eileen Daly, nu crezi că e o zi frumoasă aici, în Dublin?” Dar o urmărea de departe, iar frumusețea ei îi tăia respirația. Și îi lăsa un gol în stomac.

Ziua în care părăsise Dublinul, oh, ziua aceea… Era viu colorată și surprinzător de însorită. Cupeul oprise în fața casei – o mașină mare și argintie, cu un claxon uriaș într-o parte, care scotea un sunet asurzitor. Bagajele erau făcute. Totul fusese împachetat în valize. El se ascunsese în dulapul de sub scară. America. El nu voia să meargă acolo. Nu voia să părăsească Irlanda. Dar tatăl lui primise o ofertă de lucru. O scrisoare sosise acasă. O caligrafie elaborată. Un timbru de opt cenți cu poza unui avion de transport cu două motoare. O invitație sau poate o acuzație. Un alt continent. El fusese scos afară din dulapul de sub scări, împins să coboare treptele de la intrare și urcat în mașina din fața casei. Aruncase o privire pe geamul din spate al mașinii și o văzuse; era acolo, Eileen Daly, la cei unsprezece ani ai ei – sau avea doar zece? –, fluturându-și mâna în semn de rămas-bun de la fereastra livingului ei. Perdelele albe încadrându-i fața. Capul ei ușor înclinat. Câteva șuvițe din părul ei negru căzându-i pe umeri. Cu buzele strânse, deschidea gura în răstimpuri, de parcă ar fi vrut să-i spună ceva. El știuse încă de atunci că așa avea să o vadă mereu în fața ochilor – mintea lui procesase o fotografie care rămăsese întipărită pentru totdeauna în creierul său. El ar fi vrut să se întoarcă și să-i mai facă semn odată cu mâna, dar cupeul ajunsese deja la colțul străzii, așa că făcuse din mână doar către un zid murdar din cărămidă.

Irlanda.

Plecat.

A chuisle mo chroi[12].

Orice ar fi însemnând asta. Iubirea mea sau ceva de genul acesta. *Bubbala,* ar putea spune ei în idiş. Ea îi spusese așa la un moment dat, apoi de mai multe ori, dar era o limbă ciudată, irlandeză sau geleză, iar el nu reușea să o înțeleagă niciodată sau să o vorbească – de parcă ar fi avut pietre în gură. *Dún an doras*[13]*,* de exemplu, sau *má sé de thoil é*[14]*,* dar ușa era într-adevăr închisă, iar cerul cobora și se scufunda în Marea Irlandeză.

Pe vaporul plecat din Dun Laoghaire își golise stomacul peste bord și privise înapoi către uscat până când acesta dispăruse, în locul său rămânând doar spuma albă a unui val. Câteva raze jalnice de soare îl scăldaseră în lumina lor. El se gândise că ar fi fost mai corect să plouă, măcar pentru ultima dată. Apoi, de la Liverpool plecaseră spre America. În cabine de lux. Portul părăsit la babord, noua lor casă la tribord. Străbătuse apatic puntea vaporului, repetând în minte: Eileen Daly, Eileen Daly, Eileen Daly. Îi simțea numele nespus de dulce pe limba lui. Accesul lui nu era permis în salonul de pe vapor și nici în bibliotecă – dar exista o sală de biliard lângă cabinele de la clasa întâi în care el se așezase într-un colț și începuse să-i scrie scrisori –, mistuit de dor, gândindu-se numai la felul în care îl privise ea de la fereastră. El nu putea înțelege cum de nu-i vorbise niciodată lui Eileen: ce anume îl paralizase de fiecare dată? Locuiseră la numai o ușă distanță timp de doi ani, iar acum ajunsese să îi scrie scrisori – pagini întregi povestindu-i despre culorile apusului oglindite în pânza apei și despre scârțâitul straniu al bărcilor de salvare, despre ultima sa privire spre Irlanda. Îi scrisese tot ce-i venea în minte, în detaliu și într-un ritm alert, aproape cu furie – cu capul plecat, cu penița stiloului alunecând ușor pe hârtie. Nu scrisese atât de mult în toată viața lui, la cei unsprezece ani ai săi – sau doisprezece? Nu mai conta, avea acea boală veche de când lumea –

stupidă, ridicolă, nesfârșită – și simțea pentru prima dată gustul acelui sentiment pe care avea să-l cunoască mai târziu – intim, minunat –, cel mai frumos cuvânt din patru litere.

Eileen, *I leaned, I lean*[15].

Viața nu e atât de simplă, ca și cum ai traversa un câmp cu flori. Din nou Pasternak. Cu siguranță, de această dată, însă mintea este într-adevăr o fântână adâncă de piatră. Dar cât de des o găleată se cufundă adânc în ea, pe neașteptate, și atinge apa rece ca gheața? Multe nopți la rând Eileen mi-a citit cu voce tare cărțile poetului rus, cu accentul ei irlandez, având o pătură trasă până sus, în jurul gâtului – o pătură din lână moale de Avoca, satul de la confluența râurilor, după cum i-a spus ea.

Era un izvor nesecat de informații când era vorba de limba irlandeză, rusă sau chiar ebraică – un adevărat Helicon, cu anumite cunoștințe de greacă și o boabă de latină. Din fericire, ea nu a fost nevoită să mă vadă purtând scutece, Pampers sau echipament de iarnă, „acolo, în grădinile Salley, unde am întâlnit-o prima dată pe iubita mea".

El înclină ceașca de cafea și oftează. E goală acum – un sigur firicel își croiește drum pe fundul cănii de porțelan. Toată viața reducându-se la asta. La o picătură. La un strop. Picioare albe ca zăpada.

Căzând încet, așternându-se ușor. Se văd acum pe fereastră. Fulgi mari și albi, lipiți de geam. Așa era și povestea care îi plăcea atât de mult lui Eileen – zăpada care pusese stăpânire pe toată Irlanda, Michael Furey cântând la fereastră, bietul Gabriel lăsat singur acasă, începutul sfârșitului său absolut.

El își apleacă încă o dată ceașca și lasă ultimul strop de cafea să cadă pe ziar, apoi îl urmărește cum se lățește încet pe hârtie. *A bi gezunt*[16], ar fi spus mama lui. Ea fusese

întotdeauna adepta expresiilor înțelepte din străbuni. Dacă ești sănătos, ce vrei mai mult?

— Sally?

El o aude acum în bucătărie – zdrăngănitul mașinii de spălat vase, clinchetul de-a lungul rolelor. El nu va înțelege niciodată de ce Dumnezeu are nevoie să pună în funcțiune mașina de spălat vase. Doar nu am murdărit o sută de farfurii cu marmelada și cu pâinea mea prăjită.

Și ce naiba voia să-i spună lui Sally? Fusese atât de adâncit în gândurile lui… își amintise de Irlanda, de vremurile bune. De ce să le întrerupă acum? Poate pentru că memoria lui e atât de fragilă și zăpada a pus stăpânire în întregime pe 86th Street.

Sunt doar pe jumătate viu și cred că Eileen a murit din dragoste, da, da, cred că Eileen a murit din dragoste.

— Domnule J.?

— Afară ninge.

— Da, domnule J.

Se uită la el, așteptând parcă să mai spună ceva. A întrerupt-o din spălatul vaselor doar ca să-i spună ceea ce deja știa – probabil că ninsoarea care se așterne e un motiv suficient pentru el.

— Mă gândeam doar, spune el.

Ea încuviințează din cap și cerceii ei se mișcă, zornăind. Privindu-l foarte curioasă. Ce gânduri i-or fi trecând prin minte? Oare crede că sunt senil? Că spun bazaconii din cauza bătrâneții? Un bătrân alb în trupul său la fel de alb. Oare se gândește la corăbiile cu sclavi purtate de valuri spre țărm? Sau la iubitul ei nepot din Caraibe, ținutul ei natal? Nu pentru el face economii? Pentru a-l trimite la școală? Își dorește o bună educație pentru nepotul ei – sau o fi vorba despre fiul surorii ei? Sally cea mărinimoasă. Se sacrifică doar pentru acel băiat. Să nu-l lași să-ți frângă inima, Sally. Oare ea își mai aduce aminte de zilele

bune de odinioară, pe care eu le-am trăit alături de Eileen? Își amintește ce căsnicie grozavă am avut? Cu toate că, la drept vorbind, se certau la cuțite uneori – Sally și Eileen. De multe ori pe bună dreptate, una albă și cealaltă neagră, iar Eileen avea o limbă ascuțită și îi tăia macaroana lui Sally – copacul cel mare și gros era doborât într-o clipită, dar, of, ce naiba voiam să-i spun? De ce anume aveam nevoie?

— Cred că mi-ar plăcea să merg la Chialli astăzi, Sally.

Ritualul lui aproape zilnic.

— Da, domnule. Pe zăpadă?

— Pe zăpadă, da, doamnă.

— V-ați făcut rezervare?

El se trage înapoi cu tot cu scaun. Ce-i drept, am o „rezervă”, Sally – dar în legătură cu gramatica ta, nu la restaurant. Nu mai are rost să o corectez acum și nici nu mai contează.

— Cât e ceasul, Sally?

— Zece și un sfert, domnule.

— Unu la unu să fie atunci.

— Cum, domnule?

— Ora unu, Sally. Sună la Chialli. Iar eu am să-l sun pe Elliot. Poate că reușește să se desprindă de activitățile lui măcar de data asta.

Ea e încântătoare – ca întotdeauna – Sally James. Lumina lunii îi face părul să strălucească, iar când pășește stârnește un curent rece, făcând odorizantul de interior să împrospăteze aerul. Am pășit alături de ea pe sub umbrarul de frunze, spunându-mi că nu sărutasem nicio negresă în

viața mea, deși trebuie să recunosc că multe dintre ele au buze minunate și dinți pe măsură, dar nu și Sally, din păcate – sau poate că ea nu trezește în el tentații mai vechi.

Cu toate acestea, cântecele vechi sunt întotdeauna cele mai bune.

— Da, domnule J.

— Mulțumesc, Sally.

Nimeni nu uită primul sărut și, cu toate că au fost câteva înainte de Eileen – unele pentru care am plătit, sincer vorbind, în Dresda, fetișcanele rezemând zidurile cazărmii, cunoscute pentru virginitatea lor îndoielnică –, acesta mi-a fost dăruit de Eileen; și, chiar dacă ea nu a fost prima, pentru mine a fost și va fi mereu – acum, mâine și întotdeauna. Câte scrisori i-a trimis el de-a lungul anilor? Sute, poate chiar mii. Eileen „Daily"[17], și-a spus ea odată. Mereu adorabilă, cu lumina lunii în plete. El îi scrisese de la liceul lui din Bronx. Îi scrisese de pe coridoarele universității Fordham. Îi scrisese și după ce se înrolase în Forțele Aeriene. Și, în tot acel timp, el nu i-a adresat nici măcar un singur cuvânt față în față. Cât de ciudat i se părea să cunoască pe cineva atât de bine, fără să fi scos vreodată un cuvânt în prezența sa… Exista, desigur, telefonul, la care conversaseră din când în când – fiecare dintre ei perplex din cauza accentului celuilalt –, dar niciodată față în față; și abia în 1952 fusese mobilizat în Dresda pentru o muncă de birou – verifica diagramele zborurilor –, o muncă îngrozitor de plictisitoare, zi de zi, ceas de ceas, maldăre de hârtii, nori de fum dinspre cei care trăgeau din pipă, dar tot scria câte două scrisori pe zi, iar ea îi răspundea – confesiuni impresionante despre dragoste și literatură; și apoi el avusese o săptămână de R&R[18], așa că își lustruise pantofii, își dăduse părul cu pomadă și se îmbarcase într-un avion cu destinația Glasgow, unde – odată ajuns – închinase o mașină și se întâlnise cu ea în Edinburgh, unde ea studia

literatura. Niciunul dintre ei nu-și mai amintea primele cuvinte pe care și le spuseseră – poate pentru că rămăseseră mult timp fără grai dar mai târziu în noaptea aceea, el căzuse în genunchi și o ceruse în căsătorie – tu ești dragostea vieții mele, *A chuisle mo chroi,* mi-ai scris în mai multe scrisori de-ale tale, nu prea știu ce înseamnă, dar mărită-te cu mine, Eileen, te rog. Ea roșise și spusese da, plecându-și ochii, în timp ce inima lui bubuia nebunește sub bluză; el îi spusese apoi că avea să fie o nuntă elegantă – cu toate că, dacă ar fi să spunem adevărul și numai adevărul, trebuie admis faptul că foarte puține lucruri sunt idilice în realitate, exceptând retrospectiva, așadar – ca să fie cinstit – el fusese cam dezamăgit de Eileen Daly când o văzuse prima dată, pentru că nu mai era așa cum și-o amintea în ziua despărțirii, la fereastra ei din Lesson Street, privind afară cu ochii în lacrimi, nu, ea crescuse și era cam durdulie, iar pielea ei era palidă, foarte diferită de nuanța rozalie pe care și-o amintea el, iar culoarea ochilor ei era mai degrabă comună – deși, în scurt timp, el uitase toate astea, iar ea devenise frumoasă din nou, dacă nu și mai frumoasă decât în trecut; dar, dacă ar fi fost să recunoască adevărul până la capăt – și în acest caz era vorba de un adevăr și mai profund –, nici el nu era un bărbat perfect, ci mai degrabă un lungan slăbănog, cu o pereche de ochelari mari pe nas și cu ochi neliniștiți, iar pantalonii săi fluturau ca un steag ridicat până la jumătatea catargului, de parcă trupul lui ar fi fost în doliu pentru tot ce-i dăduse Domnul. În plus, avea două brațe slăbănoage, nefiind tocmai un bărbat „nautilus” care-și putea permite un vehicul, cu numai câteva fire răzlețe în bărbie, cu părul deja rărindu-i-se, arătând ca o mică peninsulă în creștetul capului; și, fusese nevoit să recunoască sincer, mai târziu în noaptea aceea, când se băgase în patul aflat la o ușă distanță, că mariajul cu Eileen Mendelssohn, născută Daly, era cea mai

bună alegere și că se potriveau de minune, mergând de mână pe Anne Street, cu întreaga lume deschizându-se înaintea lor. Aveau să se căsătorească în șase luni și să locuiască la New York – unde ea testase cum suna noul ei nume atunci când îl pronunța; și se plimbaseră pe bulevardele Americii încadrate de copaci în floare – oh, ei îi plăcea, de asemenea, și Leopold Bloom[19], sunt sigur de asta, dar de unde Dumnezeu am scos expresia asta, *virginitate îndoielnică*?

Ceea ce-mi amintește că trebuie să-i telefonez fiului meu aventurier.

Sally, unde Dumnezeu mi-am pus BlackBerry-ul? E aici, sub ziar – tot ce este gata de tipar este țintuit de ceașca mea goală de cafea.

Oh, Eileen, îmi lipsești. Daily[20], daily, daily.

V

Nuștiucesăprefer,Frumusețeainflexiun

ilorSaufrumusețeaaluziilor,Mierlafluierâ

nd Sau timpul imediat după aceea.

Poeții, la fel ca și detectivii, știu că descoperirea adevărului este o treabă laborioasă: ea nu are loc accidental, ci mai degrabă e cizelată și creată – ca produs al timpului, al distanței și al trudei. Poetul trebuie să fie deschis, admițând că există posibilitatea ca poezia să parcurgă un drum lung până la apariția primului cuvânt, a primei fraze de valoare sau până la stabilirea ritmului, dar chiar și atunci nimic nu e sigur – nici măcar cuvintele care și-au păstrat semnificația inițială. Uneori, asta se întâmplă în cel mai neașteptat

moment, iar poetul trebuie să pătrundă misterul și să reconstruiască poemul din acel punct.

Sunt înregistrate treizeci și patru de zile pe fiecare dintre cele opt camere de supraveghere din reședința lui Mendelssohn: 59 East 86th Street, între Madison și Park Avenue, la numai două sute de metri distanță de restaurant.

Prima cameră redă ușile duble din sticlă ale clădirii de dinaintea războiului, treptele înalte și marchiza. Imaginea se lărgește către capătul trotuarului, în partea nordică a străzii. Un unghi limitat și profunzime mică de câmp – de la nord spre sud înregistrată printr-un obiectiv de 50 de milimetri. O altă cameră redă imaginea din hol, iar alta supraveghează spălătoria de la parter. Una surprinde casa scărilor. Una e montată pe acoperiș și alta în lift. Una lângă camera boilerului și alta în cămara de la parter.

În după-amiaza morții sale, Mendelssohn iese din lift – o deplasare lipsită de evenimente, el stând tăcut alături de Sally James – și merge împreună cu ea în holul de la intrare.

Este unul dintre acele vechi foaiere newyorkeze cu pardoseală de marmură, cu flori și candelabre. Cu lămpi de perete din alamă. O masă din lemn de mahon. Plăci de gresie în alb-negru, model „tablă de șah”. Un covor lung pe mijlocul holului. Kitsch-uri pe pereți – din cele create special pentru a nu ofensa.

Sally dispare după colț pentru o clipă, iar Mendelssohn face câțiva pași de unul singur. El poartă un palton lung. O pălărie Homburg. Pe fața obosită i se citește hotărârea. Spațiul parcă așteaptă, martor al destinului său groaznic. Imaginea mărită dezvăluie ochii lui umflați, obrazul căzut și cearcănele adânci din spatele ochelarilor. În jurul ochilor are un mănunchi de riduri. Un alt firav mănunchi de fire îi iese de sub borul pălăriei. Venele de pe tâmplele lui sunt foarte vizibile. Pielea de sub bărbie și de la gât e lăsată.

Urmele deceniilor trecute. Detectivii și-l pot imagina acasă, dormind cu gura deschisă și cu gulerul pijamalei strâmb, sforăind ușor.

Dar mai târziu, când se deplasează de-a lungul coridorului, ei observă o urmă de bucurie în felul în care-și târâie picioarele. Nu se mai clatină și nici nu se mai împleticește. E un bărbat încă legat de această lume. Are o eleganță aspră, rigidă. Detectivii examinează mersul bărbatului, de parcă mișcarea ar putea furniza un indiciu criminalistic referitor la persoana lui. Ei sunt conștienți că un moment anume – la fel ca un cuvânt – poate însemna puțin sau chiar nimic, însă acumularea unor astfel de momente le poate face să conteze. Viața a devenit ciudată din cauza unor anumite acțiuni și, prin urmare, acestor acțiuni ar trebui să le corespundă o serie de consecințe declanșatoare. Trecutul este o cheie pentru viitor: Cauzele ascunse trebuie să iasă la lumină, iar timpul ar trebui să semnaleze un anumit punct în care să li se dezvăluie adevărul. Provocarea constă în a găsi acel punct în care misterul este elucidat. Apoi, ei vor putea pune cap la cap, în mod logic, piesele puzzle-ului. Dacă vor reuși să găsească o piesă, o vor căuta și pe următoarea, testând-o pentru a vedea dacă se potrivesc.

În cele din urmă, trucul constă în abilitatea de a descoperi piesele dintr-o privire, reconstituind apoi faptele pe baza lor, pentru a găsi soluția.

După fermitatea și fluiditatea mișcărilor sale și după felul în care pășește, detectivii sunt siguri că nu a existat nicio amenințare cu moartea adresată lui Mendelssohn și nicio sugestie anterioară de asasinare – chiar dacă, atunci când el bate cu bastonul în podea și Sally James apare de după colț, dinspre lift, ea pare să-i pună mâna în gât.

Gâtul lui pare fragil și scheletic – de parcă tocmai ar fi pe cale să scoată niște sunete asemănătoare cu cele ale scurgerii de la chiuvetă.

Dar în secunda imediat următoare, femeia îi înfășoară cu grijă fularul în jurul gâtului și începe să pășească alături de el, sprijinindu-l de cot.

Infirmiera este, după toate aparențele, foarte bine plătită. Ea poartă un palton larg cu guler de blană și e încălțată cu cizme lungi.

Ei înaintează încet pe coridorul lung și se opresc în fața ușilor duble de la ieșire. Sally așteaptă și se întoarce cu spatele, în timp ce Mendelssohn schimbă câteva cuvinte cu portarul, Tony Disalvo, un bărbat care arată de parcă ar fi scos dintr-o cantină mexicană – corpolent și chelios, părând înclinat spre violență, dar care, în același timp, sclipește de inteligență. Mai târziu, la interogatoriu, va fi dezvăluit faptul că Tony este portorican, fost student la filosofie în cadrul Universității din Miami, și că ultima sa conversație cu Mendelssohn a fost una obișnuită despre vreme, specifică newyorkezilor – cât de urât este afară, cât de mult a nins în iarna aceea și o glumă familiară de-a lui Mendelssohn, care-i spusese că ieșea să ia prânzul în oraș. Tony adăugase apoi că îi spusese bătrânului să fie atent la luminile semaforului, pentru că o mulțime de taxiuri derapaseră pe parcursul dimineții.

Tony îl ajută pe Mendelssohn să coboare treptele abrupte și îi urmărește cu privirea pe bătrân și pe infirmieră până când aceștia dispar.

Detectivii cercetează și înregistrările din ziua anterioară, încercând să descopere ceva legat de intervalele orare – un indiciu care să-i propulseze către o revelație decisivă. O frântură de logică așa, cam de mărimea unei jumătăți de vers. Un picior metric. Un ingambament. Sau o rimă.

Pentru că, în săptămâna crimei, ei au urmărit înregistrarea derulată cu o viteză de redare de 32: lumea pe repede înainte. O zi întreagă se desfășoară rapid – în mai puțin de o oră. Mișcările au în ele ceva comic, mai ales atunci când Mendelssohn, împreună cu infirmiera lui, își

folosește bastonul și gângăvește. După ce derulează mai multe zile, ei încetinesc viteza de redare și continuă să urmărească imaginile la o viteză de 16 și apoi la o viteză de 8. Fiecare minut durează șapte secunde și jumătate. Patru ore derulate în jumătate de oră. Degetele lor alunecă deasupra tastaturii. Căutând. Cercetând. Scormonind. Săpând. O față văzută o dată, de două sau de trei ori. O persoană zăbovind sub marchiză. O privire suspectă. Un tic nervos. Sau poate un gest mult mai ostentativ, mai evident – un agresor cu o căutătură fioroasă. Fiecare incident cu ritmul lui specific: sosirile cotidiene, plecările, camioanele de livrare, mersul târșâit al portarului, locatarii, Mendelssohn și infirmiera lui, începutul ninsorii și al viscolului.

Când ajung la ziua crimei, ei urmăresc înregistrarea în timp real, oprind-o, pornind-o, sărind peste unele pasaje și derulând-o. Iar și iar. Se gândesc. Se opresc. Reformulează ipoteza. Îl privesc pe Mendelssohn ieșind din clădire. Uitându-se la vârtejul de ninsoare. Ridicându-și gulerul paltonului și scuturându-și vârful pantofului de zăpadă. Se sprijină de infirmiera sa. O văd pe Sally râzând. Îl văd pe Toby dând din cap. Îl văd pe Mendelssohn zâmbind. Nu văd nimic ciudat. Îl văd apoi pe Mendelssohn plecând. Bătrânul dispare. Nu se mai vede decât ninsoarea care cade din văzduh.

Ei așteaptă, atenți la contorul orar, ca să descopere dacă se întâmplă ceva în ora următoare, dar nu văd decât ușa de la intrare, marchiza, trotuarul și strada, pânza din ce în ce mai albă a furtunii, întoarcerea lui Sally – care intră din nou în cadru – de la restaurant, felul în care aceasta îi face un semn din cap lui Toby și își suflă aer cald în palme, precum și alte mici detalii. Ei mai așteaptă un timp pentru a surprinde întoarcerea lui Mendelssohn de la masa de prânz, de parcă înregistrarea video ar fi putut schimba realitatea.

Derulează înainte, cercetând înregistrările din următoarele ore – pentru orice eventualitate: se știe că, de cele mai multe ori, un criminal se întoarce la locul faptei.

Scanează chipurile vecinilor, ale paramedicilor, ale băieților de la livrări, ale privitorilor, ale tuturor celor adunați în fața clădirii. Detectivii cercetează tot ceea ce pare obișnuit, căutând orice fărâmă de dovadă, vreo față suspectă sau o umbră amenințătoare.

Dovada poate fi chiar acolo, sub nasul lor – în cel mai neașteptat moment, în cea mai scurtă privire sau în cea mai neînsemnată bătaie pe umăr. Ei se concentrează apoi asupra fiului, Elliot Mendelssohn – consultant financiar, aspirant la o funcție politică și cunoscut Don Juan –, care își croiește drum prin mulțime. Acesta este înalt, lat în umeri și are o burtă mare – de parcă ar fi înghițit un sac cu bolovani. Elliot intră și iese de mai multe ori din clădire, ținând un telefon la ureche și având întipărită pe chip o expresie iritată – ca și cum nu exista nicio șansă de a vorbi cu cineva mai interesant decât el.

Seara, târziu, Elliot iese cu o panglică neagră prinsă deasupra inimii, iar detectivii, cu radarul lor pentru tot ceea ce pare neobișnuit, găsesc interesant faptul că bărbatul a reușit să facă rost atât de repede de un asemenea accesoriu de doliu – ținând cont în special de natura seculară a Mendelssohnilor: să fi avut panglica îndesată în buzunarul hainei sale de dinainte? Sau tăiase o bucată de panglică neagră la etaj, în apartamentul tatălui său?

Mai târziu, ei observă sosirea la apartament a nepoților și a verilor, a rudelor prin alianță și a vechilor prieteni: numai o crimă poate reuni într-un timp atât de scurt o familie.

Urmărind afișajul digital, detectivii se întorc la momentul în care Mendelssohn iese din clădire

înfruntând furtuna de zăpadă: gestul lui amintește de o tragedie greacă – bătrânul cărunt care merge sprijinindu-se în bastonul său și care se aventurează afară, în ninsoare, după care dispare, ca un cuvânt străvechi care iese din pagină.

VI

Țurțuri umpleau fereastra cea lungă Cu un g

eambarbar.UmbramierleiSeproiectaînel,zbu

rând încoace și-ncolo. Furia Proiectată în umb

răO cauză indescifrabilă.

Se poate baza pe bastonul său. E vechi și de încredere. Ar putea, desigur, să utilizeze cadrul Zimmer sau chiar scaunul său cu rotile motorizat de la etaj – cel care colectează praful în dormitorul din spate, dar de ce să atragă atenția? Nu voia să sfârșească la fel ca toți acei idioți care treceau claxonând pe Fifth Avenue – bip, bip, la o parte, trebuie să ajung la colonoscopie, iată-mă, Fifth Avenue, Dr. Jim, pregătește-te! Fusese nevoit să folosească un scaun odată, cu câțiva ani în urmă, când își rupsese șoldul după o căzătură în fața muzeului Guggenheim. Alunecase pe un petic de gheață. Înainte să-și dea seama, era lat pe caldarâm.

Cei din administrație se temuseră să nu le intenteze proces, dar nu era stilul lui, el iubea

legea, o respecta și i se supunea. Nu era nevoie de lege pentru asemenea idioțenii mărunte precum căzătura unui bătrân. După două săptămâni în spital, Elliot îi cumpărase un scaun cu rotile motorizat. Acesta avea mai multe butoane decât panoul de bord al unui SOC-3. Cu frânare magnetică și radar. Propulsor activat. Contact! Se izbise cu scaunul de patul de spital la prima sa încercare. Ai nevoie de un doctorat în inginerie civilă doar ca să stai în chestia aia, pentru numele lui Dumnezeu.

Haide acum, Sally!

Destul cu vorba.

Și iat-o după colț, la conferința zilnică a brigadei menajerelor. Îngrijitoarea lui, spun unii. Cât de urât e să fie numite așa, dar ce alt cuvânt ar fi mai potrivit pentru ele? Nu servitoare. Și nici slugă. Nici „femeie de serviciu”, Doamne ferește, că doar nu sunt maladii[21]. Se adună toate jos, lângă cutiile poștale. Una dintre ele, știe el, e rusoaică. Alta e galeză și alta e de origine slovacă. Mica lor întâlnire din hol e o adevărată reuniune a Națiunilor Unite. El se întrebase adesea ce soi de consfătuire are loc acolo, jos – cine plătește ce și cine țipă la cine, cine a fost concediat, când și de ce? Brigada Yenta. Toate bârfele gata de publicare. Fiecare clădire din oraș e ca un sat în sine. Apartamentul luxos de pe acoperișul clădirii e castelul. Coridoarele sunt străzile. Casa scării sunt aleile. Liftul – drumul principal. Zona de depozitare – groapa de gunoi. Camera boilerului – fabrica. Meșterul bun la toate – cizmarul. Portarul – polițistul din sat. Superiorul acestuia – judecătorul. Iar judecătorul adevărat, adică el, ei bine, este idiotul satului, fiind lăsat să aștepte în hol – și așteaptă, așteaptă.

Începe să bată cu bastonul în pardoseala de marmură. O dată. De două ori. Ele încă bârfesc acolo, după colț. Un râs strident urmat de o șoaptă, apoi un alt chicotit al lui Sally. Oare cum era în

Grădina Edenului înainte de a apărea șarpele? Nu e de mirare că Adam a căutat să obțină mărul. Sau Eva a fost cea care a mâncat mărul? E ciudat cum minții noastre îi scapă cele mai simple lucruri. E povestea creației, iar el nici măcar nu-și mai amintește cine a fost cel care a încălcat regulile. Sau poate că nimeni nu a încălcat nicio regulă. Poate că au mușcat din măr împreună. Poate că l-au împărțit. Și de ce nu? Exista o veche poezie pe care el o învățase pe când avea zece ani: *Nu ar fi fost minunat dacă frunza Evei ar fi fost de ilice?* Ce lucru grozav – trupul unei femei. Cu rotunjimi unduioase, conceput parcă pentru desfătare. Plin și superb, și deschis pentru invitații, invocații, inspirații. Dumnezeule, îi plăcea nespus să stea întins în pat alături de Eileen duminica dimineața, mai ales după ce se zbenguiau – dacă aveau această ocazie. Urmăreau împreună cum se strecura treptat lumina în încăpere, alungând-o – ce zile bune, cornul abundenței; a fost odată – dacă putea spune așa.

Lovește cu bastonul în podea încă o dată. Oh, haide odată, Sally! Dumnezeule mare. Aici, în față. Bărbații vârstnici parcă îmbătrânesc mai repede. Sally în sus și-n jos, mereu Sally.

— Vin acum, domnule J.

— Nu am toată ziua la dispoziție, știi?

Ea aruncă o privire de după colț.

— Vin într-o clipă, domnule J.

Apoi, el aude un oftat complicat. Și un chicotit.

Mă rog la Dumnezeu ca ea să nu le povestească nimic despre aventurile mele în afacerea scutecul. Muncești o viață întreagă pentru a deveni un stâlp al comunității și apoi totul dispare ca prin minune, chiar în fața ochilor tăi. Poate că ar trebui să iasă afară în zăpadă de unul singur. Dă-mi butelia mea de oxigen. Trage-mi

bine căciula pe urechi. Sir Edmund zburând pe pârtia de schi. Odată, escaladase munții din Italia împreună cu Eileen. Ajunseseră sus, pe minunații munți Dolomiți. Stătuseră într-o cabană, la umbra munților, iar diminețile, după micul dejun, urcau pe munte, stătuseră străbătând niște păduri spectaculoase, mână în mână; apoi folosiseră carabiniere pentru a se asigura la escaladarea traseului de *via ferrata* până sus, în vârf. Cel mai grozav lucru era că italienii aveau refugii în vârfurile munților. Puteai mânca un bol cu paste sau puteai bea un pahar de pinot grigio la trei mii de metri în aer. Un popor civilizat. El își dorește adesea să fi avut sânge de italian, generozitatea aceea nelimitată și expansivă, acea culoare, acel stil, dar e lituanian din cap până-n picioare – ceea ce înseamnă, desigur, un soi de amestecătură între polonez, rus, german și viking.

Curios lucru sângele pe care-l moștenim – revoltându-se în interiorul nostru, făcându-ne ceea ce suntem: peisajul însuși își spune cuvântul în dezastrul minții. Tobago, cu plajele lui, cu soarele lui orbitor și cu palmierii săi superbi, fără îndoială, acolo unde viața e proiectată parcă pentru a se scurge lent. Și totuși, Sally reușește cumva să se ocupe de toate, iar el e întotdeauna uimit când, la sfârșitul zilei, casa e curată, rufele sunt împăturite, vasele sunt spălate, paturile făcute, iar ea dispare în mica ei cameră, în care păstrează o fotografie a nepotului ei – sau a fiului surorii ei – pe masă. O dată sau de două ori o auzise pe Sally plângând; dar, de cele mai multe ori, ea pleacă veselă la culcare – sau cel puțin așa i se pare lui. Oh, balsam al firii, rău te-am speriat[22].

Dar, până una-alta, el vrea ca ea să se miște mai repede. Privește spre capătul holului, afară, spre fulgii mari și albi care cad din văzduh. E ciudat ce efect de telescop are viața: distanța pare să se mărească odată cu înaintarea în vârstă. El a trăit în această clădire aproape douăzeci de ani, iar

holul acesta nu i s-a părut niciodată mai lung. Ridică un deget în semn de salut când îl vede pe Tony, portarul, care e afară. Acesta presară niște sare pe asfalt. Îl cunoaște pe Tony de două decenii. L-a văzut înaintând în vârstă și prosperând, și îngrășându-se serios. Timpul. Marele egalizator. De când a atins Tony limita superioară a vârstei mijlocii? Doar genul acesta de lucruri nu se petrec peste noapte – sau se întâmplă? Îl găsise odată citind un volum de Kant. Încercase să facă o glumă: *L-am încercat pe Kant, dar nu am putut*[23]. Dar gluma nu fusese gustată. De către Tony, cel puțin. Căzuse cum nu se poate mai prost. Așa cum aș putea să cad și eu chiar în acest moment. Să cad direct în nas, pe hol, în timp ce aștept. Hai odată, Sally, pentru numele lui Dumnezeu!

Fusese o perioadă în viața lui – între treizeci și patruzeci de ani – când începuse să piardă pe neașteptate câte ceva: părul, naturalețea, eleganța. Când începuse să devină agitat, mergând peste tot cu o mare neliniște în suflet. O criză a vârstei de mijloc, îi spuneau ei. Sincer, nu începuse să se simtă revigorat decât după ce împlinise cincizeci de ani. Atunci fusese ales la Curtea Supremă din Kings County. Nu fusese tocmai o cursă electorală, dar partidul îl susținuse – făcuseră chiar insigne și broșuri cu numele lui, pe care să le împartă pe la secțiile de votare din jurul Brooklynului. Adevărul era că aveau nevoie de un evreu liberal, iar el se potrivea exact acestui profil. În același timp, lor le convenea și faptul că avea o soție catolică – doi iepuri dintr-un foc. Locuiau în cartierul The Heights, așa că aveau deja un anumit statut. Brutăria Dugan Brothers cu livrare la domiciliu. El mergea zilnic la judecătoria de pe Adams Street. Cel mai mare avantaj al unui judecător era faptul că nu trebuia să iasă la pensie până la șaptezeci de ani – chiar șaptezeci și cinci, dacă forța nota. Era scris acolo, în conformitate cu legislația privind

organizarea judiciară – avea dreptul la o prelungire de doi sau trei ani.

Desigur, stătuseră pe capul lui mai apoi, făcându-i nenumărate aluzii, mai ales pentru că se mutase în Manhattan – el nu mai era vechiul lor băiat de Brooklyn, cum de îndrăznise să se mute în centrul financiar al orașului? – dar rămăsese acolo până la final, în special după dispariția lui Eileen. Oh, Doamne, ziua aceea!

El era la baie – în apartamentul de pe 86th Street – și se bărbierea, cu fața pe jumătate acoperită de spumă, când auzise bufnitura din fața ușii de la intrare. Ea fusese multă vreme bolnavă, dar lui nu-i trecuse nicio clipă prin minte că ar fi putut să moară așa, dintr-odată – o cădere bruscă, de parcă ar fi căzut din pat. Acolo o văzuse pe Eileen, zăcând pe covor. Moartă, moartă, *a chuisle mo chroi.* El se aplecase și îi mângâiase părul. Asta e ceea ce își va aminti mereu: moliciunea părului ei. Se spune că părul e unul dintre ultimele lucruri care mor, că el continuă să crească. Chiar zile întregi după moarte. De aceea mortul trebuie bărbierit.

— Nu-i așa, Sally?

Ea apare, în sfârșit, de după colț, cu tivul îngust al uniformei albe de infirmieră ivindu-se de sub gulerul ei negru.

— Ce este, domnule J.?

— Mă gândeam…

— Da? întreabă ea cu plictiseală în glas.

Apoi întinde mâna și îi strânge mai bine fularul în jurul gâtului.

— E vorba despre doamna Mendelssohn.

— Da, domnule J. Da, o femeie pe cinste, doamna Eileen.

— Accept, accept.

— Mă scuzați, domnule?

— Oh, nu-ți face griji pentru mine, Sally.
— Să mergem, domnule J. Sprijiniți-vă de brațul meu.

Morții sunt cu noi. Merg pe nesimțite în spatele nostru, însoțindu-ne în călătoriile noastre interminabile, sunt alături de noi în micile noastre gesturi, se ascund în umbrele noastre întunecate, ei vin cu noi până și în micile noastre escale pentru masa de prânz, la Chialli. Ea obișnuia să-și pieptene părul cu o perie cu mâner auriu. Lui îi plăcea să o privească în oglindă în timp ce se pieptăna – mișcările periei ei prin părul revărsat pe spate și felul în care își strângea șuvițele mai lungi între degetul mare și cel arătător.

— Mereu adorabilă.
— Cum, domnule J.?
— E numele unei melodii vechi.
— Da, domnule. Desigur.
— *Mereu adorabilă, cu lumina lunii în plete.*
— Da, domnule.

Sally este, desigur, extrem de nedumerită, dar cum ar putea înțelege despre ce vorbește el? Dar poate că melodia a răzbătut până în Tobago. Oricum, la naiba cu toate! El simte o vibrație în buzunarul său, dar nu are de gând să se oprească acolo, în hol, chiar în momentul acela, indiferent cine îl sună – Dumnezeu, Elliot, Iov sau oricine altcineva. Ce ciudat e să simtă vibrația aceea abia perceptibilă în buzunar… „O creatură în buzunarul meu”[24]. El îi citise Katyei din Dr. Seuss cu mult timp în urmă. În zilele bune, în care le citea copiilor lui atunci când avea timp.

Ciudat lucru, timpul. Acum avem atât de mult la dispoziție și ni-l irosim privind în urmă. *Mereu adorabilă, cu lumina lunii în plete.*

— Dumnezeule mare, spune Sally privind viscolul de afară. Sunteți sigur că vreți să vă aventurați prin ninsoare, domnule J.?

El apreciază și acest lucru la Sally – felul în care izbucnește uneori, rostind câte un cuvânt la care el nu se așteaptă: *A ventură,* într-adevăr. *A vântura,* dragă Sally. Să ne vânturăm, deci. Până departe.

Se oprește în pragul primei uși de sticlă, la scări. O rafală rece de vânt îl izbește, în timp ce Tony dă fuga să-l ajute.

— Tinere…

— Cum ne mai simțim astăzi, domnule Mendelssohn?

— Ies pentru masa de prânz.

Vechea lui glumă. Care – cu siguranță – avea să aducă zâmbetul pe buzele lui Tony. De fapt, repetiția ei o face și mai amuzantă: el spune gluma asta aproape zilnic, fie că plouă, cade grindină sau e soare. Ce s-ar întâmpla dacă într-o bună zi nu ar mai spune-o? Pământul nu se va opri în loc, cu siguranță, dar s-ar putea să sughițe o clipă, încetinindu-și rotația în jurul propriei axe. We Kan, we Kant[25].

— Și cine e această doamnă încântătoare?

Tony galantul. Reușește să-i smulgă lui Sally un zâmbet. Da, într-adevăr, lui îi place zâmbetul acela. E o lume bună aceasta, în unele din momentele ei mărunte.

— Tocmai ne-am căsătorit în lift, nu-i așa, Sally?

— Da, domnule, așa e.

— Sper că ați adunat toate acele confetti de pe jos.
— Poți să verifici coșul de gunoi.
— Sunteți foarte atent, domnule Mendelssohn.

De la ușă și până pe trotuar este o treaptă înaltă – și pare din ce în ce mai înaltă pe zi ce trece. Am impresia că sunt coborât cu o macara. Direct în tomberon, cu siguranță. Poate că Elliot și Katya ar trebui să monteze mânere de susținere pe toată lungimea străzii: pe stâlpii de iluminat, atârnând în jos, ca Johnny Weissmuller prin junglă – stați așa, că vin!

— Aveți mare grijă, îl avertizează Tony. Nu vrem ca tinerii căsătoriți să cadă și să se accidenteze cumva.

S-a depus doar un strat fin de zăpadă pe caldarâm, dar viscolul se întețește. Ar fi mai bine să plece chiar acum, repede și devreme. Cine știe cât de mult timp va trebui să rămână închis în casă dacă va fi să cadă pe jos?

El pune ferm bastonul în pământ și își lasă toată greutatea pe un picior. Genunchiul îi trosnește. Glezna îi pârâie. Gata de drum. Mulțumesc, Sally. Mă descurc de minune singur.

Curios lucru, zăpada. Se spune că eschimoșii au opt cuvinte pentru „zăpadă”. O mulțime, pe bună dreptate. Zloată, lapoviță, țurțuri și promoroacă. Chiciură și brumă. Crustă cristal ceață viscol vifor. Oscilatoriu permeabil plat. Striat forfecat bocnă. Casant polei nămeți rugos brizură. O insultă adusă zăpezii, o zeflemea, o pată pe albul ei imaculat. Zăpada lui Walt Whitman, o zăpadă legendară, zăpada lui Calliope, „ninge” în codul Morse – trei linii, un punct, din nou o linie, ninge – ca străvechea artă din ziar, ninge așa cum cade

praful din văzduh în septembrie, ninge ca o paradă de Yankees Day, ninge ca într-un cântec al eschimoșilor.

Un pas doi pași trei pași cinci. El se oprește pentru o clipă în dreptul unui muni-meter[26]. Slăvite fie zilele în care îți puteai parca rabla cu numai cinci cenți. Cât o fi costând acum – doi dolari pentru zece minute? Mai puțin? Mai mult?

Urmărește cu privirea un autobuz care trece pe stradă, cu lanțuri pe anvelope. O femeie pe bicicletă. Are un echilibru bun. Umbra morții trecând înainte și înapoi. Ai grijă, tânără domnișoară! O furgonetă claxonează neîntrerupt, înaintând prin zăpadă în direcția biciclistei și apropiindu-se periculos de aceasta.

Farurile sunt aprinse. Claxonul urlă. Doamne Dumnezeule, nu o lovi! Oh…

— A fost cât pe ce, Sally.

Observ firele din barba ei.

— Îhî.

Sally. Există un magazin unde se vând astfel de produse: un aparat de ras pentru doamnele vârstnice. Eileen nu a avut niciodată această problemă. Fața ei era netedă ca mătasea.

El își atinge pălăria și își târâie picioarele mai departe. Bastonul său – în care are atâta încredere – îi este mai necesar ca niciodată. Acesta are un vârf de oțel. Astăzi nu face zgomot pe asfalt, din cauza stratului de zăpadă.

— O să am poftă de mâncare, Sally.

— Da, domnule.

El se oprește lângă hidrant ca să-și mai tragă răsuflarea. De fiecare dată când vede un hidrant pentru stingerea incendiilor, își amintește de furtuna de praf petrecută cu zece ani în urmă, în luna septembrie. Toți pompierii aceia tineri coborând în goană scările. Toți conectați îndeaproape. Fusese o zi îngrozitoare. El urmărise dezastrul la televizor. Săptămâni întregi după

aceea, fiecare detaliu era încărcat de semnificații – până și praful de pe pervazul ferestrei, de care nu erai niciodată sigur ce putea conține: o hârtie, un curriculum vitae, o geană.

— Sally, draga mea, ești un înger.

— Abia mai respirați, domnule J.

— Mă prefac doar, Sally.

El se oprește pe marginea trotuarului, la trecerea de pietoni. De ce oare luminile semaforului sunt proiectate în așa fel încât să ne umilească? Odată a reușit să traverseze dintr-o parte în cealaltă fără ca omulețul de neon să pâlpâie semnalând culoarea verde. În prezent însă, nu poate ajunge decât până la jumătatea străzii înainte ca omulețul roșu să se aprindă. Ceea ce urăște cel mai mult e momentul în care mașinile încep să înainteze. Mendelssohn, timpul tău a expirat. Cu bine, îți mulțumim, acum ia-ți tălpășița în Florida. Sau în Carolina de Nord. Acolo, omulețul de neon pâlpâie infinit mai mult. Toată lumea știe acest lucru.

Iată că pornesc, în cele din urmă, claxonând și accelerând. Centrul financiar al orașului nu încetează să-l uimească – cât de necivilizat poate fi! Opt milioane de vieți intrând într-o clipă în coliziune. Toți acei atomi minusculi implicați în proces, ciocnindu-se și ricoșând.

Da, da, doamnă, vei avea șansa să-ți miști fundul, dar, te rog, taci din gură și dă-mi și mie șansa să-l mișc pe al meu.

Unul dintre lucrurile care îi plăceau pe vremuri la New York City era bravada ostentativă a întregii metropole. Te mânca de viu, pur și simplu. Dar, pe măsură ce anii treceau, el începuse să se gândească la faptul că i-ar fi plăcut puțin mai mult respect din partea acestuia. La urma urmei, el investise timp prețios acolo. Fusese judecător. Luase parte la întruniri de partid. Ajunsese

judecător la Curtea Supremă. Un titlu pompos, dar în realitate el obținuse fiecare caz de sub soarele Brooklynului, o casă în compensație – într-adevăr, pentru criminali, mafioți, avocați corupți, paranoici. Înjunghierile întâmplătoare. Atacurile premeditate. Procese de succesiune. Interdicții. Rezilieri. Teancuri nesfârșite de dosare. Rămăsese în sistem chiar și în cele mai vitrege vremuri. Nu renunțase niciodată. Ar fi reușit să trăiască și cu jumătate din salariul de judecător dacă ar fi ales Dreptul corporatist. După toate astea, i-ar fi plăcut să primească măcar ceva mulțumiri din partea galeriei. Câteva secunde în plus ca să pot trece pe zebră, vă rog. El își aruncase la coș cariera de avocat pentru o viață în serviciul public – și ce primise în schimb?

O tânără madmoazelă într-un SUV negru, cu plăcuțe de înmatriculare de New Jersey, se uită la el de parcă nu și-ar dori altceva decât să-l strivească sub roți dintr-o mișcare. Ștergătoarele se mișcă ritmic pe parbriz, înainte și înapoi. Se uită la el urât, iritată la culme. Buzele ei date cu gloss strălucesc. O ex-apetisantă. Bate darabana cu degetele pe volan. Poate crezi că nu te văd, domnișoară. Doar pentru că merg la fel de încet ca melasa nu înseamnă că nu realizez ce ți-ai dori să faci: să apeși pedala până la podea și să treci peste biata Sally, după care să ne târăști pe amândoi de-a lungul întregii străzi, agățați de bara ta de protecție. Puțin respect, te rog. Obiecția se aprobă.

Se ocupase odată de un caz: un puști din Bed-Stuy[27], care fusese legat de bara din spate a unui camion de salubrizare și târât pe străzi. Fusese lăsat să zacă pe caldarâm încă două ore. Toate dovezile erau evidente, dar jurații nu îi condamnaseră pe vinovați. Reformulez. Mai departe. E greu să lași în urmă un astfel de caz. Te bântuie ani la rând. Un tânăr de culoare târât pe străzi. Brutale vremuri.

Dar cine Dumnezeu a inventat aceste SUV-uri? Sunt cele mai urâte și mai nenorocite lucruri de pe fața pământului. Un grilaj de radiator mare și argintiu, cu un cap de berbec. De parcă s-ar îndrepta spre câmpul de luptă. Și de ce Dumnezeu ar avea nevoie de așa ceva? Doar nu se pregătește să traverseze Munții Stâncoși, râuri învolburate și jungla nesfârșită.

— Mereu Jersey, Sally.

— Poftim, domnule?

— Întotdeauna trebuie să fie o plăcuță cu numere de New Jersey.

— Vă consumați degeaba, domnule J. Nu-i dați atenție. Putem sta aici și până duminică dacă vrem.

— Ne-am înzăpezi de tot.

Câte dimineți, câte după-amiezi și câte nopți am străbătut strada asta în sus și-n jos? Câți pași am făcut pe același drum? Când eram tânăr și sprinten, când țâșneam și traversam strada într-o clipă, în pofida traficului din Dublin, strecurându-mă printre trăsuri, biciclete, camionete cu lapte și alte vehicule. Complet nesăbuit.

Complet înțepenit o traversează acum. Jalnic. Domnul J., desigur. Pe Upper East Side. O mulțime de zgomote în viața lui. Și ecouri, de asemenea.

— E în regulă.

Mâna lui Sally stă acum fermă pe cotul lui. Strângându-l destul de tare de ceea ce i-a mai rămas din mușchi. Bastonul pe care-l ține în cealaltă mână îl susține și îl propulsează înainte. De ce oare mintea poate face orice vrea, dar trupul nu o urmează? Ce grozav ar fi să poată trăi sub forma unui creier pentru o vreme. Să fie pus într-un borcan și să vadă totul de acolo. Fără rigorile unei vile stupide. O viață curată, pură. Pe un raft.

Într-un rând de rafturi. Nu blocat acolo, târându-și picioarele prin zăpadă, urmărind cum pâlpâie omulețul roșu sau cum fumează duduia din New Jersey și ascultând urletul claxonului ei, în timp ce întregul New York City pare să se adune în spatele SUV-ului negru.

— Bine, cucoană, am înțeles.

— Mai taci! spune Sally, uitându-se urât la demoazelă.

Femeia trage tare de volan și îl ocolește. Anvelopele se rotesc pe crusta subțire de zăpadă. „Nici timpul și nici vreo maree” nu așteaptă pentru o femeie. Mai ales dacă aceasta e din Trenton. Sau din Wayne. Ori – chiar și mai rău – din Newark. Dumnezeule mare, dar știu că se grăbește, nu glumă.

Poate că a ieșit să se distreze pe undeva, cine știe, sau poate că are un randevu chiar cu Elliot al lui. Ce naiba face băiatul ăsta de nu învață niciodată să-și țină echipamentul în pantaloni? Omulețul roșu stă pe loc acum. Nici măcar nu mai pâlpâie. Un Geronimo al bulevardului. Semnul acela de neon nu avea altă culoare mai demult? Nu era o mână mare de neon înainte? Sau încă mai este acolo? A existat, cu siguranță, un semn cu „Treceți! Nu treceți!”. Era atât de specific New Yorkului – insistența acestei avertizări, comanda fermă. Treceți – sau o să vedeți voi. Mai era un indicator de care-și amintea: „Nici să nu vă gândiți să parcați aici!”, iar odată, cu mult timp în urmă, văzuse un indicator în „Iadul bucătarilor” care spunea: „Parcați aici, ticăloșilor, și o veți face”. Ceea ce era amuzant, chiar dacă nu suna corect din punct de vedere gramatical. Parcați aici și veți parca aici? Sau parcați aici și o veți încurca? Ori ambele? Ori niciuna din cele două variante? Sau câte ceva din fiecare?

Oh, nu mai contează, Onorată Instanță. Doar treci odată strada! Toate regulile de la Wimbledon au fost suspendate. Un alt bip de claxon asurzitor. Traficul din cel mai îndepărtat punct al străzii a început să se miște spre el. Un sikh[28] într-un taxi. Stai puțin, domnule. Dumnezeule mare, o durere bruscă îi înțepenește genunchiul. O înțepătură cumplită în umăr. I se pare că șoldurile i-au fost turnate în ciment. Am fost tineri odată, Sally. E ca și cum aş trece râul Styx. Mai întâi un picior, apoi celălalt. Asta e tot ce trebuie să ai acum în minte. Câte un pas, pe rând. Ca un membru al Alcoolicilor Anonimi nimerit la geriatrie.

Un alt trotuar. Ar trebui să împrumut o macara. Evită grătarul, orice ar fi. Nu trebuie să te împotmolești în Styx. Și, aleluia, slavă cerului, ajunge la bordură și își recapătă echilibrul sprijinindu-se de Sally. Amândoi respiră ceva mai greu acum.

— Era mai rău dacă dădeam peste niște chinezi.

— Hhhhrrrummmpf, spune ea.

— E un fapt bine știut. Chinezii conduc cel mai prost. Nu știu de ce. Sunt oameni buni, dar nu pot conduce o mașină, sunt sigur de asta.

— Chiar așa?

— Dacă vei întâlni vreodată un chinez din New Jersey, să-ți pui centura de siguranță!

— Sunteți amuzant, domnule J.

La drept vorbind însă, el nu e deloc amuzant. Ea nu are pe buze nici măcar o urmă de zâmbet. E afară și tremură de frig. Nu e deloc obișnuită cu

așa ceva. Stă de două decenii în New York și tot are soarele Caraibelor în oase. Ar trebui să o invite la masa de prânz. Ea îl însoțește în fiecare zi, iar el îi aduce acasă resturi special împachetate de Dandinho. Ea le adoră. Rupe ambalajul și pune mâncarea pe o farfurie. O încălzește la cuptorul cu microunde. Se așază în fața micului televizor și urmărește telenovele până noaptea târziu. Sally James are o viață grea, ce-i drept. Lui i-ar plăcea acum să vadă unul dintre zâmbetele ei uriașe. Ceva care să-i lumineze ziua și care să alunge frigul. Dar ea e foarte concentrată să-l ajute să înainteze și să respecte ritualul lui zilnic pentru masa de prânz.

— Să mergem.

Se mișcă precum un remorcher. Florăria, ciocolateria, parfumeria, magazinul de antichități, magazinul de vinuri, vânzătorul de genți, curățătoriile: toate necesitățile omului modern. Trageți obloanele. Deschideți. Obloanele vieții. Abia dacă sunt câțiva trecători pe stradă astăzi. Câțiva băieți pentru livrări și două mame grăbite cu cărucioarele lor. Un alergător curajos în pantaloni scurți, avântându-se pe bulevard de parcă ar fi luna august. Nu am înțeles niciodată acest fenomen, joggingul.

Păr pe piept și bentiță pe frunte. Uneori, ambele în același timp. Zăpadă în august. Un om bun a scris o carte cu același titlu – care o fi numele lui? A editat un ziar pe vremuri și a fost îndrăgostit de Jackie O – cel puțin așa se auzea pe atunci – sau ea fusese îndrăgostită de el.

Cu Sally într-o parte și cu bastonul în cealaltă. Cu pălăria pe cap. Paltonul e drăguț și călduros. Stomacul scoate sunetele specifice și e gata de masă. Ce și-ar putea dori mai mult un bărbat? Eileen, Eileen, Eileen.

Urăsc asta. Sincer. Acele „pălării” de pe asfalt – fecale de câine, împrăștiate pe trotuar. Ca niște mici sombrero. Mereu iarna, când e zăpadă. O rușine. Nu e nevoie decât de un sac din hârtie și de

un făraș. Aduni cu grijă „sombreroul” și-l arunci la gunoi.

Pământ la orizont. Marchiza cu maro și cu oranj. Vitrinele mari și sclipitoare. Minunatele litere imprimate pe sticlă. Micile draperii plisate. Strălucirea lămpilor sferice. O casă departe de casă. Pete Hamill, despre el era vorba.

— Aveți grijă acum, domnule J. Mare atenție cum pășiți.

Se opresc o clipă în dreptul magazinului de genți, iar el se apleacă spre ea și vede un fulg de nea agățat de genele ei lungi.

— La ce oră să vin să vă iau, domnule J.?

— Elliot mă va însoți pe jos.

— Sunteți sigur?

— Da, sunt sigur.

— Sigur, sigur?

— Sunt sigur, Sally.

Câți de „sigur” pot sta într-un rând? Iubirea iubește să iubească iubirea. Micul fulg agățat acolo, pe vârful genelor ei. Frumusețea vine și pleacă.

— Știi… Nu te-am întrebat niciodată, Sally.

— Poftim, domnule?

— Ce preferi? Somon sau friptură?

Ea clipește, iar fulgul de nea dispare. Gene. Susținătoare.

Și de ce îi duce el mereu doar resturi? De ce se alege ea doar cu resturile zilei – în această categorie intrând și scutecele lui? Ar trebui să-i cumpere o farfurie întreagă pe care să i-o ofere special ambalată de Dandinho. Sau, și mai bine de atât, să-i spună să se îmbrace special pentru această ocazie și să o scoată la masă, ca să sărbătorească împreună – pentru că Sally James e

un suflet bun, care are grijă de tânărul și vrednicul ei nepot de acolo din Scarborough, dacă nu mă înșel – ah, mintea mea își revine, da, Tobago, cu siguranță, nu Trinidad.

— Oh, nu vă faceți griji pentru mine, domnule J, spune ea. Sunt bine așa.

— O negresă, poate?

— Sunteți drăguț, domnule J.

Iar ea îl sărută pe obrazul rece.

VII

Oameni subțiri din Haddam, De ce vă imagina

ți păsări de aur? Nu vedeți cum mierla Se mișcă în

jurulpicioarelorFemeilordinpreajmavoastr

ă
?

Musca domestică este o capodoperă a designului evolutiv: ea poate vedea la 360 de grade și poate pune cap la cap mai multe secvențe pentru a-și forma o imagine completă, indiferent cât de slabă ar fi lumina. Ochiul ei compus este un fagure complicat. Retina ochiului este o curbă convexă, punctată cu sute de fotoreceptori hexagonali. Fiecare lentilă a ochiului – cu celule-suport, celule-pigment și o cornee – adună propria lumină și creează o complexă hartă vizuală.

Musca poate detecta mișcările în întuneric și are abilitatea de a desluși obiecte aflate la distanță cu o claritate mult mai mare decât ar putea distinge omul. Rezultatul este un mozaic de lumini, culoare, simetrie și viteză. Imaginile pe care le vede o muscă sunt amestecate de-a valma în creierul ei. Cu cât sunt folosite mai multe lentile, cu atât rezoluția este mai mare. Văzut la microscop, ochiul insectei arată precum o rețea cu un design sofisticat – fiind asemănător cu mozaicul decorativ de pe zidul unei moschei sau cu suprafața curbă a unei planete ce nu a fost încă descoperită.

Cu ochiul unei simple muște domestice am putea vedea într-o nanosecundă toate încăperile și coridoarele restaurantului Chialli, mesele aranjate în formă de romb, ușa frigiderului încorporabil, cuțitul care taie cu o uimitoare rapiditate morcovul, șervetele de masă pliate în formă de evantai, un picolo reglând pârghia espressorului, managerul care se întoarce cu fața la perete pentru o ajustare discretă a prohabului, coșul cu pâine alunecând pe tăvile de servire, plasatoarea atingând cu limba capătul unui creion, debarasarea farfuriilor victimei, stropii de ulei încins sărind dintr-o tigaie.

În realitate, la Chialli există în total douăsprezece camere de supraveghere, ascunse ingenios pe la colțuri peste tot în incinta restaurantului. Este un sistem vechi de doi ani, cu camere L16 și cu patru porturi. Un software updatat cu o capacitate de un terabyte. O bună compresie și rezoluție, având o frecvență de imagine full-motion de treizeci de imagini pe secundă. Genul de sistem care e suficient de performant pentru ca tehnicienii video să-l poată demonta și verifica într-o altă locație, departe de priviri indiscrete.

Este un restaurant bine cunoscut, rafinat și sofisticat, specific cartierului Upper East Side. Are un bar din lemn de mahon. Pereții sunt placați cu lambriuri din lemn negru. Podeaua e acoperită cu parchet. O serie de lămpi cu vitralii aplicate atârnă din tavan deasupra meselor.

Restaurantul e cunoscut pentru bucătăria sa italiană, mâncărurile având o surprinzătoare aromă sud-americană. Lista de vinuri e lungă. Servirea, impecabilă. Specialitatea casei este branzino la grătar cu mango și ardei gras. Cel mai popular desert este tiramisu, preparat cu o picătură de cachaca. Mulțimea adunată pentru dejun e tăcută în general – persoane pline de bani: prânzul pentru doamne.

Detectivii „digitali” scot matricea sistemului de supraveghere cu 12 camere și dau clic pe imagini, pe rând: bucătăria, biroul managerului, pupitrul plasatoarei, sala de mese, vestiarul personalului, curtea din spate. Ei le ordonează, le numerotează, le separă, căutând orice mică inconsistență. Verifică afișajul digital pentru a sesiza orice eventual decalaj de timp. Măresc, micșorează, își construiesc un dosar cu date, examinând momentele cele mai apropiate de ora crimei, 2.19 p.m., căutând orice lucru care le-ar putea trezi suspiciuni.

Acolo, fata de la garderobă, Laura Pedersen, cu topul ei de bilete. Dincolo, cel care scoate stridiile din cochilii, Carvahlo, ascuțindu-și cuțitul. Aici, chef Chad Mackenzie, aranjându-și părul sub boneta sa albă și înaltă. Acolo, managerul, Christopher Eagleton, răsfoind paginile unui clipboard. Dincolo, Pedro Jiménez, la stația de spălat vase. Aici, furculița căzută pe pardoseala bucătăriei. Acolo, ușile batante ale restaurantului.

Iată-l pe picolo, Dandinho, conducându-l pe Mendelssohn la masă. Acolo, Mendelssohn, tamponâdu-și buzele cu șervetul. Aici, Elliot, sorbind calm din paharul său cu Cabernet. Dincolo, ultimul pahar de Sancerre pe care l-a băut Mendelssohn. Aici, chelnerița Rosita Oosterhausen, care tastează comenzile, înregistrându-le în sistemul de operare, și mai târziu se ciupește de sfârc prin bluză, cu câteva secunde înainte de a duce nota de plată – un mod verificat și sigur de a spori bacșișurile.

Există, de asemenea, o imagine a foaierului exterior de la Chialli, de la sosirea lui Mendelssohn și până la ieșirea sa definitivă din scenă.

Sunt o mulțime de oameni care trebuie verificați – și, în special, Elliot Mendelssohn.

El sosește târziu, mătăhălos și înfofolit, cu palton și fular. Ei îi urmăresc pe el și pe tatăl lui luând masa – cu o viteză de redare de 8: amândoi își tamponează buzele cu șervetul, ridică repede furculița la gură, își toarnă vin, nu par să se certe. Reduc viteza când ajung la o secvență mai importantă a înregistrării – ca să-l urmărească pe Elliot pășind degajat spre ușile de la intrare, punându-și pălăria de lână pe cap și ieșind afară în viscol. Nu e încă nimic care să trezească suspiciuni la adresa lui – niciun semn, încuviințare din cap sau clipire. El pleacă de la restaurant la 1.52, cu douăzeci și șapte de minute înainte de crimă. Și totuși, atât de multe crime sunt aranjate de către

membrii familiei, iar detectivii nu pot exclude existența unui complice: în atitudinea lui Elliot este ceva supărător – mai ales insistența lui de a vorbi la telefon în timpul porțiilor copioase de la masa de prânz.

Și mai este și Pedro Jiménez, care lipsește de la stația sa de spălat vase patru minute întregi înainte de crimă și cinci minute după aceea. Pedro, un bărbat de cincizeci și șapte de ani, nu are cazier și niciun trecut violent. La 2.12, ei îl văd pe acesta și pe picolo, Dandinho, discutând aprins lângă uriașa chiuvetă de metal de sub posterul echipei Brooklyn Cyclones. Este interesant să-l urmărească pe Pedro dându-și jos șorțul și trântindu-l nervos de pământ, apoi să-l vadă de Dandinho încercând să-l potolească ținându-l de umeri. Urmează un scurt meci între cei doi bărbați, care se împing furioși. Mai târziu, când sunt interogați, iese la iveală faptul că Dandinho este brazilian, iar Pedro e din Costa Rica și amândoi joacă la o casă sud-americană de pariuri sportive – la fotbal, unde s-au făcut unele greșeli în calculele contabile. Pedro le spune că el era la baie în momentul crimei. Nu există, desigur, nicio cameră de supraveghere în baie, dar este observat în înregistrare înaintând pe coridor în direcția toaletei – un alibi posibil suficient.

Sally James, de asemenea, este surprinsă de camere, deși nu pare deloc entuziasmată. Ei derulează înapoi înregistrarea, până într-un anumit moment, și urmăresc totul din alt unghi – de undeva din afara restaurantului Chialli. Îl văd pe mort în viață, cu Sally alături, susținându-l.

Își târâie picioarele – stratul subțire de zăpadă așternut pe asfalt nu prezintă încredere.

Pașii mici și nesiguri ai unui om care refuză să cadă. Vântul îi suflă cu putere în față.

Trupul lui e puțin alungit din cauza unghiului de cuprindere a imaginii. Apoi intră amândoi în cadru, ca niște actori care-și spun corect replicile.

Detectivii opresc imaginea și o măresc, păstrându-i în suspensie digitală, apoi dau clic pe derulare înainte în slow motion. Perechea ajunge în apropiere de intrare. Ea îl sărută pe obraz, apoi Mendelssohn dă drumul brațului infirmierei sale, înaintează târându-și picioarele, aplecat de umeri, și se oprește la ușa restaurantului. Un fulg de nea îi acoperă pentru o clipă imaginea când se lipește de ecran.

Detectivii își notează că trebuie să verifice dacă testamentul lui Mendelssohn a fost recent schimbat – un motiv destul de des întâlnit în cazul infirmierelor și al menajerelor puse sub acuzare, deși Sally James nu pare deloc genul.

Este ceea ce polițiștii numesc caz șrapnel – bucățile care explodează în stânga și-n dreapta, în centru, în sus și-n jos. Ar putea fi vorba de o eroare. Identitate confundată. Ar putea fi o crimă motivată de ură. Există, desigur, posibilitatea unui episod psihotic întâmplător: un om fără locuință care nu e în toate mințile sau un hoț disperat în libertate. Dar nu este vorba de niciun portofel furat, de niciun telefon mobil sustras. Scopul detectivilor este să găsească declanșatorul – mușchii care au propulsat pumnul. Abia după aceea ei ar putea să meargă înapoi pe fir – de la ligamente prin interiorul osului –, ca să ajungă în cele din urmă exact la momentul declanșării.

Mai multe ipoteze sunt întotdeauna mult mai convingătoare decât una singură, așa că pentru început decid să rămână cu Elliot, cel vizat de prima lor teorie – există cu siguranță ceva acolo, deși ei nu pot încă să spună cu certitudine ce anume: desigur, nu ar fi nimic neobișnuit pentru fiu să-și omoare tatăl – acest lucru se întâmplă mai frecvent decât și-ar putea imagina cineva.

După plecarea lui Elliot, Mendelssohn așteaptă, apoi soarbe din paharul său cu vin. Se ridică destul de nesigur în picioare și se duce la toaletă, apoi se întoarce pentru a zăbovi un timp în

fața farfuriei cu desert. Plătește cu cardul său de credit, își semnează nota de plată și își face drum printre rândurile de mese goale. Atât chelnerița, cât și fata de la garderobă îl ajută să-și îmbrace paltonul. Detectivii ar vrea să le spună să se oprească și să facă ceva complet diferit, să-l determine pe Mendelssohn să se așeze – vă rog, opriți-vă, nu vă mișcați –, să oprească pământul pe orbita sa și să schimbe naibii decizia bătrânului, oricare ar fi aceea, să schimbe cursul lumii cu letargia.

Un singur clic și s-a dus. Ceea ce-i frustrează cel mai mult e camera de la intrare – cea din primul foaier. Unghiul este perfect, dar nu pot vedea decât cum Mendelssohn pășește afară, în viscol, ridicându-și iute gulerul paltonului și bătând de câteva ori cu bastonul în pământ, apoi stând pe loc pentru câteva clipe. Fără a părea supărat, pornește înainte. Treizeci și șapte de secunde mai târziu, el apare din nou în cadru, retrăgându-se. Pălăria sa Homburg îi zboară de pe cap. El cade pe spate și se izbește de pământ. Îl văd pe atacator intrând în cadru pentru o fracțiune de secundă. O siluetă întunecată, aplecându-se spre Mendelssohn ca și cum ar fi vrut să-i spună ceva în șoaptă. Are o șapcă de baseball și o geacă groasă, umflată. E mult mai ușor să rezolvi un caz pe timpul verii – fără pălării, fulare și fețe acoperite. Dar acum e iarnă și e vorba de un bărbat de rasă nedeterminată – imposibil de ghicit, chiar dacă măresc imaginea aceea întunecată, mai ales că bărbatul nu apăruse în cadru decât o clipă.

Acesta pare să aibă un fular înfășurat peste gură și poartă o șapcă cu litere curbe – posibil să fie un „B” sau un „8” și un „C” sau un „O”. Ei măresc imaginile, le ajustează și le copiază, după care le trimit criminaliștilor specializați în prelucrarea digitală a imaginilor. La un sfert de secundă din filmul digital – la treizeci de cadre pe secundă –, ei au 7,5 imagini ale șepcii de baseball.

După patru ore de examinări minuțioase, ei revin și spun că pe șapcă sunt imprimate literele „B.C.” Detectivii încep să caute imediat pe Google dacă Elliot a urmat Boston College, dar constată că Elliot este – fără nicio îndoială – un băiat de Harvard. Și totuși, atacatorul are mare tupeu dacă poartă o șapcă cu Boston în Yankeetown.

Ei împart apoi ecranul în mai multe ferestre și verifică imaginile până la cel mai mic detaliu, urmărind doar momentele cruciale în timp real. Restul e derulat pe repede înainte, astfel încât filmul parte mut – Mendelssohn mâncând repede și punându-și paltonul, înaintând cu mișcări caraghioase spre ușă cu ajutorul bastonului; dar, la un moment dat, ei reduc viteza derulării – atunci când el iese afară și dispare din cadru, pentru a se ivi din nou în clipa următoare. Ei îngheață imaginea cu Mendelssohn surprins în cădere, apoi imaginea din secunda următoare, în care chipul lui exprimă surprinderea – *Cum îndrăznești să mă lovești*? –, înainte ca din capul lui crăpat să țâșnească un șuvoi de sânge întunecat.

Nu există nicio cameră de supraveghere în zona intrării angajaților, care se află la zece metri distanță, pe Madison Avenue – o simplă ușă din metal care duce înapoi în bucătărie, trecând pe lângă toalete. Ținând cont de unghi, atacul nu mai putea fi surprins decât de camera de supraveghere a traficului, montată pe stâlpul de iluminat de la intersecția Madison cu 86th Street: cea care oferă o vedere amplă, accesată de la distanță de controlorii de trafic. Calitatea e destul de proastă, dar câmpul de vizibilitate e larg. În oricare altă zi, ar putea completa înregistrările de la restaurant – avalanșa de taxiuri și roiul amenințător de camionete accidentate –, dar astăzi imaginea are de suferit din cauza ninsorii viscolite care acoperă obiectivul, începând cu fulgii care se topesc la început pe ecran, unul câte unul, unindu-se mai apoi și formând o peliculă albă. Începe cu fulgii care se

topesc pe obiectivul fierbinte, staționează o clipă, apoi se transformă într-un firicel de apă care se scurge pe ecran. Apoi, ninsoarea se întețește și fulgii se lipesc rapid de obiectiv. Ei se adună straturi-straturi, boltindu-se în sus în interiorul camerei de supraveghere, ca o mulțime de răzvrătiți care încearcă să acopere o crimă. La momentul crimei, singurul lucru care poate fi deslușit printre granulele de zăpadă sunt farurile mașinilor care se apropie – mici și spectrale, înaintând pe bulevard. Nu se disting siluete. Nici chipuri. Nici vreun bărbat cu șapcă de baseball. Nici vreo imagine cu un atacator alergând pe stradă.

La câteva clipe după atac, granulele albe reflectă vag luminile roșii și albastre ale girofarurilor, până când strada este închisă în cele din urmă și înregistrarea se reduce la un portret static al farurilor. Imaginile nu au sonor, dar detectivii aproape că aud claxoanele urlând disperate, până când cuvântul *crimă* începe să se strecoare printre mașinile blocate în trafic, reinstaurând liniștea.

Detectivii caută camere de supraveghere și la magazinele alăturate sau la bănci, dar niciuna nu surprinde dintr-un unghi favorabil partea din față a restaurantului Chialli. Și totuși, ei știu că există o soluție inserată undeva în înregistrare sau poate că există o altă cameră pe care nu au descoperit-o încă – la vreun magazin de pe Madison Avenue – sau măcar un ochi digital care să fi surprins momente din ziua aceea.

Logica e simplă: a fost comisă o crimă și, prin urmare, trebuie să existe un răspuns care să fie disponibil cumva, undeva. Nu există problemă care să nu aibă soluție. Este o lege a fizicii cât se poate de clară. Dacă s-a întâmplat ceva, poate fi clarificat. Dificultatea constă în verificarea detaliată a tuturor înregistrărilor, iar asta înseamnă o muncă titanică. Chiar dacă ei vor găsi o imagine

a bărbatului cu șapcă B.C. – la metroul din Lexington Avenue sau mergând grăbit prin oraș, departe de locul crimei nu vor avea cum să dovedească implicarea sa în acest caz.

Așa cum un poem își transformă cititorul într-un complice, detectivii devin complici la crimă. Dar, spre deosebire de poezie, nouă ne-ar plăcea ca misterul asasinării noastre să fie complet elucidat – dacă, desigur, aceasta este într-adevăr o crimă sau o poezie.

VIII

Știu nobile accente Și ritmurii inevitabil

e, transparente; Dar știu, deasemenea, Cămier

laeimplicatăÎnceeaceștiu.

El intră înăuntru tensionat – un ghem de nervi și de spaimă. Cu telefonul îndesat între umăr și ureche. Are din nou necazuri, fără îndoială. Își dă jos paltonul la garderobă. Pe podea sunt răspândite picături de apă – o constelație largă de fulgi topiți. Fata de la garderobă îl măsoară din cap până-n picioare. El își scoate fularul pentru a dezvălui un gât gras, cu pliuri de piele – ca un acordeon. Ceva în aspectul lui Elliot amintește de o morsă străveche – statura lui e impunătoare, dar și mătăhăloasă în același timp. El își expune capul mare și chel smulgându-și brusc pălăria de pe cap și gesticulează spre celălalt capăt al sălii de mese ținând un singur deget ridicat: *Așteaptă-mă, dar să*

nu te aștepți să mă grăbesc. Îi întoarce spatele fetei de la garderobă și pune mâna căuș deasupra telefonului mobil. Un telefon foarte important, într-adevăr. Felul cum stă aplecat sugerează furie. Are în el ceva de irlandez. E roșu și robust. Ce s-a întâmplat cu genele fine ale lui Eileen? Poate că au fost moștenite în totalitate de Katya. E ciudat cum decurg lucrurile. Nu devenim cu adevărat părinți în toată această experiență. Devenim, în schimb, fiii fiilor noștri. Ceea ce se întâmplă cu ei ni se întâmplă apoi nouă. Așa să fie. Acela din colțul restaurantului e băiatul meu – cel care urlă în telefon – și iată că eu stau aici, cu un pahar de apă în față, privindu-l; și mărturisesc că nu aș putea să-l iubesc mai mult sau să-l antipatizez mai puțin – blestemul unui tată. Vă rog, ar putea cineva să-l atenționeze discret să tacă odată și să-l ghideze încoace, spre masa mea favorită, astfel încât să poată să-mi strângă mâna, poate chiar să mă sărute pe fruntea asta pistruiată, să mă salute, să se strecoare liniștit la locul lui și să fie din nou băiatul fermecător de pe vremuri?

Poate că zăpada va întrerupe semnalul telefonului său mobil și vom putea sta la masă în tihnă. De fapt, când a fost ultima dată în care am vorbit sincer unul cu celălalt – nu doar banalități și vorbe goale? Când oare… oh, când i-am spus un lucru care să însemne cu adevărat ceva pentru el?

El întinde mâna spre paharul său cu apă – și, slavă Domnului, îl vede în sfârșit pe Elliot punându-și telefonul în buzunar. Grăbește-te acum, fiule, te lași cam mult așteptat. Încă cincisprezece minute din viața mea au fost irosite.

Afară, ninsoarea se întețește, necruțătoare. Viscolul ridică zăpada depusă de-a lungul străzii și o spulberă în toate direcțiile. Iute, fiule. Vino să te așezi lângă mine.

Din celălalt capăt al sălii de mese, Elliot ridică din nou arătătorul – de această dată în semn

de scuză sau, cel puțin, ceva asemănător – și tastează un alt număr.

Oh, la naiba cu manierele! Care e chelnerița mea? Nu-mi mai amintesc, deși a fost aici, cel puțin de două ori deja. O fi blonda cea înaltă sau blonda cea mică de statură? Blonda de înălțime medie sau cea medie-medie cu coadă de cal? Noul manager, se pare, are ceva acțiuni la o companie care produce vopsea de păr.

El se întoarce în scaunul lui și aruncă o privire în sala de mese. Și iată că blonda medie-medie se apropie de el cu un zâmbet mare pe față. Se dezvoltă tot mai frumos, de la un an la altul. E ori din cauza geneticii, ori din cauza vederii specifice vârstei.

— Da, domnule Mendelssohn?

— Aș dori un pahar de Sancerre, draga mea.

— Desigur, domnule.

— Și unul de Cabernet, de asemenea. Pentru tipul corpolent de acolo.

— Poftim?

— Fiul meu.

— Oh, desigur, domnule.

Ea zâmbește cu viclenie și se îndreaptă spre bar legănându-și șoldurile. Oh, pentru numele lui Dumnezeu, Elliot, lasă odată telefonul! Mă simt prost. Te rog. Tentația Mărului, gloria Evei, confuzia lui Adam – dar ce naiba mi se întâmplă azi cu Grădina Edenului? Lăsați-mă să rămân cu BlackBerry-ul[29] meu atârnat de lujeri. Mă întreb dacă în Eden au mure – desigur, pentru a completa merii; dar, dacă tot veni vorba, unde e telefonul meu? Își verifică buzunarele, dar telefonul nu e nici acolo. Trebuie să-l fi lăsat în palton. L-am setat pentru volum maxim, dacă-mi amintesc bine. Sau era pus doar pe vibrații? Ar fi cu adevărat jenant dacă telefonul ar începe să sune de la

distanță. Astăzi nu sunt mai mult de șase clienți în restaurant, dar în cazul acesta zgomotul va fi și mai acut. Te rog, nu-l lăsa să sune, te rog. Deschide muzica, Dandinho, te rog. Amuzantă chestia asta. E Mendelssohn. *Simfonia numărul 4.* Filtrându-se prin difuzoare. Un sunet plăcut, limpede și liniștitor, deși încă îl mai aude pe agitatul său fiu zbierând în telefon. Demult, pe vremuri, acesta fusese un băiat fermecător, entuziast și expansiv, dar undeva pe drum acest farmec dispăruse.

Du-te afară, în zăpadă, Elliot. Dacă mama ta ar fi aici, ar traversa imediat sala asta și ți-ar arăta ea. Ce le dăm copiilor noștri în afară de abilitatea de a nu se transforma în noi? Ce îngrozitoare ar fi lumea dacă am fi cu toții doar niște copii la indigo ale celorlalți. Dar Elliot, cu siguranță, nu e mama lui și poate că ar trebui să recunosc: seamănă mai mult cu mine – din păcate pentru el, pentru mine și probabil pentru tot restul oamenilor de pe pământ.

Iat-o că vine cu tava în mână. Asudând plăcut: paharul, nu chelnerița. Umple cu generozitate paharul: atât băutura, cât și chelnerița.

— Arăți splendid astăzi, domnișoară.

O mică pată de vopsea albastră pe interiorul încheieturii ei. Probabil e pictoriță – cu toții au câte două slujbe. Stilul abstract, fără îndoială. Un peisaj din Brooklyn, clar și precis, dar completat cu o spirală drăguță.

— Mulțumesc, domnule Mendelssohn. Și dumneavoastră arătați foarte bine.

Oh, cât de repede dispar norii negri! De la scutece la complimente. Și unde mai pui că îmi știe și numele. Pare sinceră: nu aruncă doar praf în ochi, așa cum fac majoritatea chelnerilor zilnic, expresiile lor uzuale fiind: mă bucur să vă văd, să aveți o zi bună, mai aveți de lucru acolo, domnule?

Mănânc, domnișoară, nu *lucrez.* Această blondă medie-medie are stil, gust și charismă.

Nu e doar o persoană frivolă, ca multe altele. Va trebui să-și amintească acest lucru când va veni momentul bacșișului. El arată într-adevăr – care e cuvântul? – oh, e terminat, pierdut, vechea expresie în idiș, a mai rămas ceva în seif, ei tresaltă ca niște mere de Halloween, aici și acolo, dar ce este? Pierdut. Și totuși, el arată bine, da. Are o cămașă Brooks Brothers. O cravată Gucci aleasă de Sally. Un costum minunat, croit special pentru el de nimeni altul decât Frankie Shattuck, tânărul croitor-boxer-soldat-marinar. Cel mai bun croitor de costume din New York. Pantaloni cu pliuri perfecte. Un guler superb finisat. Căptușeală de mătase. Haina îl face pe om, într-adevăr. Când fusese numit la Curtea Jurisdicțională cu zeci de ani în urmă, se dusese direct la croitor pentru a-l ruga pe tatăl lui Frankie să-i facă o robă impozantă de judecător, iar acesta îi respectase întocmai cererea, alegând cel mai fin material, realizând cele mai perfecte cusături și buzunarele potrivite, o distanță corectă între umeri, un spațiu interior suficient de comod, *farpitz,* acesta e cuvântul – *farpitz*[30]. Și obținuse un costum și mai elegant atunci când fusese ales la Curtea Supremă. E mort acum tatăl lui Frankie. Noi toți dispărând precum roua dimineții. Și dialectul nostru idiș la fel.

— Îngrozitoare vreme, spune chelnerița.

— Când eram copil, ningea de zece ori mai rău.

Ceea ce nu e deloc adevărat. Nu-și poate aminti decât de Vilnius pe timpul verii.

— Eu nu am văzut niciodată un fulg de nea până să mă mut aici, zice ea.

— Australia?

— Nu.

— Noua Zeelandă?

— Nu.

Ea se joacă acum cu mine: Africa de Sud?

— Zimbabwe, spune ea cu un zâmbet.

Oh, tachinări și lâncezeală. Ce oraș e acesta! Niciodată nu încetează să mă uimească. O fată blondă din Rodezia servind un evreu lituanian născut polonez, într-un restaurant italian cu doi picoli mexicani lâncezind pe margine, gata să se năpustească, și – desigur – Dandinho un picolo brazilian mișcându-se extraordinar de elegant de la o masă la alta, în timp ce mătăhălosul și cheliosul meu fiu american vorbește zgomotos la telefon în zona garderobei.

— Și cum te numești?

— Rosita.

— Ei bine, îți mulțumesc, Rosita.

Un nume neobișnuit pentru o fată din Africa. Ea zâmbește în timp ce se retrage. El îi face un semn din cap lui Dandinho, care se mișcă iute spre masa lui pentru a-i umple paharul de apă.

— Sunteți însetat astăzi, domnule?

— E din cauza căldurii de afară, tinere.

Dandinho îi umple paharul cu gesturi rafinate, ținând o mână la spate, de parcă tot trupul lui și-ar prezenta omagiile paharului cu apă. Nu se teme să-și ude mâinile. Un băiat priceput la toate. Un om care te întâmpină și te salută, aproape ca un șef de sală. Bine cunoscut pentru felul în care îți împachetează resturile de la masă. Un artist al foliei de aluminiu. Foarte talentat. Nu e nimic de râs în asta. Arta plierii foliei. El poate crea orice formă de pachet dorește clientul – lebădă sau delfin, vacă, cocor sau girafă. În câteva secunde, resturile devin o operă de artă. Într-un sac de

hârtie, desigur. Copiii adoră pachetele sale, la fel și doamnele care vin pentru masa de prânz, precum și oamenii de afaceri care vin să cineze la ore târzii și pleacă ținând sub braț un animal exotic din aluminiu. Cu câțiva ani în urmă, o galerie din centrul orașului organizase chiar o expoziție cu sculpturile din aluminiu realizate de Dandinho.

— Cum vă simțiți astăzi, domnule?

— Ca un milion de dolari. Uzat și zbârcit.

Un zâmbet tolerant din partea lui Dandinho: mai auzise această glumă.

— Mai doriți și altceva, domnule Mendelssohn?

— Nu, pentru moment. De fapt, îl aștept pe fiul meu.

— Ah, da. Doriți niște pâine?

— Mulțumesc, Dandinho, dar am grijă de siluetă.

Și, iată-l că vine, în sfârșit, străbătând cu pași greoi sala de mese – și nu se poate spune că se deplasează cu agilitatea unui patinator, ci dimpotrivă, lovește scaune și mese în calea lui, mai să le răstoarne. În timp ce se apropie, își strecoară telefonul în buzunar. Trupul lui emană energie și forță – și nu o forță neînsemnată, asta cu siguranță, ci cât trei Mendelssohni într-o singură mișcare: tată, fiu, simfonie.

— Tată, îl salută el, cu un soi de eschivare în voce, strângând ușor umărul tatălui său.

Are ceva kilograme pe el, desigur, dar ochii lui frumoși, deschiși la culoare au aceeași formă ca ai mamei sale. Îmi vorbesc de ea, fiule, într-o avalanșă impresionantă de cuvinte.

— Elliot, el este Dandinho.

— Plăcerea e de partea mea, domnule.

— Îmi pare bine, Davido.

Elliot apucă mâna lui Dandinho și i-o scutură generos. Ar fi un bun politician, chiar dacă nu reține numele interlocutorilor săi. Și mai e și foarte elegant. Ac de cravată din aur. Guler apretat. Costum din stofă fină, croit impecabil.

— Elliot Mendesissohn, se prezintă el, Barner Funds[31].

De parcă lui Dandinho i-ar păsa câtuși de puțin de Barner Funds, însă brazilianul face o mică pauză, după care întinde mâna spre spătarul scaunului din dreptul lui Elliot și îl ține cu un gest politicos, apoi îl împinge puțin – sau deloc, date fiind proporțiile lui Elliot – spre masă. Elliot se foiește pe scaun de parcă ar sta pe un cal nărăvaș. Masa se cutremură și tacâmurile din argint zdrăngănesc.

— Mulțumesc, Davido.

Pe fața lui Dandinho se citește o expresie ciudată, de parcă mintea lui ar fi frământată de o imagine: un cal sălbatic, un taur sau un urs. Este oare posibil ca Dandinho să facă speculații? Nu se știe niciodată. Cei mai dubioși oameni intră pe piață în ziua de astăzi și cine știe ce fel de trai duc de fapt în realitate, în spatele altei vieți pretinse? Poate că Dandinho are chiar o vilă superbă undeva în Brooklyn, cu mânere de uși placate cu aur, o piscină, o soție Jacintha, practic tot ce-și dorește, afișajul bursei NASDAQ pâlpâind în jurul oglinzii în care se bărbierește – s-au petrecut și lucruri mai neobișnuite decât acesta, chiar dacă e vorba de un picolo înaintat în vârstă.

— O firmă foarte solidă, domnule.

— Investești în acest fond, Dandinho?
— Oh, nu, domnule. Eu în niciun caz, domnule Mendelssohn. Știu însă câteva persoane care fac asta.
— Oare nu știm cu toții? spune Elliot.

Dandinho încuviințează din cap și se retrage.

Elliot răsfoiește meniul. Desface șervetul. Schimbul uzual de amabilități. Mă bucur să te văd, fiule. Oribilă vreme. Îmi cer scuze că am întârziat. O mulțime de scuze, mai mult zgomot decât semnificație – a fost ocupat cu afacerile lui, a fost nevoit să meargă la Lexington, unele afaceri au fost date peste cap pe parcurs, s-a împotmolit pur și simplu în muncă zilele acestea – timp, timp, timp.

În loc de scuză, nu pot spune decât „Un bărbat este precum vinul bun: cu cât trec anii, cu atât e mai bun".

— Mi-am luat libertatea de a comanda.
— Mulțumesc, tată.
— Un Cabernet pentru dumneavoastră, domnule.

Elliot se preface că nu o privește pe Rosita atunci când aceasta se apleacă în fața lui și pune vinul pe masă. Ea își ține mâinile pe abdomen în timp ce enumeră specialitățile. O atitudine extrem de rafinată. Acea mică pată albastră de pe încheietura ei: ce detaliu perfect – precum un nod legat greșit la un covor persan.

— Mulțumesc, Rosita.

Somon cu sos de mărar pentru el. O friptură Porterhouse, medium-rare, cu sos de mango pentru Elliot. Fără aperitive. Direct în miezul problemei. Ea notează comanda într-un carnețel cu foi albastre și se îndepărtează impasibilă – da, e pictoriță, fără

îndoială. Somon, într-adevăr. O urmăresc cum pleacă în direcția opusă, legănându-și șoldurile.

— L' chaim[32], spune Elliot.

Ce-i drept, nimerește cuvântul potrivit uneori, dar în ultima vreme lui Elliot i-au ieșit vorbe cum că ar vrea să intre în politică – o mișcare dezastruoasă, fără îndoială, chiar și pentru un *mahăr* ca el: au să-l facă harcea parcea și au să-l mănânce de viu până să ajungă acolo –, dar cine-i poate găsi vreo vină? Asta e ambiția lui. Și, iată-ne aici, ciocnind paharele și scufundându-ne în vechea noastră apă tulbure, tată și fiu, și ce mai face Jacintha, ce se mai întâmplă acasă, dacă are vreo veste de la Katya, totul e în regulă cu Sally, folosești vreodată scaunul motorizat, mănânci destul de bine, l-ai mai văzut pe doctorul Marion?

Paharele lor sunt pe jumătate goale când telefonul lui Elliot începe să sune.

— Scuzați-mă.

O voce de femeie, după cum sună. Eliot vorbește repede și concis. Da, nu, nu pot vorbi acum, în niciun caz, ea nu are un caz, las-o baltă, am spus că nu pot vorbi acum.

Apoi închide telefonul și exclamă:

— Iisuse H.

Și de ce este acest „H" aruncat așa aici? „Tatăl nostru, care ești în ceruri, Harold fie numele tău?" Eileen spusese odată: „De ce nu *A* de la *Art*?" „Tatăl nostru Art, care ești în ceruri". Dar de ce să nu le pună pe amândouă laolaltă? *Iisus H. A. Hristos.*

Elliot pune telefonul pe masă și începe să apese câteva butoane, ca un pianist, chiar dacă are niște degete enorme – un Richter al tastaturii.

— Ești un om ocupat, Elliot.

— Sunt doar chestiuni de serviciu, scuze. Nu se termină niciodată.

— Probleme cu femeile?
— Oare nu sunt toate la fel?

Merită să fie tras de ureche zdravăn pentru remarca asta. Are noroc că nu e Eileen prin preajmă, pentru că ea l-ar fi certat cumplit și l-ar fi trimis imediat la baie să-și spele gura cu săpun.

— Era secretara mea.
— Înțeleg.
— A trebuit să o concediez.
— Îmi pare rău să aud asta.
— Încearcă să mă dea în judecată.
— Asta nu e bine deloc.
— Dacă le dai un deget, îți iau toată mâna. Cățea hispanică.

Niște cuvinte usturătoare. Ca o dușcă de Patrón[33]. Sare pe rană. *Cățea hispanică.* Un emigrant al limbajului. În afara nevestelor sale blonde, Elliot a avut întotdeauna o slăbiciune pentru fetele latine.

— Pare complicat.

Elliot întoarce capul și privește undeva în gol. Schițează o grimasă în timp ce pleoapa i se zbate ușor. Îi este imposibil să uite că băiatul acesta a avut odată șase ani – atunci, pe plaja din Long Island, purtând niște pantaloni scurți albaștri și având pe umăr niște nisip uscat. Valurile se spărgeau la mal, el stătea rezemat de umărul mamei sale ținând în mână un sandvici, iar brațul lui Eileen era petrecut după talia lui. Atunci, era băiatul care părea destinat să fie.

Și o ia de la capăt trepidând, clătinând, vibrând pe masă – ce naiba-i asta? *Camera ascunsă*?

— Îmi pare rău, tată.

— Oh, e în regulă, fă ce ai de făcut, sincer, e în regulă.

Cu toate că nu e în regulă, e departe de a fi în regulă, e chiar la ani-lumină de „în regulă” – doar fă ceea ce trebuie și închide naibii telefonul, nu vrei, fiule? Te rog, ține-l pe Allen Funt[34] încuiat în bucătărie, zâmbește, tu ești vedeta acestui show, oh, mintea mea e o trambulină astăzi, Allen Funt îl chema, nu-i așa? Au fost ani buni, lipsiți de complicații – sau cel puțin așa mi s-au părut –, când ne adunam cu toții în fața televizorului la show-urile din fiecare seară, un Elliot înalt și deșirat lățit pe canapea, Katya ghemuită în fotoliul ei „bean bag”[35], el și Eileen în fotolii identice, camera era confortabilă, focul era aprins, existau scrumiere cu manșon de cauciuc puse pe mânerele fotoliilor, iar el fuma pipă pe atunci, nu m-am mai atins de o pipă nici nu mai știu de când, nici măcar nu am mai mirosit o țigară de ani întregi.

O șoaptă insistentă și răsunătoare de data asta: „Ți-am spus, iau prânzul acum, nu mă mai suna cu prostiile astea”.

Apoi, un semn către paharul lui cu vin: „Îmi pare rău, tată”.

— Îți amintești când era voie să fumezi în restaurante?

— Poftim?

— Mă gândeam că toată lumea obișnuia să fumeze pe vremea aceea. Încă mai am vechea mea pipă, știi? În dormitor.

— Nimeni nu mai fumează pipă acum, tată.

— Încă îi pot simți mirosul de tutun. Dacă duci bolul la nas. Persistă.

Elliot aruncă din nou o privire spre telefonul din fața lui. Ce anume persistă? De fapt, vreau să vorbesc cu tine despre vremurile bune petrecute cu mama ta, când eram împreună cu toții și viața se derula liniștit, destul de lent, zi după zi. Și de ce complicăm oare trecutul? Să fie doar fum de pipă? Dar, iată-ne aici, ascultând bombănelile tale despre *cățeaua hispanică* și câte alte scuze pentru întârziere, și sigur nu e vorba despre altceva, fiule? Ar trebui să mai încerc o dată să-mi amintesc? Ar trebui să-i ofer lui Sally James o mărire de salariu? Nu mai vrei un pahar de Cabernet? Cum Dumnezeu ai să umpli garajul acela pentru cinci mașini? Ar putea un om să se otrăvească cu monoxid de carbon într-un loc atât de spațios? Nu, nu, vreau să-mi spui doar atât: îți este dor de mama ta, fiule? Sau spune-mi altceva: îți amintești zilele pe care le-am petrecut la plajă, în Oyster Beach? Sau răspunde-mi la întrebarea asta: te mai gândești din când în când la ea, măcar o clipă?

Și iată telefonul acela nenorocit bâzâind din nou pe masă, cu furia unui cal nărăvaș. Din cealaltă parte a sălii de mese li se aruncă priviri intrigate. Nu e al meu, vă jur, el e de fapt un extraterestru – ei îi fac acum masivi, americani și cu ochi albaștri. Un țâțâit dinspre o distinsă doamnă care servește prânzul, în timp ce chelnerița apleacă înțelegătoare capul.

Rosita, fecioară Marion, vino și salvează-mă, târăște-l pe fiul meu afară în zăpadă și depozitează-l acolo, apoi adu-ți arcul și săgeata, ținteşte bine și trage în nenorocitul de Apple de pe capul lui la fel ca Robin Hood – sau poate William Burroughs.

Elliot se apleacă puțin spre el și, cu farmecul de care mai dă dovadă uneori, spune:

— Te superi, tată? Trebuie neapărat să răspund de data asta.

Dacă mă supăr? Sigur că mă supăr. Iată-ne aici, unul în fața celuilalt, și tot ce vrei tu să faci de fapt e să trăncănești întruna la telefon. Pe vremuri, stăteai în alcovul din bucătărie și făceam împreună calcule matematice, patrulatere, ecuații de gradul al doilea – atât de aproape unul de altul, atât de concentrați la operațiile de înmulțire. Cât a trecut de când ne-am uitat cu adevărat unul la celălalt? Spune-mi, fiule. Sunt un prost bătrân și sentimental, copleșit de nostalgie, dar cei cinici mă irită la culme și la fel de bine mi-aș putea purta inima pe mânecă, aș vrea să vorbesc cu tine fără să fim întrerupți, ai putea să-mi oferi măcar atât?

— Nicio problemă, Elliot.

— Mulțumesc, tată.

El se întoarce în lateral pe scaun și acoperă telefonul cu palma. Verigheta de aur îi strălucește pe deget. Nu văd, nu aud, nu vorbesc. Are o brățară de argint pe încheietura mâinii. Ca să țină vampirii la distanță. Nu a funcționat cu Jacintha, cu siguranță. E ceva în neregulă cu Elliot. El poate auzi frânturi de conversație în răstimpuri, o voce de bărbat de această dată, apoi le pune cap la cap și trage concluzii, ea a fost concediată, pur și simplu, asta e șantaj, nu există altă cale, pur și simplu, o voi da în judecată, cum îndrăznește, cine se crede, e doar o secretară nenorocită, la naiba, nu-mi pasă ce susține ea, uite ce, Dave, sunt într-un restaurant cu tatăl meu, ea nu poate să facă așa ceva, poți să-mi dai o oră, a fost cinstit din partea mea – fir-ar să fie, doar ocupă-te de asta, bine? – pentru asta te plătesc, ea vrea proces, o să-i dau eu proces, asistent manager pe naiba.

Cine știe care sunt dedesubturile problemei?! Câte femei i-au aruncat acuzații lui Elliot până acum? *Bună ziua, Barner Funds, biroul lui Elliot Mendelssohn, cu ce vă pot ajuta?* Păstrați-mi un loc la coada celor care și-au pierdut locul de muncă, vă rog. Șeful meu tocmai m-a făcut *cățea hispanică.*

— Scuze, tată, spune el din nou, făcând semn spre telefon și dându-și ochii peste cap; apoi se apleacă puțin peste masă și ia niște pâine din coș.

Nu-ți face griji, fiule, eu am să stau aici, liniștit, așteptându-mi somonul cu sos de mărar și am să las ziua asta leneșă să se scurgă în voie.

— Mă întorc într-o clipă, promit.

Și iată-l că ridică din nou degetul, își scutură fălcile – chiar el însuși pare surprins, ca un pește în undiță, cu gura căscată – și își împinge scaunul ca să se ridice, în timp ce jumătate de restaurant se uită la el cu uimire.

Unde naiba am greșit, i-am distrus copilăria, l-am neglijat, nu i-am citit cărțile potrivite, l-am scăpat oare în creștetul afectat atât de devreme de calviție? Ca adolescent, a fost vesel și optimist și nu a cauzat niciodată prea multe probleme. Un puști arătos, care venea mândru acasă cu trofee Lacrosse, medalii la șah și diplome pentru tehnici de argumentare. Nu primea telefoane nocturne, nu fusese suspendat și nici arestat vreodată. Fusese la Amherst, apoi la Harvard, obținuse un post pe Wall Street, se dăduse la fund vreo doi ani, intrase în jocul banilor, pusese în practică niște idei, le dezvoltase – și, iată-l acum, trecând printre mesele goale spre toaletă, urmărit cu privirea de Dandinho.

Chipul lui Dandinho are o expresie ciudată. Cu siguranță, el a mai văzut clienți sporovăind la telefon și chiar mințind cu nerușinare. Poate că există un regulament al restaurantului care interzice aceste lucruri – minciuna și sporovăială.

Mi-ar prinde bine încă un pahar de Sancerre, unde e blonda mea medie-medie, vino la mine, cum spuneai că te cheamă, Rosita, Rosita, tulpina mea, petala mea, ghimpele meu.

IX

Când mierla a zburat din câmpul vizual,
A marcat marginea
Unuia dintre numeroasele cercuri.

Măcar dacă viața ar avea logica cuvântului scris: personaje cu acțiuni conștiente, cauze ascunse care devin evidente, toate lucrurile mișcându-se către un singur punct, universul dezvăluindu-se cumplit de stabil, totul reducându-se la o imagine statică, controlată, logică, comandată. Într-o lume simplă, ar fi trebuit să fie o înmormântare evreiască, dar Mendelssohn era ateu sau cel puțin așa se spunea – ori agnostic –, deși avea, desigur, o anumită doză de respect față de tradiție și era gata să joace cartea care i-ar fi convenit.

El se căsătorise cu o femeie catolică, iar copiii săi fuseseră crescuți în ambele religii.

Mendelssohn în persoană mărturisise că era evreu atunci când îi convenea să fie și lituanian mai tot timpul, polonez fiind doar atunci când era nevoit, puțin rus dacă trebuia, american în mare parte, european din când în când, chiar și irlandez uneori, mulțumită soției sale. O adevărată corcitură, un adevărat newyorkez într-un oraș în care oamenii nu știu niciodată cum să moară. Incinerare. Exalație. Anihilare. O ceremonie evreiască autentică ar fi impus îngroparea lui imediată, dar s-ar fi ivit problema autopsiei și riscul ca fiica lui Mendelssohn, care trebuia să vină de la Tel Aviv, să întârzie. În plus, era vorba de aspirațiile politice ale fiului său, de locul în care era îngropată soția lui, Eileen, dacă cenușa lui trebuia împrăștiată sau nu, ce putea conține testamentul său și cine ar fi putut avea acces la ultimele sale dorințe.

Ceremonia funerară are loc în Amsterdam Avenue într-o dimineață târzie, la cinci zile după atac.

Zăpada s-a transformat în zloată și au apărut bălți adânci lângă bordura trotuarelor, acolo unde parchează mașinile. Se aude un plescăit jalnic atunci când roțile trec prin bălțile din asfalt. Unghiul de vizibilitate este larg și înalt, dar înclinația este bună pentru captarea imaginilor: fiecare casă din oraș are propriile camere de supraveghere ascunse vederii.

Detectivii au devenit de-a lungul anilor martori ai înmormântărilor. Îi surprinde adesea faptul că nu sunt difuzate mai multe servicii funerare pe Reality TV – acestea având un caracter strict informativ. Felul în care este redată moartea, sfârșitul unei vieți. Felul în care văduva se prăbușește în genunchi. Sau nu. Modul în care fiul suportă pe umerii săi greutatea sicriului. Sau nu. Felul în care tatăl devine singurul proprietar după moartea fiicei sale. Sau nu. Biletele enigmatice care sosesc odată cu florile. Sau nu. Remarcile subtile strecurate în elogiul final de către rabin,

preot, imam, vicar, călugăr. Înmormântările ca indicatori ai vieții – cum a fost trăită, câte lacrimi au fost vărsate, bocetele și sfâșierea hainelor, numărul impresionant de persoane îndoliate care aleg să apară, cât timp mai rămân oamenii după finalizarea ceremoniei, postura și gestica tuturor celor prezenți. Uneori, constată uimiți că pot să ghicească predilecțiile sexuale ale decedatului doar privind hainele participanților la ceremonie: cu cât e mai scurtă o fustă, cu atât e mai mare ambiția. Nu e o formulă matematică, desigur, dar sunt extrem de multe lucruri inexplicabile, ca de exemplu: cum se face că ajungem să cunoaștem o viață – în afară de viața noastră – și că aceasta ajunge să fie adusă în prim-plan tocmai de moartea celor din jurul nostru?

Elliot este primul care sosește din familie. Coboară din limuzina sa neagră și, lucru destul de interesant, nu se duce să-i deschidă portiera soției sale. Preferă să rămână pe asfalt și să studieze preocupat numele casei funerare, ca și cum ar vrea să-i deslușească semnificația. Nici urmă de tristețe în atitudinea sa, deși poartă totuși o panglică neagră deasupra inimii – un gest care respectă tradiția străveche. Soția lui are o claie de păr oxigenat. Stă lângă el. Sunt împreună și, în același timp, separați. Ea are trei copii din căsătoriile anterioare. Aceștia coboară din mașină ca și cum ar ateriza pe lună – trei băieți adolescenți, cu mișcări greoaie și cu părul lung, care par deja plictisiți de propria lene.

Elliot le face semn din cap, își consultă ceasul și telefonul, ca un om ocupat ce e.

Fiica sosește cu zece minute mai târziu decât Elliot. Katya Atkinson. Are cearcăne – de tristețe, dar și din cauza drumului. Pare ceva mai tânără – cincizeci de ani, probabil. Poartă o fustă neagră și o jachetă de aceeași culoare. Pare inteligentă și feroce. Are câteva șuvițe grizonante. Cu mișcări agile, pășește peste bălțile de la marginea

trotuarului în direcția fratelui ei. Elliot se apleacă pentru a-i depune o sărutare fugară pe obraz.

Împreună, frate și soră, pășesc spre casa funerară și sunt înconjurați imediat de ceilalți, care au sosit aproape simultan – o mulțime reverențioasă: judecători, funcționari, vecini. Administratorul clădirii și portarii, inclusiv Tony Disalvo. Sally James. Cel puțin o sută de oameni. Printre ei, de asemenea, managerul restaurantului, Christopher Eagleton și picoloul Dandinho – care încă din momentul apariției sale este marcat drept unul dintre suspecții principali: de ce Dumnezeu ar veni acest picolo la înmormântare?

Detectivii se întorc din nou la înregistrarea de la restaurant, însă Dandinho nu părăsește deloc clădirea – nici măcar o dată. El are doar discuția aceea aprinsă cu Pedro Jiménez lângă stația de spălat vase și este – în mod sigur – identificat lângă bar în momentul în care pumnul criminal își atinge ținta în fața restaurantului. De fapt, Dandinho sare printre primii în ajutorul lui Mendelssohn atunci când acesta se prăbușește. Este calm și controlat în timpul interogatoriului, nimic din atitudinea lui nu spune că ar fi vinovat și insistă că Mendelssohn era unul dintre clienții lui favoriți, având mereu grijă să ambaleze mâncarea rămasă de la masa de prânz pentru menajera sa, că îi lăsa bacșișuri generoase, că era un tradiționalist politicos și spiritual. Nu fusese martor al loviturii mortale, deși auzise bufnitura atunci când capul bătrânului se izbise de asfalt; crezuse la început că Mendelssohn alunecase pe gheață, dar realizase imediat că era mort, un lucru absolut îngrozitor, îi păruse rău pentru el, o moarte teribilă, participase la înmormântare în semn de respect, așa ar fi făcut orice creștin.

Cu toate că rămâne o persoană de interes, detectivii decid să-l scoată deocamdată pe Dandinho de pe lista de suspecți. La fel și pe Eagleton.

Verifică înregistrarea de la înmormântare, cercetând oricare altă figură sau gest care le-ar putea atrage atenția – măresc, micșorează, dau înainte, derulează, marchează tot ce li se pare interesant, dar nimic nu-i intrigă mai mult decât apariția picoloului între două vârste.

Și astfel, ca zăpada sau precum cel din urmă punct dintr-un poem, ipotezele sunt etalate pe ecran, opoziție și conflict, atât de multe posibilități disponibile detectivilor, toate intersectându-se în diferite moduri, ca o diagramă Venn a intențiilor, lumea reală prezentându-se cu toate misterele ei – este o crimă pentru moștenire, o crimă din gelozie, pentru vreo recompensă, o crimă din răzbunare sau pur și simplu întâmplătoare? Ei nu exclud nici ipoteza că această crimă ar putea fi legată de un vechi caz de-al lui Mendelssohn, de comemorarea unei aniversări sau de eliberarea unui deținut care a stat închis o perioadă îndelungată, o dușmănie veche, amânată mulți ani la rând, chiar dacă Mendelssohn nu mai lucra de șase ani în Kings County – așa că detectivii sunt incapabili să indice cu precizie vreun caz evident în urma căruia să-și fi făcut un inamic pe termen atât de lung. Câteva crime din lumea interlopă. Screaming Phantoms[36], Driggs Boys of Justice, Frații Tikwando, The Dirty Ones[37], the Vanguards, the Black Hands[38]. Câțiva reprezentanți minori ai mafiei și o întâlnire mai veche cu Roy Demeo, dar nicio condamnare. Niște cazuri de corupție. Câteva spargeri. Furturi de mașini. Un caz de discriminare urbană foarte mediatizat de la sfârșitul anilor ’80. Mii de cazuri minore de-a lungul anilor. Fusese foarte agreat pe coridoarele din Adams Street. Era cunoscut pentru discuțiile în contradictoriu cu avocații, dar avea o reputație de judecător relativ blând – unul care dădea pedepse ușoare. Nicio aniversare semnificativă. Niciun deținut eliberat recent din închisoare. Cine ar aștepta peste un deceniu pentru a se răzbuna? Era posibil ca Sally James să fi făcut

semn cuiva de pe Madison Avenue, transformându-l în țintă? La urma urmei, Elliot instalase camere peste tot în apartament pentru a-i urmări fiecare mișcare și era conștient că Sally fusese inclusă în testament cu o sumă destul de generoasă, destinată educației nepotului ei.

Sau Elliot în persoană grăbise moartea tatălui său pentru a pune mâna pe moștenire? Era posibil? Poate că avea probleme financiare. Când îl întreabă despre telefoanele primite la restaurant, el recunoaște că a avut o idilă cu secretara sa, Maria Casillias, pe care a concediat-o recent. Poate că era supărat din cauza unor vorbe scăpate de tatăl lui? Nu este exclus ca furia să-i fi întunecat mințile și să fi avut un moment de rătăcire. Sau poate că a angajat pe cineva care să-l omoare pe bătrân în locul lui. Sau poate că a fost ceva în legătură cu Katya – cineva nerăbdător să distrugă definitiv procesul de pace din Orientul Mijlociu. Dar de ce ar face asta în New York, și nu în Israel, și de ce l-ar fi vizat pe tatăl ei, și nu pe ea? Era posibil ca Mendelssohn să fi spus cuiva ceva deranjant în drum spre restaurant? Să fi făcut vreun comentariu deplasat care să fi stârnit furia unui trecător? Dar pe stradă nu fuseseră semnalate alte incidente, nici pe Park sau pe Fifth Avenue și nici în Lexington; iar atunci când detectivii verifică toate camerele de supraveghere de la metrou, nu observă pe nimeni cu geacă groasă de iarnă sau cu șapcă Boston College: e ca și cum atacatorul a dispărut din senin.

Ei parcurg din nou firul evenimentelor în minte, în lumina lucrurilor pe care deja le știu. Speră că fiecare moment – după „măcinare și filtrare”, examinare și interpretare, citire și recitire – le va oferi ceva mai multe informații despre criminal și despre lumea pe care el – sau ea – a creat-o. Înaintează milimetric, apoi iau totul de la capăt. Se întorc, judecă, reconfigurează. Cântăresc, apreciază și separă, iar și iar. Breșa este undeva

acolo, în disjuncțiile ritmice, în micile resuscitări ale limbajului, în cadrul fracturat.

Ceea ce-i aduce cel mai aproape de criminal este înregistrarea din fața restaurantului, atunci când acesta apare în cadru pentru un sfert de secundă – cu geaca și cu șapca lui: un bărbat, cel mai probabil, care se apleacă deasupra lui Mendelssohn, poate ca să verifice dacă e viu sau poate ca să-i șoptească niște obscenități. Agresorul se trage înapoi și iese din cadru, iar ei nu pot spune mai multe despre el. El este, în esență, doar o șapcă și o umbră.

Câteva momente mai târziu, Dandinho este cel care se apleacă deasupra bătrânului, apoi managerul restaurantului, Eagleton, urmat de chelneriță și de fata de la garderobă, iar în câteva minute Mendelssohn este înconjurat de zeci de trecători, în timp ce sângele îi curge șiroaie. Pălăria i-a căzut într-o parte, la fel și punga cu resturi ambalate. Puțin sos de mărar s-a scurs pe zăpadă.

Ei derulează din nou înregistrarea și îngheață imaginea agresorului cu șapca sa B.C. Ciudat lucru, să vină tocmai din Boston pentru asta. Sau, cel puțin, să-și etaleze șapca într-un oraș rival. Și atunci își dau seama – într-unul dintre acele momente rare, când adevărul iese la iveală într-o felie subțire, amplificând ideile, eliberând informațiile din sinapsele creierului – că s-ar putea să fi mers într-o direcție greșită ceva vreme, fiind derutați de propriile lor preconcepții, la fel ca arheologii sau criticii, ori ca oamenii de litere – iar asta e mult mai simplu decât ar fi vrut ei să fie; „cheia" este șapca agresorului, cea mai bună dovadă pe care o au la dispoziție, căci poate nici nu este vorba de Boston College, având o cu totul altă semnificație – British Columbia, inițialele unei formați rock sau ale unui grup de comedianți, o litanie fără sfârșit din care se vede doar *B.C.*[39], poate chiar niște inițiale personale sau *Brooklyn*

Cyclones – o echipă de baschet din liga minoră, dar un adevărat simbol pentru imaginația newyorkezilor –, iar acesta e momentul în care cele mai neînsemnate lucruri devin elementul de bază, când golul din stomac crește, astfel că, atunci când detectivii caută pe Google „Brooklyn Cyclones”, realizează că șepcile echipei au o textură similară cu cele de la Boston College – acel „C” trecut prin găurile „B”-ului face ca emblemele să poată fi confundate cu ușurință, să fie aproape identice, mai ales în acele imagini video neclare, singura diferență fiind că șapca de la Boston College are aproape întotdeauna pe cozoroc un vultur; și cum se face că au scăpat din vedere un lucru atât de simplu? Ei nu pot înțelege, da, desigur, trebuie să fie vorba despre Cyclones, dat fiind faptul că sunt mai aproape de casă, deci criminalul poate fi din Brooklyn. Oare nu au văzut pe parcursul anchetei nicio referință despre Brooklyn Cyclones, pe cineva purtând un tricou sau ceva printre rânduri, un poster măcar, da, un poster, nu cumva au scăpat asta din vedere? Nu-l observaseră oare ceva mai devreme, când urmăreau o pistă greșită? Sau este vorba despre unul dintre cei care au fost pedepsiți de Mendelssohn în Brooklyn cu mult timp în urmă, un dușman care i-a făcut o vizită? Oare a apărut cuvântul „Cyclones” undeva pe lista interminabilă a cazurilor sale? Sau e doar imaginația lor de vină și „Cyclones” nu a fost menționat nicăieri?

În mâinile detectivilor, trecutul nu se oprește nicio clipă. Ei se cufundă din nou, cu carnețelele lor spiralate, în primele versuri ale muncii lor.

X

La vederea mierlelor
Care zboară în lumina

verde,ChiarșiexperțiieufoniilorArstrigat

are, asurzitor.

Unul e prea puțin, două nu sunt niciodată suficiente, încă un pahar de Sancerre, te rog, draga mea, apoi poți să mă omori. Alexandru cel Mare știa unde și când să se oprească. Demult, tare demult, el putea să dea gata cinci sau șase pahare, dar acele zile sunt duse, iar armata lui s-a retras de ceva vreme.

În tinerețe, exista ciudatul obicei de a bea trei pahare de martini la prânz. The Queen pe Court Street. Luger pe Broadway. Marco Polo în Carroll Gardens. Dar Gage and Tolner de pe Fulton Street era cel mai bun restaurant dintre toate. Lumina soarelui revărsându-se pe fereastră. Fire de praf în razele piezișe. E ora Gimletului[40]. Lime și apă carbogazoasă, vă rog. Cum Dumnezeu opera sistemul când o parte atât de mare a lumii era sub influența alcoolului și avea limba dezlegată? Nu știai niciodată cum avea să se termine după-amiaza. Dar, cu mult timp în urmă, el văzuse performanțe remarcabile în sala de judecată – avocați care puteau jongla cu cele mai elegante expresii atunci când erau sub influența ginului. Stând în picioare la bară, în costume ușor șifonate, cu cravate la gât, articulând ciudat cuvintele, dar totuși capabili să rostească fraze după fraze. Dan

Berry, cel mai bun dintre toți. Și Dwyer. Și Cohen. Și Dowd. Toți avocați de excepție. Dimineața erau mai incisivi ca oricând. Argumentele lor puteau tăia oțelul. Pe la prânz, spiritele deveneau agitate. Se spunea că momentul cel mai prost pentru finalizarea unui caz era după-amiaza târziu, când judecătorii deveneau iritabili și nerăbdători să plece acasă.

La începutul săptămânii era și mai rău, atunci când încă nu erau siguri de o amânare pe perioada weekendului. Dar energia lui se restabilea, asigurându-l că avea să scape de tunuri, cuțite, lame, satâre, de parada nesfârșită a bastoanelor de cauciuc și a sticlelor sparte. Toată mizeria aceea.

Era ca și cum, dintr-odată, ziua ar fi avut dangăte de clopot, sunând din nou în jurul orei patru și jumătate – în timp ce el stătea în sala de judecată și citea atent lista cu dovezi sau scriind o sentință, ori semnând teancurile interminabile de documente – ceea ce era, în esență, o altă formă de violență stupidă. Trezește-te, trezește-te, ziua ta de lucru e aproape gata. Gata cu violatorii. Gata cu escrocii. Gata cu incendiatorii. Gata cu hoții din magazine. Gata cu hărțuitorii. Gata cu polițiștii analfabeți. Era ca și cum ar fi avut propria carte de vizită ieși-liber-din-închisoare. Soarele apunea, dar lumina se intensifica. El nu pleca niciodată seara ca să se distreze aiurea, atunci când toți ceilalți dispăreau în bodegile din Brooklyn, P.J. Hanley, the Inn, Buzzy, toate în zona țărmului. Obținuse și ceva mărunțiș în plus în interiorul aparatului de partid în schimbul mutării sale în Upper East Side – lucru care nu îl deranjase prea mult, pentru că nu i se părea o corvoadă să locuiască în Brooklyn. Pleca de acasă – de lângă Eileen – cu mașina și traversa podul, fără a merge cu metroul. Naveta dus-întors. Era minunat să vadă soarele dispărând complet în spatele zgârie-norilor – ca o aspirină roșie înghițită de oraș. Își parca mașina în garajul de pe Park Avenue. Eileen îl aștepta în bucătărie,

cu șorțul ei, ștergându-se pe mâini înainte de a-l săruta. El își turna un pahar zdravăn de scotch și se îndrepta direct spre fotoliul confortabil din piele. Cât de ciudat… să trăiască două vieți atât de separate. Moțăia în fotoliu și se trezea atunci când Eileen îi pregătea câte o cană cu lapte cald, doza sa din fiecare noapte.

În anumite ocazii – de Ziua Recunoștinței, de Paștele evreiesc sau de Crăciun obișnuia să iasă în oraș cu cele mai importante persoane din Brooklyn, în compania cărora petrecea până noaptea târziu; ori plecau în Manhattan, la Lion's Head sau la Mesorley, mulți dintre ei fiind irlandezi și suportând consecințele pentru acest lucru. Ei îl considerau evreul lor irlandez, căci încă mai avea un ușor accent de Dublin și, desigur, mai era și Eileen, care îi citea cu voce tare, punând în limbajul lui ceea ce ea numea *rozziner*[41]. Cântecele irlandeze de luptă erau săltărețe, iar cele de dragoste erau triste. În dimineața următoare erau cu toții din nou acolo, în sălile de judecată, după micul dejun la Teresa de pe Montague, cam roșii în jurul pleoapelor – ca Janus cel cu două fețe –, dar totuși gata de „funcționare". Keenan, Rhodes, Potter, Medonald, Jewell. Toți niște personalități. Destinația cerului sau a iadului – pentru ei nu prea conta. O luau de fiecare dată de la capăt fără să le pese de nimic, extrăgând viața din viață. Ce mai conta că jumătate dintre clienții lor erau puși în libertate sub supraveghere sau, și mai rău, ajungeau în închisoare? Ei își făcuseră treaba. Pledaseră bine. Whisky-ul era acum la putere, apa vieții. Toarnă sau vei fi turnat.

Cum se face oare că trecutul îndepărtat e presărat cu astfel de personaje, în timp ce prezentul este atât de anost și de insipid? Nu Faulkner a spus că trecutul nu e mort și că nici măcar nu este trecut? Ciudat lucru e timpul prezent. Practic, el nici nu poate exista. Odată ce devenim conștienți de el, a și dispărut, nu mai este

prezent. Noi rămânem atunci într-un trecut constant – chiar și când visăm la viitor. Cu siguranță, aceasta este tema unuia dintre sonetele lui Shakespeare, deși abia mi le aduc aminte – valurile apropiindu-se de țărm, minutele noastre accelerând, efortul nostru tainic.

Oh, capul mi se învârte. Prea mult vin. Fructele mâniei. Unul e prea puțin, iar două nu sunt niciodată suficiente. Niște cuvinte, se pare, pe care tânărul Elliot le-a pus la inimă – acolo, în baie sau la toaletă, WC, closet, *vanet-simer* sau pisoar, ori cum s-o fi chemând în prezent. Trec zece, apoi cincisprezece minute. Uită-te bine în *der spigl*[42], tinere, și spune-mi ce vezi. El a fost întotdeauna un băiat vanitos, dependent de oglindă, mai ales atunci când era la colegiu, privindu-se dintr-o parte și din cealaltă ori de câte ori avea ocazia, cu părul acela lung și blond al lui.

Ce repede devine copilul senin de altădată un bărbat distrus. Unul e prea puțin, două sunt adesea suficiente.

Oricum, el a gravitat mereu în jurul Katyei. O fată pe cinste. O pacoste în tinerețe. O marxistă convinsă din Upper East Side. La treisprezece ani, și-a tuns părul scurt. Apoi, un an mai târziu, și-a pus un cercel în nas. Purta un tricou cu Che Guevara în rarele ocazii în care mergeau la templu împreună. Ea îi falsificase semnătura pe mai multe cecuri destinate Panterelor Negre. Începuse cu douăzeci de dolari și ajunsese la o mie. El aflase de acest lucru dintr-un articol din *New York Post.* Nu fusese deloc amuzat. Devenise ținta multor glume pe acest subiect. Pe coridoarele tribunalului, începuseră să-l strige Malcolm X. La cea de-a șaisprezecea aniversare, ea își scrisese singură un cec de cinci sute de dolari, dar se aflase totul exact în momentul acela, așa că ea alesese de supărare să arunce porțelanurile familiei pe fereastra din spate a apartamentului. Afară cu ceștile cu picior și cu farfurioarele! Afară cu bolurile de supă! Afară cu

tăvile cu trei niveluri! Afară cu sosiera cea imaculată *¡Viva la Revolución!* Cine are nevoie de untiere? Hai să vedem cum sună tacâmurile din argint veritabil! Liniște, platourile cântă! Curtea era ca o cameră cu ecou. Ei părea să îi placă. Se spărgeau atât de frumos: aparent, calitatea deosebită a porțelanului era dovedită de rapiditatea cu care se spărgea acesta. Locuiau la etajul șase, așa că aveau destul timp să audă fluierul de la Waterford. Câțiva vecini de la etajele inferioare își deschiseseră geamurile și strigaseră la ea să se oprească, dar cu siguranță ei erau interesați în secret de simfonia în desfășurare. Oprește-te, Katya, te rog, oprește-te! În regulă, dacă nu se poate altfel, o ultimă ceșcuță demitasse, te rog, draga mea.

Distrusese porțelanuri de câteva mii de dolari pe parcursul a două nopți. Cea mai bună pedeapsă pentru asta era să nu fie pedepsită deloc. El se dusese și o sărutase pe frunte în timp ce dormea. Un judecător nu judecă – cel puțin, nu pe fiica sa. Pe atunci era interesată de complexul militar-industrial. Furioasă, înverșunată, zgomotoasă. Îl acuza că ar fi avut o aventură romantică evidentă cu Nixon.

Îl făcea pe Calvin Coolidge să arate ca un liberal. Era interesată să știe dacă el ar fi vrut să cumpere saci mortuari pentru toți colegii ei de clasă. Un înveliș din partea guvernului, spunea ea. Nu e nevoie de buzunare într-un giulgiu. Mergea pe străzi cu o portavoce, la cei numai un metru cincizeci și șapte ai ei, strigând cât o ținea gura printre canioane. Moartea occidentală, îi spunea ea. Dar toți se schimbă în cele din urmă. Sau, mai bine spus, unii dintre ei. Plecase apoi la vest de Berkeley, unde căpătase ceva maniere, spre marea lui surprindere. Studii orientale. Disertația ei fusese despre Ptolemeu al II-lea. Cartea opticii. Imaginea se formează în creier, nu în ochi. Și nu e adevărată această ipoteză? Ajunsese până la

Departamentul de Stat atunci. Militând pentru pace pe când ceilalți se războiau. Discuțiile cauzate de război au o gravitate minoră, îi spusese ea lui, spre deosebire de cele despre pace. O fată deșteaptă Katya, chiar dacă plecase în Israel, singurul loc de pe pământ unde în mod garantat asta nu avea să se întâmple, cel puțin nu în această viață. Ai putea încerca la fel de bine să transformi vinul din nou în apă.

— Ați dori să păstrez caldă farfuria fiului dumneavoastră, domnule Mendelssohn?

— Nu e nevoie, Rosita.

— Cum e somonul dumneavoastră?

— Oh, e bun, foarte bun.

Cu toate că, la drept vorbind, gustase doar o bucățică. Nu e un mod prea hrănitor de a pierde ziua. Ar fi trebuit să iau masa singur, în loc să-l mai invit și pe Elliot. E mult mai bine să stai într-o liniște acceptată decât într-una forțată. Katya învățase ce însemna acest lucru, fără îndoială: puterea liniștii. Inima ei suferea atunci când nu era pace. Fusese atât de aproape – și apoi, totul se năruise. Cum îl chema? Arafat. Despre care Eileen spusese odată în șoaptă: Ara-fat-oricum-de-mare-ajutor-este. O femeie de mare finețe când era vorba de topica irlandeză inversată.

Nu implora de atâtea ori, mai bine cere o singură dată.

— O să se oprească oare ninsoarea asta?

— Nu pare să se oprească, domnule Mendelssohn.

Oh, felul cum rotunjește „m”-urile, pariez că e grozavă cu „p”-urile și cu „q”-urile. Ar trebui să-i povestesc cum am devenit Quinner, dar nici eu nu îmi mai aduc bine aminte. Să fi fost doar

sonoritatea cuvântului? Dublin era un loc plăcut. Îmi amintește mereu de pălării.

Sărim de pe o culme pe alta. Căzând din când în când pe pământ, câteodată lovindu-ne zdravăn, dar asta face parte din pactul cu vârsta. Amintirile sunt destul de vivace. Mulțumesc Domnului că nu am luat-o niciodată pe ruta Alzheimer. Nu aș putea suporta ideea internării într-un azil de bătrâni. O cameră mică și întunecoasă în capătul unui coridor, undeva în Queens, Bronx sau Tobago. Căldura înăbușitoare. Florile ofilindu-se într-o mică vază soioasă. Infirmierele dispuse să te plesnească cu dosul palmei. E groaznic să-și imagineze o viață de om redusă la atâta lucru. Deși se spune că unii dintre ei pot rămâne destul de energici. Toate acele văduve mai tinere încă doritoare și capabile să dispară pe sub cuverturi. El auzise odată că incidența bolii în azilele de bătrâni e mai ridicată decât oriunde. Un ultim „Ura". Orice port în furtună. Rănile și abcesele nu prea mai contează în acel stadiu. E ciudat să te gândești că ar mai fi posibilă o nouă poveste de dragoste. Mă întreb dacă Sally s-a gândit vreodată la așa ceva, singură în cămăruța ei, cu micul ei televizor și cu toate cărțile de joc pe măsuță. Solitaire. Unicul joc din oraș. Ar fi un scenariu demn de Hollywood: judecătorul de la Curtea Supremă și infirmiera sa menajeră – doi în unu –, în sfârșit împreună, după toți acei ani. Conflict, dramă, deznodământ. Film artistic. Cumpărați-vă bilete chiar astăzi. Ar putea să-i mai lase ceva prin testament. Nepotul ei ar putea merge la o școală bună în acest caz. Oare asta ar trebui să fac? Să mă duc direct acasă și să scot acele pagini din dosar, ca să-l adaug și pe băiatul acela în testament, fără să mă mai intereseze de Elliot și de ceilalți? Nu ar costa prea mult. Cât primește Sally într-o săptămână? Cinci sute, cazare și masă? Asta înseamnă douăzeci și cinci de mii pe an – din care probabil că trimite acasă cea mai mare parte. Aș

putea salva viața acelui băiat dacă i-aș lăsa încă zece mii de dolari. Ar fi un fleac, zău. Mult mai bine decât să las banii sub nasul lui Elliot; deși Katya este probabil cea care o duce mai greu, împreună cu acei copii frumoși pe care îi văd atât de rar.

Și totuși, ea are destul, Katya lui, dar cum Dumnezeu am ajuns să mă gândesc la asta? Alzheimer. Asta e. Acum nu am Alzheimer și probabil că nu voi avea niciodată. Aș uita dacă aș avea Alzheimer. Nu-i așa, Eileen? Ce îngrozitor ar fi să uiți de propria ta soție, totuși. Dar sunt momente când deschide o ușă sau se trezește dimineața fiind sigur că ea este încă acolo. Bună dimineața, *mo chroi.* Ce naiba fac aici de unul singur? Părăsit de propriul meu fiu.

Rosita, draga mea, te-am mințit. Somonul parcă e cauciuc. Sosul de mărar e prea lăptos. Mă simt de parcă aș fi din nou la Waldorf Astoria. Și nu vreau decât să mă întorc acasă, la Eileen. Împachetează totul în două șervete albe, Dandinho, și lasă-mă să plec.

— Îmi pare rău, tată.

Surprize, surprize. Să înceapă festinul. Elliot își parchează carcasa mătăhăloasă în scaunul din fața tatălui său, cu fața roșie ca racul. Mai are puțin și scoate fum pe urechi. Dacă i-ar înfășura cineva pe braț o manșetă de tensiometru, acul aparatului ar sparge sticla ecranului. O să facă un atac de cord dacă o ține tot așa. Și de ce Dumnezeu s-a încurcat cu asistenta lui? Poate că nu a ajuns precum celălalt Elliot, amicul acela Spitzer, care cel puțin fusese suficient de deștept încât să pună la bătaie câțiva shekeli pentru puțină companie.

Elliot își împinge farfuria pe masă.

— Ascultă, va trebui să mă ocup de câteva lucruri.

— În regulă.

— La birou.

— Nici măcar nu te-ai atins de mâncare.

— Pune-o la pachet, tată. Ia-o acasă. Poți să i-o dai lui… cum o cheamă?

— Sally.

— Exact.

Elliot aruncă din nou o privire spre telefonul său.

— E totul în regulă, El?

Nu l-a mai strigat așa de ani buni. Calea elevată. E totul în regulă? Dacă asta nu e cea mai stupidă întrebare pe care am pus-o vreodată, atunci nu știu care este. Dar se pare că nu are niciun efect asupra lui Elliot. Nici întrebarea și nici diminutivul. Băiatul pare foarte distras – nu are cum să sesizeze aceste nuanțe. El se întoarce în scaun și pocnește din degete, apoi le freacă unele de altele de parcă ar diviniza banii. Dandinho stă într-un colț, privind fix înainte. Se gândește la ceva, cu siguranță. Și ce era cu Ptolemeu? Adevărul despre vedere. El și-a întunecat camera și a montat o „camera obscură" pe balcon. A fost primul om care a proiectat cu succes o imagine întreagă – de afară pe un ecran din interior. Așa spunea Katya. O rază de lumină nu putea proveni din ochi. Mai degrabă lumina era cea care se îndrepta spre ochi. Lumea exterioară adaptându-se la lumea interioară. El nu îl văzuse niciodată pe Dandinho altfel decât politicos, dar iată-l acum fumând în colț, în ochii lui mocnind un foc care ar fi putut pârjoli totul în cale.

— Vreau să-mi spui ceva, Elliot.

Pocnește din nou din degete, peste umăr, ca un prinț arab. Dar nu prieten cu Aristotel. Acesta se prefăcuse nebun ca să nu facă pușcărie.

— Ai ceva de împărțit cu Dandinho?

— Davido?

— Se numește Dandinho. E brazilian. Picoloul.

— Nu l-am mai văzut în viața mea.

— Pare cam supărat.

— Tu nu ai fi în locul lui? Picolo la vârsta asta?

Se dă mare acum. Furia cu toți spinii ei. Își trântește cardul de credit pe tăblia mesei.

— Unde e chelnerița noastră?

Ptolemeu a fost fericit să știe ceea ce știa? Katya e fericită să continue cu lupta? Sally e fericită să se trezească dimineața? Nu e prea multă fericire aici, în sufletul lui Elliot, asta cu siguranță. El are o soție, mașina, garajul, slujba, copiii, dar nu pare să aibă nicio bucurie. Mai demult o avea. Un magician întunecat. O pierduse în mânecă.

— Plătesc eu, Elliot.

Fiul lui încă mai pocnește din degete în direcția lui Dandinho.

— Bun loc aici ca să deschizi un restaurant.

— Eu plătesc masa. Insist.

— Unde naiba e?

— Rosita.

— Cum?

— Numele ei e Rosita.

— Nu am nevoie de numele ei, tată. Vreau doar nota de plată. Îmi pare rău. Știu, știu. Eu doar… sunt niște lucruri de care trebuie să mă ocup urgent. Acum o oră te-am sunat. Ar fi trebuit ca…

Ah, vibrația din buzunarul meu, atunci când eram pe stradă… Deci volumul e dat la minimum.

— Ți-am spus, fiule, e plăcerea mea.

Îl urmărește pe Dandinho trecând spre partea din spate a restaurantului, cărând bidonul cu apă.

— Iisuse, spune Elliot.

Fără *H.* Sau *A.* Fără urmă de bucurie în glas.

La naiba cu toți.

— Săptămâna viitoare, tată, promit.

În cele din urmă, ea apare în sala de mese. Buclele ei blonde și lungi saltă jucăuș. Treizeci și doi de dinți perfecți, de un alb imaculat. Niște ochi albaștri și pătrunzători. O fată destinată marelui ecran, desigur, dar oare nu i-a spus chiar ea, ceva mai devreme, că e pictoriță? Sau fusese doar o bănuială de-a lui? Văzuse o mică pată albastră pe partea inferioară a încheieturii ei, nu-i așa?

— Rosita, draga mea, asta e nota mea de plată.

— În niciun caz, tată.

— Uite ce e, tu nu ai luat nici măcar o înghițitură. Eu și Rosita avem o înțelegere, nu-i așa, Rosita?

Ea afișează zâmbetul ei uriaș de Rodezia și Zimbabwe.

— Jucătorul gazdă nu are niciun avantaj?

— Domnule?

— Vreau să spun, eu sunt cel care locuiesc aici, nu-i așa?

Colțurile gurii ei tremură din cauza confuziei.

— În afară de asta, continuă el, nici măcar nu am comandat desert.

Mișcându-se de pe un picior pe celălalt, ea îi zâmbește lui Elliot – un zâmbet regal abia schițat.

— Cred că tatăl dumneavoastră a ieșit victorios, spune ea.

— Așa cred și eu, răspunde Elliot.

Și, fără să mai stea pe gânduri, își îndeasă cardul în portofelul cafeniu și lucios, de parcă nu ar fi avut nicio clipă intenția să plătească. Apoi bate portofelul ca și cum ar fi capul unui câine prietenos. Nu ești prea serios, nu-i așa, fiule? Pleci așa, pur și simplu? Nici măcar un pic de ironie? Unu, doi, trei și gata? Mă lași baltă atât de repede? Nu ar trebui cel puțin să mimăm o fentă și o eschivă? Nu așa cere eticheta? Tu lovești, eu lovesc, tu te ferești, eu nu. Cine te-a crescut? Ce ușă de hambar s-a deschis, aruncându-te afară? Nu l-am atins pe băiat nici măcar o dată în viața mea, dar vai, el merită acum o palmă zdravănă peste mână. Să o aducă și pe Katya cu el, ca să restabilească pacea la masa asta. Ultima dată când m-am bătut cu cineva a fost pe malul Canalului Royal, când am căzut ca o popică din cauza unei singure lovituri primite de la un țigan roșcovan. Mi-a tras un pumn și mi-a scos un dinte din spatele maxilarului. Limba mi se tot ducea în direcția aceea. Un test de rezistență la durere. Ca și paternitatea. Încerci să potolești acele mici dureri care apar în fiecare zi, speranța consolării fiind mai puternică decât vitregia vieții.

— Așadar, pleci?

— Înțelegi tu.

Nu, nu înțeleg, de fapt.

— Porcării din astea se întâmplă tot timpul, tată.

Într-adevăr, se întâmplă. Întreab-o pe Sally James.

Oh, dimineața mi se pare foarte îndepărtată acum. *Gay gazinta hate*[43]. Minunatele cuvinte cu dublu înțeles. Eileen a adoptat această expresie de când a auzit-o. Îi plăcea să o spună mereu – la ușă

sau la sfârșitul unei nopți, pentru că i se părea că are ceva pur irlandez, ceva care-i amintea foarte mult de Dublin. *Mergi sănătos*! sau *Cară-te*! În același timp.

— Îmi pare rău să aud că ai probleme.

— Nu-ți face griji, tată, am s-o zdrobesc.

S-o distrugi? Nu, zău? Nu încape nicio îndoială că Elliot a zdrobit și ar putea zdrobi multe, deși probabil că nu ar trebui să se mândrească atât de mult cu asta. Bărbatul mare, alb și bogat zdrobind-o pe micuța fată măslinie? Cu greu s-ar putea spune că reprezintă un moment de iluminare. Nu e nimic nou dacă privim înapoi în istorie. De câte ori s-a întâmplat asta – de la Cristofor Columb încoace, până la Elliot Mendelssohn?

— Ai grijă de tine, fiule.

De fapt, nu asta voia să spună. Ar fi trebuit să-i spună mai degrabă: Nu fi mârșav, Elliot. Nu mai întoarce mâinile femeilor la spate. Arată puțină compasiune. Nu te mai smiorcăi. Dă dovadă de ceva moralitate. Maturizează-te. Vorbește-mi de vremurile trecute. Dă-mi și mie ceva cu care să mă mândresc.

Elliot se apleacă și bea ultimele picături de vin din paharul său. Și asta ce-i? Doar o mână întinsă peste masă ca să o strângă pe-a sa, de parcă tocmai ar fi încheiat o afacere – nu tu îmbrățișare în picioare, nu tu bătaie pe umăr, nu tu sărutare fugitivă pe obraz. Nu sunt prea sigur, Elliot, dar cred că în acest moment îmi displaci cel mai mult. Asta e? Asta e tot ceea ce primim? Fără cuvinte blânde, fără dezvăluiri, fără inițiative – doar un cuvânt nou adăugat lexicului deja cunoscut și nici măcar unul bun.

Elliot își șterge gura murdară de vin cu un șervet și aruncă rezultatul mototolit al acestei acțiuni pe masă – o moviliță de pânză.

— O să te sun.
— Sper să o faci.
— Vom lua amândoi prânzul așa cum trebuie.

Gay gazinta hate, într-adevăr. Elliot, fiule, ai putea elibera camera mai ceva decât Moartea Neagră. Și, iată-l că pleacă, părăsind greoi sala de mese și îndreptându-se spre garderobă. Tastează din nou ceva la telefonul său blestemat. Dandinho se uită fix la el. I-ar putea găuri spatele cu privirea lui arzătoare. Dă-i bătaie, Dandinho, împachetează-l în folie de aluminiu și aruncă-l în stradă.

— Rosita.

Ea întoarce capul imediat de la bar, de tejgheaua căruia se sprijină într-o poziție seducătoare.

— Da, domnule Mendelssohn?
— Cred că am terminat aici. Poți să-i spui lui Dandinho să împacheteze restul de mâncare? Și aș vrea să comand un desert.
— Da, domnule. Ce anume doriți?

El ar trebui să o întrebe acum despre picturile ei. Cum e viața ta cu adevărat acolo, în Brooklyn sau în Bronx, și pata aceea albastră de pe încheietură e de la un cer pictat, pentru că tot ce-mi amintesc în legătură cu un cer foarte albastru e o zi de septembrie în care s-a năruit totul.

— Tiramisu, presupun.
— Grozavă alegere, domnule Mendelssohn.

Mulțumesc, draga mea. *Mereu adorabilă, cu lumina lunii în plete.* A fost o vreme, demult, când lumea era plină de fete ca tine.

Și iată silueta lui Elliot, care pleacă, trecând pe lângă fereastră, umbra sa fiind înghițită de

abisul alb al viscolului.

Părăsit, din câte se pare. De către propriul meu fiu.

Dar ia te uită. Două bălți mici de apă de ploaie pe podea, sub masă. Asta e tot ce a mai rămas din Elliot.

Lucru care-l face să se gândească: e timpul să-mi golesc vezica. Împinge scaunul departe de masă. Dar cum ar trebui să aranjeze un om celelalte mese atât de înghesuite? O cursă de slalom. Porțile se deschid, coboară muntele înzăpezit alunecând pe schiuri, ferește-te de peticele de gheață.

— Cum vă simțiți, domnule Mendelssohn?

Eagleton, noul manager. Un tip înalt și deșirat. Îngrozitor de palid. Cu tenul plin de riduri adânci și de cicatrice. Nu l-ar fi ajutat cu nimic să-i spună adevărul.

— Foarte bine, mulțumesc. Somonul a fost delicios.

— Perfect.

— Și chelnerița la fel.

O expresie ciudată pe chipul lui Eagleton. Oh, nu, nu, nu. Nu trebuia să spună că a fost delicioasă. Nu, nu. Dar nu putea spune nici contrariul. E doar o chelneriță bună. Asta e ceea ce am vrut să spun. Nu delicioasă.

— E foarte atrăgătoare.

— Mă bucur să aud asta, domnule Mendelssohn. Vă pot ajuta?

— Mă descurc, mulțumesc. O vizită rapidă.

El face semn din cap către baie. De îndată ce se ridică în picioare, simte acut nevoia să urineze. Doamne, oh, Doamne, sunt momente în care

echipamentul de iarnă ar fi de folos pe teren alunecos.

Pornește printre mese, bătând cu bastonul în podea. Aruncă o privire rapidă în bucătărie, prin fereastra circulară de tip hublou a ușii batante. Sunt ca niște nave aceste restaurante. Îl zărește pe Dandinho prin geam, prins într-o conversație aprinsă cu un omuleț care poartă un șorț. Nu se iau la pumni, dar cu siguranță au o neînțelegere.

Bărbatul cu șorț îi aruncă priviri. Peste umărul lui Dandinho. Nu e nicidecum un salut – ce s-a întâmplat cu lumea de astăzi? Se tachinează doar, fără îndoială. Mă întreb dacă acesta e omul care mi-a preparat somonul. Totuși, nu arată a chef. Mai mult a portar.

Oricum, trebuie să meargă mai departe. Mirosul de Clorox. Scăldați-mă în el. Curățați-mă. Nu e un imperiu al mânerelor în această toaletă, dar măcar e curată și îngrijită. Oricum, nu are de stat prea mult. Uitați-vă în jur, găsiți echipamentul, faceți mândră compania de furtunuri, spălați-vă mâinile, vedeți-vă de drum.

Când ajunge pe coridor, se mai uită o dată spre ușa bucătăriei. Nici urmă de Dandinho sau de bărbatul cu șorț. După colț, printre mese spre ieșire.

Tiramisu stă pe masa lui, da. Lumea a revenit la normal. Mulțumesc, Rosita. Ceea ce ne mai trebuie, din când în când, este un mic stimul.

XI

El călătorise prin Connecticut Într-o dil

igență de sticlă. Odată, a fost cuprins de o fric

ănesăbuităPentrucăaluatumbradiligențeiDr

eptomierlă.

În aproape toate sălile de interogatorii, camera este instalată sus, în colț: camera pânză de păianjen. Este preferabil să fie îndreptată spre ușă – adevărul iese extrem de frecvent la iveală după felul în care suspecții intră pe ușă. Nevinovatul intră, se așază cu spatele drept, cu un aer perplex și cu mâinile unite, de parcă ar fi nerăbdător să se roage, în schimb cel vinovat se oprește adesea o secundă ca să privească încăperea și să o măsoare din ochi, căutând parcă un loc în care să se poată ascunde, gata să nege ceea ce s-a întâmplat.

Piesele de mobilier din încăpere sunt dispuse în așa fel încât să nu ai unde să te întorci: însăși lipsa lor e o acuzație. Două sau trei scaune, aproape întotdeauna din lemn. Un birou simplu, în general unul cu un singur sertar gol: în niciun caz obiecte grele sau ascunse. În sertar, câteva coli de hârtie și un pix simplu. O oglindă dublă pe peretele cel mai îndepărtat – simplă, fără decorațiuni. Niciun obiect care să poată fi folosit ca o armă: fără scaune pliante, sticlă sau creioane ascuțite. Fără căni sau mașini de cafea. Fără postere pe pereți care să distragă atenția. Un covor e puțin probabil, dar, dacă există, e monoton, tern. Scândurile din podea sunt vopsite în aceeași culoare ca și pereții. Lumina e adesea fluorescentă și dură, deși uneori există o lampă de birou, pe care detectivii o deschid atunci când adevărul

începe să iasă la iveală: aceasta face lumina mai blândă, atmosfera mai puțin ostilă, încăperea mai caldă.

Camera e poziționată destul de sus, astfel încât nu e primul lucru pe care îl vezi, însă cei care se opresc în ușă – vinovații, cel mai frecvent – ridică privirea spre ea. Se pot interpreta multe dintr-o singură clipire: frică, dispreț, insolență, sfidare. Adesea, ei încearcă să stea cu spatele la obiectiv, dar detectivii le indică imediat cealaltă parte a mesei. Detectivii numără de câte ori ridică privirea spre cameră cei interogați: cu cât fac mai mult acest lucru, cu atât există șanse mai mari să mintă.

Alții – de cele mai multe ori nevinovații – se duc imediat să se așeze, de parcă ar vrea să-și protejeze adevărul, să-l țină strâns pentru o vreme în propriul lor mic univers, să-l înconjoare cu brațele. Aceștia aruncă priviri înfrigurate spre obiectiv: priviri care imploră, pline de groază.

Uneori, detectivii îi lasă pe cei intervievați singuri în încăpere, apoi îi studiază prin oglinda dublă din camera alăturată. Mai tot timpul, vinovatul este cel care se uită la camera de supraveghere: o sfidare disprețuitoare. Unii merg până în colțul încăperii, sub camera de luat vederi, încercând să se ascundă. În unele secții de poliție există o a doua cameră de supraveghere montată în colțul opus, deși uneori este doar un fals – un al doilea ochi atotvăzător.

De regulă, încăperea este izolată fonic, deși camera de luat vederi are microfoane pentru a capta orice sunet. Pentru orice eventualitate, detectivii folosesc și un dispozitiv de înregistrare.

Atunci când Pedro Jiménez este ridicat pentru interogatoriu, el afișează un cocktail ciudat de inocență și vinovăție. Intră în încăpere îmbrăcat într-un sacou și o cămașă albastră, având pantaloni albi de chef – un bărbat de cincizeci și șapte de ani cu o înfățișare jalnică, scos parcă dintr-un garaj cu

vechituri, având un mic istm de păr în mijlocul frunții.

E slab, dar are fălcile căzute și pielea pământie. Rămâne în pragul ușii și se uită în jur, dar fără a ridica ochii spre camera de supraveghere, preferând să se întoarcă spre polițista hispanică, de parcă ar implora-o să-i spună ce trebuie să facă în camera aceea. Părul ei e negru – la fel și ochii, și hainele ei. Poartă la gât un lanț simplu de aur. Atinge cotul lui Pedro și-i face semn să se așeze la biroul gol din lemn. Este urmată câteva clipe mai târziu de un alt detectiv – un bărbat alb, gras și spălăcit, care trage scaunul din celălalt capăt al mesei. El pune scaunul mai departe de masă și se așază pe el, rezemându-și bărbia de spătar.

Încolțit, Pedro ridică ochii spre camera de supraveghere, de parcă ar putea să-și vadă propria reflexie pe sticlă, apoi coboară privirea spre mâinile sale de pe tăblia mesei. Surprinzător, își scoate din buzunar o pereche de ochelari pentru citit, deși nu are nimic de citit în față.

Când își pune ochelarii pe nas, pare un alt om – nu mai este spălătorul de vase neîngrijit, ci are mai degrabă un aer de bibliotecar derutat.

Femeia detectiv îi vorbește la început într-o spaniolă care pare să fi fost scărmănată și tăvălită pe străzile orașului. Data, ora și locul exact al interogatoriului. Este conștient – îl întreabă ea – că discuția lor este înregistrată? Nu a fost arestat, dar cuvântul „încă” pare cumva atașat în tăcere la sfârșitul propoziției. Ea știe că are familie și ar vrea să îl ajute. Nu o interesează statutul lui de imigrant. E prietenă cu o mulțime de oameni din comunitatea costaricană – și ea este din insule, fiind născută în Guadalupe, numai că familia ei s-a mutat aici încă de când avea doi ani. Este blândă, prietenoasă, deschisă, stând pe scaun întoarsă într-o parte. Ea știe că el are un trecut, dar oricine are un trecut, nu-i așa, Pedro? Pedro încuviințează din

cap, în spatele ochelarilor săi ivindu-se o sclipire abia sesizabilă. Detectivii nu mai șușotesc în engleză și atunci Pedro îi spune femeii că înțelege perfect și că ar fi bucuros să răspundă la întrebări în oricare dintre cele două limbi. Ea spune că da, partenerul ei, Rick, nu se descurcă prea bine în spaniolă. Apreciem asta, Pedro, zice ea, chiar apreciem. Totuși, continuă să păstreze o cadență a întrebărilor, de parcă engleza ei tocmai a traversat înot Marea Caraibelor. E dispusă să ignore trecutul, spune ea. Evită cuvântul *crimă.* Este un atac, un atac serios, o adevărată tragedie. Este conștient de ceea ce s-a întâmplat? Da. A auzit ceva zvonuri? Nu. Unii oameni își pierd pur și simplu controlul, știi? Presupun că da. Tu ți-ai pierdut vreodată controlul, Pedro? Nu, eu sunt un om liniștit, am o viață liniștită. Locuiești în Brooklyn, nu-i așa? Da. Unde? În Coney Island. Cum e să locuiești acolo, Pedro? Vântul bate cam tare uneori. Asta e amuzant, bate vântul, auzi ce spune omul ăsta, Rick, că în Coney Island bate vântul, Pedro e un comediant. Nu încerc să fiu amuzant, Mami. Glumeam doar, Pedro – deci, de când lucrezi în oraș? De douăzeci de ani. Dar la Chialli? De patru ani. Patru ani? Da. E greu să întreții o familie dintr-un salariu de spălător de vase? Știți, soția mea a murit. Ai reușit să treci peste asta? Da. Ai o fată? Da, María. Maria e căsătorită? Tocmai a divorțat și își caută o slujbă. A fost concediată? Da, a fost concediată acum două luni. Are copii? Doi. E o viață grea, Pedro, divorțată, doi copii, tocmai a fost concediată, vrei niște apă, Pedro? Nu. Arăți ca și cum ai avea nevoie de o înghițitură. El își aranjează ochelarii pe nas. Ea se apleacă în față, în timp ce detectivul celălalt se lasă pe spate.

În cameră se simte un soi de cadență, ca un puls oscilant – trupurile, ca niște rime, sunt dependente unul de celălalt.

Așadar, aș vrea să-ți vorbesc despre restaurant, Pedro. Cum vrei tu, Mami, nu am nimic de ascuns. Nu îți amintești să se fi întâmplat ceva neobișnuit în ziua aceea? De exemplu, dacă ai avut ceva de împărțit cu Dandinho, pentru că am auzit niște lucruri, ca să fim sinceri, să fim corecți, Pedro, am auzit că v-ați certat și că v-ați bătut. Ceva *puñetazos*[44]? El ridică ochii spre cameră, dar ține buzele strânse, clătinând din cap, nu, acea dispută cu Dandinho nu a fost nimic, Mami, nimic, ei și alți câțiva angajați au format un grup de pariuri sportive, la *fútbol,* înțelegeți? O mică distracție. Și a existat o – cum îi spuneți? – o întrebare despre un meci al echipei Corinthians din Brazilia, a fost într-adevăr o dispută, dar neînsemnată, un amuzament, nimic serios. Dandinho nu ți-a mai spus nimic altceva? Nu. Ești sigur? Sunt sigur. Și unde te-ai dus după aceea, Pedro? La toaletă. Dar nu e cea mai aglomerată parte a zilei, schimbul de tură de la prânz, Pedro? Ce ai căutat chiar atunci la toaletă? M-am răhățit. Te-ai răhățit? Da. E în regulă, Pedro, toată lumea se răhățește, dar ești sigur că rahatul acela al tău nu avea pe el fulgi de zăpadă? Fulgi? Nu ai ieșit cumva pe ușa personalului, Pedro, poate ca să iei o gură de aer sau ca să fumezi o țigară? Eu nu fumez. Dar nu ai ieșit deloc? Poate că ți-ai luat haina și pălăria și ai ieșit să respiri puțin aer curat pe ușa metalică a angajaților, cea care dă în Madison Avenue. Nu m-am dus nicăieri. Te-ai întors în bucătărie să speli vasele? Da. „Căutători de perle” li se spune celor care spală vasele, nu-i așa, Pedro? Așa cred. De ce li se spune așa? Ascultați, eu am o slujbă, am doi nepoți, nu știu.

Interogatoriul are o cadență legănată, împinsă uneori până la aflarea informației dorite, alteori luând-o pe ocolite și învăluind discursul – special pentru camuflare.

Este ceva despre care am vrut să vorbim cu tine, Pedro. Ce anume? Despre Maria. Maria? Știi

tu, faptul că a divorțat, și-a pierdut slujba și s-a întors ca să locuiască cu tine în Coney Island. Ea voia să pună ceva bani deoparte. Poate că acest lucru a pus ceva presiune pe tine? Nu. Pentru că Maria a avut o slujbă bună, unde spuneai că a lucrat? Ce anume ne-a spus ea, Rick? Ați vorbit cu Maria? Desigur, am vorbit cu Maria. Ea nu are nicio legătură cu toate astea. Care toate astea, Pedro? Ce credeți că rezolvați vorbind cu Maria? Ce ai vrut să spui cu „toate astea”, Pedro? Nimic. Nimic? E o fată bună, doar asta am vrut să spun. Sigur că e o fată bună. Atunci, nu o implicați și pe ea. Sincer, Pedro, ei bine, ea a avut o mulțime de lucruri de spus. Maria nu ar spune nimic rău despre mine. Desigur, nu a spus nimic rău despre tine, te iubește foarte mult, *la niña de sus ojos*[45]. Și care e problema? Nicio problemă, Papi. Atunci, ce caut aici? Ai auzit de Barner Funds? Despre ce anume? Maria lucra pentru Barner Funds. Mda, și ce-i cu asta? Ce crezi despre Barner Funds? A avut o slujbă bună, i-a plăcut acolo, asta-i tot. Asta-i tot? Da. Nu te-a scos din sărite, Pedro? Nu, de ce ar fi trebuit să mă scoată din sărite? Nici când ai aflat că a fost concediată? Asta s-a întâmplat acum două luni, v-am spus. Ce părere ai despre șefii de acolo, Pedro? Niciuna, nu e treaba mea. Pentru că Maria ne-a spus că a dat în judecată firma Barner Funds pentru concediere abuzivă, știai asta? Desigur. Și ce ai simțit în legătură cu asta? *Bueno*, nimic, nu e mare lucru. Dar îl cunoști pe tipul acela, Elliot Mendelssohn? Cum? El este fiul celui care a fost lovit în fața restaurantului la care lucrezi. Mda. Trebuie să mă ierți, Pedro, dar tipul ăsta, Elliot, probabil că… nu știu, probabil că *s-a băgat* între Maria și ginerele tău cu câteva luni în urmă. Nu știu despre ce vorbești. Știi foarte bine despre ce vorbesc, înainte de a fi concediată. Cum? Asta e doar ceea ce am auzit noi, că el ar fi avut o aventură cu Maria, că ei doi… îmi pare rău că trebuie să spun asta, Pedro, pentru că ești tată, iar

taților nu le place să audă porcăriile astea, și nici mamelor, de fapt, crede-mă, dar cu siguranță tații nu suportă chestiile astea, nu-i așa? La naiba! Ceea ce vreau să spun, Pedro, este că ei *s-au cunoscut deja* de mai multe ori într-un hotel din Stamford, în care locuiește acest tip, Elliot, chiar acolo în Connecticut, cu soția și copiii lui, și se pare că el a dezvoltat un atașament pentru hoteluri, Pedro, înțelegi ce vreau să spun, mă auzi, Pedro, alo, ești aici? Nu știu ce vreți să spuneți. Nu știi? Nu. Poate că ai prins pică pe Barner Funds gândindu-te că acest tip, Elliot, o exploata pe fiica ta, poate că întinsese coarda cam mult? Maria nu a făcut niciodată așa ceva, Maria e o fată bună. Maria era *măritată.* Nu vreau să mă înțelegi greșit, Elliot – acest individ e un ticălos de cea mai joasă speță, știm acest lucru. Nu-l cunosc personal, nu l-am întâlnit niciodată. Poate că i-a sugerat Mariei că o s-o umple de bani, dar după un timp s-a săturat și a concediat-o. V-am mai spus, nu știu despre ce vorbiți. Poate că i-a șoptit dulcegării ieftine. N-am mai auzit de el până acum. Poate că jurații vor înghiți povestea asta, ce crezi, Pedro. Ce poveste? Despre tine, faptul că ești tată și… tu l-ai pocnit pe tatăl lui Elliot, Pedro? Nu am pocnit pe nimeni. Ești sigur, Pedro? Îți jur pe Dumnezeu, Mami. Poți să-mi spui Carla. Nu am pocnit pe nimeni. Poate că nu ai vrut să-l pocnești atât de tare, poate că a fost doar un accident. V-am spus, nici nu l-am atins. Poate că l-ai împins? Nu. Acum vrei paharul acela cu apă? Îmi sugerați că am nevoie de avocat? Uite ce e, noi nu încercăm să te încolțim, Pedro. Am dreptul la un avocat, știu asta foarte bine. Ai dreptul, desigur, dar noi încercăm de fapt să te ajutăm, pentru că omul care a murit a fost judecător pe vremuri, Pedro, judecător la Curtea Supremă din Brooklyn, și după cum arată lucrurile, vei avea nevoie de *noi* pentru sprijin. Nu am lovit pe nimeni. Eu și Rick, aici de față, suntem de partea ta.

Și, în momentul acesta, ei fac o pauză și schimbă tempoul – nu este o idee bună să iasă din încăpere și să-l lase singur pe Pedro, în caz că el decide să se abțină de la alte declarații sau să angajeze un avocat, dar este timpul să schimbe puțin teritoriul, așa că femeia, Carla, se ridică de pe scaunul ei, lăsându-l pe Pedro singur cu Rick, bărbatul gras și insipid, ceea ce face ca încăperea să pară mult mai masculină și, în mod straniu, parcă și mai înghesuită. Iar în acest moment Rick îl privește pe Pedro în față, pătrunzător, aplecându-se înainte, cu o atitudine aproape amenințătoare, și îl întreabă dacă-i poate explica din nou unde se afla în momentul atacului și de ce plecase de la postul lui de spălat vase, ce discuție avusese cu Dandinho înainte de asta și, dacă atunci când se dusese la toaletă, este posibil să fi ieșit pe ușa angajaților, cea care dă în stradă – poți să-mi răspunzi la această întrebare, Pedro? –, fiind posibil chiar ca el să fi intrat înapoi pe aceeași ușă doar câteva secunde mai târziu, este verosimil, e de înțeles, omule, e vorba de fiul lui, de fiica ta, înțelegi ce vreau să spun? Suntem aici ca să te ajutăm și, sincer să fiu, mie mi-ar plăcea să-l arunc pe ticălosul ăsta, Elliot, în spatele gratiilor, el e cel care ar trebui să fie învinuit, înțelegi ce spun?

Carla se întoarce cu un pahar cu apă și cu trei sticle cu suc de portocale acidulat. Împinge sticlele cu Jarritos pe masă de parcă ar fi toți trei într-o cantină, undeva departe, într-un loc sigur și confortabil, un loc în care pot avea încredere unii în alții, dar Pedro nu se atinge de suc, lăsându-l pe masă, în fața lui. Carla se apleacă spre el și îl întreabă din nou despre Maria, cum a fost ea ca adolescentă, dacă a avut probleme, dacă a menționat vreodată eventuale neplăceri apărute la locul de muncă, dacă a fost supărată, dacă a spus cumva că trebuie să meargă în Connecticut. Pedro pune mâna pe paharul cu apă, dar lasă sucul pe masă.

Timpul se scurge ca prin farmec, acele ceasului de pe perete se întorc, lumina fluorescentă din încăpere rămâne la fel. Detectivii se pregătesc pentru ultimul atac verbal.

Deci, Pedro, ea ți-a spus? Ce să-mi spună? Despre *legătura* ei cu Elliot Mendelssohn. Despre ce? Despre relația dintre ei, despre cum se prosteau împreună. Nu știu despre ce vorbiți. Cum să vorbesc mai delicat despre această legătură, Pedro? Ce legătură? Ea și-o trăgea cu tipul ăsta, Pedro, dar calmează-te, Papi, calmează-te, *cálmese.* Sunt calm, nu vorbiți așa despre fiica mea. Bine, bine, ce știi atunci despre *re-la-ți-a* lor? Nu știu nimic despre asta. Pentru că, din câte înțeleg eu, ea a dus o viață frumoasă, nu-i așa, Pedro, la un moment dat, a fost fericită, nu-i așa? Nu am nimic de spus. A fost o fată bună, cu o slujbă bună, a făcut cursuri de secretariat, și-a găsit un soț bun, un tip cumsecade din generația a doua, te face să fii mândru, îl placi pe ginerele tău, îți iubești nepoții, viața e frumoasă, ea e fericită, are o locuință drăguță în Rockaway cu un gărduleț alb, înțelegi ce vreau să spun, visul american în derulare, o să jucăm din nou „cioc-cioc”? Ascult. Lucrează la o firmă de investiții, poartă haine drăguțe, câștigă bani, e asistenta directorului executiv, și iat-o lucrând în Midtown, la un birou de pe Lexington Avenue, într-un turn de sticlă imens, apoi, într-o bună zi, bum, totul a dispărut învăluit în fum, iar șeful ei se dovedește a fi ticălosul care amenința mereu să fie și care o concediază cu nerușinare. Nu știu nimic despre asta. Și apoi, auzi că el se află acolo, în restaurant. Nu am auzit nimic. Poate că ți-a spus Dandinho? Dandinho nu mi-a spus nimic. Vorbeați doar despre *fútbol?* Destul de mult. Dandinho e cel mai bun prieten al tău, nu-i așa? Ce legătură are Dandinho cu asta? Iar tu, probabil, ai avut încredere în el și i-ai povestit despre felul în care fetița ta și-a pierdut slujba de la Barner Funds, așa

că el adună doi și cu doi și îți spune că bătrânul e chiar acolo – Pedro, așa s-a întâmplat? –, pentru că e de înțeles, omule, e totul limpede ca lumina zilei, când Dandinho îți spune că Elliot Mendelssohn se află în restaurant, acesta era deja plecat, iar tu… tu spălai vasele. Ne certam pe teme *de fútbol.* Dar nu e vorba doar despre *fútbol,* nu-i așa, Pedro? Cum? Ești fan al baseballului, Pedro? *Si, claro*[46]. Care este echipa ta favorită? Nu am o echipă favorită. Deci câți bani spuneai că primești, Pedro? Opt dolari pe oră, zece și jumătate pentru ore suplimentare. Nu e o slujbă prea grozavă să speli vasele, nu-i așa? E în regulă, mai fac și alte chestii pe lângă asta. Cum ar fi, Pedro? Sunt vânzător amulant, înțelegeți? Chiar așa? Mda. Împingi alunele, nu-i așa, Pedro? Nu știu ce vreți să spuneți. Unde îți vinzi marfa? La Cyclones. *Brooklyn Cyclones,* vrei să spui? Mda, Brooklyn Cyclones, care-i problema? Iar ei îți dau cumva o uniformă pe care s-o porți, Pedro, o șapcă poate? Desigur, port o șapcă uneori, toată lumea poartă o șapcă, în bucătărie trebuie oricum să porți mereu o șapcă. Dar tu porți o șapcă cu emblema Brooklyn Cyclones? Nu știu despre ce vorbești, Mami.

Încetișor, ei își retrag cuvintele și le transformă într-un pumn pe care-l țin o clipă în aer, după care îl lansează cu toată puterea înainte.

Pentru că noi am surprins pe cameră un tip care poartă o șapcă Brooklyn Cyclones și care seamănă perfect cu tine.

Unde?

În fața la Chialli, aplecându-se deasupra mortului.

Nu știu nimic despre asta.

E înregistrat totul pe cameră, Pedro. Un tip care-ți seamănă leit.

Care seamănă cu mine?

Tu și cu el, Pedro, semănați ca *dos gotas de agua*[47].

XII

Râul se mişcă Mierla probabil că zboară.

Acum să vedem, nesfârșita călătorie spre casă. Lasă fericirea să cânte, Sally, din vârfurile dealurilor. Aruncă încă un lemn în foc. Încălzește cratița, fierbe laptele, topește ciocolata, așază scaunul, întinde pătura, ascultă cum trosnește lemnul. Poate că ar trebui să o sun și să o anunț că vin spre casă, dar sunt sigur că va da buzna pe ușă afară, în viscol. Ce naiba faceți, domnule J.? Vin acasă, Sally. Părăsit de către propriul meu fiu. M-a abandonat „pe uscat", cum s-ar spune. Nici măcar „uscat", dacă stau să mă gândesc mai bine. Mi-ar fi fost mai de folos „echipamentul de iarnă". M-a lăsat chiar să și achit nota de plată. Și totuși, avem niște somon și o mulțime de friptură ca să putem răzbate prin furtună. Neîmpachetate, dintr-un anumit motiv. Dandinho nu și-a făcut treaba.

Era cam dificil lucrul acesta, să fie nevoit să țină punga de plastic și bastonul în același timp. Dar ne deplasăm înainte, în susul străzii, departe. Ei bine, aproximativ.

Iese în foaierul de la intrare și aude ușa restaurantului închizându-se în urma lui. „La revedere, domnule Mendelssohn." Vocea ei de rhodesiană din Zimbabwe și ultimele acorduri muzicale din interior. Ar trebui să mă întorc rapid înăuntru și să comand un brandy fierbinte. O lingură de zahăr care să ajute medicamentul să se absoarbă mai repede. Dumnezeule mare, dar e o adevărată perdea de ninsoare afară. Nu am mai văzut ceva asemănător până acum. Ninge pieziș, transversal, în toate direcțiile. Un teatru, un blockbuster, o operă de ninsoare. Cu toți șoferii de taxi pe scenă, derapând spre stânga, spre dreapta sau în lateral, într-o groapă. Aplauze din partea ștergătoarelor de parbrize. Camionete și microbuze, faruri orbitoare și un biet idiot pe o motocicletă. Un viscol care-ți îngheață măduva în oase. Ca acele mici arme circulare, un milion de *chakri* zburători aruncați în direcția mea.

Abia dacă mai este cineva pe stradă. E cam devreme pentru mamele și bonele care merg spre PS6[48]. Nu se văd florari și nici curieri. Nici oameni care să curețe zăpada și nici rollere de împrăștiat sare. Ar trebui să strig după un taxi, cu siguranță, dar va trebui să mă ducă pe lângă sinagogă, în jos pe 88th Street, înapoi în Park Avenue și din nou pe 86th Street – și cine știe ce blocaj în trafic ar putea fi în direcția aceea. Urlete de claxoane peste tot. Un zgomot infernal, zău. Nu ar trebui ca zăpada să înăbușe zgomotul? Cum se face că auzul meu se deteriorează, dar zgomotele acestea înfiorătoare devin pe zi ce trece tot mai stridente? O adevărată cacofonie. Acesta e cuvântul potrivit. Pianistul cântând la contrabas. Saxofonistul la vioară. Flautistul la corn, ca să spunem așa.

Nu ar trebui să existe o amendă pentru utilizarea exagerată a claxoanelor? Ascultă puțin, Elliot. Au impus o amendă pentru claxoane și în curând o să-ți vină și ție de hac. Ce i s-o fi întâmplat oare? De ce nu a putut fi băiatul care promitea să devină? Se descurcase bine la examenele finale, își aruncase în aer toca de absolvent, își luase mama de braț și o plimbase mândru în jurul Universității Cambridge. Ea era fericită atunci, râsese mult, râsesem de fapt împreună. Elliot se mutase înapoi în oraș. Locuise în Village. Își găsise o franțuzoaică. Cum o chema? A trecut atât de mult timp de atunci… Chantal. Și ea avea un talent. Cânta, asta era. Eileen era o fană înfocată. Avea o voce de ciocârlie. La petrecerile de sărbători, ea fusese mereu prezentă. Apoi, nu mai venise deloc. Un polonic adâncindu-se în fântâna minții. Cele mai ciudate lucruri apar și dispar. Cine s-a uitat atent în adâncul fântânii? Cine și-a căutat reflexia în întuneric?

E întuneric, într-adevăr. Pentru această oră. Dar să-i dăm bice tot înainte. Mi-e frig la gât. Nici măcar nu mi-am încheiat până sus toți nasturii

paltonului. Au pierdut atât timp înăuntru ajutându-mă să-mi strecor brațele pe mâneci, încât au avut impresia probabil că mă bagă într-o cămașă de forță. Și totuși, erau binedispuși. Toți. Am lăsat o bancnotă de zece dolari pentru un Dandinho posac și i-am dat Rositei 30%, de ce nu, ea merită ceva mai mult pe lângă pata albastră de pe încheietură.

O frumusețe.

Mi-a amintit de ceva anume.

La fel ca toate frumusețile.

Se clatină nesigur pe picioare, sprijinindu-se de peretele foaierului, apoi își ridică gulerul și își scoate fularul deasupra, acoperindu-și gura. O cagulă improvizată. Aici, Eileen, vino să mă iei de mână și să mă ajuți să pășesc pe Madison. Ne-am plimbat des pe-aici noi doi, deși îmi amintesc de tine scăldată în lumina soarelui. Purtai o rochie subțire de culoare deschisă și aveai la gât un colier simplu de perle, deși adevărul este că ne amintim probabil lucrurile mult mai frumoase decât au fost în realitate. Vârsta pusese pe ea câteva kilograme în plus în ultimii ei ani de viață, iar atunci când mergea, șchiopăta puțin. Pliurile de piele, cutele dizgrațioase și colăceii de pe șolduri. E crud acest joc al Celui de Sus. Cu cât știm mai multe despre timp, cu atât ne rămâne mai puțin. Cu cât avem mai puțin, cu atât vrem mai mult. Balanța justiției. Dacă există un asemenea cuvânt. M-am născut în mijlocul a ceva sau altceva. Să plec acum. Înainte, soldați.

Și Sally, de asemenea.

Afară, în frigul mușcător al viscolului, un pas, doi pași. Răceala îi învăluie imediat pomeții. Închide ochii și încearcă să alunge senzația cumplită de arsură. Șocul acesteia. Vântul și perdeaua de ninsoare învăluindu-l. Se oprește și încearcă să apuce mai bine sacoșa grea cu resturile de la masa de prânz. Cât de repede sărim de la un stadiu la altul… Nu poate fi cu mult peste două

după-amiaza și e deja întuneric beznă. Întunericul se ridică din pământ și pare să se înalțe în văzduh.

— Elliot Mendelssohn.

Da. Nu. Bineînțeles că nu. Era o întrebare sau o constatare? Cine ar putea auzi un cuvânt atunci când nenorocitele de claxoane din trafic urlă infernal, văzduhul vuiește, iar fularul îți acoperă urechile până sus, când întregul oraș e în rumoare și în cap ți-a rămas o întreagă simfonie de la restaurant? E pur și simplu imposibil să auzi ceva. Dar acesta să fie numele meu? Eu sunt fiul meu? Sigur că nu. Nu în viața asta, cel puțin.

Vocea pare să vină din spate, iar el întoarce capul ca să privească peste umăr, în timp ce limba sa atinge țesătura de lână a fularului. Sunt eu fiul fiului meu? O întrebare și mai bună. Deși nu una la care mi-ar plăcea să răspund chiar acum.

Scoate-mă din furtuna asta, te rog! Doamne Dumnezeule, e frig, zăpada arde cumplit, iar eu abia dacă pot vedea ceva, dar nu se mai aude nicio voce în spate, se vede doar lumina oranj de la Chialli reflectată de rețeaua de fulgi și urmele lăsate pe zăpadă de alții, care au trecut pe aici înaintea mea.

Ar fi trebuit să o sun pe Sally.

Se întoarce încet, iar vârful bastonului său străpunge stratul moale de zăpadă. Își mută cu grijă piciorul drept și se întoarce sprijinindu-se pe stângul, cu care pornește apoi la drum, centimetru cu centimetru, cu mare grijă, pentru că, din păcate, nu există mânere de susținere pe Madison Avenue. Cele două pahare de Saucerre îmi fac să mi se învârtă capul, dar cine e acest personaj care se apropie acum cu pași mari – cu niște ochi căprui în spatele ochelarilor și câteva șuvițe de păr cărunt ieșindu-i de sub șapca de baseball – și care, aplecându-se înainte, pare un vagabond în căutare de ceva mărunțiș; deși i se pare vag cunoscut, el, de ce Dumnezeu ochii lui au acea sclipire, de unde vine acea expresie, câte alte fețe cu expresia asta

am văzut la viața mea, au fost acolo, în Brooklyn, atâția ani la rând: escrocii, invidioșii, certăreții, brutarii, lustragiii, șarlatanii vulgari din fiecare colț al globului, dar el îmi știe numele, ori, cel puțin, numele fiului meu, și probabil că lui Elliot i s-a întâmplat ceva, poate că a alunecat pe gheață și s-a lovit la spate ori a aterizat lin pe portofelul său, cine știe, el nu a plătit prânzul, la urma urmei. O zvâcnire în obrazul bărbatului, ca și cum ar fi fost apăsat de ceva și tocmai scăpase de povară, apoi e din nou încrâncenat. Cineva a trăit vremuri grele, pot să îmi dau seama de asta, dar ce pot să fac pentru dumneata, tinere, cu toate că nu e tânăr deloc, patruzeci, cincizeci de ani probabil, cine poate ști?

Sunt numai trei pași distanță între ei și ceva din atitudinea lui îmi spune că i s-a furat gâsca sau gâscanul, sau capra, sau cum s-o mai fi chemând. Cu șapca trasă pe ochi, ajunge destul de aproape, dar nu-i mai pot vedea nici măcar forma ochilor. Gura lui e schimonosită într-o grimasă, dar fața aceea are și ceva blând, fălcile îi atârnă – să fie oare Tony? Arată ca Tony, portarul, cu ce naiba l-am deranjat eu pe Tony? Cu stupizeniile mele cu Kan sau Kant – ce te-a apucat, Tony? –, s-a întâmplat ceva cu Sally, te-a trimis în zăpadă să mă salvezi, Saint Bernardule, unde e butelcuța ta cu brandy, m-am gândit la asta chiar acum câteva minute, dar de ce naiba înaintezi spre mine atât de repede, Tony, fără uniforma ta de portar, chiar și fără mănuși, cu încheieturile degetelor pământii și lucioase, nu te-am văzut niciodată în hainele tale de stradă, oare nu ți-am dat un bacșiș suficient de mare de sărbători, am spus ceva deplasat mai devreme, una dintre expresiile mele prostești, sunt foarte multe, capul meu conține o avalanșă, dar el continuă să se apropie, umerii lui mișcându-se amenințător în geaca sa neagră, e mic și îndesat, o siluetă ciudată, diferită de a lui Tony…

Odată, cu mult timp în urmă, am patinat pe un lac înghețat cu niște lame de cuțit atașate pe tălpile pantofilor mei…

Un singur pas îi mai desparte, dar poate că nici nu e Tony, nu-i așa? Nu e destul de gras și e prea scund ca să fie el, iar acum bolborosește ceva în spaniolă despre tatăl meu, tatăl lui sau despre tatăl cuiva, ce Dumnezeu a pățit omul acesta, cineva să mă ajute, chiar acum, ce naiba spune, ninsoarea ne învăluie, iar vântul suflă cumplit, o adevărată cycloramă[49], e imposibil de auzit ce strigă bărbatul, din gura lui ies stropi de salivă – propriile sale precipitații, mica sa furtună de zăpadă, ca un tir rapid – câte cuvinte sunt pentru asta, se apleacă în față, oh, pălăria de pe capul meu se clatină, dar ce spui tu acolo, omule, nu pot distinge o iotă în vuietul ăsta asurzitor, calmează-te puțin, stai pe loc o secundă, nu arăți deloc ca Tony, cine ești tu, de unde vii, unde te-am mai văzut, și… oh, sacoșa cu resturi atârnă greu, ai strigat numele fiului meu de fapt, fiul meu cel trădător, tu nu ai șorțul pe tine și… oh, pe toată strada atât de mult alb căzând din văzduh, nici măcar zăpada nu poate sta în picioare și… oh…

Canalul era, cu siguranță, cel mai bun loc în care să plonjeze ca o ghiulea.

XIII

Fusese seară întreaga după-amiază Ningea

Șiurmasăningă.MierlastăteaPecrengiledece

Dacă ar fi fost o altă zi – fără zăpadă, fără vânt și fără întunericul timpuriu ei l-ar fi văzut prăbușindu-se, ca un personaj dintr-o piesă veche, fără prea multă acțiune.

Imaginile ar fi fost surprinse de camera de supraveghere a traficului montată în vârful stâlpului de iluminat cu brațe ornamentale de pe 86th Street. Chiar și la o downloadare low-definition, el ar fi apărut în timp ce ieșea din restaurant, cu fularul înfășurat în jurul gâtului și cu pălăria cocoțată neglijent în vârful capului. S-ar fi oprit ca să-și aranjeze paltonul și apoi ar fi pășit înainte, sprijinindu-se în baston. În imagini el ar fi încasat pumnul, rămânând neclintit preț de o clipă, de parcă ar fi înregistrat magnitudinea seismică a acestuia. Pumnul ar fi aterizat în centrul pieptului său. Genunchii pantalonilor ar fi început să se plieze ca o armonică, picioarele lui s-ar fi înmuiat, iar eșafodajul inferior al trupului său ar fi început să se clatine și să tremure, ca și cum ar fi primit cu întârziere informația din partea superioară. Ar fi durat o secundă sau două până când marioneta ar fi dus la bun sfârșit mișcarea: leșinul, picajul, prăbușirea.

Trupul lui avea să cedeze și să se năruie – la cei optzeci și doi de ani ai săi –, dezintegrându-se în cădere. Ei ar fi văzut vechea lui pălărie Homburg stându-i pe cap aproape pe toată perioada căderii, sfidând legile fizicii, punga cu resturile de la prânz sărind aproape imediat din mâna lui și deschizându-se cu un zgomot înfundat la impactul cu solul – în același moment în care capul său se izbește de asfalt. Camera ar fi înregistrat, de asemenea, silueta atacatorului stând în stradă imediat după administrarea pumnului,

încremenit pentru o clipă, nesigur de cele întâmplate în fața ochilor săi, coborând privirea spre propriul pumn ucigaș, apoi îndesându-și mâna în buzunarul hainei vătuite, făcând grăbit câțiva pași spre nord, confuz, și trăgându-și cozorocul șepcii mai tare pe ochi; apoi – cu capul băgat între umeri – pășind într-o nișă întunecoasă de la intrarea unei clădiri și deschizând ușa grea din metal.

O fărâmă de anonimitate dizolvându-se într-o anonimitate mai amplă. Strada urma să fie tăcută pentru încă o clipă, apoi picoloul, managerul și chelnerița aveau să-și facă apariția lângă trupul întins pe stradă, iar cărucioarele copiilor aveau să se miște de-a lungul bulevardului – mai multe, desigur, dacă nu ar fi fost zăpadă, vânt și întuneric – și ar fi putut exista martori oculari din magazinele învecinate sau trecători care să confirme că-l văzuseră pe bărbatul care ieșise și intrase înapoi în clădire.

După cum se petrecuseră lucrurile, totul părea să aibă loc în cel mai bun dintre poeme, ca și cum ai fi fost transportat într-un decor hibernal, legat la ochi, întors de câteva ori, dezlegat la ochi și forțat apoi să inventezi noi moduri de a privi.

De asemenea, dacă în restaurant camera de supraveghere ar fi fost orientată în altă direcție, ei l-ar fi văzut pe Pedro Jimenez intrând pe ușă, plin de zăpadă pe umeri, scoțându-și repede șapca și îndesând-o în buzunar, apoi agățându-și geaca în cârligul metalic de lângă ușă. În secundele imediat următoare, l-ar fi văzut pe Pedro întorcându-se la geaca agățată în cui și îndesând-o sub mai multe paltoane uscate pentru a ascunde faptul că este udă. De asemenea, ar fi fost văzut îndesându-și și mai bine șapca în buzunar. Camera l-ar fi surprins probabil dând colțul spre toaletă, oprindu-se și acoperindu-și cu palmele fața crispată, apoi trăgându-se de obraji și clătinând agitat din cap, de parcă ar fi vrut să-și șteargă definitiv din minte

cele câteva minute anterioare – înainte de a se întoarce la spălatul vaselor. Un alt unghi de înregistrare ar fi dezvăluit probabil groaza de pe chipul lui – mai târziu în cursul după-amiezii – la fel de clar cum fuseseră surprinși cheful, managerul, chelnerițele și polițiștii adunați grămadă în bucătărie, în timp ce el spăla tigaia în care fusese prăjit somonul lui Mendelssohn.

Camera ar fi putut capta privirile schimbate cu Dandinho atunci când polițiștii îl luaseră deoparte pe Pedro pentru a-i pune întrebări sau expresia lui Dandinho atunci când acesta se afla lângă ușa de la intrare, ori privirile aruncate în spate de către cei doi bărbați atunci când părăsiseră împreună restaurantul în aceeași seară, verificând unghiurile camerei de supraveghere din foaierul de la intrare, după ce polițiștii downloadaseră deja înregistrările pentru verificare. Nimic din toate acestea nu se știa încă: crima, la fel ca și poemul, trebuia să se deschidă de la sine spre ceea ce putea fi descoperit.

Polițiștii ar fi putut downloada înregistrarea din noaptea aceea de la stația de metrou – acolo unde cei doi bărbați așteptaseră tăcuți și posaci trenul de la linia 4 care să-i ducă acasă, în Brooklyn. Dar cine ar fi putut intui ce semnificație avea tăcerea lor? Cine ar fi putut ghici ce îi spunea Dandinho lui Pedro? Cine ar fi putut presupune că era posibil să fi avut un pact? Cine ar fi putut interpreta expresia lui Pedro atunci când acesta coborâse din trenul F în Coney Island aproximativ două ore mai târziu, făcându-și loc prin mulțime și trecând grăbit prin turnichetul argintiu? Cine ar fi putut înțelege teroarea lui atunci când trecuse pe lângă bodega de pe 10th Street? Cine ar fi putut ști ce gânduri îl frământau atunci când se oprise în colțul străzii Coney Island Avenue, ca să pornească apoi spre sud, către apă? Chiar dacă am fi avut acces la camerele de supraveghere presărate de-a lungul aleii de scânduri din zona țărmului, cine ar

putea spune cu siguranță că bărbatul care îndesa geaca groasă și șapca de baseball în tomberon era cu adevărat vinovat? Ce se poate intui din felul în care privește spre hainele aruncate pe care nimeni nu le va găsi vreodată? Ce se poate afla din felul în care pășește atunci când se îndepărtează? Ce se poate intui din felul în care se uită lung spre mare? Ce țară e în direcția aceea? Ce trecut? Cine poate ști cât de multă frustrare îi face pumnul să tremure încă?

Sau poate că nu simte deloc așa ceva. Poate că e triumfător. Poate că debordează de bucurie. Poate că se simte puternic și complet îndreptățit. Poate că a făcut asta pentru a-și răzbuna fiica și nepoții, sărăcia lor, tristețea lor, pierderea tatălui, păcatele mamei. Poate că există o satisfacție evidentă în felul în care pășește din nou pe aleea de scânduri, pe lângă parcurile de distracții, pe sub puzderia de luminițe sclipitoare. Poate simte că ar trebui să facă același lucru cu fiul bărbatului pe care l-a omorât. Poate că se gândește: „Să te ia naiba, Elliot Mendelssohn, tu urmezi”.

Se întâmplă, așa cum spune poetul, și se va întâmpla.

Pedro va fi arestat șase zile mai târziu. Va fi condamnat. Va pleda nevinovat. Fiica lui îi va plăti cauțiunea. Statul îi va oferi o înțelegere. Pedro nu o va accepta. Statul îi va spune că va fi acuzat de crimă de gradul al doilea. Avocatul lui Pedro va spune că ar trebui să primească o acuzație mai puțin gravă – ucidere din culpă, de exemplu –, dar Pedro va spune nu, el este prea bătrân pentru pușcărie și preferă să lupte împotriva acestei acuzații. Va fi judecat un an mai târziu. Totul va depinde de decizia juraților. Într-o încăpere cu tavan înalt din Centre Street, în partea de sud a Manhattanului, ei vor analiza totul la rece. Vor verifica dovezile. Vor ignora și vor reconstitui. O formă de excavare și de reconstrucție. Vor căuta

acel moment revelatoriu care ar putea – în cele din urmă – să scoată la iveală adevărul.

Vor fi doctori și paramedici, și cardiologi, și experți în traume severe, unul care va spune că Mendelssohn a fost ucis de acel pumn, altul care va susține că a murit atunci când capul lui s-a izbit de pământ. Vor fi doi criminaliști experți în imagini video, care vor cere să fie trase draperiile sălii de judecată. Ei vor analiza cu grijă înregistrarea pentru jurați folosind șase ecrane plate: unul pentru judecător, unul pentru procuror, unul pentru apărare și trei pentru jurați. Vor discuta despre compresie video, rezoluție, imagini blurate, contor orar, număr de cadre pe secundă, analize comparative. Acestea vor arăta unghiul căderii. Vor analiza apariția fugitivă a agresorului. Vor modifica imaginile, vor tăia și vor mări. Se vor concentra în special asupra șepcii și gecii bărbatului. Se vor contrazice în legătură cu acele caracteristici unice: cunoscutul și necunoscutul. Nu vor fi capabili să identifice niciun chip recognoscibil. Oricum, vor supune atenției înregistrarea din bucătăria restaurantului: discuția aprinsă dintre Dandinho și Pedro. Vor număra minutele și secundele scurse în timpul vizitei lui Pedro la toaletă. Vor arăta tuturor imaginile cu Pedro întorcându-se la uriașele chiuvete de sub posterul cu Brooklyn Cyclones. Apoi vor îngheța o clipă imaginea lui Pedro surprins cu mâinile în apă fierbinte. Sunt reci mâinile acelea? Tremură? Sau își îndeplinesc pur și simplu sarcinile de lucru?

Acuzarea îl va chema pe Elliot Mendelssohn să depună mărturie. El își va încheia sacoul și va înainta cu pași mari în fața sălii de judecată, apoi va intra în boxa martorilor. Va încerca să adopte o atitudine sobră, indignată, recurgând la o tăcere prelungită, chiar și la lacrimi, dar judecătorul îi va tăia avântul. Vocea lui se va stinge în timpul interogatoriului. El va spune că nu l-a întâlnit pe acuzat în viața lui. Își va etala obiceiul de a ridica

arătătorul atunci când pune o întrebare. Un tremur vag îi va anima gâtul stratificat. El va spune că moartea tatălui său l-a lăsat perplex. Își va privi mâinile de parcă ar vrea să verifice dacă ceea ce tocmai a spus a fost corect. Va spune că nu își va reveni niciodată din șoc. Va insista și va linguși. Îi va arunca o singură privire lui Pedro, apoi va întoarce repede capul. Va coborî din boxa martorilor cu două ovale de sudoare ivite pe stofa groasă a sacoului său. În spatele sălii de judecată din Centre Street, se va uita la telefonul său mobil de parcă răspunsul la toate întrebările s-ar fi aflat acolo.

Vor trece mai multe zile.

Ei îl vor suna pe managerul restaurantului, Christopher Eagleton, și pe chelneriță, Rosita Oosterhausen. Mărturia Rositei va fi scurtă și politicoasă. Ea va spune că l-a ajutat pe Mendelssohn să-și îmbrace paltonul înainte ca acesta să iasă pe ușă și că nu are idee cine ar alege să-i facă rău și de ce. Va spune că trauma a făcut-o să renunțe la slujbă. Va spune că nu a mai văzut niciodată o moarte atât de stupidă. Va cobori din boxa martorilor stingherită și cu capul plecat, de parcă ar fi fost jenată de propria mărturie. Îi va arunca o privire scurtă lui Pedro, deși acesta nu-i va întoarce privirea. Christopher Eagleton va apărea nervos, de parcă ceea ce avea să spună urma să-i pericliteze afacerea. Își va lărgi cravata la gât, spunând că-i pare foarte rău pentru moartea clientului său favorit și că nu are niciun indiciu despre ce ar fi putut determina atacul. Fusese prezent în restaurant și da, auzise gălăgie afară. Fugise imediat să ajute, dar nu îl văzuse pe agresor – nici măcar silueta acestuia – și chiar nu putea să spună nimic mai mult, sincer. Se aplecase deasupra lui Mendelssohn, dar acesta părea deja mort. Totul i se părea complet lipsit de sens. Desigur, el nu îl auzise pe Pedro spunând vreo vorbă despre cineva, cu atât mai puțin despre Mendelssohn. Bărbatul va

părăsi boxa martorilor cu capul plecat, ținându-și pumnii strânși în buzunarele sacoului său.

Curții i se va spune că nu se știe unde este Dandinho. Se crede că se află în Rio de Janeiro, cu soția și cei trei copii ai săi, deși este posibil, de asemenea, să fi fost văzut lucrând într-un restaurant barbeque din Carolina de Sud. Ei vor auzi că toate încercările de a-l contacta după interogatoriul inițial fuseseră imposibile. Apărarea va susține că, fără Dandinho, de fapt nu exista caz. Procurorul va afirma că dovada este clară și că Dandinho avusese contribuția sa la crimă, lucru demonstrat de dispariția sa ulterioară. Curtea o va chema să depună mărturie pe Sally James, care abia se va fi întors din Tobago pentru o săptămână împreună cu nepotul ei, pentru a-și rezolva aranjamentele financiare. Ea va fi politicoasă și confuză și va ține în mână o mică batistă cu care își va tampona ochii. Ei o vor chema apoi pe Maria Casillas, care va depune mărturie că, da, ea este momentan implicată într-un proces împotriva companiei Barner Funds, care-i va putea aduce mai multe milioane de dolari, cu toate că o înțelegere pare iminentă. Ea va spune că, într-adevăr îi mărturisise tatălui ei că își pierduse slujba. Va admite că – da, a menționat numele lui Elliot. Dar va spune că nu, nu i-a mărturisit niciodată despre relația lor. Și va mai spune că acesta nu se arătase furios și că ea nu îl văzuse niciodată ridicând pumnul la cineva, cu atât mai puțin la un om bătrân, că nu este posibil ca tatăl ei să fi făcut așa ceva. Ea va mai spune că mai degrabă Elliot ar fi putut să apară pe neașteptate și să-i tragă un pumn propriului tată – el fiind genul acesta de om. Curtea va auzi o obiecție. Dar, chiar dacă nu a fost Elliot, va spune ea, probabil că bătrânul a alunecat și a căzut, este cât se poate de logic pentru că ningea – nu înțelegeți că a alunecat, nu au spus ei că băuse două pahare cu vin?

Judecătorul o va instrui în șoaptă să-și limiteze emoțiile. Ea va coborî din boxa acuzaților privind spre tatăl ei, apoi se va întoarce cu spatele atunci când fostul ei soț se va ivi din sală pentru a o lua de mână.

Curtea îl va chema pe Pedro – care, la sfatul avocatului său, nu va depune mărturie. El va rămâne în sala de judecată așezat, cu fața împietrită, nemișcat și docil – un om greu de citit. Jurații vor aștepta și vor asculta. Ei vor cântări noțiunile de adevăr și minciună – adevărul, cu lipsa lui de cadru, și minciunile, cu convențiile lor narative standard. Ei vor căuta prin vastul compendiu de fapte, persoane și suspiciuni. Pentru ei va fi ca și cum ar încerca să sape după lumină în întuneric – căutând în puțuri de mină, buncăre, straturi geologice, galerii. Judecătorul îi va instrui pe membrii juriului în legătură cu responsabilitățile lor, iar ei se vor retrage să delibereze. Ei vor privi din nou înregistrarea care surprinde prăbușirea lui Mendelssohn în fața restaurantului. Vor privi, de asemenea, înregistrarea cu Pedro și cu Dandinho discutând în bucătăria restaurantului. Vor cere să o vadă din nou și din nou: de fiecare dată, aceasta le apare într-un mod diferit. Ei vor îngheța imaginea cu Mendelssohn în cădere, iar aceasta va deveni screensaverul imaginației lor: se vor trezi cu el în minte multe zile, săptămâni și poate chiar luni la rând.

Douăsprezece zile de mărturii, apoi verdictul. Este înregistrat, desigur. Un unghi înalt, din care să nu fie surprinse fețele juraților. Încăperea cu lambriuri din lemn e aerisită și spațioasă. Judecătorul stă în față, la înălțime. Într-o parte are drapelul presărat cu stele, iar în cealaltă, steagul statului New York. În dreapta judecătorului stă stenografa, iar avocații sunt așezați simetric, în părți opuse. Există senzația că această încăpere

este aici de-o veșnicie, păstrată în aspic – ca un loc care nu se va schimba niciodată.

Există o fereastră în sala de judecată, exact în spatele lui Pedro Jiménez. Atunci când se ridică, el blochează lumina. Obiectivul are nevoie de câteva secunde pentru ajustare. Pâlpâie și surprinde imaginea cât se poate de clar. Capul lui Pedro este aplecat. Își ține mâinile în dreptul mijlocului, cu degetele împreunate. Costumul lui este de un albastru plin de speranță. El așteaptă în timp ce primul jurat, o femeie, pășește în față. Închide ochii în timp ce verdictul este citit.

Afară, cerul e o imensă coală cenușie. Nici măcar un nor nu se mișcă.

În oraș sunt mai multe camere de supraveghere decât păsări pe cer.

CÂT ESTE CEASUL ACUM,

ACOLO UNDE EȘTI TU?

1

În primăvară, el acceptase să scrie o scurtă povestire pentru numărul din Ajunul Anului Nou al unei reviste. O sarcină destul de ușoară, își spusese la început. La sfârșitul lunii mai, se apucase să schițeze câteva imagini care ar fi putut merge, dar în scurt timp se trezise silindu-se din răsputeri, în derivă. În primele două săptămâni de la începutul primăverii făcuse cercetări, vânase idei și paragrafe, lăsase câteva în aer, se trezise amânând proiectul și apoi uitând de el. Din când în când își mai scotea din sertar notele, dar le abandona din nou de fiecare dată.

Se întreba cum ar fi putut să creeze vreodată atmosfera unei povești de Ajun de An Nou – să descrie poate niște artificii, un glob disco înălțat deasupra orașului sau să permită ca zăpada să se împrăștie treptat pe suprafața unui ochi de geam?

Toate începuturile pe care le încercase – cele pe care le notase în carnete – se scriau singure în întuneric.

2

La începutul verii, se concentră asupra ideii de a ignora propriile noțiuni despre cum ar trebui să sune o povestire din Ajunul Anului Nou și se decise să scrie o poveste despre un militar – poate portretul unui soldat de undeva de departe, un tânăr american, de exemplu, aflat într-un ținut îndepărtat. Acesta se putea afla, să spunem, într-o cazarmă din Afganistan în Ajunul Anului Nou, un simplu pușcaș marin – să spunem că ar fi putut fi vorba de o tânără femeie, destul de epuizată de război, stând pe marginea unei văi, în frig, înconjurată de saci de nisip, într-o liniște

mormântală, privind spre est, sub o rețea metalică de stele, fără să se audă absolut nimic, nici măcar turuitul mitralierelor în depărtare, perimetrul sinistru al realității soldaților fiind amplasat dincolo de posibilitatea a ceea ce s-ar putea întâmpla în altă parte, să zicem acasă, în Carolina de Sud, o suburbie anostă ca multe altele, să zicem o casă care s-a cam deteriorat cu timpul, să zicem o țeavă spartă atârnând în jos de pe garaj, să spunem un băiat pe aleea din fața casei, îmbrăcat într-o cămașă cu dungi și cu blugi rupți, cu o bicicletă abandonată la picioarele sale – fratele sau vărul ei, ori poate chiar fiul ei, da, da, fiul ei.

3

Stând de pază în noaptea afgană – deși ar fi fost mai bine, la drept vorbind, decât să înfrunte întunericul gotic al Văii Korengal sau poate chiar lanțul muntos care străjuiește satul Loi Kolay –, ea ar adopta duritatea și sălbăticia întâlnite într-un avanpost pe timp de război, mai multe straturi de întuneric apăsând munții deja întunecați, o zonă în care până și copacii cei mai pipernicițí ar părea că vor să se smulgă din stânci și să se izbească de fundul văii, întunericul devenind mult mai vizibil datorită stratului de gheață care acoperă totul: sacii de nisip, barele de armătură, mitraliera, un Browning M-57, imposibila întindere de pământ, enormitatea cerului negru ca smoala, totul fiind atât de rece acolo, încât tânăra pușcaș marin, să-i spunem Sandi, poartă pe față o cagulă, pe sub cască, iar vârfurile genelor sale sunt înghețate bocnă, la fel ea și plămânii, pe care-i simte grei ca niște sloiuri, iar atunci când se uită prin micul spațiu dintre sacii cu nisip, dinții ei clănțănesc atât de tare, încât se teme să nu-i spargă – un lucru de care-i este groază, căci Sandi, care e lată în șolduri,

cu pieptul mic și destul de urâtă în propriii săi ochi, la cei douăzeci și șase de ani ai ei pe care îi simte acut, e însă mândră de dinții ei albi și puternici, astfel că, atunci când apucă partea de sus a cagulei și o întinde în jos, peste gură, materialul e aspru și are un gust înecăcios și sintetic atunci când îl atinge cu limba.

4

Sandi stă singură în avanpostul ei inconfortabil. E puțin probabil, desigur, dar el cunoaște câțiva pușcași marini din New York și a auzit poveștile lor, fiind conștient, de asemenea, că realitatea întrece frecvent ficțiunea, așa că se gândește să justifice singurătatea ei cu ideea că în barăcile aflate mai jos, în sat, are loc o petrecere de Revelion, iar Sandi a fost de acord ca un alt pușcaș marin să se bucure de o scurtă permisie în locul ei. Ea va sta deci singură la postul ei preț de o oră – până după miezul nopții –, în timp ce petrecerea se desfășoară la distanță, pentru că toți cei din unitatea ei știu că Sandi e decentă, Sandi e grozavă, Sandi știe cât de grea e viața și, ca să fim cinstiți, Sandi ține la intimitatea ei, astfel că i s-a oferit acces special la un telefon prin satelit pe care să-l poată folosi la miezul nopții, din moment ce nimeni n-ar vrea să fie singur în Ajunul Anului Nou fără posibilitatea de a suna acasă cel puțin, pentru a spune… dar ce ar putea să spună Sandi?

(El trebuie să admită că nu are încă nicio idee.)

Ceea ce știe însă cu certitudine este faptul că izolarea într-un loc atât de friguros este foarte importantă: nu numai pentru că este o poveste din Ajunul Anului Nou, ci și pentru că o îngheață pe Sandi într-un cub de singurătate umană, așa cum se întâmplă cu cei mai mulți dintre noi, la capătul

unui an, atunci când privim atât înapoi, cât și înainte. Și nu numai atât, pentru că cititorul trebuie să înceapă *să simtă* frigul care o cuprinde pe Sandi acolo sus, pe culme, la 308 metri înălțime: atât de mult încât ea – sau el – aproape că simte că locuiește în acei copaci care par să dorească să se prăvălească de pe stâncă. Noi ar trebui să simțim cum ne îngheață genele și să ne încleștăm maxilarele pentru a opri clănțănitul dinților, pentru că, la fel ca Sandi, trebuie să vedem sau să înțelegem ceva ori cel puțin să ne imaginăm că există undeva departe și, în plus, să avem vaga speranță că Sandi va spune ceva la telefonul ei prin satelit, poate nu doar niște ordine de serviciu, ci măcar o decizie ceva, o fărâmă de sens.

(Cu toate că începe să aibă o vagă idee despre ce ar putea spune Sandi, ea pare să devină tot mai complexă pentru el, lucru pentru care se simte recunoscător, de vreme ce termenul-limită e atât de aproape, căci trebuie să termine povestirea cel târziu pe la mijlocul lunii octombrie, așa că pe la sfârșitul lunii septembrie plănuiește să se ascundă trei sau patru zile în apartamentul său situat pe 86th Street din New York, deși simte cumva strecurându-i-se în suflet frigul din dealurile afgane și vrea acum să surprindă esența sentimentului de a fi departe de casă, de a se afla în două sau trei locuri în același timp și simpla noțiune că lucrul de care avem cu adevărat nevoie în Ajunul Anului Nou este speranța întoarcerii acasă – fie în Dublin, orașul său natal, fie în Charleston, orașul lui Sandi, fie în New Yorkul său drag ori pe meleagurile natale ale lui Sandi – să zicem Ohio, cu toate că Sandi, desigur, ar putea fi născută în oricare loc din lume, dar Ohio mi se pare cel mai potrivit, să zicem Toledo, mai exact.)

5

Iată ce știe el deocamdată: Sandi Jewell are douăzeci și șase de ani, e din Toledo, locuiește în sud și e pușcaș marin; stă cocoțată în haine de camuflaj la peste 308 metri altitudine, într-un frig istovitor, purtând o cagulă și scrutând întunericul afgan în Ajunul Anului Nou, gata să sune pe cineva drag folosind telefonul prin satelit de lângă ea. (El se întreabă ce s-ar fi întâmplat dacă, mai demult, de exemplu cu un an în urmă, ar fi existat trei calorifere în avanpost, dar acestea ar fi fost observate după lumina pe care ar fi reflectat-o, astfel încât un lunetist ar fi ucis un alt pușcaș marin – foarte simplu, țintind în mijlocul caloriferelor, un calcul matematic perfect ținând cont de triangulație –, un incident de care Sandi ar fi aflat probabil atunci când s-ar fi oferit voluntar să ocupe postul de observație, adăugând încă puțin suspans poveștii; și poate că s-ar putea întâmpla același lucru din nou, de această dată poate din cauza luminii reflectate de telefonul ei prin satelit. După câteva zile, el se decide împotriva acestui detaliu – ar fi mult prea simplu să aleagă banalitatea unei astfel de soluții: uciderea lui Sandi de către un lunetist, și ce poveste din Ajun de An Nou ar mai fi aceasta?) Esența poveștii lui Sandi a început să aștearnă strat după strat, deși el nu știe încă cine este persoana îndrăgită de ea și ce ar putea exista între ei, la urma urmei. Și totuși, misterul a început să lege lucrurile cumva.

6

Ceea ce vede Sandi sau ceea ce-și imaginează că poate vedea: băiatul își lasă bicicleta pe aleea din fața unei case, undeva într-o suburbie – un tărâm Lego cu case miniaturale de la periferia orașului Charleston. Este trecut de prânz în

America Centrală, la opt ore și jumătate distanță de Afganistan. Este un băiat chipeș, înalt și subțire. Să spunem că este fiul ei, desigur (dorința de a vorbi poate fi imensă, iar potențialul pentru tragedie real: ce s-ar putea întâmpla dacă ea nu ar reuși să vorbească atunci cu el? Ce s-ar întâmpla dacă legătura s-ar întrerupe? Ce s-ar întâmpla dacă o împușcătură ar spulbera liniștea nopții?). El are paisprezece ani – lucru înșelător, desigur, din moment ce s-a stabilit ceva mai devreme că Sandi are doar douăzeci și șase. (Să fie *cu adevărat* fiul ei? Poate fi admisibil? Este posibil măcar?) Băiatul ridică ușa de garaj tip rulou, în timp ce inima îi bate să-i sară din piept pe sub cămașa cu dungi albastre și albe, și aude pe cineva care strigă din casă – o femeie (să-i spunem Kimberlee) care-l zorește pe băiat (să-l numim Joel), spunându-i: *Repede, Joel, mama ta trebuie să sune în orice moment.* Iar Joel a întârziat, el știe că a întârziat, dar e destul de mare acum – are aproape cincisprezece ani – ca să aibă o iubită și ca să știe ce înseamnă lipsa unei persoane dragi sau cât de complicată este viața fără aceasta. El a petrecut o după-amiază întreagă cu ea, chiar acolo, în apropierea terenului de fotbal al școlii de pe Lancaster Street. I-a promis solemn că vor fi împreună ceva mai târziu în noaptea aceea, atunci când ceasurile (cele americane) vor arăta miezul nopții, spunându-i că mai întâi trebuie să vorbească cu cea de-a doua mamă a sa din Afganistan, din bucătăria casei primei sale mame.

(Și, deși Joel o numește pe Sandi „cea de-a doua mamă” și o cunoaște de doar patru ani, el și-a tatuat cu cerneală pe interiorul încheieturii literele *K&S.)*

Joel intră în casă grăbit, își aruncă geaca pe masa din bucătărie, trage un scaun, se uită la Kimberlee și, în timp ce privește țintă la golurile din parchetul de lemn, spune:

— Ce oră este acum, acolo unde e ea?

7

Sandi stă în întuneric și se uită la ceasul prins deasupra încheieturii, peste mănușile ei Nomex ignifuge de culoare maro, așteptând numărătoarea inversă. În trecut au mai fost probleme cu semnalul telefonului – legături întrerupte, apeluri sonore interminabile, sateliți temporar nefuncționali.

E încă prea devreme ca să sune, dar deschide oricum telefonul și atinge tastele cu numere – o mică repetiție.

Afară, dincolo de postul de observație, nu e nimic în afară de întuneric și de întinderea acoperită cu un strat alb de gheață. Până și stelele de deasupra ei seamănă cu niște găuri de gloanțe.

8

El vrea cu disperare să creeze un tir de artilerie între dealurile afgane sau să vadă o dungă de lumină care să nu fie doar o metaforă – poate un RPG sau șuieratul unui glonț care să se înfigă într-un sac cu nisip – pentru a forța trecerea unui cartuș trasor invizibil prin creierul cititorului, pentru a aprinde artificii alternative în Ajunul Anului Nou și pentru a amplifica intensitatea posibilei dureri sufletești.

Dar adevărul este că noaptea afgană rămâne liniștită, indiferent ce își imaginează el. Nu se aude nici măcar urletul vreunui câine vagabond sau zgomot vag de voci în avanpost.

Atunci când au mai rămas doar două minute până la miezul nopții, Sandi lasă jos cagula pe care

o ține între dinți și se apleacă încă o dată ca să ridice telefonul prin satelit. (El are acum o vagă bănuială despre ce i-ar putea spune Sandi fiului ei – care mai degrabă e fiul lui Kimberlee.)

Sandi aprinde lanterna montată pe casca ei și apasă cu degetul mare tasta de deschidere a telefonului. Ecranul frontal se luminează. I s-a dat un cod. Își scoate mănușile pentru a tasta cu precizie numerele. Ea are un tatuaj rudimentar pe pielea dintre degetul mare și index – inițialele unui nume de demult, la care nu se mai gândește.

Este miezul nopții în Afganistan și după-amiază în Carolina de Sud.

9

El scrie această (aproape) ultimă parte în Franța, unde călătorește după un târg de carte. E mijlocul lunii septembrie și termenul-limită se apropie. Știe cu siguranță unele lucruri – Sandi nu va muri, ci va ridica pur și simplu telefonul, va forma numărul, își va suna iubitul și pe fiul iubitului ei, cărora le va spune „La mulți ani!” în cel mai firesc mod, iar ei îi vor întoarce urarea și viața va merge mai departe, din moment ce aceasta este esența Ajunului de An Nou; despre asta este vorba de fapt – despre legăturile noastre, despre relațiile dintre oameni, indiferent cât de neînsemnate ar fi acestea, iar povestea va fi simplă și se va scurge ușor în propriul ei An Nou.

10

În bucătăria de pe North Murray Avenue, Kimberlee stă lângă bufet cu degetele răsfirate, așteptând apelul telefonic.

În fața ei stau împrăștiate indicii ale viitorului festin – ardei tocați, mai multe cepe, două sute cincizeci de grame de stridii, un bol cu creveți prăjiți, roșii, câteva fire de cimbru, lămâie, lime, ulei de măsline, sare și trei cățel de usturoi, pentru ceea ce și-a propus să pregătească: o minunată bouillabaisse.

Kimberlee a pus un al doilea pahar de vin în capătul mesei. Ea are treizeci și opt de ani, e înaltă și suplă, extrem de drăguță – profesoară la universitate. Așteaptă cu disperare telefonul. Nu a mai vorbit cu Sandi de o săptămână, mai precis din a doua zi de Crăciun, când s-au contrazis în legătură cu durata misiunii lui Sandi. Telefonul acela a devenit o amintire îndepărtată, un semn de viață aproape uitat. Kimberlee ascultă gâlgâitul vinului între pereții paharului. Aceasta e pentru ea esența acestui anotimp: singurătatea, dorul, farmecul. Întinde mâna după o lingură și începe să amestece.

11

E sfârșitul lunii septembrie și e presat serios de timp, pentru că termenul-limită bate la ușă, însă e frământat de ideea că povestea lui nu are un final. El ar putea rămâne cu Kimberlee sau s-ar putea întoarce în Afganistan, ori ar putea luneca ușor în trecut, sau l-ar putea urma pe Joel către băncile de pe terenul de fotbal, unde trebuie să-și întâlnească iubita ceva mai târziu în noaptea aceea (să-i spunem Tracey), ori ar putea coborî spre poalele dealurilor afgane, unde ceilalți pușcași marini petrec de Anul Nou, sau ar putea urmări traiectoria unui satelit, sau s-ar putea întoarce la primul iubit al lui Sandi, ori ar putea invoca fulgii de zăpadă, care să roiască în văzduhul nopții.

El este în Normandia, lângă mare. Valurile învolburate se rostogolesc pe țărmul din Etretat.

12

El nu-și poate scoate din minte această expresie: *Viii și morții.*

13

Cum se face că o frântură de voce e transmisă printr-o linie telefonică? Cum se face că Sandi se gândește la o simplă frază și mușchii gâtului ei se contractă? Cum se face că, atunci când Kimberlee aude un sunet, mâna ei se mișcă deja în spațiu pentru a ajunge la telefonul alb de la bucătărie? Cum se face că Joel simte dorință pentru Tracey (Cum arată mai exact băncile acelea de pe teren, noaptea?) (Și, apropo, cine e tatăl lui Joel?) (Și cum se face că personajul Kimberlee predă la universitate?) (Ea a cunoscut-o pe Sandi în vreun campus de la colegiu?) (Ce ar fi putut studia Sandi?) (Când s-a mutat Sandi din Ohio?) (Ea s-a înrolat în Marină după despărțirea de cel pe care-l iubea?) (Era măritată înainte de a o întâlni pe Kimberlee?) (Ce semnificație au inițialele tatuate pe mâna ei?) (Ea vrea să aibă un copil al ei?) Cum se face că o voce poate străbate jumătate din globul pământesc? Este purtată prin cabluri subacvatice, este transmisă de sateliți? Cum se transmite un quarc unui alt quarc? Câte secunde de întârziere sunt între vocea lui Kimberlee și vocea lui Sandi? Ar putea un glonț să traverseze acea distanță fără ca ele să știe? Ar putea fi o moarte la sfârșitul acestei povestiri? (Există echipe de femei în Kerengal Valley?) (Există de fapt această armă, Browning M-57?) Cât de privat e telefonul? Cine

ar putea asculta? Putem crea un personaj nou atât de târziu, să spunem un agent din Kabul, un cenzor răuvoitor care interceptează telefonul lui Sandi? Îl putem vedea acolo cu căștile sale, cu cruzimea, frustrarea și răutatea sa?

Și cum rămâne cu propriile amintiri din fiecare Ajun de An Nou, amintiri din Dublinul copilăriei sale? Ar putea să le retrăiască? Tatăl său ce cântec obișnuia să cânte? Și cum rămâne cu acele zile în care obișnuia să fugă pe Clonkeen Road la miezul nopții, bătând de zor în tigăi pentru a anunța gălăgios sosirea Anului Nou? Dar cu acea senzație unică pe care numai luna ianuarie o putea aduce pe vremea când era copil?

Dar, și mai important – și probabil cel mai important lucru ce se întâmplă cu Sandi atunci când reușește să prindă legătura prin telefon? Ce fel de senzație va avea atunci când va auzi vocea lui Kimberlee? Ce mare dorință s-ar putea stabili între ele? Sau ce fel de tăcere s-ar putea instaura pe linia telefonică? Ce se va întâmpla dacă ele se vor contrazice din nou? Sandi va descrie buncărul în care stă? Va încerca să-i explice cât de întuneric este acolo? Acei dinți frumoși vor clănțăni de frig? Oare Kimberlee va ridica receptorul imediat și o va face să râdă pe tânăra ei iubită? Vinul alb va dispărea din pahar? Va vorbi ea despre bouillabaisse? Va folosi măcar cuvântul *dragoste?* Care vor fi primele cuvinte ale lui Joel atunci când va vorbi cu Sandi? Îi va povesti despre Tracey? Îi va spune Joel că intenționează să meargă la băncile de pe teren în noaptea aceea? Tatăl lui Joel (să-l numim Paul și să spunem că trăiește în nord, într-un oraș universitar din New Hampshire, fiind biolog și militant activ împotriva războiului) va auzi vreodată ceva din toate astea? Câți ani a stat despărțit de Kimberlee? Sandi l-a întâlnit vreodată? Cât va dura conversația telefonică în cele din urmă? Ce se întâmplă dacă satelitul devine dintr-odată nefuncțional?

Unde vor fi propriii săi copii în acest Ajun de An Nou?

Cum ne vom întoarce înapoi la simplitatea noțiunii originale? Cum vom sta alături de Sandi în avanpostul ei singuratic? Cum vom scruta întunericul?

(Și, oricum, cine era pușcașul marin care murise?)

13 redux

Telefonul sună: el sună și sună și sună.

SH'KHOL

Era primul lor Crăciun împreună în Galway – mamă și fiu. Căsuța cu ferestre albastre și cu acoperiș din ardezie era ascunsă undeva pe malul Atlanticului, în apropierea unui crâng de platani. Ramurile acestora erau îndoite de vânt în direcția uscatului. Stropi albi de spumă, purtați de vânt dinspre mare, aterizau lin pe tufișurile înalte care străjuiau grădina din spate.

În timpul zilei, Rebecca auzea vuietul valurilor care se spărgeau la țărm – apropierea și prăbușirea lor ritmică. Noaptea, zgomotul părea de două ori mai intens.

Chiar și în răcoarea umedă a serilor de decembrie ea dormea cu fereastra deschisă, ascultând cum se izbea apa învolburată de stâncile cele mai joase de pe coastă, acoperind furioasă pereții verticali de piatră și măturând totul în cale până aproape de casă, unde părea să zăbovească o clipă, ca să se retragă în secunda imediat următoare.

În dimineața de Crăciun, ea lăsă cadoul lui lângă șemineu. Ambalat într-o cutie și legat cu panglici roșii. Thomas rupse ambalajul, iar cadoul îi căzu din pachet la picioare. La început, el nu înțelese ce era: îl ținuse mai întâi de picioare, apoi de mijloc, îl întoarse cu capul în jos și îl strânse la piept așa cum era, negru.

Ea întinse mâna în spatele pomului de Crăciun și scoase un al doilea pachet: cizme de neopren și glugă de scafandru. Tomas se descălță de pantofi și își dădu cămașa jos: era slab, vânjos și palid. Când se dezbrăcă de pantaloni, se uită în altă parte.

Costumul cauciucat pentru scufundări era lichid în jurul lui: ea îl cumpărase mai mare cu două numere, astfel încât să-l poată îmbrăca și peste câțiva ani, după ce avea să mai crească. El își întinse mâinile în lături și începu să țopăie prin cameră: nu-l mai văzuse atât de fericit de luni bune.

Rebecca îi transmise prin semne că aveau să coboare pe țărm, la apă, peste câteva ore.

Avea treisprezece ani și în sufletul lui era deja scrisă o întreagă istorie. Ea îl adoptase din Vladivostok la vârsta de șase ani. În timpul vizitei la orfelinat, îl văzuse stând ghemuit sub un leagăn. Avea părul blond, iar ochii lui erau de un albastru clar. Pe gât i se vedeau răni. În partea de jos a spatelui avea cicatrice lungi și subțiri. Gingiile lui erau moi și însângerate. Se născuse surd, dar atunci când îl strigase pe nume, el se întorsese imediat spre ea: un semn, era sigură de asta.

Anumite frânturi din povestea lui aveau să rămână un mister pentru ea: primii lui ani de viață, o descendență despre care nu știa nimic, un zvon cum că s-ar fi născut lângă o groapă de gunoi. Și ceea ce probabil moștenise: intoxicație cu mercur, expunere la radiații, bătăi.

Ea era perfect conștientă în ce intrase, dar era cu Alan pe vremea aceea. Locuiau într-un hotel părăginit cu vedere spre golful Amur. Zile de mită și de panică. Telefoane primite târziu în noapte, stârnindu-le îngrijorarea. Ore interminabile petrecute în sala de așteptare. Un diagnostic de sindrom al alcoolismului fetal îi făcuse să se mai gândească. Și totuși, plecaseră după șase săptămâni legănându-l pe Tomas între ei. În timpul zborului cu un avion al companiei Aeroflot, băiatul stătuse cu capul pe umărul ei. La vamă, în Dublin, degetele ei tremuraseră pe documente. Ștampila fusese pusă după ce semnase Alan. Ea îl luase pe Tomas de mână și fugise cu el râzând pe holul de la Sosiri: era ziua în care împlinea patruzeci și unu de ani.

Zilele erau frumoase pe vremea aceea: o casă cu trei dormitoare în Stepaside, o serie de consultanți, terapeuți, experți în vorbire și chiar și părinții ei, gata să-i ajute.

Acum, șapte ani mai târziu, era divorțată și locuia în vest, părinții ei muriseră, iar sarcinile i se dublaseră. Economiile ei erau măsurate. Facturile veneau una după alta în cutia poștală. Existau zvonuri cum că școala specială din Galway s-ar fi putut închide. Și totuși, ea nu era omul care să se plângă sau să cedeze în fața greutăților. Își câștiga existența traducând din ebraică în engleză – jurăminte de cununie, contracte financiare, pamflete culturale. Obținuse vreo două romane de la o editură de aripă stângă din Tel Aviv: plata era derizorie, dar ei îi plăcea să mai facă și altceva, iar cărțile erau o piedică în calea indiferenței.

Avea patruzeci și opt de ani și încă era frumoasă – cu pielea ei măslinie, ochii negri ca tăciunele și nasul ei acvilin deosebit de atrăgător. Părul ei era negru, iar trupul, musculos și zvelt. În micul sat în care locuiau se integrase de minune, chiar dacă făcea notă discordantă fiul ei, care era extrem de blond și de palid.

Savura din plin dialectul Gaeltacht, vremea schimbătoare, lumina aspră, vânturile Atlanticului. Îmbrăcați bine ca să reziste în frig, mergeau de-a lungul cheiului, printre vasele cu homari, colacii de sfoară și bărcile de pescuit dezintegrate.

Ploaia plesnea ferestrele magazinelor închise. Iarna nu existau turiști. În supermarket, localnicele îi urmăreau adesea cu privirea: Rebecca fusese întrebată de mai multe ori dacă era *bean cabhrach,* o expresie care-i plăcea – bona, dădaca, îngrijitoarea.

În dragostea ei pentru băiat, exista o emoție pură, autentică. Prezența permanentă a necunoscutului. Călătoria spre adolescență. Pasul către viitoarea personalitate.

În unele zile, Tomas o lua de mână și se rezema de umărul ei atunci când ea era la volan, în timp ce străbăteau satul trecând pe lângă clădirea abandonată a școlii și pe lângă căsuțele albe cu verandă, către casă. Ea simțea nevoia să-l apere cu

trupul ei, să-l acopere protectoare și să absoarbă orice primejdie l-ar fi amenințat. Dar cel mai mult își dorea să descopere ce fel de bărbat putea să iasă de sub pielea aceea atât de palidă.

Tomas purtă costumul cauciucat întreaga dimineață de Crăciun. Rămase întins pe podea, delectându-se cu jocurile lui video, în timp ce degetele sale alunecau ușor pe consolă. Pe deasupra ramei ochelarilor săi de citit, ea vedea cum se mișca dunga gri de pe mâneca neagră a costumului. Era – ea știa asta – un joc pe care nu ar fi trebuit să i-l permită: tancuri, tranșee, crime, cartușe trasoare, dar era un mic sacrificiu pentru o oră de liniște.

Niciun pic de furie de acest Crăciun, niciun fel de ceartă și nici lacrimi.

La prânz, îi explicase prin semne să se pregătească: avea să se înnopteze devreme. Ea avea două costume de scafandru în dulapul din dormitor, dar le lăsă agățate la locul lor, preferând să se încalțe cu niște pantofi sport și să-și tragă pe ea un hanorac și un fular. La ușă, Tomas îi aruncă pe umeri haina sa din sibir, peste costumul de neopren.

— Doar o scufundare scurtă, îi spuse ea în irlandeză.

Nu avea cum să-și dea seama cât înțelegea Tomas din orice limbă ar fi vorbit. Semnele lui erau rudimentare, însă putea să înțeleagă unele lucruri din poziția trupului său, din forma umerilor sau mișcările buzelor. De cele mai multe lucruri își dădea seama din ochii băiatului.

El era chipeș, dar într-un mod jucăuș: ochii lui erau înguști, da, dar foarte agili. Nu mai prezenta simptome fizice ale sindromului alcoolic fetal, nici frunte bombată, nici buză subțire și nici șanț subnazal plat.

Când ieșiră din casă, pășiră într-un șuvoi de lumină atât de limpede și de orbitoare, încât părea făcută din os. Trecând pe lângă zidul jos din piatră, un nor acoperi șuvoiul de raze, iar lumina deveni din nou cenușie. Câteva picături rătăcite de ploaie le înțepară obrajii.

Asta iubea cel mai mult la zona de vest a Irlandei: vremea părea un decor cinematografic. O furtună putea izbucni în orice moment, iar câteva minute mai târziu cenușiul acela mohorât ar fi fost străpuns și înlocuit de un albastru deplin.

Unul dintre zidurile de pe fundul văii fusese consolidat cu țevi metalice. Era un tip inferior de zidărie, împotriva tuturor tradițiilor locale, dar vântul bătea pe deasupra gurilor acestor tuburi goale străpungând aerul cu o serie de șuierături accidentale. Tomas își trecu mâna pe deasupra țevilor, pe rând, ajustând cântecul zidului. Ea era sigură că degetele băiatului puteau simți vibrațiile metalului. Momentele delicate ca acesta se strecurau pentru totdeauna în inima ei, impresionând-o peste măsură.

La jumătatea drumului spre plajă, el începu să meargă precum Charlie Chaplin – învârtind un baston imaginar, în timp ce se apleca înainte înfruntând furtuna, cu vârfurile picioarelor îndreptate în direcții diferite. Apoi scoase un sunet gutural atunci când ajunse pe o culme și zări marea. Ea îi strigă să aștepte: din obișnuință, chiar dacă el era cu spatele la ea. Băiatul rămase pe muchia stâncii, mergând la fel ca înainte. O imitație aproape perfectă. Unde-l văzuse el pe Chaplin? Într-un joc video, poate? La vreun show de televiziune? Erau momente când ea se gândea că – în ciuda celor spuse de doctori –, într-o bună zi, el ar fi putut spulbera imposibila nostalgie pe care ea o păstra în suflet.

Când ajunseră la prăpastie, deasupra stâncii de granit care se înălța din mare, se opriră. Valurile se grăbeau spre mal, ca niște rânduri de litere albe

și lungi. Ea îl bătu ușurel pe spate, acolo unde era legat costumul. Gluga de neopren îi încadra fața perfect. Câteva șuvițe de păr blond ieșeau de sub glugă.

— Stai deocamdată la apă mică. Promite-mi.

Stând în spatele lui, ea se lăsă să alunece pe vine. Iarba era rece la atingere. Picioarele i se prăvăliră în față prin noroi, ajungând pe mica bordură în grohotișul de dedesubt. Pietrele erau umede și acoperite cu alge. Un crab firav dădea din picioare de zor într-o mică băltoacă.

Tomas intrase deja în apa din golf până la genunchi.

— Să nu te duci mai departe, îi strigă ea.

Ea fusese o bună înotătoare în copilărie, participând la competiții atât pentru Dublin, cât și pentru Leinster. Avea rânduri întregi de medalii în dormitorul ei din copilărie. Un trofeu tocmai de la Bruxelles. Apoi zvonul unei burse la o universitate americană, dar o leziune a centurii scapulare o oprise din drum.

Îl învățase pe Tomas să înoate în timpul verii, când era cald. El știa regulile. Nu avea voie să se scufunde. Trebuia să rămână în golf. Să nu se apropie niciodată de baza stâncii de granit. De două ori avusese impresia că Tomas se pregătea să înconjoare baza stâncii negre, acolo unde apa era mai adâncă: prima dată când văzu un bărbat pe o placă de windsurfing și a doua oară când un caiac galben trecu rapid pe lângă el.

Ea începu să-și fluture brațele.

— Oprește-te acolo, dragul meu, bine?

El se întoarse spre ea, își trecu degetele răsfirate prin apa mică și o stropi cu putere, imitând cu brațele sale mișcările lui Chaplin.

— Termină, te rog, îi spuse Rebecca cu

blândețe. Mă uzi.

El o mai stropi o dată, apoi îi întoarse spatele și se scufundă preț de zece minute, paisprezece, cincisprezece, optsprezece, după care se ivi la zece metri distanță, scuipând și trăgând cu nesaț aer în piept.

— Vino, acum. Te rog, vino!

Tomas porni înot în direcția stâncii de granit, picioarele sale negre dispărând sub apă. Ea îi zări costumul de scafandru la suprafața încrețită de valuri a apei. O umbră prelungă și lucioasă.

Un stol de păsări marine planară în zbor, îngrămădindu-se deasupra valurilor mici și croncănind disprețuitor. Trupul ei încremeni. Mai înaintă puțin, așteptând.

„Am făcut o greșeală îngrozitoare”, își spuse.

Își aruncă haina de pe ea și se scufundă. Frigul aproape că o paraliză, cât era de lungă, strecurându-i-se imediat sub piele.

În secunda în care se cățără pe mal ca să iasă din apă, realiză că-și lăsase telefonul în buzunarul blugilor. Scoase bateria din el și îl scurse de apă.

Tomas zăcea pe nisip, privind în sus. Ochii lui albaștri. Fața lui roșie. Buzele lui umflate. Îi fusese destul de ușor să-l tragă afară din golf. Nu încercase să-i opună rezistență. Ea înotase până în spatele lui, îl apucase încet de sub umeri și îl trăsese pe țărm. El stătea acum întins acolo, zâmbind.

Ea își netezi părul ud de o parte și de alta a capului, apoi se întoarse spre stâncă.

Simți un fior de ușurare pe șira spinării când aruncă o privire în urmă: el venea după ea.

Căsuța i se păru brusc străină și izolată: ferestrele mici și albastre, ușa lucioasă compusă din două bucăți. În timp ce el stătea în mijlocul încăperii, cu buzele tremurând, pe podea se formă o băltoacă.

Rebecca puse telefonul într-o pungă de orez pentru a absorbi umezeala, apoi scutură punga. Nu avea niciun celular de rezervă și nici telefon fix. Ziua Crăciunului. Alan. El nici măcar nu telefonase. Ar fi putut încerca mai devreme. Și-l închipuia acum în Dublin, alături de noua lui familie, în casa lor îngrijită, cu decorațiunile și cu dramele lor. Un simplu telefon, își spuse ea, ar fi fost atât de ușor de dat.

— Tatăl tău nu a telefonat deloc, îi spuse ea traversând încăperea.

Ea se întrebă dacă vorbele ei fuseseră înțelese pe deplin; și, dacă fuseseră, oare îl făcuseră să sufere? *Tatăl tău, d'athair, abba*?

Ce luptă se dădea în sufletul lui? Cât de mult putea totuși să înțeleagă? Experții din Galway îi spuseseră că gradul lui de înțelegere era minim, dar nu puteau fi siguri niciodată când era vorba de așa ceva; nimeni nu putea evalua starea lui cu precizie.

Rebecca trase în jos fermoarul costumului de scafandru și i-l scoase cu grijă. Pielea lui era încrețită pe alocuri. El își lăsă capul pe umărul ei și din gura lui ieși un scâncet slab.

Ea se simți înduioșată și îl trase mai aproape, simțindu-i obrazul rece pe clavicula ei.

— M-ai speriat, dragul meu, asta-i tot.

La căderea întunericului, se așezară la masă pentru cină – curcan, cartofi, o budincă de prune cumpărată de la un magazin cu mâncare organică din Galway.

Pe când era copil, în Dublin, ea crescuse cu vechile ritualuri de Hanuka. Fusese prima din familie care se căsătorise cu o persoană de altă religie, dar părinții ei înțeleseseră acest lucru: oricum, mai erau atât de puțini evrei în Irlanda… Uneori, se gândea că ar fi trebuit să reia rutina de sărbători, dar nu mai ținea minte mare lucru – cu

excepția unei amintiri vagi despre plimbarea pe Rathgar Road la apusul soarelui, numărând câte *menora*[50] erau la ferestre. An după an, numărul acestora se diminua.

Pe la jumătatea cinei, își puseră pălăriile de petrecere, rupseră biscuiții cu răvașe și citiră glumele scrise pe acestea. Un pahar de porto pentru ea. O băutură efervescentă de culoare oranj pentru Tomas. O cutie cu Quality Street. Se așezară împreună pe canapea – el cu obrazul pe umărul ei, înconjurați de tăcere.

Ea deschise o carte veche cu coperte albastre. Nadia Mandelstam.

Tomas apăsă un buton al telecomenzii și luă joystickul. Degetele lui începură să zboare pe deasupra butoanelor cu măiestria unui pianist. Ea se întrebă dacă părinții lui fuseseră dăruiți cu vreun talent în afară de alcoolism, dacă se uitaseră vreodată pe ferestrele înalte de la conservator sau pictaseră pânze îndrăznețe, ori dacă se lăsaseră cuprinși de magia creației poetice, în pofida tuturor obstacolelor vieții – era sentimentală, știa asta, dar merita riscul, sperând chiar și atunci când situația era disperată, un licăr slab în rețeaua neuronală.

Seara de Crăciun se scurse pe neștiute, fereastra dezvăluindu-le treptat toate fazele întunericului.

Înainte de culcare, ea îi citi în galeză dintr-un ciclu de legende din străvechea mitologie irlandeză. Miturile erau muzicale. Pleoapele lui tremurau. Ea aștepta. Neliniștea lui. Furia lui. Accesele nocturne de furie – așa le numeau doctorii.

Ea îi netezi părul, dar Tomas tresări și brațul lui o lovi peste față. Cotul lui îi răni bărbia într-o parte. Ea își verifică fața. Un fir roșu de sânge îi rămase pe degete. Își atinse dinții cu vârful limbii. Erau intacți. Nimic prea grav. Poate o vânătaie până mâine. Alte explicații pentru magazinul din

sat. *Timpiste beag.* Un mic accident, nu vă faceți griji. *Ná bac leis.*

Ea se aplecă deasupra lui și formă cu brațele un triunghi, astfel încât băiatul să nu se izbească cu capul de perete. Respirația ei îi răsfiră bretonul. Pielea lui era presărată din loc în loc cu puncte negre și cu acnee. Un semn al adolescenței timpurii. Ce s-ar putea întâmpla în anii următori, când forța lui va fi mai mare decât a ei? Cum va mai putea ea să-l imobilizeze? Ce disciplină va trebui să folosească atunci? Ce metodă de calmare?

Se apropie și mai mult de el, iar capul lui alunecă în jos, atingându-i moliciunea sânului. În următoarea secundă, băiatul se zvârcolea din nou între cearșafuri. Ochii lui se deschiseră. Își încleștă dinții. Fața lui era răvășită. Uneori, ea se întreba dacă nu cumva frica aceea se putea transforma în ură. Întinse mâna sub pat, după o cutie roșie pentru pălării, înăuntru se afla o cască de protecție spongioasă din piele neagră. O ridică. *Kilmacud Crokes*[51] *sunt grozavi!* scria cu un marker argintiu pe marginea căștii. Alan o purtase pe vremea când juca hochei pe iarbă. Dacă Tomas se trezea și începea să se zvârcolească din nou, casca avea să-l protejeze. Ea își așeză mâna sub ceafa lui și-i ridică puțin capul, apoi îi puse casca, dându-i părul pe spate și fixându-i curelușa sub bărbie. Cu blândețe, îi deschise gura și îi fixă între dinți o bucată de spumă elastică, astfel încât să nu și-i spargă.

Odată, el îi mușcase degetul în timp ce dormea, iar ea fusese nevoită să-și prindă două copci de una singură – un truc vechi pe care îl învățase de la mama ei. Încă mai avea o cicatrice pe indexul stâng. O mică semilună roșie.

Adormi alături de el în patul de-o persoană și se trezi la un moment dat confuză, neștiind unde se află. Nu văzu decât cifrele roșii ale alarmei sclipind în întuneric. Telefonul, se gândi ea.

Trebuia să verifice telefonul. Se duse la frigider pentru a lua o sticlă de vin alb, înteţi focul din dormitorul ei, puse la combina stereo o casetă cu Sviatoslav Richter, îşi aranjă pernele, se acoperi cu o pătură până la gât, deschise sticla de vin şi turnă. Vinul gâlgâi suav între pereţii paharului – o adevărată delectare înainte de somn.

Când se făcu dimineaţă, Tomas nu mai era în pat. Se ridică somnoroasă şi îşi strânse pătura în jurul gâtului. Un şuvoi de lumină se ivi printre crengile platanilor golaşi. Îşi întoarse perna pe partea mai rece, apoi constată surprinsă că era ora nouă. Mirosul de vin persista încă în respiraţia ei, sticla verzuie stând goală pe noptieră: se simţea aproape ca o adulterină din cauza asta. Ascultă câteva secunde. Nu se auzea nici jocul video şi nici televizorul.

Un curent rece străbătu căsuţa – o fereastră deschisă, probabil. Ea se ridică păstrând pătura pe umeri. Podeaua rece îi săgetă tălpile goale. Deschise telefonul apăsând o tastă. Ecranul se lumină pentru o clipă, apoi, după un bip, se întunecă din nou.

Livingul era gol. Deschise uşa camerei lui, văzu cuvertura atârnând din pat şi casca moale din piele aruncată pe podea.

Renunţă la pătură, verifică sub pat şi deschise apoi şifonierul. În living, cuierul de care fusese agăţat costumul cauciucat era gol. Jumătatea de sus a uşii de la intrare era încă zăvorâtă. Partea de jos se clătina în vânt, cuprinsă parcă de panică. Ea se aplecă şi trecu prin golul uşii, îmbrăcată doar în cămaşa de noapte.

Afară, iarba era ţeapănă, îngheţată. Răceala i se strecură printre degetele de la picioare. Numele lui se întoarse înapoi la ea dintre vârfurile copacilor. Smocurile de iarbă îi plesneau cu cruzime picioarele. Vântul îşi interpreta acordurile deasupra ţevilor încastrate în zidul de piatră. Ea sesiză o mişcare rapidă pe marginea stâncii: o

siluetă gârbovită la distanță, sărind într-o parte și-n alta de-a lungul marginii stâncii. Apăru din nou, câteva secunde mai târziu, de parcă ar fi ieșit direct din mare. Un berbec cu coarnele curbate și ascuțite. Acesta o luă la fugă de-a lungul pajiștilor, printr-o spărtură în gardul viu.

Rebecca își coborî privirea către golf. Nu se zărea nicio pereche de pantofi pe pietre. Nici haina de sibir. Nimic. Poate că nu venise deloc aici. Doamne Dumnezeule, costumul cauciucat pentru scufundări. N-ar fi trebuit să-l cumpere de la bun început. Cu două numere mai mare, doar ca să economisească niște bani.

Începu să alerge de-a lungul bordurii de piatră, cercetând zona din jurul stâncii de granit ce se ițea din mare. Vântul sufla nemilos. Marea se întindea până la orizont, ca o masă întunecată cu sclipiri argintii, ca o oglindă străveche cu multe pete. Ce se vedea acolo, în larg? Poate un vas al Pazei de Coastă. Sau un caiacist care se trezise cu noaptea-n cap. Un vas de pescuit. Vântul suspina dinspre Atlantic. Vocea lui Alan îi răsuna în minte: „Ce i-ai cumpărat? Un costum pentru scufundări? De ce, pentru numele lui Dumnezeu?” Cât de departe ar putea înota el? Erau plase de pescuit întinse acolo… Ar fi putut să se încurce în ele.

— Tom-as!

Se amăgea cu gândul că o putea auzi.

Măcar un țiuit în urechile lui sau poate o vibrație a apei care să-i stimuleze timpanul. Scană cu privirea suprafața vălurită a apei. Privește bine! Adună-te, pentru numele lui Dumnezeu! Aproape că se putea vedea de sus când se întoarse din nou la căsuță: cămașa ei de noapte, picioarele goale, părul zburlit, vântul umed suflându-i în față. Și niciun telefon, niciun nenorocit de telefon. Ar fi trebuit să ia mașina. Să meargă în oraș. Poliția. Oare unde era secția? De ce nu știa acest lucru? Ce vecini puteau fi acasă? „Ce i-ai cumpărat?” Ce fel de mamă e? Cât vin ai băut? Alcoolism fetal…

Vântul apleca firele lungi de iarbă. Înaintă împleticindu-se, pășind peste zidul scurt din piatră ca să intre în grădină.

O durere ascuțită în gleznă. În spatele căsuței, copacii făceau plecăciuni. Ramurile lor aruncau umbre sinistre pe perete. Se aplecă și intră în casă, năpustindu-se din nou în dormitorul lui. *Kilmacud Crokes sunt grozavi!*

Telefonul tot nu funcționa. Deschise calculatorul de pe bufetul din bucătărie. Ecranul se lumină – în prim-plan, Tomas la șase ani, în Glendalough, cu părul blond, șort roșu și mânecile cămășii fluturând, în timp ce se plimba prin iarbă către lac. Ea deschise Skype-ul și formă singurul număr pe care îl știa pe de rost. Alan răspunse la cel de-al șaselea apel. Iisuse! Ce făcuse? Își pierduse mințile sau ce? Avea să cheme poliția și, de asemenea, Paza de Coastă, dar drumul cu mașina de la Dublin avea să dureze trei sau patru ore. Sună-mă când îl găsești. Grăbește-te! Găsește-l doar! Pentru numele lui Dumnezeu, Rebecca. Închise brusc, într-o tăcere sumbră.

După ce închise Skype-ul, fotografia de fundal cu Tomas apăru din nou pe ecran.

Alergă în dormitorul ei și se chinui să îmbrace vechiul ei costum de scufundări. Materialul acestuia îi zgârie trupul, strângând-o tare la piept și incomodând-o la gât. Nori amenințători se adunaseră deasupra căsuței. Ea scană orizontul. Insulele care se zăreau în depărtare arătau ca niște cocoșați. Sau ca niște cetacee. Apă cenușie, cer cenușiu. Cel mai probabil, Tomas înotase spre nord. Curenții erau mai blânzi în direcția aceea. Ei înotaseră împreună spre nord în timpul verii. Mereu în apropiere de țărm. Analizând direcția în care se mișca apa. Felul în care spumega apa la impactul cu pietrele, întorcându-se înapoi în larg.

O mică barcă de pescuit patrula în capătul cel mai îndepărtat al golfului. Rebecca începu să-și

agite brațele – era ridicol, știa foarte bine –, apoi coborî de-a lungul peretelui stâncii, cu picioarele alunecând pe cărarea jilavă. La jumătatea drumului spre plajă se opri: pantofii de tenis ai lui Tomas erau în fața ei, cu vârfurile îndreptate spre mare. Cum de nu-i văzuse mai devreme? Avea să-și amintească acest lucru mereu, știa asta: întoarse pantofii în direcția opusă, de parcă, în orice moment, el i-ar fi putut încălța ca să se întoarcă, înaintând cu greu până la cabana lor călduroasă.

Nu se vedeau urme pe nisip: era prea aspru. Nici haina lui de sibir nu se zărea nicăieri. Să-și fi lăsat haina pe undeva? Hipotermie. S-ar fi putut instaura în câteva minute. Îi cumpărase un costum atât de mare pentru el… Era de așteptat să fie mult mai expus. Unde s-ar fi oprit el? De cât timp o fi fost plecat? Ea se trezise atât de târziu… Vinul. Băuse atât de mult vin! Își puse pe cap o cască de înot și trase până sus fermoarul costumului ei cauciucat. Dinții fermoarului erau înțepeniți. Intră în apă și se scufundă. Răceala apei o înfioră. Brațele ei se ridicară, executând mișcări ferme. Se opri, aruncă o privire în urmă, se propulsă înainte. Simți o durere în umăr. Vedea chipul lui la fiecare mișcare: gluga neagră, părul lui blond, ochii albaștri. După ce trecu de stânca din granit, continuă să înoate de-a lungul coastei, cu vuietul valurilor în urechi – o altă formă de surzenie, sângele retrăgându-se treptat din degetele ei de la mâini, de la picioare, din minte.

Cu opt luni în urmă, de la editura din Tel Aviv sosise o nuvelă – o poveste minunat scrisă de un israelit arab din Nazareth: o lucrare importantă, își spusese ea. Începuse imediat s-o traducă – povestea unui cuplu între două vârste care își pierduse ambii copii. Se oprise la termenul *sh'khol.* Începuse să caute cuvântul potrivit pentru a-l traduce, dar nu găsise nimic care să se apropie de semnificația acestuia.

Existau câteva, desigur, dar pentru „văduvă”, „văduv” și „orfan”, însă niciun substantiv sau adjectiv pentru un părinte care pierduse un copil. Nici în irlandeză nu exista un astfel de termen. Ea începuse să caute în rusă, în franceză, în germană și în alte limbi, dar găsise analogii doar în sanscrită, „vilomah”, și în arabă, „thakla” – o mamă și „mathkol” – un tată. Și totuși, niciun cuvânt potrivit în engleză. Cuvântul o urmărise zile în șir. Voia să respecte întocmai textul, să identifice invizibilul, *distrus, sfâșiat, furat.*

În cele din urmă se oprise la formalul „îndurerat”, care era departe de a exprima destul, își spusese ea, fiindcă nu avea nici mister și nici muzicalitate, fiind la mare distanță de semnificația lui concretă – *îndurerat.*

Era aproape de prânz când fu apucată și trasă din apă de gâtul costumului ei cauciucat. O ambarcațiune a Pazei de Coastă, cu patru bărbați la bord. Se prăbuși pe punte, cu fața pe șipcile de lemn, gâfâind. O cărară până jos, în cabină. Se aplecară deasupra ei. O mască. Tuburi. Fețele lor – tulburi, neclare. Vocile lor. Oxigen. O mână pe fruntea ei. Un deget pe încheietură. Greutatea apei simțită încă acut. Dinții ei clănțănind. Încercă să se ridice.

— Lăsați-mă să mă întorc, îi imploră ea.

Frigul ardea în interiorul trupului ei. Își simțea umărul smuls din articulație.

— Stai liniștită acum, vei fi bine. Dar nu te mișca.

O înveliră cu niște folii argintii de supraviețuire, îi masară degetele de la mâini și de la picioare și o bătură ușurel de două ori pe obraz, de parcă ar fi vrut să o trezească.

— Doamnă Barrington! Mă puteți auzi?

În albastrul ochilor căpitanului, ea îl văzu pe Tomas, apărând și dispărând. Îi atinse fața, dar barba acestuia îi înțepă palma. Căpitanul îi vorbi mai întâi în engleză, apoi în irlandeză. Tonul lui era aspru. Era sigură că Tomas se dusese să înoate? Nu putea fi în alt loc? Mai făcuse așa ceva înainte? Ce purta? Avea un telefon? Avea prieteni de-a lungul coastei? Ea încercă să se ridice încă o dată, dar căpitanul o ținu pe loc. Vântul zgudui ferestrele cabinei, albind coama valurilor. Câțiva pescăruși țâșniră într-un zbor acrobatic pe deasupra apei. Rebecca zări hărțile maritime de pe perete – schițe enorme, diagrame de linii și culoare. Un val de durere o năpădi brusc. Aruncă o privire afară, dincolo de pupa, spre dâra de spumă care se lățea din ce în ce mai mult în urma ambarcațiunii. Radioul pârâi: o duzină de voci diferite.

Ei i se părea că sunetele pe care le scotea – știa foarte bine acest lucru – erau animalice.

Barca încetini brusc, cu motoarele oprite. Un jet fin de stropi îi înțepă fața. Nu recunoștea zona. O lumină sclipea încă în paloarea albastră a serii. O licărire slabă, prevestind întunericul. Mai mulți privitori adunați lângă mașinile lor făceau semne în direcția ei. Raze roșii și albastre strecurându-se printre vârfurile copacilor. Rebecca simți o mână pe umăr. Căpitanul o escorta de-a lungul cheiului. Una dintre folii îi alunecă de pe umeri. Deveni conștientă pe loc de costumul ei de scufundare – tensiunea, întunericul, frigul. O serie de șușoteli. Rămase surprinsă de liniștea aceea mormântală, de faptul că nu se mai simțea nicio boare de vânt, de încremenirea deplină. Se întoarse, smulgându-se, și o luă la fugă. *Sh'khol.*

Când o scoaseră din apă a doua oară, văzu un bărbat alergând spre ea cu telefonul mobil, filmând-o în timp ce ieșea din valurile cenușii de la mal. Acesta ținea telefonul ca pe o acuzație:

filmarea avea să fie postată pe internet chiar în noaptea aceea, era sigură de asta.

— Tomas, șopti ea în timp ce o urcau în mașină.

Acasă, un sedativ îi amorți simțurile. O polițistă stătea într-un colț al încăperii, privind-o în tăcere, cu o ceașcă de ceai într-o mână și cu o farfurioară în cealaltă.

Prin geamurile mari, Rebecca vedea siluetele unor bărbați care se mișcau de colo până colo, aruncând priviri în spate. Unul dintre ei părea să noteze ceva într-un carnet. Poliția ocupase livingul. La fiecare minut suna câte un telefon. Mașinile întorceau pe aleea îngustă din fața căsuței, anvelopele lor scrâșnind pe prundiș. Cineva fuma afară. Simțea mirosul de țigară străbătând căsuța. Se ridică să închidă fereastra de la dormitor. Ceva se terminase, își spuse ea. Ceva se sfârșise. Nu putea identifica sursa acestui sentiment. Se gândi o secundă, apoi se îndreptă cu pași mari spre dormitor. Polițista, care șezuse până atunci picior peste picior, își schimbă poziția în scaunul de răchită, dar nu se ridică. Rebecca ieși afară. Livingul se cufundă în liniște, cu excepția bâzâitului static al unei stații radio. O sticlă de vin pe masă. O pălărioară de petrecere aruncată la întâmplare. Resturile cinei lor de Crăciun adunate grămadă în chiuvetă și îmbibate cu apă.

— Vreau să mă alătur echipelor de căutare.

— E mai bine pentru dumneavoastră să rămâneți aici.

— El nu poate auzi strigătele. E surd.

— Mai bine rămâneți în casă, doamnă Barrington.

Se simțea ca și cum ar fi mestecat o bucată de aluminiu. Durerea din capul ei se transformă brusc

în răceală.

— Marcus. Numele meu e Marcus. Rebecca Marcus.

Deschise ușa camerei lui Tomas. Doi polițiști în civil căutau prin sertarele de la dulapul lui Tomas. Pe patul lui se afla un pliculeț de plastic cu niște numere. În acesta se vedeau fire de păr fin și blond. Detectivii se întoarseră spre ea.

— Aș vrea să iau pijamalele lui, le spuse.

— Îmi pare rău, doamnă. Nu vă putem lăsa să luați nimic.

— Pijămăluțele lui, asta e tot ce vreau.

— O întrebare, dacă nu vă supărați.

În timp ce detectivul se apropia de ea, simți un vag miros de scorțișoară – probabil o esență de Crăciun. El îi adresă întrebarea direct, de parcă ar fi aprins brusc un chibrit de trupul ei.

— De unde aveți vânătaia asta?

Mâna i se îndreptă iute spre față. I se părea că o lamă zimțată fusese scoasă brusc din trupul ei, sfâșiindu-i buza de sus. Afară, întunericul timpuriu luase totul în stăpânire.

— Nu am idee, zise ea.

O femeie singură cu un băiat, într-o căsuță din vest. Sticle de vin goale aruncate peste tot. Se uită peste umăr: ceilalți polițiști o supravegheau din living. Auzi răpăitul pilulelor din baie. Făceau inventarul medicamentelor ei. Un altul cerceta rafturile ei cu cărți. *Munții de fier. Factory Farming. Kaddish. Minunata casă. Rămășițele zilei.* Așadar, era suspectă. Se simți dintr-odată izolată.

Reuși să se adune și se întoarse în living.

— Spuneți-i persoanei de afară să nu mai fumeze, zise ea.

El venea cu mașina pe alee în jos, claxonând și strigându-i gardianului prin fereastra coborâtă a mașinii:

— Eu sunt tatăl copilului.

Alan își pierduse fălcile datorate bețiilor sale ocazionale. Era slab, iar asta îi dădea un aer sever. Ea încercă să găsească în înfățișarea lui vechiul sine, care rămăsese probabil ascuns pe undeva, dar el era proaspăt bărbierit și avea un aspect deosebit de elegant: sacou din tweed, cravată subțire strânsă la baza gâtului, pantaloni de stofă călcați cu dungă.

Arăta de parcă s-ar fi costumat într-o altă persoană.

Își îngropă fața în haina de sibir a lui Tomas, care se afla lângă ușă, apoi se prăbuși teatral în genunchi, având grijă să-și scuture pantalonii când se ridică să o urmeze în dormitorul ei.

Polițista din colțul încăperii se ridică, zâmbind cu nervozitate. Rebecca aruncă o privire în oglinda cea mare: era umflată la față și avea un aer răvășit.

Alan începu să se plimbe de colo colo.

— Aș vrea să rămân singur cu soția mea.

Rebecca ridică fruntea.

„Soția” i se părea un cuvânt care putea rămâne pe o pagină, deși pagina în sine era cufundată în întuneric.

Alan schimbă poziția scaunului de răchită și scoase un oftat prelung. Era simplu să constate că el căuta de fapt idolatrizarea suferinței. El simțea nevoia ca pierderea să se lipească de el de la sine. Ea de ce nu se trezise? o întrebă el. Ușa dormitorului ei era deschisă sau închisă? Dormise, deși pusese alarma? Tomas luase micul dejun? Cât de departe putea înota? De ce nu i-ai cumpărat un

costum pe măsura lui? De ce nu i-ai ascuns costumul? I-ai spus care sunt limitele? Știi că el trebuie să înțeleagă care-i sunt limitele.

Ea se duse cu gândul la vechea lor viață de pe dealurile Dublinului, la bucătăria curată, la dispozitivele de un alb imaculat, la mașinile germane de pe aleea pietruită din fața casei, la tufișurile tunse, la sistemul de alarmă, la camerele de supraveghere – *limitele*, da… și cât de departe se putea extinde semnificația acestui cuvânt înainte să sară înapoi, ca un resort.

— Avea mănușile puse?

— Oh, te rog. Termină, Alan.

— Trebuie să știu.

Ledurile roșii ale ceasului se aprinseră. Trecuseră douăsprezece ore. Ea se întinse pe pat.

— Nu, nu avea mănușile la el, Alan.

Nu putea să-și scoată din cap povestea aceea evreiască. Un cuplu de arabi își pierduse copiii din cauza a două boli diferite în decursul a cinci ani – unul murise de pneumonie, iar celălalt din cauza unei boli foarte rare a sângelui.

Era o poveste simplă – scurtă, intimă, intensă.

Tatăl lucra ca macaragiu în zona docurilor din Haifa, iar mama era secretară la o firmă de carton ondulat. Viețile lor obișnuite fuseseră întoarse pe dos. După moartea copiilor, tatăl umpluse un container de transport naval cu lucrurile lor și în fiecare zi muta containerul – folosind uriașa macara și cârligele enorme – în câte un loc nou din zona docurilor, poziționându-l cu grijă de-a lungul țărmului: lucios, galben, sigilat.

— Se simte invincibil, nu-i așa?

— Oh, Iisuse, Alan…

Echipele de căutare erau împânzite de-a lungul stâncilor. Strigătele lor erau inutile, numele fiului ei pierzându-se în vânt. Rebecca deschise

ușile glisante de la balconul din spatele casei. Cerul era străpuns de o dâră roșie. O creangă răzleață de platan îi atinse părul. Întinse mâna. O durere ascuțită îi paraliza umărul. Centura scapulară. Fumul de țigară persista încă în aer. Rebecca merse pe lângă casă până în față. O femeie. În civil. Strigătele încă se auzeau: scurte și stridente. Suferința se cuibărise în sufletul ei. Rebecca făcu semn spre țigară și trase un fum – îndelung și cu nesaț. Avea un gust greu, grețos. Nu mai fumase de multă vreme.

— E absurd, înțelegi? zise ea, suflând fumul într-o parte.

În ochii polițistei apăru un licăr de tandrețe. Rebecca se întoarse în casă, își puse paltonul, ieși pe ușa din față și începu să coboare spre stânci. Un elicopter străpunse întunericul, rămase o clipă în zbor deasupra căsuței – raza lui luminând pereții din piatră apoi schimbă brusc direcția, continuându-și zborul către coastă.

Ea se alătură echipelor de căutare – grupuri de câte trei, ținându-se de mâini. Pământul era accidentat, cu dâmburi și bolovani. În răstimpuri, ea auzea exclamații dinspre grupurile vecine – atunci când un picior aluneca pe o piatră, pe vreo capcană de homari rătăcită sau pe vreun obiect aruncat. Zidurile de piatră erau reci la atingere. Vântul însuflețea o folie veche de plastic, care foșnea sinistru.

Smocuri de lână de oaie vopsite în culori stridente presărau gardul de sârmă ghimpată: combinații de roșu și albastru. De-a lungul coastei, mici grupuri de căutători se deplasau în zigzag pe plajele cele mai îndepărtate, în lumina slabă a serii. Zeci de ambarcațiuni presărau valurile. Clopotele bărcilor vechi răsunau până în larg. Un pescador din Galway tăia valurile cu pânzele lui albe întinse în vânt. O flotă de caiace plutea în apropierea țărmului, întorcându-se acasă. Luna se ivi roșie ca

para: frumusețea ei i se părea Rebeccăi rece și ofensatoare. Se întoarse. Doi detectivi mergeau alături de ea, flancând-o. Se simțea suspendată între ei. Conuri de lumină palidă dinspre lanternele căutătorilor străpungeau întunericul din ce în ce mai apăsător.

Când ajunseră la o casă abandonată fără acoperiș, năpădită de un imens tufiș de rododendron, prin radio veni anunțul că fusese găsit un costum de cauciuc. Detectivul ridică un deget în aer, de parcă ar fi vrut să-și dea seama de direcția vântului. Nu, nu e un costum de cauciuc, alertă maximă, nu, ceva se mișcă acolo, alertă maximă, rămâneți pe fir, rămâneți pe fir, era ceva viu care se mișca în apă, alertă maximă, da, era un trup, un trup, găsiseră ceva, terminat, un trup, terminat.

Detectivul se întoarse cu spatele la ea, înaintă până în pragul ușii năpădite de vegetație, apropie stația radio de perete și rămase perfect nemișcat în lumina stelelor, până când apelul se clarifică: văzuseră ceva mișcându-se în apă, dar era o pistă abandonată, fusese o focă, raport eronat, doar o focă, repet, abandonat, terminat.

Rebecca știa foarte bine legenda faimoaselor creaturi selkie. Și-l imagină pe Tomas croindu-și drum printre valuri – lucios, negru, ascuns.

Femeia detectiv șopti în stația radio: pentru numele lui Dumnezeu, ai grijă, o avem pe mamă cu noi.

Cuvântul zăbovea acum pe limba ei: *mother, máthair, em.*

Porniră din nou la drum prin iarba țeapănă, intrând în tunelurile de lumină create de propriile lanterne.

Hainele lui Alan erau împăturite pe scaunul de răchită. El stătea în pat ghemuit, cu genunchii la piept. Respirația lui era însoțită de un vag șuierat. Pe perna ei era un bilet: „Nu m-ar lăsa să dorm în

camera lui Tomas, trezește-mă când ajungi acasă”. Mesajul se încheia cu un „Te rog” mâzgălit.

Amânaseră căutările până în dimineața următoare, dar încă se mai auzeau bărcile de pescuit care patrulau de-a lungul coastei, sunând din goarnă. Rebecca se descălță de pantofi și îi așeză lângă șemineul din dormitor. Doar câțiva tăciuni mai rămăseseră aprinși – o vagă pâlpâire roșiatică. Manșetele blugilor ei erau ude și grele de noroi. Rămase cu blugii pe ea. Se duse lângă pat și se așeză deasupra cuverturii, acoperindu-se cu o pătură din păr de cal, apoi se întoarse cu spatele la Alan. Privind pe geam, ea aștepta ca o dungă de lumină să se ivească și să străpungă întunericul. Raza unei lanterne trecu mai departe, înfășurată într-un giulgiu palid. Poate că erau ceva noutăți. Acolo, pe stâncă, el învârtise bastonul imaginar. Unde învățase el să meargă precum Chaplin? Fusese o adevărată surpriză pentru ea. Ceva inexplicabil. O adevărată reprezentație pe marginea stâncii. Din living se auzea bâzâitul intermitent al stațiilor radio. Trecuseră aproape optsprezece ore.

Rebecca își îndesă fața în pernă și mai adânc. Allan se foi sub cearșafuri. Brațul lui ateriză pe umărul ei. Rămase nemișcată. Dormea sau era treaz? Cum putea să doarmă? Brațul lui o cuprinse ferm. Mâna lui înaintă spre părul ei, atingându-i gâtul. Îi simțea degetul mare la baza claviculei. Acesta nu era somn. Nu era somn deloc. Îi împinse brațul cu blândețe. Raza altei lanterne trecu prin dreptul ferestrei. Rebecca se ridică din pat. O perie de păr aurie stătea pe măsuța de toaletă. Fire lungi din părul ei negru erau încolăcite între dinții acesteia. Își perie doar o parte a capului. Marginea udă a blugilor ei îi înfrigură degetele de la picioare. Merse până la scaunul de răchită înfășurată într-o pătură și privi afară, în întunericul de dinaintea zorilor.

Când se făcu dimineață, ea văzu ușa deschizându-se încet. Femeia detectiv îi aruncă o privire din prag. O sclipire caldă de înțelegere se aprinse în ochii acesteia când o zări pe Rebecca. Alan începu să se foiască în pat, palid la față, mormăind ceva ce aducea a scuză. Chipul lui rozaliu. Părul lui rar. Rebeccăi i se părea extrem de fragil, gata să se dizolve.

În bucătărie, ibricul deja fluiera. Mai multe căni erau așezate la rând pe blatul bufetului. Polițista păși spre ea și îi atinse brațul. Ochii Rebeccăi se ridicară spre ea – un scurt moment de empatie.

— Sper să nu vă supărați. Ne-am luat această libertate. Nu sunt încă vești.

Prezența cuvântului „încă” o însufleți. Cu alte cuvinte, aveau să fie vești într-o zi.

Iar sosirea acelei zile era inevitabilă.

— Am luat una dintre cămășile lui Tomas din coșul cu rufe.

— De ce? întrebă Rebecca.

— Pentru câini, îi explică detectivul.

Ea simți brusc nevoia să strângă la piept cămașa, să-i simtă mirosul. Întinse mâna după ibric și încercă să-și toarne niște cafea, chiar dacă mâna îi tremura cumplit. Deci aveau să fie câini pe promontoriu mai târziu. Căutându-l pe fiul ei. Se uită spre fereastră – către propria reflexie – și îl văzu doar pe el. Chipul lui era acum dublu încadrat, apoi triplu. Afară, pe promontoriu, alergând, câinii urmăreau un berbec, un șoim, un bâtlan… Se simți dintr-odată ușoară. O curbă în aer. O săritură de la înălțime în adânc. Se apucă de marginea bufetului. Unduirea lină și delicată a apei. Adâncul din ce în ce mai întunecat. Giulgiul

de răceală. Medicul legist, casa funerară, coroanele, groapa, înmormântarea. Se simțea rău. Abia se mai ținea pe picioare. Ieșirea la suprafață. O selkie, împroșcând apa ca să respire.

O ajutară să se așeze pe un scaun, la masă. Încercă să se aplece în față, pentru a-și turna ceaiul. Vocile vibrau în jurul ei. Mâinile îi tremurau. Nu puteau face presupuneri – nici măcar în șoaptă – despre rezultatul căutării. Rebecca își aminti brusc că nu mai aveau zahăr în casă. Aveau nevoie de zahăr pentru ceaiul lor. Urma să se ducă la magazin ceva mai târziu, cu Tomas. La standul de ziare. Da, acolo ar trebui să meargă. În partea opusă țărmului, de-a lungul curbei drumului aceluia îngust. Dincolo de bungalourile albe. Traversând la singurul semafor din zonă. Avea să meargă cu el pe lângă măcelărie, pe lângă indicatorul pentru turul insulelor, apoi pe lângă casa de pariuri și pe lângă hotelul cu obloanele trase, pe aleea plină cu butoaie argintii, până la standul de ziare de pe strada principală. Clinchetul clopoțelului în formă de ancoră. Podeaua acoperită cu linoleum – model tablă de șah, alb-negru. De-a lungul culoarului interior. Mirosul ascuțit de parafină. Dincolo de rafturile cu ziare așezate deasupra capcanelor pentru homari, micile funii albastre și oranj atârnând în jos – vechi relicve ale mării. Ea avea să pășească dincolo de ziarele în care se comenta dispariția lui. Pâine, biscuiți, supă. Către raftul pe care se aflau pachetele galbene de zahăr. Nu se poate fără zahăr, Tomas, al doilea raft de jos, crede-mă, acolo, bravo, băiete, ia-le, te rog, hai, întinde mâna.

Nu era sigură dacă rostise aceste cuvinte cu voce tare, dar când ridică din nou privirea, constată că polițista îi adusese una dintre cămășile lui Tomas – pe care i-o întinse cu ochi umezi. Nasturii erau extrem de reci la atingere. Rebecca îi apăsă pe obraz. Pe aleea din față se auzi trosnetul unor crengi de copac. Portierele unei dube,

deschizându-se și închizându-se. Ea auzi un scheunat ascuțit, apoi lipăit de labe pe pietriș.

Își petrecu întreaga dimineață pe pajiște. Coloane de lumină solară se strecurau printre nori deasupra mării, oglindindu-se în luciul apei. O boare de vânt vălurea ușor iarba de pe marginea stâncii. Ea purta cămașa lui Tomas pe sub cămașa ei. Era strâmtă și călduroasă. Erau atâția căutători de-a lungul țărmului… Profesori, fermieri. Copii de la școală, ținându-se de mâini. Bărcile de pescuit se triplaseră. La ora prânzului, năucă de oboseală, Rebecca fu adusă acasă.

O nouă liniște se instaurase în căsuță. Polițiștii veneau și plecau, fiind învățați cu astfel de practici. Păreau să treacă unii prin alții, ca niște fantome. Aproape că nu mai reușea să le deosebească fețele. Îi cunoștea cumva după felul în care își beau ceaiul. De la vecini sosise mâncare, împreună cu tot felul de bilete. Boluri cu fructe. Lasagna. Pliculețe cu ceai și biscuiți. Un coș cu baloane îi atrase atenția. O rugăciune către Sfântul Christophor în mâna unui copil.

Alan stătea pe canapea alături de ea. Îi acoperi mâna cu palma lui. Apoi îi spuse că se va ocupa de interviurile cerute de presă. Ea nu trebuia să-și facă griji în această privință. Rebecca auzea vuietul valurilor care se spărgeau de stânci. Drona sofisticată a unui car de televiziune coborî deasupra aleii, colectând imagini. Redacția unui ziar săptămânal îi contactă telefonic, oferindu-le bani pentru o fotografie. Alan se retrase într-un colț al casei, acoperi telefonul cu mâna și șopti ceva în receptor. Rebeccăi i se păru că-l aude plângând. Pagini întregi din nuvela evreiască erau împrăștiate pe biroul ei. Mâzgălite pe margini. Lângă aceste pagini, biografia lui Mandelstam stătea deschisă aproape de început. Rusia, își spuse ea. Trebuia să-i anunțe pe cei din Vladivostock, să le spună ce se întâmplase, să completeze niște

formulare. Orfelinatul. Scările năruite, ferestrele înalte, pereții pământii. Acel tablou impresionant din holul clădirii. Golful Amur vara, un iaht săltând pe valuri. Și apa, mereu apa. Avea să-i găsească pe mamă și pe tată și să le explice că fiul lor dispăruse după ce plecase înot în zona coastei maritime din vestul Irlandei.

Un mic apartament în centrul orașului, o măsuță joasă de cafea, o scrumieră plină, mama – palidă și depresivă, tatăl – corpolent și brutal.

A fost vina mea. I-am dăruit un costum cauciucat pentru scufundări. Numai vina mea. Iertați-mă. Ea ar fi vrut ca ziua aceea să se deruleze cumva înapoi, să-și recâștige frumusețea anterioară, capacitatea și optimismul, atmosfera firească de sărbătoare; dar acum nu era surprinsă să vadă întunericul instaurându-se peste tot. Alan stătea în colțul încăperii, cu telefonul la ureche, vorbind discret. Aproape că-i era milă de el auzindu-l șoptind „scumpo" pe un ton rugător sau dându-le explicații copiilor săi. Făcu un total al orelor: patruzeci și opt. În noaptea aceea, stând întinsă alături de el, Rebecca îi acceptase brațul strecurat în jurul mijlocului ei. Simplul confort al atingerii. Îl auzise murmurându-i din nou numele, dar nu se întorsese deloc spre el.

De dimineață, ea se trezi și ieși până în spatele casei, ceața umezindu-i papucii de pânză. Carul de televiziune bâzâia undeva mai sus pe alee, ascuns privirii. Ea păși pe grătarul metalic al podețului. Simțea duritatea barelor de oțel prin tălpile subțiri ale papucilor. O cărare mocirloasă urca până pe coama dealului. Iarba de pe mijlocul acesteia era verde și neatinsă.

Peretele de piatră era acoperit cu un strat de mușchi verde și neted.

O bucată de plastic stătea agățată între crengile tufișurilor înalte. Ea întinse mâna și scoase plasticul dintre crengi, apoi îl îndesă în

buzunar – nici ea nu știa de ce. Apa picura din crengile copacilor învecinați. Câteva păsări își marcau teritoriul de dimineață. Pe această alee trecuse doar cu mașina înainte. Era – știa foarte bine – o parte dintr-un vechi drum al foamei. Rebecca rămase pe loc câteva clipe, ascultând: bâzâitul produs de carul TV din capătul drumului părea să acopere vuietul ritmic al mării.

Alese partea cea mai povârnită a drumului, trase zăvorul care ținea închisă poarta roșie și păși pe deasupra noroiului. Zăvorul intră cu ușurință înapoi, în urechea metalică.

Ea porni pe mijlocul cărării, călcând pe iarbă, și dădu colțul spre mașina televiziunii, care era parcată lângă gardul viu. Înăuntru, după siluetele care se distingeau prin draperiile străvezii, trei persoane jucau cărți. Draperiile se mișcau, dar siluetele rămaseră pe loc. În partea opusă scaunului din față, un bărbat stătea întins, dormind.

Un mic grup de adolescenți se îngrămădeau în spatele mașinii, împărțind o țigară. Respirațiile lor formau în aer norișori albi. Ei începură să se înghiontească atunci când o zăriră apropiindu-se. Ea se opri imediat surprinsă de o anumită imagine. Unică, naturală, întâmplătoare. El se retrase în spatele grupului, neobservat. Pe umerii lui atârna o haină de vânătoare cafenie. Pe dedesubt avea un pulover cu glugă. Pantalonii lui erau rulați în sus, lălâi. Șireturile bocancilor erau desfăcute, iar limbile lor atârnau grele în părți. Din el păreau să iasă aburi, de parcă ar fi mers vreme îndelungată. Gura lui era întredeschisă. Buza de sus era umedă de mucus. Părul lui era murdar de noroi și plin de frunze. Sub brațul drept căra un pachet negru. Pachetul căzu de sub brațul lui, iar el îl prinse la timp, înaintând. O dungă lungă și cenușie. Costumul cauciucat. Avea costumul cauciucat. *Sh'khol.*

El încă nu o văzuse. Trupul lui părea să tragă după el propria umbră: încet, șovăielnic, dar

viclean. Ea știa acum cuvântul potrivit. *Întunecat.*

Portierele carului TV se deschiseră în spatele ei. Cineva o strigă pe nume. Doamna Barrington. Ea nu se întoarse. I se părea că se află într-o mașină care derapa pe gheață. Era conștientă de agitația din spatele ei – doi, trei, patru oameni ieșiseră unul după altul din mașină. Numele lui. I se părea imposibil. Tomas. Ești chiar tu? Pe aici, Tomas. Un chiot însufleți grupul de adolescenți. Uite acolo. Ei aveau telefoanele scoase. Tomas! Tomas! Pe aici, Tomas.

Rebecca văzu un microfon acoperit cu blană trecând prin fața ochilor ei. Îl împinse. Un cameraman o înghionti. Din nou, aclamații. Înainte. Tălpile ei călcau în noroi. Tomas se întoarse spre ea. Îl luă în brațe. Un val de bucurie, îi cuprinse fața în palme. Paloarea, albul ochilor lui. Privirea lui părea să aparțină unei alte persoane – unui băiat care trecuse printr-o altfel de experiență. El îi întinse costumul cauciucat. Era rece la atingere, dar uscat.

Veștile ajunseră înaintea lor. Uralele izbucniră când apărură de după colț, îndreptându-se spre grădină. Alan începu să alerge pe alee în pijamale, dar se opri brusc când zări camerele televiziunii și își acoperi jenat gaura din pantalonii de bumbac. Rebecca îl ținea pe Tomas pe după umeri în timp ce treceau printre rândurile de gură-cască. Brațul ei îl strângea protector, ghidându-l către ușa căsuței. Înăuntru, podeaua părea presărată cu raze. Polițista stătea în picioare în mijlocul încăperii. Insigna cu numele ei sclipea în lumină. Detectiv Harnon. Rebecca constată cu surprindere că putea numi din nou oameni, cuvinte, idei. O căldură binefăcătoare i se răspândi în trup. Un miros de fum de turbă ieșea din hainele lui Tomas. Era – realiză ea mai târziu – unul dintre puținele indicii pe care avea să le descopere vreodată. Căsuța se umplu în spatele ei. La fereastră văzu un fotograf. Peste tot, în jurul

ei, sunau telefoanele. Ibricul fluiera pe aragaz. Tomas părea încordat, ca și cum s-ar fi temut de ceva. Trebuia să-l izoleze de mulțimea aceea. Fotograful lipi obiectivul aparatului său de geamul ferestrei. Ea îl întoarse pe Tomas spre ea atunci când blițul se aprinse. Lumina dimineții se lipea în mici pătrate de podeaua dormitorului.

Rebecca trase jaluzelele. Casca se afla pe pat. Pijamaua lui era împăturită perfect și pusă pe un scaun. Ignoră ciocănitul în ușă. El tremura acum. Îi ridică fața spre ea și îl sărută. El își feri privirea. Ușa se deschise încet.

— Lăsați-ne, vă rog. Lăsați-ne în pace.

Ea îi atinse obrazul, apoi îi scoase haina cafenie. O haină de vânătoare. Verifică buzunarele. Câteva fire de ață. Un mic ghem de blană. O cutie udă cu chibrituri. El ridică brațele. Ea îi scoase și puloverul. Pielea lui era umflată și încrețită. O frunză îi căzu din păr pe podea. Ea îl întoarse și îi analiză spatele, gâtul, umerii. Nu avea niciun semn. Nici tăieturi, nici zgârieturi. Coborî privirea spre pantalonii băiatului. Denim. Prea mari pentru el. Pantalonii unui bărbat. Strânși cu o curea veche de culoare mov, cu cataramă aurie. Haine din altă epocă. Vulgare. Antice. Simți un fior rece în brațe.

— Nu, zise ea. Te rog, nu.

Întinse mâna spre el, dar Tomas i-o îndepărtă brusc. Ușa se deschise din nou în spatele ei. Se întoarse și zări chipul lui Alan: rețeaua de capilare de sub pielea lui străvezie, ochii lui mici și căprui.

— Avem nevoie de un polițist aici, zise ea. Acum.

Era încă dimineață în timp ce se aflau la spital, iar aerul nu circula deloc pe coridoarele joase și urme de tălpi murdare presărau pardoseala, iar pereții galbeni le dădeau o senzație de sufocare și mirosul înțepător de antiseptic o făcea să se ducă

la fereastră, iar copacii de afară încremeniseră și pescărușii țipau alarmați pe deasupra acoperișurilor și ea stătea așteptând inimaginabilul – înlănțuirea aceea, zvonul, dovada și faptul concret –, iar ea îi aștepta pe doctori în timp ce minutele zăboveau și asistentele treceau pe coridoare și cărucioarele zdrăngăneau și infirmierele împingeau mesele grele pe roți și un curent inepuizabil de suferință omenească intra și ieșea din sala de așteptare fiecare poveste fiecare nuanță fiecare puls al orașului să intre pe ferestrele din sticlă armată trăgând cu ochiul la ce se întâmpla înăuntru.

Apa curgea tare și clar. Ea verifică să nu fie prea fierbinte întinzând sub jet încheietura mâinii. Tomas intră în baie, își aruncă pe podea bluza roșie, se dezbrăcă de pantalonii kaki și rămase în cămașa lui albă, descheindu-și stângaci nasturii. Ea întinse mâna să-l ajute, dar el se feri, apoi îi făcu semn să plece în timp ce își punea costumul de baie. Așadar, voia să poarte slipul pe el în timp ce ea îl spăla? Corect, nu avea de ce să protesteze, era normal, avea să-l lase.

Casa era din nou cufundată în liniște. Se auzeau doar valurile. Își deschise noul telefon. O duzină de mesaje. Avea să le citească mai târziu. Se întoarse la baie cu mâinile pe ochi.

— Ta-da!

El stătea acolo, palid și subțire în fața ei. Slipul lui era mult prea strâmt. De-a lungul abdomenului său plat, ea văzu o mulțime de fire care urcau în linie până la buric. El țopăia de pe un picior pe altul acoperindu-și cu mâinile zona intimă.

Nu se atinsese nimeni de el. Asta spusese detectivul Harnon. Era ușor deshidratat, dar neatins. Nu fusese abuzat. Nu avea tăieturi. Niciun fel de cicatrice. Îi făcuseră tot felul de teste. După aceea, detectivii întrebaseră peste tot în oraș.

Nimeni nu venise cu vreo informație. Nu existau alte indicii.

Voiau ca el să vină pentru o evaluare săptămâna următoare. Un psiholog, zisese ea. Cineva care să poată pune cap la cap tot ce se petrecuse, dar Rebecca știa că nu aveau să mai apară noi răspunsuri, noi dovezi care să poată rezolva misterul – nici fotografii, nici hărți, nici plimbări de-a lungul coastei. Ea avea să meargă din nou cu el la pescuit – în curând –, coborând spre țărm. Aveau să se scalde în apa mică de la mal. Avea să-l urmărească înotând și evaluând distanța până la stânca de granit. Să-l ghideze cât mai departe de curent. Poate că, la un moment dat, urma să afle o parte din mister, dar știa că nu avea să înțeleagă niciodată pe deplin ce se întâmplase. Miracolul revenirii lui era suficient. *Trăiesc, respir, merg, mă întorc.* Nimic altceva. *Sunt aici acum, asta-i tot.*

Rebecca testă din nou apa. Îl ajută pe Tomas să pășească peste marginea căzii. Pielea lui se înfioră. Era palid, iar coastele îi ieșeau în relief. Aproape că se izbi de ea când ieși repede din cadă. Băiatul icni. Degetele lui ude de la picioare îi înfiorară picioarele goale. Aruncă un prosop pe umerii lui pentru a-l încălzi, apoi îl împinse din nou spre apă. Băiatul intră cu ambele picioare în cadă și lăsă apa fierbinte să-i încălzească trupul. Își acoperi din nou cu mâinile partea din față a slipului. Ea îi puse o mână pe umăr și, insistând cu blândețe, reuși să-l așeze în genunchi. El se lăsă în apă.

— Așa, îi spuse ea în ebraică. Lasă-mă să-ți spăl tufa asta de păr.

Ea se așeză pe marginea căzii, îl apucă de umeri, apoi îi plimbă pe spate o piatră ponce și îi spălă bine părul cu șampon. Pielea lui era atât de transparentă… Aerul din plămânii lui îi schimba forma spatelui. Ea aplică puțin balsam, masându-i

scalpul. Părul lui era des și lung. Trebuia să-l tundă cât mai curând. Tomas icni și se apleacă în față, trăgându-se de partea din față a slipului. Umerii lui se încordară sub degetele ei. Și atunci, ea înțelese despre ce era vorba. El se apleacă în față, încercând să ascundă forma care se profila prin țesătura slipului său. Rebecca se ridică fără să se uite la el și îi întinse săpunul și buretele.

Era imposibil să rămână copil o veșnicie. Dar mamă putea fi pentru totdeauna.

— Ești pe cont propriu acum, îi spuse ea.

Se îndepărtă, închise ușa și rămase pe coridor, ascultând răsuflarea lui întretăiată și zgomotul constant al apei, ritmul ei răsunând la unison cu percuția vagă a mării.

ACORDUL

1

Ea înaintează în vârstă încet-încet. Nu încetineala cu care se trezește dimineața și nici slăbirea vederii sau durerile în piept care apar cu regularitate, din ce în ce mai des, ci golurile de memorie sunt cele care o neliniștesc acum – cum poate trecutul să dispară atât de ușor, cum poate prezentul să se scurgă atât de repede și cum se ciocnesc uneori trecutul și prezentul, astfel că, atunci când își vede călăul la televizor, ea se gândește dacă nu cumva imaginația îi joacă feste; sau dacă nu cumva a fost cernut prin cutia cu nisip a memoriei și a alunecat cu capul în jos pe canalul celor treizeci și șapte de ani pentru a o induce în eroare; sau dacă e cu adevărat el cel care a apărut la știrile de noapte în limba spaniolă, comportându-se atât de firesc, atât de chipeș și atât de sigur pe el. Are o cămașă albastră și apretată, descheiată la gât. Dinții lui sunt albi, în contrast cu pielea atât de neagră. Există o naturalețe echilibrată în ținuta lui de la conferință, așa cum stă alături de ceilalți, având un rând de microfoane în fața lor. Apariția lui e atât de neașteptată la sfârșitul știrilor, încât ea se retrage brusc înapoi, în timp ce stă în fotoliu, făcându-le să tresară și pe celelalte două surori de pe canapea. Beverly ridică mâinile în aer ca să le liniștească.

— Bine, bine, îmi pare rău, eu sunt de vină, culcați-vă la loc.

Se apleacă să mărească volumul, apăsând telecomanda, dar imaginea lui a dispărut. Știrea s-a încheiat, iar o tânără reporteriță blondă privește încrezătoare spre camera de luat vederi. O imagine cu râul Tamisa. Cum e posibil așa ceva? Probabil că a amestecat imaginile și a confundat reportajele. Până și datele geografice sunt prea năucitoare ca să

poată înțelege ceva. Pierderile de memorie s-au înmulțit în ultima vreme. Propoziții amestecate, fără sens, chei rătăcite, nume uitate. Avalanșe de cuvinte, apoi pauză. Chiar săptămâna trecută se rătăcise în timpul unei plimbări de-a lungul țărmului, în golf, când pornise pe o altă cărare care trecea printre dunele de nisip, cu vântul biciuind iarba din jurul tălpilor ei. La cinci kilometri de casă fusese nevoită să roage pe cineva să cheme un taxi prin telefon. Nici măcar atunci nu își amintise adresa exactă.

Atât de multe neclarități, încât până și certitudinile absolute – ziua din săptămână, felul cum se leagă șireturile de pantofi, ritmul unei rugăciuni – au început să fie puse la îndoială.

Și totuși, chipul acelui bărbat – chiar dacă a fost o impresie de o milisecundă – îi provoacă un fior rece pe șira spinării. Un scurt prim-plan. Ținuta lui pe ecran, printre atâția demnitari. Ce era asta, mai exact? Siguranța și controlul cu care vorbea la vârsta aceea. Faptul că avea acces la microfoane. Felul flagrant în care reapăruse. Unicul prim-plan scurt. Cel care o torturase. Cel care abuzase de ea. Cel care o violase.

În lumina vagă a lunii, în spatele casei, Beverly începe să-și caute bricheta în buzunarul cardiganului. Ea e singura fumătoare dintre surori. Un obicei vechi din copilăria sa în Irlanda, pe care îl purtase peste tot cu ea în anii care trecuseră: Belgia, Marsilia, Columbia, Saint Louis, Baltimore, casa fetelor din Houston, iar acum, țărmul sudic din Long Island.

O evadare, i se spusese. Un refugiu pentru o lună sau două. Aerul proaspăt al mării. Un timp pentru odihnă. Dar simțise blestemul tuturor acestor lucruri: avea șaptezeci și șase de ani și sosise cu o singură valiză într-un loc care însemna probabil ultimul refugiu din viața ei.

Scoate o țigară, o bate ușor, aprinde bricheta și inhalează profund. Fumul o amețește. Cutia de tablă, un vechi recipient de cafea, e deja plină de scrum și de mucuri de țigară. Celelalte surori ajunseseră să tolereze slăbiciunile ei, ba chiar să le admire într-un fel – călugărița înaltă, suplă, rebelă și atât de singură… Ea privește felul în care frigul și fumul modelează împreună aerul.

În spatele ei, luminile din casă se sting una câte una, când celelalte surori își termină rugăciunile. Copacii se profilează rigizi pe fundalul întunecat al cerului. E toamnă sau iarnă – uneori, ea pierde sensul cuvintelor și nu mai știe pe care ar trebui să-l folosească și ce semnifică. E acea perioadă a anului în care se face întuneric devreme. Ea fumează încă o țigară și o strivește în iarba de la picioarele ei. Se apleacă și caută filtrul printre firele reci de iarbă, apoi îl aruncă în cutia de tablă suspendată pe verandă.

Era el. Cu siguranță, el era.

O boare de vânt trântește ușa exterioară în urma ei. Ea întinde brațele ca un om care a orbit recent. Întunericul devine tot mai puțin profund pe măsură ce ochii ei se obișnuiesc cu el. În living, se oprește în fața televizorului cel mare, digital. Un rând de lumini strălucesc dinspre obiectele de dedesubt: o cutie pentru cabluri, un DVD player.

Își plimbă mâna de-a lungul televizorului, dar nu găsește niciun buton. Bâjbâie în întuneric după telecomandă și dă peste măsuța de cafea. Un miros fad se ridică din covor. O lingură scăpată pe jos. Un ziar căzut. Abia atunci se gândește să aprindă bricheta. În lumina vie a brichetei, analizează capătul telecomenzii care a alunecat între pernele canapelei. Un rând de itemi din meniu: HDM1, HDM2, PC.

În ziua de astăzi ar trebui să fii specialist în fizică atomică doar pentru a aduce la viață o mașinărie. Apasă pe butoane. Vampiri. Baseball.

Show polițist. E tentată pentru o clipă să rămână cu nevestele mormonilor.

Sunt trei canale în limba spaniolă, dispuse unul după altul. Sigur, la un moment dat în timpul nopții, vor fi reluate. Își trage o pernă peste abdomen. Ceasul digital pâlpâie. Există – ea știe – o modalitate de a înregistra orice program sau show, chiar de a îngheța imaginea pe ecran. Una dintre surori făcuse acest lucru cu o săptămână în urmă, în timpul unui program CBS „special on the Shroud” – dar ar putea în același timp să piardă imaginea.

Când reportajul începe, în sfârșit, ea alunecă de pe canapea pe covor, așezându-se mai aproape de televizor. Londra. O serie de discuții despre pace. Reprezentanții mai multor țări reunindu-se. O serie de microfoane aranjate pe o masă. Cinci bărbați și două femei așezați în linie. Părul de pe brațul ei se ridică. Te rog, Doamne, să nu fie el.

Cuvintele se încâlcesc și se întrepătrund. Lupte de gherilă, acord de pace, drepturile pământului, discuții la nivel local, reconciliere, acord.

Și atunci, apare el. Pentru trei secunde. Scurt.

Ea întinde mâna către fața lui și o retrage îngrozită. Ochii lui broscoși, cu pleoape grele. Gura neclară. E proaspăt bărbierit, energic, tuns îngrijit. E ceva mai corpolent acum. El nu vorbește, dar ea nu mai are nicio îndoială. Preluase aura unui diplomat.

Se așază pe canapea și începe să bâjbâie după țigări.

Arată-mi că ești aici, Doamne. Vino în ajutorul meu. Când o pălmuise, îi spusese *puta*[52]. În cușca aceea din junglă, o apucase de păr din spate și o trăsese atât de tare, încât se temuse că avea să-i pocnească gâtul. O șoaptă. În urechea ei. De parcă el însuși nu și-ar fi putut permite să audă cuvintele. *Pendeja*[53].

În acea casă conspirativă unde fusese dusă pentru patru săptămâni, în camera albă în care urmărise omizile târându-se de-a lungul crăpăturilor din pereți, el avea să-i citească cu voce tare din ziar, înainte să-i smulgă nasturii bluzei și să o muște de sân până la sânge.

E trezită la prima oră a dimineții de către sora Anne, care stă tăcută pe un scaun lângă patul ei. Draperiile fuseseră trase ușor în lături. Ea ridică pătura, își aruncă picioarele peste marginea patului și începe să-și caute papucii. Își dă seama după felul cum se răsfrânge lumina că a ratat rugăciunea de dimineață.

— Am dormit prea mult, îmi pare rău.

— Trebuie să stăm de vorbă, Beverly.

— Desigur.

Sora Anne e o femeie care a îmbătrânit frumos, excepție făcând doar pliurile de piele ce par să se năpustească spre pomeții ei, dându-i un aspect vag neglijent.

— Despre televizor, spune ea. Noaptea trecută.

Lui Beverly îi trebuie o clipă ca să-și aducă aminte ce făcuse cu o seară în urmă, dar gândul îi zboară la unul dintre acele televizoare vechi de când lumea, la care se uita atunci când era copil, în Galway – o flamă rapidă și apoi o imagine redată cu încetinitorul. Amintirea figurii lui. Fiorul de gheață care îi încordase șira spinării. Maniera în care era el construit – pătrat după pătrat digital, tot numai muchii noi.

— Cred că ar trebui să mă trezesc de-a binelea. Poate că am visat.

— Ei bine, mă tem că va trebui să încetezi, din

păcate.

— Desigur.

Ea însă nu e sigură despre ce este vorba. Ce anume trebuie să înceteze?

Casa are rol de refugiu. Niciuna dintre surori nu a fost informată despre trecutul ei. Ele știu doar că locuise pe vremuri în America de Sud și că venise din Houston, că suferise de epuizare și că se afla acolo pentru a redescoperi somnul, atâta tot.

Ceea ce-i trebuie acum este să treacă de primele momente confuze de după somn. Să-și facă patul, să facă un duș, să-și spună rugăciunile zilnice. Sora Anne se ridică din scaun și abia atunci observă Beverly că aceasta îi adusese o ceașcă de cafea și un biscuit pe o farfurioară. Micile milostenii.

— Mulțumesc.

Sora Anne se întoarce spre ușă, încadrată de un halou fluorescent datorat luminii din hol, și spune cu blândețe:

— Nu va fi nevoie să plătești pentru ele, desigur.

— Să plătesc pentru ele?

— Beverly, sunt două găuri de la țigară în covor.

La casa din Houston, fetele fuseseră surprinse să găsească o călugăriță cu care să poată fuma. Li se părea atât de înaltă… îi spuneau sora Stretch[54]. Casa era construită lângă o clinică. A lor era un soi de adăpost cu ușile deschise. Fetele veneau și plecau. Coridoarele bâzâiau. Diminețile – în bucătărie, după-amiezile – în camera de consiliere, iar serile luau la verificat străzile pe jumătate luminate: Hermann Park, Montrose, Sunnyside, Hiram Clarke, The Fifth Ward. Nopți întregi în care nu dormise în casa mănăstirii. Protestele de afară. Urletele. Pancartele. Portavocile. Ea și surorile ei erau condamnate de predicatori.

Radicali, disidenți. Ele nu se considerau altfel decât ceilalți. Era pur și simplu o casă, un loc în care fetele să poată locui.

Ea le consilia. Erau copii cu copii. Ea nu făcea politică. *Avort, proviață, antifemeie.* Cuvintele nu o îngrijorau. Limbajul părea conceput pentru o reclamă la carne. Ea voia să fie mută în orice privință, dar să acționeze. Să pună umărul. Să susțină un cot. Să-și simtă tălpile lovind pământul.

Lucra până noaptea târziu. Îl asculta în biserică pe preotul care predica împotriva ei cu o voce stridentă și indignată. Ea își pleca fruntea. Accepta invective. Făcea penitență. În principiu, ea nu însoțea niciodată fetele la clinică, dar le privea plecând și le aduna după aceea, luându-le de mână și însoțindu-le printre șirul de manifestanți. Uneori, aceleași fete se întorceau doar câteva luni mai târziu, însărcinate din nou. Epuizarea o dobora. De trei ori se prăbușise din senin în camera comună. Ei o găsiseră în cele din urmă în capelă, încovoiată, cu un firicel de sânge prelingându-i-se din nas.

Ea fusese șocată când, în spitalul din centrul orașului, o infirmieră îi arătase o oglindă. Cearcănele de la ochi păreau tatuate, atât de negre erau. Doctorii de la urgențe o confundaseră la început cu o femeie de pe stradă. Îi sfâșiaseră hainele. Ea se luptase cu ei încercând să-și tragă cearșaful pe ea. Ceea ce-i lăsase perplecși fuseseră cicatricele de pe sânii ei, felul în care își le ascundea, liniile crestate adânc în piele, forma lor ciudată.

Vântul vălurește iarba de pe dune. Ea poartă o cămașă lungă și albastră, un cardigan negru și o geacă oranj. Haine obișnuite, laice, întotdeauna. Ea nu purtase în ultimii patruzeci de ani nicio haină formală, doar crucea simplă din lemn de sub bluză. O tăcere deplină, liniștitoare se prelinge de-a lungul țărmului – mai deplină și mai liniștitoare

din cauza țipetelor ocazionale ale pescărușilor. Ei i se pare că o mână enormă zace în spatele dunelor, azvârlind păsările în stoluri simetrice deasupra Atlanticului. Departe, la orizont, un tanc petrolier dispare din vedere, ca și cum ar fi căzut de pe marginea mării.

Beverly sfărâmase ultimele ei țigări în buzunarul cardiganului. Îi place să simtă resturile de tutun, felul cum îi alunecă acestea printre degete, în timp ce le presară în nisipul rece. Nu-și poate aminti când mai rămăsese fără țigări. Nici măcar când fusese captivă în junglă nu-i lipsiseră.

Își pune pe limbă câteva fire de tutun. E aspru. Amar. Nu o vor alina deloc. Ce anume din aspectul lui o intrigă? De ce stătuse ea atât de târziu cu celelalte surori? De ce urmărise știrile în limba spaniolă? Micile farse ciudate pe care ți le joacă mintea? Nimic nu se terminase definitiv, atunci? Trecutul continuă să apară la nesfârșit. Își construiește cuibul la întâmplare, în cele mai ciudate locuri. Ea se luptase timp de atâția ani cu absolutul, iar jurămintele ei fuseseră profunde – sărăcia, castitatea, obediența. Lucrase cu doctori, cu experți, cu teologi – pentru a dezvălui ce se întâmplase. În fiecare zi se ducea la capelă pentru a implora și pentru a se ruga. Sute de ore încercând să găsească esența acelui lucru, să-l înțeleagă, să-l distingă. Să dobândească iertarea, în primul rând pentru ea – îi spuseseră ei. Pentru a-l putea ierta mai apoi și pe el. Fără trufie, fără falsă caritate. Ședințe de terapie, examene fizice, consiliere spirituală, rugăciune. Acceptarea agoniei lui Hristos. Renunțarea. Descinderea în compasiune, încercând să treacă mai departe și să uite, dacă timpul ar fi fost milostiv. Zilele care treceau, micile camere, orele lungi, draperiile trase într-o parte și-n alta. Dispariția luminii. Oglinzile acoperite cu pânză neagră. Zilele petrecute plângând. Vinovăția. Își tăiase părul. Înlăturase boabele rozariului de pe noptieră. De fiecare dată

făcea baie îmbrăcată. Niciun tufiș în flăcări, niciun stâlp de lumină. Mai degrabă o găleată de acid în care ea ar fi vrut să se dizolve. Și, iată-l acolo, prezent, ivindu-se din nou în viața ei. Sau poate că doar visase acest lucru? Să fi fost unul dintre acele șocuri de moment de după traumă, mocnind exact la suprafață? Un mic puls al rănii pe locul căreia înainte era un bubuit? Ei îi spuseseră cu ani în urmă că se putea întâmpla asta. În Saint Louis, la spitalul mănăstirii, de-a lungul apelor negre ale fluviului Mississippi.

Furia. Rușinea. Falsa mândrie. Dizgrația. Aveau să revină. Ea construise un zid de rugăciuni. *Nici viața și nici moartea, nimic nu-mi poate lua Dragostea și Mila Ta. Dacă aș trece prin apa învolburată a mării, Stăpâne, nu mă voi îneca.*

Ea repeta rugăciunile din nou și din nou. Punea piatră peste piatră. Un zid terminat. Atunci, cum se face că acum îi permisese lui să-l escaladeze? El este, la urma urmei, doar un bărbat văzut la televizor, o imagine a imaginii. Dar atât de bine îmbrăcat… Atât de calm… Atât de cunoscut de către public… Ce drept are el să vorbească despre pace? Ce făcuse pentru a dobândi atâta eleganță?

La întoarcere, pe drum, ea trece pe lângă un șezlong uitat din timpul verii, pânza lui fluturând la cea mai mică adiere. Nisipul e purtat de vânt în mici trombe pe cărare. Ea își strânge gluga căptușită în jurul feței, întinde mâna și își strânge podul nasului între degete. Un drum de trei kilometri până la casa mănăstirii. Are, cel puțin, o pereche de pantofi zdraveni.

Un soi de șlapi. Confecționați din anvelope. Plesnindu-i tălpile goale.

Fusese trasă brutal din jeep. Legată la ochi și dusă cu mașina departe. Se dăduse jos pe un drum desfundat. Un luminiș în pădurea de bambus. În prima noapte, tălpile i se umflaseră din cauza pișcăturilor de insecte. În noaptea următoare,

tălpile ei erau însângerate și infectate. În cele din urmă îi dăduseră cizme de cauciuc pentru a merge prin mlaștină. Era mereu pe drum. Din luminiș direct în junglă. Ei o crezuseră mai întâi militant pentru drepturile omului. Ea purta haine obișnuite, laice. Lucra singură. Cuvintele ieșeau filtrate la radio: ea era o Maryknoll, o călugăriță. El nu o crezuse. Îi rupsese crucea de lemn de la gât. Ea nu spusese nimic. Alte călugărițe fuseseră împușcate. Ea nu era cu nimic mai specială. El scuipa când o vedea rugându-se. El era atât de tânăr pe vremea aceea… Nu avea mai mult de douăzeci și trei, douăzeci și patru de ani. Era deja comandant, iar ura îl făcuse rigid, însă ea era sigură că putea găsi o urmă de tandrețe în inima lui. Obișnuia să-și imagineze cum se rostogoleau cuvintele ei în spatele ochilor lui pentru a găsi un punct vulnerabil undeva în amintirile lui – vreo rugăciune, vreun cuvânt, ceva material cu care ea să-l poată sensibiliza. El nu știa nicio rugăciune cadențată. Crescuse fără așa ceva. Fără cântecele pentru copii. Știa doar cântece milităresti de extremă dreaptă, de care ea nu auzise niciodată. Avea să ajungă cumva la sufletul lui, era sigură de asta, dar el rămânea distant, absent.

Chiar și atunci când erau alții lângă ea în captivitate – voluntari, radicali, profesori și, o dată, pentru câteva zile, un candidat de stânga la senat.

Cinci luni în junglă, patru săptămâni într-o casă conspirativă – șase luni în total.

Abilitatea lui de a se uita fix. Acea distanță de o mie de metri. El avea pe obraz o aluniță. Era încă acolo? Noaptea trecută ea întinsese mâna și atinsese fantoma chipului său pe ecranul televizorului. Ar fi observat absența aluniței, cu siguranță. De ce nu se gândise la asta înainte? De ce nu înregistrase programul? Ar fi putut să-l distrugă după aceea, să se descotorosească de el. Ce am făcut? Iartă-mă, Doamne! Odată, el își scosese bandana de pe cap și i-o îndesase în gură,

ca să nu mai facă zgomot, așa că, spre final, ea zăcuse pur și simplu acolo, supusă, cu o vagă impresie de eliberare pe lângă rușinea imensă care o copleșea, gândindu-se în altă parte: la coasta de vest a Irlandei, la zidurile de piatră, la ploaia care uda zilnic pajiștile, la chipul mamei ei, roșu de rușine, la silueta tatălui ei, care cosea afară, pe poteca din fața casei, la fratele ei mergând pe drum, departe de ea, acea copilărie dispărută, un strop din sudoarea lui scurgându-se pe puntea nasului ei, *puta,* el îi împinsese capul în jos, în noroi, *puta,* vocea lui liniștită și controlată, *puta.*

Tresare la auzul unui claxon în spatele ei și la scrâșnetul unor anvelope pe prundiș.

Începuse să plouă încet.

— Vii acasă?

Ca și cum ar fi fost sincronizate, sora Anne și sora Yun se apleacă spre ea, sincere și răbdătoare. Un cuvânt atât de ciudat – *acasă.* Se trezește încercând să vorbească, dar cuvintele sunt înfipte undeva în interiorul ei – nu atât de mult în gât, cât într-un gol din stomacul ei, iar atunci când răspunde, tresare la auzul sunetelor amplificate care-i străbat trupul.

Si, gracias, a casa, es un poco frio[55] – cuvintele sună atât de discordant și de deplasat, iar ea nu are idee cum de trecuse cu atâta ușurință la limba spaniolă, cum de îi permisese lui cu atâta ușurință să intre înapoi în viața ei, când ea era sigură că murise, că se pierduse undeva în junglă sau că dispăruse definitiv. Carlos evadase. Zvonuri de execuție, asasinat, răzbunare. Ea urmărise știrile cât de des, determinată de impulsuri sporadice, dar nu permisese niciodată ca acestea să o afecteze în vreun fel – nu de când cu Saint Louis, oricum.

După aceea urmase adăpostul din Baltimore și casa fetelor din Houston. Răni și mai adânci, viețile altora. Viața unei Maryknoll. De-a lungul anilor, unii încercaseră să facă din ea o eroină, un simbol, un autograf politic, dar ea știa că aceștia

șușoteau pe la spatele ei despre contracte pentru cărți sau filme. Până și fratele ei din Anglia își manifestase dorința de a face un documentar pentru radio, dar ea preferase să se gândească la alte lucruri, viața în sat înainte de a fi capturată, imensitatea cerului albastru, copiii de la școală, răpăitul ploii pe acoperișul de tablă, praful care se ridica din podeaua de pământ bătătorit a barăcii ei, butoiul galben din spatele sălii de clasă, polonicul mare din lemn afundându-se în apa de ploaie, bucata de cretă din pachetul ei cu țigări, carburatorul jeepului, cel care dădea rateuri și pe care ea încerca mereu să-l repare, motorul peste care se apleca, creta dizolvându-se în ploaie.

— Grăbește-te acum, Beverly.

Își scoate mâinile din buzunarul cardiganului, strecurându-se pe bancheta din spate. Geamurile se ridică automat.

— Ai să răcești.

Stând pe locul din față, sora Yun bate darabana pe bordul mașinii cu degetele ei lungi și subțiri.

— Nu trebuie să ajungem mai târziu de ora trei.

Ora pentru „Mare e mila Ta”, rugăciunea cea mai înflăcărată, momentul în care Hristos moare pe cruce.

În junglă ea o asculta la radioul unui gardian și ajunsese să poată spune cât era ceasul după unghiul razelor de soare răsfrânte printre copaci.

— Ești sigură că te simți bine, Beverly?

— Abia dacă ai pus ceva pe tine.

— Probabil că tremuri de frig.

Ea o privește pe sora Anne, care reglează oglinda retrovizoare.

— Ce spuneai?

Boabele rozariului surorii Anne scot un sunet cristalin când se lovesc de volan, în timp ce aceasta dirijează mașina spre șosea.

— Oh, nimic important. Mintea mea o ia razna uneori. Iartă-mă. *Frío*[56]. Cred că am spus că e frig.

Cele două călugărițe mai vârstnice își încrucișează privirile în oglindă preț de o clipă. Ea se uită în altă parte, recunoscătoare pentru liniștea instaurată, până când sora Anne deschide radioul pe canalul de știri: un atac cu dronă în Afganistan, un taifun în Filipine, un incendiu de proporții în Australia. Mașina alunecă prin liniștitul Long Island, lăsând în urmă micile buticuri și cafenele, agenția de turism, florăria, *pastelería*[57].

Casa e un dar primit recent de Biserică. Încă nu a fost pe deplin renovată sau sfințită, așa că este încă un loc al oglinzilor. Ea se vede peste tot. Una dintre aceste oglinzi se află exact în holul de la intrare, poleită și ornată, captând imaginea scărilor frontale, astfel încât aceeași persoană pare că vine și pleacă în același timp.

O altă oglindă se află în capul scărilor în spirală, lângă Sfânta Inimă, având dedesubt o vază cu flori proaspete. De-a lungul coridorului sunt agățate mai multe tablouri în ulei, cu rame de sticlă, astfel că, dintr-un alt unghi, ea se poate vedea în timp ce înaintează. În baia ei există încă o oglindă, care acoperă toată lungimea peretelui. Ea se gândise la început să o acopere complet cu o pânză, dar nu ar fi vrut să pară necuviincioasă, așa că decisese că ar fi fost mai bine să o ignore, pur și simplu. Fie ce-o fi.

Beverly stă în picioare, palidă, albă, goală, plină de cicatrice. Se întoarce repede cu spatele la oglindă și pășește sub duș, trăgând ușile glisante în urma ei. Apa curge rece la început, dar treptat căldura ei devine din ce în ce mai pregnantă. Un jet puternic de apă pe abdomen, pe umeri, pe gât.

Își aplică balsamul de păr, se clătește, își stoarce părul, se sprijină, își săpunește tălpile, degetele de la picioare. Își lipește fruntea de faianța răcoroasă de pe perete. Simte cum ultimele picături de apă i se preling pe spate. Pășește pe pardoseala rece și își înfășoară părul într-un prosop. După ce o mușcase sălbatic de sân, o cususe chiar el, cu cruzime, unind marginile rănii și folosind un ac înroșit în foc pentru a trage prin piele ața chirurgicală. Împachetase o sticlă de antiseptic, o legase cu o fundiță și i-o întinsese ca pe un dar. Când rana de la sân i se infectase, el o dusese la infirmeria taberei, unde medicii i-o deschiseseră din nou.

El nu se mai apropiase de ea săptămâni la rând după aceea. De două ori, ea își deschisese singură rana, doar ca să-l țină la distanță.

Cu spatele la oglindă, ea se șterge cu prosopul și se îmbracă.

Ultimele știri. Ultimele momente ale zilei. Lumea în ultimele clipe de alinare.

Întunericul lăsându-se afară. Totul mișcându-se spre somn sau către lipsa lui. Cele două surori mai vârstnice din Argentina moțăie împreună pe canapea. Un număr al ziarului *Clarin* stă deschis în fața lor.

Tăvi și ceșcuțe. Reviste. Covorul nu a fost reparat, însă fotoliile au fost mutate mai în față pentru a acoperi găurile de țigară. Cum de nu observase până acum? Și nu se întâmplase doar o dată, ci de două ori. Fusese atât de neglijentă… Ar fi putut incendia clădirea. Nici măcar nu-și amintește să fi aprins bricheta. Simte brusc nevoia să fumeze. Se spune că tutunul este drogul care dă cea mai mare dependență. Va merge mâine la farmacia locală. Plasturi cu nicotină. Gumă de mestecat. Puțină voință.

Îi place aici, cu surorile mai vârstnice. Îi place lipsa de formalitate, sinceritatea, sentimentul că

munca lor fusese făcută într-o asemenea măsură, că acum e timpul să se așeze și să urmărească – timpul dezvăluindu-se treptat –, să se roage în fața mâhnirilor de care lumea este încă legată.

Le urmărește pe surori foindu-se și apoi ridicându-se în capul oaselor în același timp, de parcă ar fi fost siameze.

— Putem vedea… *a ver las noticias*[58]?

— *Si, si, por que, no*[59]?

Un reportaj despre dispariția jaguarului ca specie din Amazon. Prăbușirea unei mine în Valparaiso. Știri despre alegerile din Guatemala. Aproape de sfârșitul buletinului de știri, este transmis un reportaj scurt despre Conferința de la Londra – progrese minime în urma discuțiilor, ceva despre traficul cu narcotice, drepturile minerilor, un grafic pentru discuțiile cu privire la menținerea păcii în Havana –, dar Carlos nu e menționat și nu apare deloc. Ar trebui să verifice pe internet, dar pentru că în toți acești ani a reușit să evite internetul, nu știe cum îl poate accesa: perspectiva e aproape terifiantă.

— Prea multă tristețe, spune sora Maria în spaniolă, ridicându-se din scaunul ei.

— *Buenas noches*[60].

Beverly le privește pe cele două femei mai vârstnice urcând scările – două umbre, una lângă alta, cardiganele lor contopindu-se.

Așteaptă până la cea de-a doua reluare a programului, pentru orice eventualitate. Ridicol. De parcă reluarea s-ar putea schimba, iar el ar putea să apară ca prin minune, din nou schimbat.

A devenit un om al păcii cumva? Și-a întors și celălalt obraz, Doamne? S-a schimbat? Câte alte lucruri sunt în opoziție cu viața pe care a avut-o el cândva? Cine este el acum? Un bărbat elegant cu cămașă albastră? Un participant la o conferință de

pace? Cum s-a întâmplat ca această conferință să aibă loc la Londra? Cum a reușit el să-și ascundă trecutul? O singură dată îl văzuse la un pas să clacheze. În casa conspirativă, în apropiere de Puerto Boyacá.

Ferestrele erau închise, cu obloanele trase. Singura lumină era cea care se strecura pe sub ușă. Zgomote vagi de dincolo de ușă. Un radio undeva la distanță. Ea încerca să-și amintească vechi poezii, rugăciuni, psalmi, până și felul în care arătau cuvintele în pagină. El o dezlegase și îi adusese un pahar cu lapte de cocos. Nu înțelege de ce. El traversase pardoseala încăperii – care nu era nimic altceva decât pământ întărit. Șchiopăta ușor. Purta bocanci negri și pantaloni de camuflaj băgați în bocanci. Un cuțit cu teacă îi atârna la centură. Îngenunchease în fața ei. Ochii lui erau căprui, cu pleoape grele. Obrajii – nebărbieriți. Raza lanternei o făcuse să tresară. Se trăsese înapoi. Carlos îi pusese o mână pe ceafă și îi mișcase bărbia cu indexul, forțând-o să bea: laptele era rece, deși în casă nu era niciun frigider. Ea simțise cum răceala aceea – la fel ca în copilărie – se scurgea încet prin trupul ei. Ploaia de pe plaja de coral, în Galway. Mingi albe de tenis pe terenul dezafectat. Fratele ei ascultându-și radioul pe unde scurte. Un cuib de fire și de voci.

Vitele tatălui ei adunându-se pe o potecă. Clopotul spart al bisericii.

O bordură verde de iarbă pe potecă. Ferestre înalte. Prea înalte față de scaunele copiilor de la școală. Laptele venea în mici căni argintii.

Ea nu se plângea și nici nu se văita. Îi refuzase mereu asta, pentru că nu voia să-i dea satisfacție. Carlos se rezemase cu spatele de perete și o privise, cu buza tremurând. Ea se gândise că laptele prevestea un nou abuz – un pumn în ureche, un cuțit pus la gât, un brânci care să o lipească de perete, dar el o hrănise pur și simplu cu laptele acela, apoi băuse din același pahar,

bâiguind ceva ce semăna cu o scuză, și plecase, încuind ușa grea de oțel în urma lui.

O dungă de lumină se prelinsese pe sub ușă.

E ora două dimineața după ceasul DVD-ului când se ridică din pat. Își târâie picioarele pe pardoseala bucătăriei și apasă întrerupătorul ca să închidă lumina de pe verandă. Scrumiera improvizată e încă acolo – cana de tablă mișcându-se ușor la fiecare adiere. Beverly deschide ușa exterioară. Scrumiera nu a fost golită. O apleacă încet. Mirosul e insuportabil. Face câțiva pași pe verandă. E un frig cumplit. Stelele au răsărit, țintuind noaptea. Câțiva nori lunecă pe cer. Copacii se profilează pe fundalul întunecat. Ea își apasă încă o dată degetele pe tâmple – să mă înjosesc în asemenea hal, nu, nu pot. Trebuie să rezist.

O liniște alarmantă. Fusese o vreme în Saint Louis, cu ani în urmă, când pur și simplu nu suporta să stea afară: până și bâzâitul insectelor i se părea insuportabil. Întinde mâna și începe să caute cu dexteritate în vasul de tablă, apoi netezește suprafața unei țigări strivite și o aprinde. Pe peluză, un pătrat de lumină e proiectat instantaneu de o fereastră de la etaj, precum rama unui tablou aruncat pe pământ. Ea termină țigara din trei fumuri. Un val de repulsie îi înfioară stomacul și se clatină amețită, regretând imediat. Înăuntru, încuie ușa și pune capul pe tocul acesteia.

Asta e ceea ce mă așteaptă, Doamne? Aici o să sfârșesc? Aici m-ai adus Tu? În capul scărilor se mișcă o umbră. Un scârțâit. Frânturi de lumină ordonându-se și reordonându-se de la sine. Înaintează prin livingul cufundat în întuneric și se prinde de balustradă.

Sora Anne stă în mijlocul scărilor, în cămașă de noapte și papuci. Pe fruntea ei palidă și înaltă

nu se citește niciun fel de reproș. Nu strânge buzele și nici nu clatină din cap.

— Nu poți să dormi?

— Nu știu ce am, nu-mi găsesc locul.

Beverly e conștientă de mirosul înțepător de tutun. Își ține respirația și trece pe lângă oglinda de la baza scărilor. Chipul ei e fantomatic, străveziu, iar gâtul ei, plin de cute.

— Știi, Beverly, eu sunt aici oricând dacă simți nevoia să vorbești cu cineva.

— Desigur.

— Într-o mare măsură, suntem rugăciunile pe care le împărtășim.

Ea se întoarce repede cu spatele la propria reflexie și se oprește în capul scărilor, în lumina roșie a Sfintei Inimi.

— De fapt, mă gândeam să fac o scurtă călătorie.

— Poftim?

— La Londra. Mă gândeam să fac o scurtă călătorie la Londra.

Un val de panică. Este o idee atât de neașteptată și de neplănuită, încât se simte trădată de propria umbră.

— De ce așa, dintr-odată?

O pivniță, un loc fără aer, un puț de mină, o omidă târându-se, un lanț pe podea, o dâră de lumină pe sub ușă.

— Am un frate acolo.

— Dar abia ai ajuns aici. Nu ți-au spus doctorii că trebuie să te odihnești?

Să se supună, să se adapteze, să distrugă adevărul.

Oare am devenit o mincinoasă, ceea ce nu mi-am dorit niciodată să devin? De ce nu i-ar spune surorii Anne că a rămas traumatizată, pur și simplu? Că a văzut un bărbat pe care îl știa de mult? Că el ieșise din nou la suprafață? Că trebuia să se convingă că era chiar el. Că el se prezintă ca fiind un om al păcii. Că el se află acolo, în Londra. Că ea trebuie să plece… Că asta e tot ce știe, tot ce poate să spună.

— E vreo problemă cu el?

— Cum?

— Cu fratele tău. Este vreo problemă?

— E bolnav.

Pentru a supraviețui unei greșeli, ea comisese încă una, și încă una. Se mișcă de pe un picior pe altul, pe scări.

Pe când era copil, fratele ei petrecuse un an în pat cu tuberculoză spinală. Camera lui era plină de cristale, sârme, spirale: el învățase singur cum să monteze modele radio.

Era cu șase ani mai mic decât Beverly, dar ea stătuse lângă patul lui, ascultând transmisiile vapoarelor din largul Atlanticului. Ani mai târziu, ea îi trimisese scrisori săptămânale, până când plecase și el – mai întâi la Dublin, apoi la Edinburgh, iar în final la Londra, unde fusese angajat să facă recenzii literare pentru BBC.

Viața lor se schimbase. Ei deveniseră fratele și sora aflați la distanță: felicitări anuale de Crăciun, telefoane ocazionale, înmormântările părinților.

Până când fusese răpită. El făcuse o mulțime de petiții pentru salvarea ei atunci. Organizase proteste în Irlanda, la Camera Comunelor și la Ambasada Columbiei. După aceea, el intenționase să facă un documentar radio despre ce i se întâmplase ei acolo, însă ea nu fusese de acord. *Te-au legat în lanțuri? Te-au bătut cu o scândură? Te-*

au ținut încuiată într-o cameră? Ți-au dat să mănânci dintr-o farfurie metalică? Era paralizată de adevăr. El îi permisese să tacă. Apoi, reluaseră vechiul ritual, vorbind o dată sau de două ori pe an – dar nu din cauza neglijenței sau a stânjenelii, ci pur și simplu pentru că așa funcționau familiile ai căror membri trăiau separat.

— E bolnav, spui?

— Da.

— Atunci, e și el fumător?

Nu-i nicio răutate în întrebarea surorii Anne, dar o cam deranjează, ce-i drept.

Așadar, m-ai urmărit? Ai tras draperia și lumina a căzut pe peluză? M-ai văzut scotocind în cutia de cafea? Ai simțit fumul de țigară care s-a ridicat până în camera ta? Am devenit din nou ostatică? Aici am să sfârșesc eu după atâția ani? Într-o cameră din Long Island, la capătul continentului, unde valurile se rostogolesc tăcute pe țărm?

— Am să mă rog pentru el.

— Ești foarte bună.

— Va trebui să primești o învoire de la Ordinul din care faci parte.

— Ele se vor ruga împreună cu mine, sunt sigură de asta.

— Dumnezeu ne pune la încercare. Cu adevărat.

— Da, așa este.

— Mai vrei să-mi spui ceva, Beverly?

El mi-a pus un lanț în jurul gâtului. Mi-a sfâșiat sânul. M-a violat.

— Nu, spune ea, pășind pe palier în lumina roșie

care pare să se scurgă,
lichidă.

Se oprește o clipă la ușa ei, se apleacă, apoi aude clicul de la ușa surorii Anne.

Casa se cufundă în liniște, iar umbrele se lățesc, negre ca smoala.

2

Gara Victoria. O învălmășeală de chipuri. Un șuvoi de turiști. Fusta ei lungă mătură podeaua. Valiza ei nu are roți, iar mânerul acesteia nu are balamale, astfel că e nevoită să o tragă în urma ei, șovăielnică și stângace.

Ar vrea să-și tragă sufletul măcar o clipă. Să se așeze și să nu mai simtă greutatea aceea în picioare. Să găsească un refugiu. O capelă, poate, sau o cafenea micuță, cu un colțișor liniștit.

Tresare din cauza unui porumbel care fâlfâie din aripi, trecând pe lângă un pian. Se pare că pianul este un proiect de artă, lăsat în gară pentru ca oricine să poată cânta la el. Porumbelul planează, apoi aterizează o clipă pe capacul pianului, înaintând apoi de-a lungul marginii oblice.

La un stand cu mâncare, Beverly își cumpără un croissant și un ceai într-un pahar de carton.

E îngrozitor să bei ceai dintr-un pahar de carton, cu mica emblemă atașată de săculețul cu ceai atârnând în afară. Nu are unde să se așeze, așa că se strecoară spre pian și se așază pe marginea băncii acestuia. Simte o durere pulsatorie în partea de jos a spatelui.

Ziua fusese cumplită: o întârziere de două ore în JFK, un incident pe pista de aterizare în Heathrow, iar cireașa de pe tort fusese faptul că încurcase direcțiile atunci când luase metroul din

Paddington. Se trezise abia când ajunsese la capătul liniei.

Porumbelul se întoarce și o ciugulește de picioare. Este – observă ea – extraordinar de gras, având culoarea unui lucru în care nu mai încap alte culori.

Gândul că porumbelul ar putea trăi în gară e destul de ciudat. E posibil să aibă un cuib între grinzi, ducându-și viața departe de copaci.

Își lasă capul pe marginea lăcuită a pianului, dar e zgâlțâită câteva minute mai târziu de un băiat palid, a cărui mamă așteaptă în apropiere, cu o atitudine vag apologetică – probabil dorindu-și să cânte.

Pentru o clipă, nu-și poate aminti unde se află sau cum ajunsese acolo.

— Nu uitați de ceaiul dumneavoastră, domniță.

Ea îl bate ușurel pe cap pe băiat. O binecuvântare. Demult, pe vremuri, puteam face semnul crucii. S-au dus acele vremuri. Sau cine știe ce ar putea spune mama dacă ea ar încerca să-i binecuvânteze copilul? Afară, lumina se prelinge aspră, clară și galbenă.

Ceaiul s-a răcit, dar ea bea ultimele picături fără să mai țină cont de asta. Nu se vede niciun coș de gunoi. Strivește paharul și îl îndeasă în buzunarul cardiganului ei, apoi pornește către șirul de taxiuri, cărând după ea valiza buclucașă. De la distanță e sigură că aude câteva acorduri de pian: băiatul e încrezător și agil pentru anii lui. Înaintează cu greu până în dreptul taxiurilor și se bate peste buzunarul cardiganului, apoi răsfoiește pașaportul, căutând adresa fratelui ei.

Un capăt de bilet și câteva bonuri, nimic altceva: Doamne, ajută-mă acum. Trebuie să-i găsesc adresa. Stă lângă Gara Victoria. Îmi amintesc asta.

Ea lasă valiza pe asfalt și deschide cu degetul mare încuietoarea de oțel. Trei rochii, un palton, o

pereche de pantofi, o carte de Thomas Merton, o biografie a noului Papă. Un val subit de neputință o copleșește, iar din stomacul ei pornește o senzație de greață, care se amplifică și se răspândește necruțătoare.

— Vă simțiți bine?

Pe gulerul cămășii șoferului de taxi observă un tatuaj: niște lujeri de vie încolăciți sau niște ramuri de mur. Ea închide valiza, o încuie la loc și îi apasă capacul ca să nu cadă în față; apoi se ridică nesigură, tremurând.

Bărbatul ridică ochii spre ea destul de alarmat. E cu un cap mai înaltă decât el. Dacă ar fi căzut în clipa aceea, era posibil să-l răstoarne și pe el.

— Am pierdut adresa. Fratele meu. Era scrisă undeva. E… un blocaj în mintea mea. Apare și dispare.

— Îmi pare rău, scumpo, nu te pot ajuta.

Ea se uită cum șoferul deschide portiera unui alt client.

Lujeri de vie. Verde-închis. O linie printre copaci. Sunetul unui radio. Un mic zăvor de oțel la ușă. Evadarea. Era destul de ușor să tai bambusul – odată cu un cârlig de haine bine ascuțit, a doua oară cu o bucată de metal ondulat.

Ea se strecurase prin gaură și fugise, încălțată cu pantofii ei cu tălpi de cauciuc. Ajunsese doar până la râu, însă acesta era atât de umflat din cauza ploii, încât o îngrozise: se prăbușise în genunchi, pur și simplu, și așteptase rezemată de un trunchi de copac. O găsiseră acoperită din cap până-n picioare de eczeme provocate de mușcăturile de furnici. Când se mai întremase, fusese bătută. El îi acoperise capul cu o cagulă. În jurul ei se lăsase întunericul. Țesătura mirosea a fructe putrezite. Ea vomitase, iar el o lăsase cu cagula pe cap câteva

minute, ca să se sufoce. După aceea, ea murmurase rugăciuni. Rozariu după rozariu. Trupul o durea cumplit. Sângera. Sângele îi pătase rochia. Carlos îi permisese să se spele. Jena aceea oribilă… întotdeauna întorcându-se cu spatele, ghemuindu-se, acoperindu-și sânii, zona intimă, încercând să se ascundă în orice umbră putea găsi. Cineva urmărind de la distanță. Se întreba adesea ce s-ar fi întâmplat dacă ar fi conceput un copil. La un moment dat, ceasul ei biologic se oprise timp de două luni. Asta o îngrozise. Apoi sângerase din nou. Dumnezeu nu uitase de ea. Se curățase. *Cufundați-vă în rugăciune, oriunde se întâmplă să vă aflați.*

Beverly pleacă de lângă șirul de taxiuri, târându-și picioarele, și se întoarce sub acoperișul peronului. Învălmășeala din mintea ei. Nu se mai poate baza pe propria memorie. Aceste lacune, aceste poticniri.

Pianul încă se mai aude, undeva la distanță. Poate că muzica asta se cântă mereu aici, în gară. Cum se numește strada lui Ian? Cum am ajuns aici? Aveam adresa lui când am ajuns la aeroport. În tren. În metrou. Poate că a căzut pe jos. Își dorește pentru o clipă să fie din nou cu fetele, în Houston. Să invoce un loc sigur. Să se întoarcă la ceea ce cunoaște, la lucrurile inofensive, ușoare. Să stea cu ele la intrarea din spate. Sora Stretch. Cocoțate pe trepte, fumând, îngenunchind în capela cea mică de la subsol, alături de surorile ei. Ar prefera și simplitatea casei mănăstirii din Long Island. Să meargă pe plajă privind cum zboară pescărușii în lumina apusului. Sora Anne. Sora Camille. Cealaltă soră din Argentina – nu-și poate aminti numele ei, care era? La semaforul de pe Vauxhall Bridge Road, se oprește. Atunci își amintește. Strada John Islip.

El făcuse burtă, iar ochii îi sunt umflați, de parcă somnul l-ar fi ocolit o vreme, dar e tot înalt,

elegant și cărunt – tipul de bărbat care insistă să poarte cravată chiar și atunci când e singur într-o după-amiază târzie.

— Bev, spune el.

Numele din copilărie. Acesta îi amintește de podul de piatră de peste râul din Oughterard, de apa străvezie alergând năvalnic, pe fundul căreia se zăreau dâre de nisip.

— Ce Dumnezeu faci aici?

El întinde mâna imediat să-i ia valiza. Ea rămâne o clipă în pragul ușii. Râul curgea năvalnic spre vest. Avea o culoare arămie pe timpul verii. Pescarii își aruncau undițele în apă la cotul râului, acolo unde stejarii stăteau aplecați. Un petic de cer roșu părea să coboare asupra lor, cuprinzându-i într-un con de lumină.

El o apucă de braț și o conduce spre living. O mulțime de cărți vechi acoperă pereții: romane, colecții de fotografie, manuscrise, poezie.

Teancuri de cărți peste tot pe podea. El împinge iute cinci sau șase cărți de pe canapeaua uzată de culoare cafenie.

Cărțile alunecă pe covor, unde se întâlnesc cu suratele lor.

— Coliziune, spune ea.

Ian o ia de mână. Degetele lui sunt reci la atingere. Cu ce își ocupă timpul acum? Când mai face pauză? Ce anume în afară de cărți îi preocupă mintea?

El nu crezuse niciodată în Dumnezeu – nici măcar atunci când era tânăr. Nu știuse ce înseamnă puritatea, pietatea sau smerenia. În ultimii ani, la telefon, vorbise împotriva Bisericii Catolice.

Abuzurile. Scandalurile. Călugărițele sadice Magdalene Laundries. Încurcăturile perfide ale birocrației. Viețile cumpărate – spunea el profitând de ignoranța cumpărătorului.

Ea recunoștea toate aceste neajunsuri, rușinea îngrozitoare, lăcomia notorie.

Nu era nevoie să apere sau să protesteze. Și ea se îndoise adeseori de Biserică – mai profund, probabil, decât putea să-și imagineze vreodată fratele ei.

Nu atât de mult în junglă, cât după aceea, între cearșafurile apretate ale spitalului din Saint Louis, unde ea admisese teroarea, ca și cum ar fi avut o reacție întârziată.

Ce anume își dorise? Ce oglindă îi băgase el în față? Erau zile în care sentimentul de vinovăție o lovea cu atâta forță, încât abia se mai ținea pe picioare. Își spusese că fusese vina ei: corpul ei, mintea ei, greșeala ei. Ea îl ispitise. Ea o căutase cu lumânarea. Merita. Zilele își tăinuiau lumina. Mintea ei era o sămânță goală. Disperarea căpăta proporții în carcasa întunericului.

— Ești bine? Ce s-a întâmplat, Bev? Ai spus *coliziune.*

— Așa am spus?

— O să fac un ceai. Îți aduc o cană cu ceai.

— Mi-ar plăcea, da.

Zdrăngănitul ceștilor de cafea. Apoi capul lui se ițește de după colț.

— Sunt aici, spune el. Să nu adormi.

Ea aude apoi șuieratul strident al ibricului și oftatul vag al garniturii de la ușa frigiderului. Pe un raft stă o poză cu părinții lor, așezați pe bara de protecție a unui automobil antic: farurile mari și albe, conturul caroseriei, claxonul. O eră imposibilă. Erau prea departe de ea – mai mult fotografie decât amintire.

Undeva, în altă cameră a apartamentului, ea aude o voce, apoi câteva acorduri de muzică clasică. Un pian automat. Ian intră în cameră și pune tava pe masă grijuliu. Două cești de porțelan, un platou cu biscuiți, un ceainic într-o învelitoare. El este încă un om de modă veche. Fusese căsătorit

o dată, demult, cu o femeie din Scoția, dar nu avuseseră copii. O femeie cu părul scurt și cu ochelari. O psiholingvistă. Divorțaseră. La început, lui Ian îi fusese frică să-i spună lui Beverly. Cum o chema?

Aceste cuvinte îi scăpau – ca și cum aerul i-ar fi ieșit treptat din plămânii ciuruiți.

El îi toarnă ceaiul printr-un mic filtru metalic și ține în sus vasul cu lapte – de parcă ar vrea să analizeze nu neapărat preferințele, cât mai degrabă comportamentul surorii sale.

— Cred că am început să uit lucruri, Ian.

— Oh, Doamne, nu.

— Nu e Alzheimer, nu. Ea se oprește cu cana la buze. Sau, mai bine spus, nu e vorba de uitare. Nu sunt sigură ce să spun, de fapt. E un soi de amintire, presupun.

— Ce tot vorbești acolo?

— El s-a întors, știi?

— Cine s-a întors, Bev?

Fața fratelui ei se luminează atunci când îi povestește: epuizarea din Houston, mutarea în Long Island, apariția lui la televizor, confuzia, îndoiala, noaptea pe scări cu sora Anne, constanta reîntoarcere a feței lui Carlos atunci când se plimba pe plajă, cum devenise el acum un om al păcii, gândul acesta care nu-i dădea pace, ea nu putea să și-l scoată din minte, trebuia să vină să-l vadă, trebuia să se convingă. Cum este posibil să găsești pacea când ai căutat să o distrugi mereu, cum ar fi posibil ca un om să se schimbe atât de radical, când s-a produs această transformare în interiorul lui? Care era cuvântul pe care-l căuta ea? *Reconciliere?*

— Iar acum este la o conferință de pace?

— Lucrează pentru Institut, da.

— Și vrei să-l vezi?

— Nici măcar nu știu cu siguranță dacă e el.

Ochii lui Ian sclipesc: sunt verzi, la fel ca ai ei.

Un frate, atunci? Poate că despre asta e vorba. Poate Carlos are un frate? Un văr? Ea nici nu s-a gândit la așa ceva. Un geamăn, chiar. Panica o sufocă. Dacă e doar o eroare și este vorba de o persoană care-i seamănă leit? Un duplicat care este de fapt opusul lui?

Ian alege un biscuit de pe platou, mușcă încet din el și îl lasă să i se topească pe limbă.

— Ce zi e azi?

— Duminică, desigur.

Îi scapă un oftat.

— Oh, am pierdut liturghia. Pentru prima dată în viața mea. Am pierdut liturghia, Ian. Nu pot să cred că am pierdut-o.

— Ai călătorit.

— Sunt obosită, Ian. Atât de obosită…

Ea ridică farfurioara către cana cu ceai, încercând să-și calmeze tremurul mâinilor.

— Sunt sigur că există un soi de dezlegare, nu-i așa? Nu există un cuvânt catolic pentru asta?

El caută febril printre cărțile sale, de parcă ar putea găsi acel cuvânt în harababura de pe podea.

— Absolvire, spune el pocnind din degete. Nu-i așa? Absolvire.

Ea se trezește în patul lui. Nu a mai dormit niciodată într-un pat dublu. O absolvire, da. Complet îmbrăcată, ea se împleticește în timp ce pășește spre fereastră și trage jaluzelele din dreptul stâlpului galben de iluminat de pe stradă.

Pământul e ud. Lumina alunecă de-a lungul trotuarului, îngălbenind din loc în loc asfaltul. Aude râsetele a două femei tinere, care merg pe stradă clătinându-se, mână în mână.

Un taxi negru înaintează greoi prin ploaie. Luni dimineață. O absolvire absolută. Pe coridor aude zbârnâitul unei imprimante. O lumină se scurge prin ușa întredeschisă a livingului. Prin crăpătura ușii, ea îl zărește pe Ian într-o lumină albastră, cu cărțile împrăștiate în jurul lui, probabil cufundat în activitatea sa zilnică. Ea se întoarce în camera ei și îngenunchează în fața patului pentru rugăciunile de dimineață. *Pentru cei care sunt tulburați. Pentru cei lipsiți de speranță. Pentru cei care nu au pe nimeni care să se roage pentru ei.*

E încă întuneric atunci când aude zdrăngănitul tacâmurilor și șuieratul ibricului. Ian se așază întunecat la masa cu micul dejun.

— Pentru tine, îi spune, punând un dosar pe masa Formica.

Ea își așază degetele pe marginea tăioasă a dosarului, apoi deschide la prima pagină. Ian a printat toate informațiile găsite pe internet. Trei poze cu Carlos – una doar cu bustul, una cu miniștrii guvernului și una făcută afară, în fața Institutului pentru Pace.

— Numele lui e Euclides Largo – sau, mai bine zis, așa își spune el.

— Euclides.

— Are cincizeci și nouă de ani. E reprezentantul unui mic partid de stânga.

— Nu se poate.

— Am cercetat toată noaptea. Ei se bucură de multă susținere în zonele rurale, se pare. Sunt aripa stângă.

— Dar el e cu aripa dreaptă. Vreau să spun că…

— Gândește-te.

— Cei din partidul lui sunt catolici?

— Nu par. Nu știu, nu cred. Cine știe? Îmi pare rău, Bev. Tot ce pot să-ți spun e că a fost promovat de-a lungul anilor.

Simte un val de amărăciune la baza coloanei vertebrale.

— A fost avocat înainte să intre în politică. Ocupația lui de bază e mineritul. Îi reprezintă pe mineri. Depozite de cupru, accesul corporației la mină, chestii de genul ăsta… El pledează pentru pace pe considerente economice.

Ea trage dosarul ceva mai aproape și își plimbă degetele peste marginile fotografiei lui. Simte brusc nevoia să fumeze – nu a mai fumat de zile bune.

Să fumeze, să tușească, să ardă și să dispară.

— El e.

— Ești sigură?

E frământată de gândul că totul e doar o amăgire, un obstacol în calea credinței ei, un test al abilității ei de a crede.

— Foarte sigură, spune ea.

— Ai putea să mergi la redacția unui ziar.

— Și ce să fac?

— Aș putea suna niște prieteni de la radio. La Ambasadă. Ar trebui să suni la Ambasadă…

— Și ce să le spun?

— Te-a violat, Bev.

— Acum treizeci și șapte de ani.

Un trapez de lumină matinală se formează pe podeaua bucătăriei. Ea aude un strigăt – de undeva de pe stradă – și hohote de râs, apoi zgomotul unei sticle sparte pe asfalt: atât de devreme, atât de târziu.

Ian se ridică și se duce la fereastra bucătăriei. Trage draperiile și se uită pe toată lungimea străzii.

— Huligani, zice el.

Așteaptă lângă draperii, trăgându-le de câteva ori într-o parte și-n alta, de parcă ar fi fost un soi de cod Morse ce putea fi descifrat de strada de mai jos.

— Nu mai fumezi, nu-i așa? îl întreabă ea.

El se duce în living târându-și picioarele și se întoarce câteva clipe mai târziu cu un săculeț albastru de tutun și cu niște foițe pentru rulat țigări. Întinde o foiță, umezește marginile, rulează țigara, i-o dă ei și apoi ia cutia de chibrituri din sertarul bucătăriei. Mirosul de sulf o trezește brusc.

Este o casă din oraș cu patru niveluri, situată pe malul estic al râului și împrejmuită cu gard negru din fier forjat în partea din față. Zidurile Institutului par proaspăt văruite, perfect albe. Pe pervazul ferestrelor se văd ghivece cu flori roșii – hortensii. O placă mare din alamă pe perete.

Ea se aștepta la ceva mult mai grandios și mai surprinzător.

Pe afară nu se vede nimeni. Nicio mamă cu vreo pancartă. Nicio cameră de luat vederi sau limuzine în așteptare. Începe să plouă mărunt. Ea stă pe trotuar și se uită în sus. Vede conturul întunecat al unei lămpi la fereastra frontală. Umbrele vagi care traversează încăperea în sus și-n jos. I se pare mai mult un loc al liniștii decât al păcii. Ajunge în fața ușii fără să mai stea prea mult pe gânduri. Mâna ei apasă butonul interfonului. Se aude un bâzâit. Ea ridică ochii spre camera de supraveghere. Câteva secunde de liniște, apoi din nou bâzâitul acela. Mai lung, mai insistent, chiar nerăbdător.

— Vă pot ajuta?

Ce vanitate m-a adus aici? Ce fantezie?

Ea vede la fereastră o siluetă. Cineva o privește de sus.

— Îmi cer scuze, spune ea la interfon.

Își ascunde fața în baticul umed care-i acoperă capul, coboară treptele și se îndepărtează repede – o femeie bătrână care-și simte propria greutate în fiecare tendon.

Se oprește la un magazin cu sandviciuri din colțul străzii. Ziare pe un raft de afară. Un ziar irlandez, de asemenea: nu mai văzuse unul de mulți ani. Lumina roșie a unei camere de supraveghere clipește atunci când pășește înăuntru. Ea cumpără ziarul și o cafea, apoi se așază la tejghea să citească. De la distanță urmărește fațada Institutului, oamenii care intră și ies în liniște, siluetele siluetelor.

Orele se scurg. Magazinul e cufundat în liniște. Ea scanează ziarul, până și pagina de sport, dar nu-și poate aminti niciun cuvânt din ce a citit.

După-amiaza târziu, se oprește la biserica din Westminster. După accent, preotul e tânăr, african. Formal. Corect. Manierat. Chiar dacă e întuneric, e sigură că e unul dintre aceia care-și apretează gulerele. Ea nu reușise – îi mărturisește – să

accepte iertarea, eșuând în cel mai banal mod. Mințise în legătură cu relațiile ei cu ceilalți. Nu fusese demnă de Măreția Lui. Pierduse timpul trândăvind. Nu le căutase pe surorile din Londra și nu așteptase alinare de la familia ei spirituală din cadrul Bisericii. Lipsise de la îndatoririle ei: Liturghia, Rugăciunea, Sfânta Taină.

E nesigură acum. Nu mai știe dacă îl servește de fapt pe Domnul. Este – crede ea – cea mai sinceră confesiune, la urma urmei: numai adevăr, deloc onestitate.

După ce primește penitența, rătăcește prin oraș, pe malul Tamisei. Râul trece iute pe lângă ea, tulbure și umflat, dar fără zgomot.

După ce se întoarce la apartamentul lui Ian, se mută din camera lui, lăsându-l să se bucure de confortul patului său dublu.

Își ia o pătură și se întinde pe canapea. Adoarme, înconjurată de cărți.

Beverly repetă ritualul trei zile la rând – stând în fața Institutului, așteptând ore în șir, apoi îndepărtându-se încet, cu baticul acoperindu-i aproape complet chipul.

La magazinul cu sandviciuri, stă pe un scaun rotativ, în fața tejghelei. De acolo poate vedea pe fereastră toată strada. Mereu e activitate dimineața. Mașini negre. Mai multe siluete urcând în grabă scările. Luminile din interior închizându-se și deschizându-se. La ora prânzului, de asemenea, femei și bărbați coboară scările. De la distanță, oricare ar putea fi el. Seara, când coboară întunericul, e mai greu să distingă ceva. Strada strălucește din cauza ploii, lumina ducând umbrele departe.

I se pare că poate sta acolo anotimpuri întregi, până la sfârșit, privind cum strada înfrunzește și se desfrunzește.

Odată, cu zeci de ani în urmă, în Bogotá, așteptase un autobuz pentru a se întoarce în satul

ei. Rămăsese în stație două zile și jumătate. Fumul înecăcios, mirosind a motorină arsă. Scrâșnetul frânelor. Ea se așezase pe o bancă din lemn, cu biletul în mână. Nu mâncase nimic și avea doar o sticluță cu apă. Citise din scripturi. Apostolul Petru. Încătușat de același stâlp. Închisoarea Mamertina.

În cea de-a cincea zi, ea îl vede. Ultimele ore ale după-amiezii. Stă într-un colț al magazinului, strângând în palme ceașca rece de cafea. Ziarul e deschis în fața ei. Titlurile unei țări străine. În incinta magazinului e liniște; acesta este monitorizat de o serie de camere de supraveghere montate la înălțime, aproape de tavan.

E pe cale să-și termine cafeaua și să se întoarcă la apartamentul lui Ian, când clopoțelul de la ușă începe să sune.

O boare de vânt rece. Nou-venitul tușește încet. Ea se apleacă în față și pune mâinile pe tejghea. El se strecoară pe lângă ea. Trec câteva secunde până când realizează că e chiar el. Părul de pe ceafă e perfect pieptănat. Costumul lui e șifonat, dar foarte elegant. Se aude un clic produs de tocurile pantofilor lui. Ajunge la frigider și scoate o cafea rece. Are sub braț un ziar în limba spaniolă. Cum de nu îl văzuse mergând pe stradă? De unde apăruse? El îi spune ceva – e sigură de asta – patronului pakistanez al magazinului: dar ea nu poate distinge cuvintele.

Apoi aruncă o monedă în tăvița metalică de la casă. Ea își dă jos cardiganul negru, îl împăturește pe genunchi, se rotește cu tot cu scaun, își pune mâinile în poală și îi privește reflexia în vitrină, imaginea lui întoarsă – dreapta în loc de stânga.

Un miros de after-shave rămâne în urma lui când se mișcă. E suficient că l-a văzut? Suficient doar să fie acolo? Ar trebui să-mi iau libertatea, cu toată supunerea față de credință, să fiu folosită ca unealtă a dragostei Lui. Să fac din mine însămi o permanentă absență de la rugăciune.

Ea întinde mâna ca să-l tragă de haină – de partea de jos, care-i acoperă șoldurile. Materialul pare extrem de scump.

El se întoarce spre ea. Un val de căldură îi străbate trupul. Pielea de pe brațe i se înfioară. Lumea nu are sfârșit. Alunița de pe obrazul lui. Ochiul lui care o privește mirat.

— Euclides Largo?

— Da?

Ea își dă seama imediat că el devenise genul de om care se simte fericit să fie recunoscut pe stradă. Pielea lui e mai deschisă la culoare, ca și cum ar fi trăit numai între patru pereți, trăgând draperiile peste cealaltă viață din trecut.

El ridică o sprânceană și-i întinde mâna, ca un politician. Ea nu o acceptă. În schimb, își încleștează degetele pe cardigan. Nu-i vine niciun cuvânt.

Să-l binecuvânteze, să-l ierte, să-l lase să plece în drumul lui?

— Sunteți de la Institut?

— Da.

— V-am văzut la televizor. La știrile în limba spaniolă, în New York.

— Un oraș minunat.

El deschide ușa, aruncă o privire afară, apoi se întoarce.

— Iar dumneavoastră sunteți…?

— Sunt doar… un observator interesat.

El se lasă pe spate ca și cum ar vrea să o privească mai atent.

— Jurnalistă?

— Sunt prea bătrână ca să mai fiu interesată de jurnalism. Doar vă

urmăresc de la distanță, domnule Largo.

— Dar vorbiți spaniola?

— Doar puțin.

El rupe celofanul care acoperă dopul băuturii sale, apoi bate cu palma fundul recipientului. E surprinsă să constate că nu are nicio verighetă pe deget. Înseamnă că nu e căsătorit și că nu are copii.

Atunci când îl vede ducând cafeaua la gură, ea simte o gheară în piept. Scoate un icnet de animal încolțit, hăituit.

El salută cu un gest scurt din cap, gata să plece, dar ea se apleacă în față, fără să se ridice de pe scaun.

Se presupune că ar trebui să-i acord iertarea mea, Doamne? Ar trebui să fac pace cu Răul? Asta e ceea ce mi se cere? Asta e ceea ce-mi ceri Tu după atâția ani? *Apokatastasis panton.* Restabilirea tuturor lucrurilor. Ce va trebui restabilit în cazul meu? Mie ce mi se va restitui? Nu mai există judecată? Asta e ceea ce trebuie să învăț? Că în final nu mai există nimic?

Ea observă că afară începuse să plouă – o răpăială constantă în geam.

Ea îi vorbește încet, cuvintele rostogolindu-i-se printre buze ca niște pietricele sonore:

— La televizor s-a spus că lucrați la proiectul unui acord.

— Așa este.

— Îi reprezentați pe mineri?

— Și pe familiile acestora, *si.* Facem eforturi, dar… cum să vă spun? Facem progrese, puțin câte puțin. Avem o declarație…

— *Poco a poco*[61].

— Așadar, vorbiți spaniola.

— Îmi mai aduc aminte unele cuvinte. Dar engleza dumneavoastră? Vorbiți mai bine acum.

— Poftim?

— Acum stăpânești mult mai bine limba engleză, Carlos.

Ea se ridică în picioare – e cu un cap mai înaltă decât el.

Dar tot nu-i întinde mâna.

— Poftim? Nu înțeleg?

— E bună, Carlos. Engleza ta.

— Euclides, spune el. Largo.

— Sora Beverly Clarke, spune ea.

El aruncă o privire peste umăr, spre mașina care-l așteaptă afară.

Fumul evacuat pe țeava de eșapament a mașinii se ridică alene, în timp ce ploaia răpăie pe acoperiș.

Doi băieți intră în magazin. Când își dau jos glugile, observă că unul dintre ei seamănă leit cu băiatul care cântase la pian în gara Victoria.

— Ai devenit un om al păcii, Carlos.

— Nu sunt sigur… scuzați-mă, s-ar putea să mă confundați.

— Nu prea cred.

— Îmi cer scuze. Mă așteaptă o mașină.

E surprinsă să constate cât de obișnuită și, în același timp, cât de extraordinară este această clipă: magazinul din colțul străzii, ploaia, o stradă oarecare din Londra, cel care o violase cu treizeci

și șapte de ani în urmă, acordurile unui pian undeva în depărtare, un porumbel dând din aripi într-o gară, fratele ei, cărțile împrăștiate pe podea, o coliziune, vechiul râu din Galway pe malul căruia hotărâse să se călugărească, atât de tânără atunci, felul în care strălucea lumina, chiar și sub pod, reflectată de apele arămii ale râului Owenriff.

— Nu mă aflu aici ca să-ți fac rău, Carlos. Ai lucruri mai importante de făcut. Nu sunt aici ca să-ți distrug activitatea.

— Vreți să-mi mai spuneți o dată numele dumneavoastră?

— Sora Beverly Clarke.

— Ei bine, soră Beverly Clarke, e o plăcere să vă cunosc, dar cred că m-ați confundat…

— Dar aș vrea să aflu cum ai ajuns aici.

— Mă tem că vă pierdeți timpul.

— Unde ai găsit-o, Carlos? Toată această eleganță?

— *Encantado*[62]. Lăsați-mă să plec acum. Haina mea. Mă trageți de haină.

Beverly constată surprinsă că e adevărat.

Îl trăsese mai aproape de ea și îi simte acum respirația, care miroase vag a cafea. Îl încolțise, luându-l pe nepregătite. Ea îi dă drumul și aude clinchetul casei de marcat, mișcarea mâinilor care caută banii, apoi râsetele unuia dintre băieții care părăsesc magazinul.

— Mă recunoști?

— *Por supuesto no le…*[63]

Ea își atinge nasturele de sus al bluzei și îl descheie. El face un pas în spate cu o expresie nedumerită.

— Ești sigur, Carlos?

— *No me llame Carlos*[64].

— Sunt interesată de ceea ce înseamnă asta pentru tine. Atunci când ai stat acolo și ai vorbit despre pace.

Își descheie nasturele următor, lanțul de la gât atingându-i degetele. Patronul magazinului nu se mișcase din loc. Degetele lui negre sunt răsfirate pe tejghea.

— Aș fi bucuros să vorbim în biroul meu, doamnă…

— Sora Beverly.

— Ați putea stabili o întâlnire cu secretara mea.

— Faci treabă bună, Carlos.

— Terminați odată.

— Nu am de gând să distrug asta.

El se apleacă spre ea iritat.

— *No sé quién diablo eres, tu*[65]*!*

Ea își descheie cel de-al treilea nasture al bluzei. Pielea ei e rece la atingere.

El se întoarce panicat către patronul magazinului, apoi se uită din nou la Beverly.

— *No puedes hacer esto*[66]*!*

— S-a vindecat, vezi?

— *Soltame*[67]*!*

Nicio jenă. Nicio rușine. Ea e surprinsă de banalitatea acestor lucruri, de cât de normal i se pare totul, mica relicvă a sânului în palma ei.

— *Que quieres conmigo?* [68]

— Nimic.
— Spune-mi ce vrei.
— Nimic, Carlos. Nimic. Vreau doar să știi că sunt aici, că exist, asta-i tot.

El se retrage, cuprins de panică, spre ușă.

Șchioapătă ușor când pășește înapoi. Apucă mânerul ușii, apoi aceasta se închide încet în urma lui. Ea se uită pe geam în timp ce Carlos deschide grăbit portiera din spate a mașinii. Momentul i se păruse aproape ireal. Un bărbat imun la propria persoană. Ei i se pare că el pășește într-o cușcă a propriei singurătăți. Trântește portiera. Geamul colorat se lasă în jos. Ea începe să-și încheie bluza la loc. De pe bancheta din spate, Carlos se uită afară. Face un semn cu mâna și mașina țâșnește înainte. Fuiorul de fum care iese din țeava de eșapament se disperseză în aer.

După cinci metri, mașina se oprește din nou și portiera se deschide. Sacoul costumului său flutură în vânt. El pășește pe bordura trotuarului, cu mâinile deasupra capului, de parcă ar putea opri ploaia. Clopoțelul de la ușa magazinului sună din nou. Vârfurile pantofilor lui sunt ude. Rămâne pe loc, roșu la față. Venele umflate de pe gâtul lui lucesc. Ochii lui sunt tulburi, agitați.

Ridică privirea spre tavanul magazinului, întorcându-se cu spatele la camera de supraveghere. Deci nu vrea să fie văzut. Câți ani trăise în această sălbăticie? El se apleacă în față, pe fruntea lui sclipind o picătură de ploaie – sau de sudoare, nu poate ști. Se apropie de ea pentru o clipă. Îi simte acut respirația în ureche.

— *Puta,* șoptește el.

Cuvântul i se pare dintr-odată neînsemnat, inutil. Trece pe lângă ea, o atinge ușor, se dizolvă, se rostogolește. E ceva aproape măreț în felul în care se prăbușește acest cuvânt.

Beverly îi întoarce spatele și pășește spre tejghea, ținând în mână ceaiul și ziarul pe care îl citise. Degetele ei nu tremură deloc. Nu o străbate niciun fior. Își încheie și ultimul nasture al bluzei.

Ea știe acum ce fel de ființă devenise el. Nu e un om al păcii, cu siguranță. Nu se schimbase deloc. Își poleise minciunile, atâta tot. Ea ar putea acum să facă foarte multe lucruri: să convoace o conferință, să dezvăluie presei adevărata lui față, să-l cheme să dea socoteală, să le spună și altora despre el, să se răzbune prin intermediul justiției.

Dar – ea știe foarte bine – se va așeza pur și simplu lângă tejghea, va sorbi încet ceaiul, va lăsa minutele să se scurgă, va împături ziarul, se va ridica, va ieși din magazin, va merge încet pe malul Tamisei, se va întoarce în apartamentul fratelui ei, va sta cu el, vor discuta, va lăsa noaptea să se scurgă, iar mai târziu va face o baie fierbinte, se va ridica, se va șterge cu prosopul, se va uita în oglindă, își va întoarce din nou privirea, se va îmbrăca, va dormi în fotoliu – și nu în pat –, va asculta răpăitul ploii de seară în ochiul de geam, se va ridica, va pleca și se va întoarce în Houston, un zbor lung deasupra Atlanticului, o reîntoarcere, sus pe scări, acele fete tinere, acea mică brutărie a dragostei și a morții.

E liniște în spatele ei. Apoi aude ușa magazinului închizându-se, zgomotul unei portiere trântite, al unui motor și Carlos e dus.

Beverly își plimbă degetele pe marginea farfurioarei, împăturește ziarul, netezește liniștită cutele acestuia și înaintează către casa de marcat. Rânduri de pachete cu țigări, bilete de loterie, dulciuri. Ea împinge ziarul împăturit pe tejghea. Va lăsa ziarul acolo, permițându-i patronului să-l mai vândă o dată, de ce nu? Ea nu mai are ce face cu el.

Se întoarce la locul ei, își leagă pe cap baticul și ridică paltonul. Patronul magazinului rămâne pe loc, cu mâinile pe tejghea. Ea observă Coranul

lângă casa de marcat. Un exemplar uzat și soios. Pe ecranul monitorului alb-negru din spatele lui vede ușa din spate a magazinului, rafturile cu mâncare și micuța chelie din creștetul bărbatului. Acesta are aerul unui om predispus la vânătăi și cicatrice. În mijlocul frunții lui e un semn negru. Un semn rămas în urma rugăciunilor. Ea simte un fior. Îl implicase, fără să vrea, în treburile ei, dezgolindu-se în fața lui fără pic de jenă.

— Mă scuzați, domnule.

— Doamnă?

— Îmi cer scuze, spune ea.

— Nu am văzut nimic, doamnă, vă asigur. Absolut nimic.

Ea îl admiră pentru rapiditatea cu care mințise. Ridică ochii spre camera de supraveghere din tavan.

— Camerele acestea înregistrează?

— Da.

— Presupun că nu sunteți de acord să mi le dați.

— Poftim?

— Nu vreau să mai vadă nimeni aceste înregistrări.

El stă în cumpănă preț de o clipă, gândindu-se. Întinde mâna și bate ușor ziarul de pe tejghea, apoi dă din cap, cu o cordialitate exagerată.

— Mă tem că nu. Ele înregistrează direct, nu pe casete video. Nu vă pot da înregistrările. Își duce mâna la piept, spre buzunarul cămășii, în care se văd mai multe pixuri. Dar nimeni nu o să le vadă, vă promit.

Beverly își trage pe ea cardiganul, îmbracă paltonul, prinde o imagine de-a ei pe ecranele bombate – două sau trei versiuni –, așa cum stă în magazin, din față, din spate, surprinsă între lumină și întuneric.

Pășește prin magazin, apoi se oprește o clipă, spionând reflexia bărbatului de la tejghea în fereastră. La casa de marcat, lumina roșie a camerei de supraveghere de deasupra lui e constantă – aproape sacră.

— Mulțumesc, spune ea fără să se întoarcă.

Este – trebuie să admită – un pact de încredere cu un bărbat căruia nu-i cunoaște nici măcar numele.

Întinde mâna spre mânerul ușii, își ridică gulerul paltonului ca să se protejeze de frig, apoi pășește în stradă și în ploaia rece care curge șiroaie.

NOTA AUTORULUI

Aceste povestiri au fost terminate în 2014, în preajma unui incident petrecut în New Haven, Connecticut, pe 27 iunie, când am fost lovit cu pumnul pe la spate și mi-am pierdut cunoștința (fiind apoi spitalizat), după ce am încercat să ajut o femeie care fusese, de asemenea, atacată în stradă.

Unele dintre aceste povestiri au fost scrise înainte de atac, iar altele după aceea (de exemplu, pumnul din *Treisprezece priviri diferite* a fost conceput cu mult înainte de acest incident, dar povestea lui Beverly care--și recunoaște agresorul în *Acordul* a fost scrisă mai târziu).

Uneori am impresia că ne scriem propriile vieți în avans, în timp ce alteori putem doar să ne uităm în trecut.

În final, totuși, fiecare cuvânt pe care-l scriem este autobiografic – îndeosebi atunci când încercăm să evităm tot ceea ce ține de biografie.

Pentru toate momentele imaginare, literatura lucrează în moduri greu de închipuit.

Aceste povestiri au propriile lor voci, dar pentru a afla mai multe în legătură cu proveniența lor, incluzând *Declarația victimei* de la acel incident din Connecticut, vă rog să vizitați site-ul meu, www.colummccann.com.

Autorul premiatelor romane *Goana nebună a lumii* şi *Transatlantic* ne încântă de această dată cu o nuvelă (care dă şi numele volumului) şi trei povestiri, ce par a transcende timpul, explorând cu gingăşie actul scrisului şi momentul creaţiei, când personajele par pur şi simplu să se trezească la viaţă în paginile cărţii. Consecinţe de viaţă şi de moarte pot deriva dintr-un banal fapt cotidian, iar scriitorul explică acest lucru într-o notă personală de la finalul volumului.

Aceste povestiri au fost terminate în 2014, în preajma unui incident petrecut în New Haven, Connecticut, când Colum McCann a fost atacat pe o stradă, pierzându-şi cunoştinţa. Unele dintre ele au fost scrise înainte de atac, iar altele după aceea, într-o perioadă de puternică afectare emoţională. „Uneori am impresia că ne scriem propriile vieţi în avans, dar alteori putem doar să ne uităm în trecut. În final, totuşi, fiecare cuvânt pe care-l scriem este autobiografic - probabil îndeosebi atunci când încercăm să evităm ceea ce ţine de biografie", mărturiseşte scriitorul.

De-a dreptul strălucitoare din punctul de vedere al clarităţii şi al măiestriei cu care este scrisă, această colecţie de povestiri ne aminteşte, din nou, de ce este considerat Colum McCann unul dintre cei mai buni scriitori contemporani.

*
* *

„Extraordinară... incandescentă."

Chicago Tribune

„Misterul ireductibil al experienţei umane reprezintă elementul comun al acestei mici colecţii de povestiri şi în fiecare dintre acestea McCann explorează aceeaşi temă, în stiluri de-a dreptul surprinzătoare... Poveştile sunt emoţionant de captivante, iar acesta este un semn al geniului lui Mc Cann. Citind drama Sh'khol, înţelegi că te afli în faţa unei mici capodopere."

The Washington Post

„McCann este un scriitor cu putere, subtilitate şi frumuseţe... Puternica semnificaţie a titlului îţi rămâne în minte mult timp după ce ai citit acest volum."

Sarah Lyall, The New York Times

ISBN: 978-606-776-126-9

www.rao.ro
www.raobooks.com

editura rao

Notes

[←1]

Nostalgie, dor (în lb. portugheză în text, n.tr.)

[←2]

Suav, fin (în lb. engleză în text. n.tr.)

[←3]

Savuros, suculent (în lb. engleză în text, n.tr.)

[←4]

O bucată de pergament cu versete din Tora scrise în ebraică (n.tr.)

[←5]

Personaj comic din benzile desenate, simbol al femeii devotate atât familiei, cât și carierei sale; joc de cuvinte: forth - fourth - numărul patru (n.tr.)

[←6]

The Chicago Manual of Style - Manualul de stil din Chicago (n.tr.)

[←7]

Ghid gramatical - *The Elements of Style,* W. Strunk, E.B. White (n.tr.)

[←8]

Long Island Rail Road (n.tr.)

[←9]

Cunoaște-te pe tine însuți! (în lb. latină în text, n.tr.)

[←10]

„Operațiunea Colibri“, care a avut loc în Germania între 30 iunie și 2 iulie 1934, când regimul nazist a executat cel puțin 85 de oameni din motive politice (n.tr.)

[←11]

Pălărie formală inventată de regele Angliei, Eduard al VII-lea, care se poartă în culori închise (n.tr.)

[←12]

Draga mea (n.tr.)

[←13]

Închide ușa! (n.tr.)

[←14]

Te rog! (n.tr.)

[←15]

M-am înclinat, mă înclin. (în lb. engleză în text, n.tr.)

[←16]

Nu-ți face griji, fii mulțumit că ești sănătos, (n.tr.)

[←17]

Zilnic (în lb. engleză în text, n.tr.)

[←18]

Rest and Relaxation - relaxare și odihnă (n.tr.)

[←19]

Inflorescență (în lb. engleză în text, n.tr.)

[←20]

Zilnic; joc de cuvinte: Daly - Daily (în lb. engleză în text, n.tr.)

[←21]

Joc de cuvinte: AIDES (femei de serviciu) - AIDS (SIDA) (n.tr.)

[←22]

Henric al IV-lea (Actul III, Scena I) de W. Shakespeare (n.tr.)

[←23]

Joc de cuvinte: Kant - Can't (nu pot) (n.tr.)

[←24]

There is a Wocket in My Pocket, Dr. Seuss (n.tr.)

[←25]

Noi putem, noi nu putem, (n.tr.)

[←26]

Aparat de taxat parcarea (n.tr.)

[←27]

Bedford-Stuyvesant, cartier în centrul New Yorkului (n.tr.)

[←28]

Indian (n.tr.)

[←29]

Mură (în lb. engleză în text, n.tr.)

[←30]

Elegant, pus la patru ace (n.tr.)

[←31]

Fonduri de investiții (n.tr.)

[←32]

Noroc (în lb. ebraică în text, n.tr.)

[←33]

Marcă de tequila (n.tr.)

[←34]

Jurnalist, producător de televiziune și regizor american, creatorul *Camerei ascunse* (n.tr.)

[←35]

Sac de fasole (în lb. engleză în text, n.tr.)

[←36]

Fantomele urlătoare (n.tr.)

[←37]

Cei mânjiți (n.tr.)

[←38]

Mâinile negre (n.tr.)

[←39]

Before Christ - Înainte de Hristos (n.tr.)

[←40]

Cocktail din gin și sirop de lime (n.tr.)

[←41]

Aromă puternică (n.tr.)

[←42]

Oglindă (n.tr.)

[←43]

Mergi sănătos (în idiș în text, n.tr.).

[←44]

Pumni (în lb. spaniolă în text, n.tr.)

[←45]

Fetița lui tata (în lb. spaniolă în text. n.tr.)

[←46]

Da, desigur (în lb. spaniolă în text, n.tr.)

[←47]

Două picături de apă (în lb. spaniolă în text, n.tr.)

[←48]

Lillie Devereaux Blake School, școală publică elementară din Upper East Side, Manhattan (n.tr.)

[←49]

Panoramă mișcătoare (n.tr.)

[←50]

Candelabru cu șapte brațe, vechi simbol al poporului evreu (n.tr.)

[←51]

Echipă irlandeză de hochei pe iarbă (n.tr.)

[←52]

Târfă (în lb. spaniolă în text, n.tr.)

[←53]

Cățea (în lb. spaniolă în text, n.tr.)

[←54]

Lungana (în lb. engleză în text, n.tr.)

[←55]

Da, mulțumesc, acasă, e cam frig (în lb. spaniolă în text, n.tr.)

[←56]

Frig (în lb. spaniolă în text, n.tr.)

[←57]

Patiseria (în lb. spaniolă în text, n.tr.)

[←58]

Să vedem știrile? (în 1b. spaniolă în text, n.tr.)

[←59]

Da, da, de ce nu? (în lb. spaniolă în text, n.tr.)

[←60]

Noapte bună (în lb. spaniolă în text, n.tr.)

[←61]

Puțin câte puțin (în lb. spaniolă în text, n.tr.)

[←62]

Încântat (în lb. spaniolă în text, n.tr.)

[←63]

Bineînțeles că nu vă... (în lb. spaniolă în text, n.tr.)

[←64]

Nu mă numesc Carlos. (în lb. spaniolă în text, n.tr.)

[←65]

Nu știu cine naiba ești tu! (în lb. spaniolă în text, n.tr.)

[←66]

Nu puteți face asta! (în lb. spaniolă în text, n.tr.)

[←67]

Lasă-mă! (în lb. spaniolă în text, n.tr.)

[←68]

Ce vrei de ia mine? (în lb. spaniolă în text, n.tr.)

Table of Contents

Table of Contents